

Konsekvensutredning förslag till ändrade föreskrifter om hållande m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby

Av förordning (2024:183) om konsekvensutredningar framgår att en myndighet som överväger nya eller förändrade regler ska utreda reglernas kostnadsmässiga och andra konsekvenser i den omfattning som behövs i det enskilda fallet och dokumentera utredningen i en konsekvensutredning.

Konsekvensutredning förslag till ändrade föreskrifter om hållande m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby.....	1
Författning som ändras.....	3
1 Allmänt	6
Förslaget berör	6
1.1 Beskrivning av problemet och vilken förändring som eftersträvas, samt vilka konsekvenser som uppstår om ingen åtgärd vidtas	6
1.2 Beskrivning av den föreslagna regleringen samt övervägda alternativ. Beskrivning av fördelar respektive nackdelar med de olika alternativen, samt varför den föreslagna regleringen bedöms lämpligast	59
2 Företag	155
2.1 Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen	155
2.2 Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader	156
2.3 Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen	157
2.4 Redogörelse för vilka åtgärder som har vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte.....	164
2.5 Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen	166
2.6 Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen.....	168

3	Andra enskilda	168
3.1	Beskrivning av vilka som berörs av regleringen och hur många de är .	168
3.2	Beskrivning och beräkning av förslagets kostnader och intäkter	169
3.3	Beskrivning och, om möjligt, en beräkning av andra relevanta konsekvenser	177
3.4	Redogörelse för vilka åtgärder som har vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte.....	178
4	Regioner	178
4.1	Beskrivning av vilka som berörs av regleringen och hur många de är .	178
4.2	Beskrivning och beräkning av förslagets kostnader och intäkter	178
4.3	Beskrivning och, om möjligt, en beräkning av andra relevanta konsekvenser	178
4.4	Redogörelse för vilka åtgärder som har vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte.....	179
4.5	Inskränker förslaget den kommunala självstyrelsen?.....	179
4.6	Innebär förslaget förändringar av kommunala befogenheter eller skyldigheter, respektive grunderna för kommunernas eller regionernas organisation eller verksamhetsformer?	179
5	Staten	179
5.1	Beskrivning av vilka som berörs av regleringen och hur många de är .	179
5.2	Beskrivning och beräkning av förslagets kostnader och intäkter	179
5.3	Beskrivning och, om möjligt, en beräkning av andra relevanta konsekvenser	179
5.4	Redogörelse för vilka åtgärder som har vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte.....	180
6	Bemyndiganden m.m.....	180
6.1	Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på.....	180
6.2	Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen	181
6.3	Ange skälen i det fall förslag syftar till ett genomförande av EU-direktiv i nationell rätt som går utöver direktivets miniminivå	182
6.4	Bedömning av om särskild hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser ...	182

6.5	Beskrivning av hur och när konsekvenserna av förslaget kan utvärderas	183
7	Samråd.....	183
	Beskrivning av tidigt samråd	183

Författning som ändras

Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:15) om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby

Tabell med föreskrifter som utreds återfinns i bilaga 1.

Bakgrund till förslaget

Jordbruksverket föreslår att Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:15) om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby (saknr L80) ska upphöra att gälla. Vidare föreslår vi att de föreskrifter och allmänna råd som finns i författningen istället ska regleras i den nya rubricerade författningen som avser hållande m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby.

Nuvarande föreskrifter, med ett fåtal undantag, upprättades i slutet av 1990-talet och behöver uppdateras för att överensstämma med kraven i djurskyddslagen (2018:1192) och djurskyddsförordningen (2019:66), som har trätt i kraft sedan dess. Föreskrifterna behöver även uppdateras i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet, samt utifrån de tillbehör, tekniska och praktiska förutsättningar som finns att tillgå vid hållande av berörda arter idag.

Vi har omarbetat föreskrifterna i sin helhet och en överskådlig redovisning av vilka regler som berörs av de föreslagna ändringarna ges i införandetabellen i bilaga 1. Föreskrifterna har omarbetats med hänsyn till ny forskning och nya förutsättningar, samt möjlighet till praktisk tillämpning och efterlevnad.

Vid omarbetning av föreskrifterna har fokus lagts på följande aspekter:

- **Nya föreskrifter anpassade till en ny djurskyddslag**
Den nya djurskyddslagen (2018:1192) som trädde i kraft den 1 april 2019 sätter bland annat fokus på att den som håller djur ska ha tillräcklig kompetens för att kunna tillgodose djurets behov, att djur ska hållas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att deras välfärd främjas, att de kan utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande och så att beteendestörningar förebyggs. Djurskyddslagen ställer även krav på att djurens förvaringsutrymmen ska ge djuren utrymme att kunna röra sig obehindrat och att kunna vila på ett för djuren lämpligt sätt. Förslaget till nya

föreskrifter bygger därmed på den nya djurskyddslagen och tydliggör kompetenskravet som djurhållaren omfattas av. Djurens minsta tillåtna utrymme utökas för att säkerställa att de är av tillräcklig storlek för att kraven i djurskyddslagen ska vara uppfyllda. Bestämmelserna för social sammansättning uppdateras och anpassas efter vetenskap och beprövad erfarenhet så att djurens behov av social interaktion med artfränder kan uppfyllas. Det införs även tydliga bestämmelser för de resurser som arterna eller djurgrupperna behöver för att kunna få utlopp för sina naturliga beteenden och behov, samt i vissa fall för att sjukdom och lidande ska kunna förebyggas. Sammantaget syftar de nya bestämmelserna till att säkerställa att ovan angivna krav i djurskyddslagen kan uppfyllas och att djuren har en god djurvälstånd genom vetenskapligt uppdaterade, tydliga och så långt det är möjligt, flexibla krav.

- **En enklare, mer målinriktad och flexibel lagstiftning**

Föreskrifterna har gjorts om för att skapa en enklare, mer målinriktad och flexibel lagstiftning. Med flexibel avses att syftet är att öppna upp för djurhållarna att kunna nå målet med olika lösningar. Exempel på detta är att utbildningskraven för de som säljer eller förmedlar djur förtydligas, samtidigt som en ökad flexibilitet införs för hur berörda kan uppfylla utbildningskraven. Kravet för godkännande av utbildning ersätts också av utbildningsbilagor, vilket förenklar och förtydligar kraven för utbildningarna, samtidigt som den administrativa bördan som godkännandeprocessen medför försvinner. Ett annat exempel är målinriktad och ökad flexibilitet genom att införa bestämmelser som medför att avvikelser från föreskrivna mått kan vara godtagbara ur djurskyddssynpunkt.

- **Förstärka och förtydliga den positiva djurvälståndet**

Nya och, enligt vetenskap och beprövad erfarenhet, uppdaterade bestämmelser införs som bland annat tydliggör vilka grundläggande resurser djuren ska ha tillgång till och hur de ska hållas för att säkerställa att de kan få utlopp för sina naturliga beteenden och behov och för att förebygga beteendestörningar.

- **Undvika onödiga dubbla bedömningar och färre dispensansökningar**

I den nya författningen ges veterinärer rätt att bedöma om djuren får hållas och skötas på annat sätt än vad som anges i föreskrifterna om det finns veterinärmedicinska skäl för det. Kontrollmyndigheten ges också möjlighet att godta mindre avvikelser så länge avvikelserna inte har en negativ inverkan på djurvälståndet. Genom att införa dessa möjligheter utökas flexibiliteten för berörda samtidigt som behovet av att ansöka om undantag från föreskrifterna hos Jordbruksverket minskar.

- **Funktionsinriktade regler**

För att öka flexibiliteten och göra det möjligt för djurhållaren att leva upp till målet med reglerna på flera olika sätt, har fokus lagts på fler funktions- och målinriktade krav. Detta ställer, i enlighet med djurskyddslagens

kompetenskrav, krav på att djurhållaren har den kompetens som krävs för att exempelvis anpassa en resurs utifrån sina djurs förutsättningar och naturliga behov.

- **Vetenskapligt underlag**

De nya föreskrifterna har baserats på uppdaterad vetenskaplig forskning och beprövad erfarenhet. Vi har bland annat givit det Vetenskapliga rådet för djurskydd vid Sveriges lantbruksuniversitet i uppdrag att sammanställa vetenskapligt underlag gällande hur stor yta djuren behöver för att röra sig obehindrat och uppfylla djurskyddslagets krav på att kunna utföra beteenden som de är starkt motiverade för. Det underlag som rådet har levererat till verket har varit ett viktigt stöd för våra ställningstaganden angående den inredning och de resurser som djuren har behov av samt måtten på de nya utrymmeskraven.

- **Konstaterade brister**

I arbetet med föreskriftsförslaget har ambitionen varit att förenkla och förtydliga bestämmelser för att underlätta för både kontrollmyndigheten och djurhållaren. I arbetet har därför beaktats de kontrollresultat som finns på området. Det är dock så att en stor del av de kontroller som rör de aktuella djurslagen utgörs av kontroller efter inkomna klagomål, vilket innebär att resultatet inte är helt representativt för den här typen av djurhållning som helhet. Kontrollresultaten redovisas i bilaga 2.

- **Uppdaterade och tydligare definitioner**

I föreskriftsförslaget har de definitioner som inte längre återfinns i föreskriften tagits bort, vissa definitioner har uppdaterats och förtydligats och några nya har införts. Definitionerna harmoniserar så långt som möjligt med motsvarande terminologi i andra djurskyddsföreskrifter och stödjer en mer modern författning.

- **Harmonisering med andra föreskrifter på djurskyddsområdet**

Föreskrifterna har också ändrats för att bättre harmonisera med föreskrifter på andra djurskyddsområden. Exempel på detta är kraven för avel, tillsyn och skötsel, bedömning av avvikelser och genom att överlåta till veterinär att av veterinärmedicinska skäl ordinera avvikande djurhållning.

- **Internationell lagstiftning på området**

I översynen av föreskrifterna har även jämförelser mellan svensk djurskyddslagstiftning och andra länders djurskyddslagstiftning för berörda djur vid hållande för sällskap och hobby gjorts. Vi har bland annat tittat på lagstiftning eller nationella rekommendationer från Belgien, Danmark, Finland, Norge, Nya Zeeland och Schweiz.

- **Översyn av de allmänna råden**

De allmänna råden i föreskrifterna har setts över med målet att uppnå en bättre balans mellan regler och allmänna råd. I syfte att förenkla och förtydliga har

vissa allmänna råd bibehållits för att belysa sätt genom vilka föreskrifternas krav kan uppnås och hur en djurhållare kan eller bör agera i vissa situationer.

- **Föreslagna ändringar**

För att nå de mål som redovisats ovan föreslås ett stort antal redaktionella ändringar, förtydliganden och ändringar i sak. De redaktionella ändringarna anger vart kraven återfinns i förslaget och de förtydligande ändringarna inkluderar klarspråksändringar som har gjorts för att förbättra läsbarheten och förståelsen. Varken de redaktionella eller förtydligande ändringarna medför i sig själva ändringar i sak.

I den nya författningen föreslås även en ny kapitelindelning som, tillsammans med fler mellanrubriker, strukturerar sakinnehållet på ett tydligt sätt och ska underlätta läsbarheten och sökning av information i föreskrifterna. Det föreslås exempelvis att sällskapsfåglar separeras i två kapitel i syfte att tydliggöra för såväl kontrollmyndighet som djurhållare vilka bestämmelser som gäller vid hållande av marklevande fåglar. Kanin och gnagare separeras också i samma syfte och det förtydligas att de särskilda bestämmelserna för fisk gäller benfisk. Ändringen i kapitlet för fisk medför att broskfisk föreslås regleras på samma sätt som övriga arter som inte omfattas av ett kapitel med särskilda bestämmelser i föreskrifterna.

I införandetabellen i bilaga 1 redovisas hur regleringen i den nya författningen kan härledas till motsvarande reglering i nuvarande föreskrifter och allmänna råd. I bilagan tydliggörs även vilken typ av förändring som föreslås.

1 Allmänt

Kontaktperson hos Jordbruksverket:

Kajsa Sefastsson, djurvälståndsenheten, djuravdelningen.

Karin Lundborg, djurvälståndsenheten, djuravdelningen.

Förslaget berör

Företag Andra enskilda Kommuner Regioner Staten

1.1 Beskrivning av problemet och vilken förändring som eftersträvas, samt vilka konsekvenser som uppstår om ingen åtgärd vidtas

Föreslagna ändringar avser leda till uppdaterade, förenklade och mer flexibla lösningar för djurhållaren. Genom att lägga vikt vid kompetenskravet och införa tydliga resurskrav stärks även djurskyddet och författningen ges en mer förklarande och målinriktad karaktär.

För att uppfylla de aspekter som redovisas under rubriken ”Bakgrund till förslaget” ovan föreslår vi redaktionella ändringar och förtydligande ändringar som tydliggör målet med de berörda bestämmelserna, samt ett stort antal sakändringar. Förslaget innehåller en del föreskrifter som är oförändrade i sak jämfört med nuvarande föreskrifter. Vår samlade bedömning är att det som framgår i sak i dessa föreskrifter är ändamålsenligt och fyller syftet ur ett djurskydds-perspektiv. Redaktionella eller tydliggörande ändringar har dock gjorts i flertalet av dem, dels för att förbättra läsbarheten, dels för att målet med föreskrifterna lättare ska kunna utläsas. För vissa föreskrifter har både redaktionella och tydliggörande ändringar gjorts. Vilka paragrafer som är ändrade på dessa sätt framgår av tabellen i bilaga 1 och redovisas för nedan.

Redaktionella ändringar

Allmänna råd till 3 kap. 16 § 4, 3 kap. 17 §, 8 kap. 5 §, 8 kap. 9 §, allmänna råd till 9 kap. 1 §, 9 kap. 6 §, allmänna råd till 10 kap. 1 §, 14 kap. 4 §.

De föreslagna föreskrifterna har fått en ny struktur, både vad gäller kapitelindelningen och föreskrifternas inbördes ordning i respektive kapitel. För att den nya strukturen ska fungera behöver ovan angivna föreskrifter flyttas från sin nuvarande placering i nu gällande föreskrifter till en ny placering i ändringsförslaget. Vår bedömning är att bestämmelsernas nuvarande formulering i övrigt fungerar bra och att det inte finns några kända problem som behöver åtgärdas. Om ändringarna inte införs kommer bestämmelsernas placering inte att stämma överens med förslagets övriga ändringar.

Tydliggörande ändringar

1 kap. 2 §.

I nu gällande föreskrifter anges flera upplysningar till annan lagstiftning och andra föreskrifter i denna föreskrift. Dessa upplysningar har framförts som överflödiga och har kritiserats för att minska föreskriftens läsförståelse. Djurhållaren riskerar även att tro att det som anges är den enda relevanta lagstiftningen för dennes djurhållning. Vi föreslår därför att föreskriften rensas på upplysningsföreskrifter för att öka föreskrifternas läsbarhet. Om ändringen inte införs skulle problemet kvarstå.

Redaktionella och tydliggörande ändringar

1 kap. 4 §, 1 kap. 5 §, 1 kap. 10 §, allmänna råd till 3 kap. 2 §, 3 kap. 19 §, 3 kap. 22 §, 3 kap. 25 §, 3 kap. 26 §, 3 kap. 27 §, 3 kap. 33 §, 3 kap. 35 §, 3 kap. 37 §, 3 kap. 38 §, 4 kap. 15 §, 4 kap. 19 §, 6 kap. 6 §, 7 kap. 21 §, 8 kap. 15 §, allmänna råd till 8 kap. 16 §, 9 kap. 10 §, allmänna råd till 9 kap. 19 §, 9 kap. 20 §, 10 kap. 11 §, allmänna råd till 10 kap. 20 §,

10 kap. 26 §, 11 kap. 6 §, 11 kap. 12 §, allmänna råd till 14 kap. 4 §, 15 kap. 2 §, 15 kap. 5 § och 15 kap. 6 §.

De föreslagna föreskrifterna har fått en ny struktur, både vad gäller kapitelindelningen och föreskrifternas inbördes ordning i respektive kapitel. För att den nya strukturen ska fungera behöver ovan angivna föreskrifter flyttas från sin nuvarande placering i nu gällande föreskrifter till en ny placering i ändringsförslaget. På samma gång som föreskrifterna föreslås flyttas har språkliga ändringar införts i syfte att förtydliga föreskrifternas innebörd. De språkliga ändringarna är i huvudsak klarspråksändringar. Om ändringarna inte införs kommer bestämmelsernas placering inte att stämma överens med förslaget övriga ändringar och problem gällande förståelsen för hur bestämmelserna ska förstås och tillämpas riskerar att kvarstå.

Ändringar i sak**Föreskrifternas omfattning****1 kap. 1 §.**

Nuvarande föreskrifter omfattar endast hållande, uppfödning, förmedling och försäljning av ryggradsdjur. På grund av bläckfiskars specifika behov bedömer vi att det är svårt att hålla dessa så att de ges en god djurvälstånd om de hålls för sällskap och hobby. Vi inkluderar därför bläckfiskar i denna föreskrift och för upp dem på listan över arter som inte är tillåtna att hålla för sällskap och hobby.

Nuvarande föreskrifter omfattar inte traditionella lantbruksdjur eller hållande för produktion. Det saknas dock en redogörelse av eller definition över vilka djurslag som räknas till de traditionella lantbruksdjuren. Detta har skapat otydlighet för såväl kontrollmyndigheten som djurhållare, som kommer kvarstå om ingen åtgärd vidtas. Detta riskerar att leda till olika bedömningar i olika län och att djurhållare som tror sig följa rätt regelverk i själva verket inte gör det.

Nuvarande föreskrifter omfattar inte strutsfåglar eller inhemska höns- och andfåglar. Det saknas därmed detaljbestämmelser för strutsfåglar som inte hålls för produktion eller avel. Samtidigt framgår det i 28 § artskyddsförordningen (2007:845) att fasaner, raphöns och gräsänder är undantagna kravet på att det är förbjudet att förvara eller transportera levande fåglar och fågelägg med embryo av arter som lever vilt inom Europeiska unionens europeiska territorium som regleras i 23 § av samma förordning. Detta innebär att det är lagligt att införskaffa och hålla berörda arter för sällskap och hobby, utan att de omfattas av samma detaljbestämmelser som de reglerade fågelarterna. Om ingen ändring införs kommer inhemska höns- och andfåglar även fortsättningsvis kunna hållas för sällskap och hobby utan

att omfattas av samma detaljbestämmelser som de marklevande fåglar som omfattas av förslaget. Hållande av inhemska höns- och andfåglar för utsättning föreslås även fortsättningsvis att vara undantaget kraven i föreskrifterna, eftersom syftet för hållandet får bedömas skilja sig från sällskap och hobby.

Definitioner

1 kap. 3 §.

I översynen har flertalet begrepp tagits bort, vilket har gjort definitionerna för dessa begrepp överflödiga. Det har även framförts att andra definitioner, som fortfarande är aktuella att ha kvar, är förlegade eller otydliga, vilket riskerar att skapa missförstånd hos läsaren. Begrepp som inte längre förekommer i förslaget behöver tas bort och de definitioner som har framförts som otydliga behöver förtydligas. Om ändringarna inte genomförs bibehålls framförda otydligheter och risken för missförstånd kvarstår. Förändringar som gjorts i övriga delar av föreskrifterna har också medfört ett behov av att föra in nya definitioner för att tydliggöra och underlätta förståelsen av föreskrifterna.

Förbud mot att hålla vissa djurarter

1 kap. 6 §.

Nuvarande förbud mot hållande av vissa arter för sällskap och hobby är begränsat till ett fåtal arter av ryggradsdjur. Detta innebär att ett mycket stort antal arter med varierande och komplexa behov tillåts hållas för dessa ändamål i Sverige. Djurens behov kan exempelvis bestå av specifika dieter, födosöksbeteenden och -behov, ett stort och varierat rörelsebehov, behov av att spendera tid på hög höjd eller i djupt vatten, specifika klimatkrav och behov av att leva i komplexa sociala strukturer för att nämna några. För vissa arter saknas kunskap om arternas naturliga behov då de inte är tillräckligt studerade. Detta ökar risken för att djuren inte ges en god djurvälstånd om de hålls för sällskap och hobby. Av propositionen till nuvarande djurskyddslag framkommer att en förutsättning för all djurhållning är att djuren mår fysiskt och psykiskt bra och att detta sätter ramarna för vilka avvägningar som är acceptabla av hänsyn till andra angelägna samhällsintressen. Detta tydliggörs genom att det i djurskyddslagen bland annat anges att djuren ska behandlas väl, ha en god välfärd, hållas i en god djurmiljö samt att djuren ska få utföra sådana beteenden som är viktiga för deras välbefinnande. Utifrån detta och tillgänglig vetenskapligt underlag bedömer vi att förbudet mot att hålla vissa arter för sällskap och hobby behöver utökas. I förslaget förbjuds därför hållande av sådana arter där vi bedömer att det finns en risk för att hållandet av dem inte är förenligt med djurskyddsbestämmelserna. Införandet av de föreslagna arterna går därmed i linje med att djurskyddslagen syftar till att verka förebyggande.

Flera medlemsländer inom EU har infört en lista över de arter som är tillåtna att hålla för sällskap och hobby istället för en lista över de arter som inte är tillåtna. Ett alternativ till en utökad lista över otillåtna arter hade varit att likt andra medlemsländer inom EU införa en lista över arter som är tillåtna att hålla för sällskap och hobby. Nuvarande djurskyddslag och -förordning ger dock inte stöd för Jordbruksverket att införa en motsvarande lista över tillåtna arter. Utifrån Jordbruksverkets bemyndigande bedömer vi därför att listan över arter som inte tillåts hållas ska utökas så att den omfattar de djurarter som löper ökad risk att hållas på ett sätt som inte medför en god djurvälstånd om de hålls för sällskap och hobby. Om listan över otillåtna arter inte utökas kvarstår möjligheten att hålla arter, som på grund av sina naturliga beteenden och behov, löper ökad risk att hållas på ett sätt som inte är förenligt med djurskyddslagen.

Hållande av grävling är idag tillåtet i syfte att använda levande grävling vid träning och anlagsprov. Syftet är dock inte tydligt reglerat, vilket medför att det idag saknas förbud mot hållande av grävling för sällskap och hobby i privata hem. Grävlingar har behov som kan vara svåra att tillgodose när de hålls som sällskapsdjur. Det finns därför risk för att de hålls på ett sätt som inte ger dem en god djurvälstånd. Att syftet ska vara för träning inför och under anlagsprov behöver därför förtydligas. Om den föreslagna ändringen inte införs riskerar ett större antal grävlingar att hållas för sällskap och hobby, även utan att syftet med hållandet är det avsedda, dvs. för användning vid träning och anlagsprov.

Förbud mot hållande av hybrider mellan vild och tam art

1 kap. 7 §.

Nuvarande förbud mot hållande av hybrider i kombination med definitionen av hybrider är utformat i syfte att andelen vilda gener i en tillåten individ (som då inte längre kallas hybrid) ska vara så lågt att djuren fungerar som och är lämpliga att hålla för sällskap och hobby. Vi har blivit uppmärksammade på att regleringen går att tolka på olika sätt och att förbudet därmed kan kringgås. Ett sätt att kringgå nuvarande regelverk är genom import av individer som tillhör generation fem eller senare men där till exempel varghybrider har parats med varandra i föregående generationer. Detta innebär att individer med en hög andel gener från vild art kan hållas för sällskap och hobby i Sverige. Nuvarande bestämmelse har också visat sig vara svår för kontrollmyndigheten att kontrollera. Detta eftersom de möjligheter till DNA-analys som finns idag inte med tillräckligt stor säkerhet kan skilja på till exempel fjärde och femte generationens avkomma efter en initial korsning mellan vild och tam art. En annan utmaning med att använda dagens tillgängliga DNA-test är att de kräver en jämförelse med ett referensmaterial från den vilda population som använts vid hybridiseringen. I dagsläget saknas

ett heltäckande sådant referensmaterial vilket också kan innebära otydligheter i de analysvar som kan fås. Om ingen åtgärd vidtas kommer individer, vars andel vilda beteenden och behov riskerar att leda till en dålig djurvälstånd, även fortsättningsvis tillåtas hållas på ett sätt som inte är förenligt med djurskyddsbestämmelserna.

Upplysningsföreskrifter

1 kap. 8 och 1 kap. 9 §

I nu gällande föreskrift saknas upplysningar om att det finns förbud mot att hålla vissa arter utifrån artskyddsförordningen och att det utifrån jaktförordningen kan krävas tillstånd för att hålla vissa arter i hägn. Sådana upplysningsföreskrifter införs därför i syfte att öka tydligheten och möjligheten för berörda djurhållare att hitta relevant reglering för aktuell eller tilltänkt djurhållning. Om ändringen inte införs riskerar avsaknaden av upplysningsparagrafer att leda till otydlighet och risk för missförstånd som kan leda till att arter som inte tillåts hållas för sällskap och hobby hålls i det syftet.

Hållande på annat sätt än vad som anges i föreskrifterna

1 kap. 11 §.

I nu gällande föreskrifter framgår att om det är nödvändigt får djur som står under behandling på grund av sjukdom eller skada hållas på annat sätt än vad som anges i föreskrifterna. Det saknas dock krav på att detta ska vara ordinerat av veterinär och att det ska föreligga veterinärmedicinska skäl för en sådan alternativ hållning. Detta medför en risk för att djurhållaren på eget initiativ anpassar hållandet och skötseln av djuret på ett sätt som inte är lämpligt eller veterinärmedicinskt indicerat. Bestämmelsen behöver därför formuleras om så att det tydliggörs att sådan alternativ hållning ska vara ordinerad av veterinär av veterinärmedicinska skäl. Genom att förtydliga att den alternativa hållningen ska vara ordinerad ges djurhållaren även ett underlag som kan visas upp för kontrollmyndigheten vid kontroll.

Vi bedömer också att det behöver införas en reglering som möjliggör för veterinärkliniker och djursjukhus att hålla djuren på ett annat sätt än vad som anges i föreskrifterna när djuren behandlas på veterinärkliniken eller djursjukhuset. Om regleringen inte ändras riskerar djur att hållas på ett sätt som inte är veterinärmedicinskt indicerat, veterinärkliniker och djursjukhus kommer inte att kunna anpassa djurhållningen på det sätt som är lämpligt i samband med utredning och behandling av de aktuella djurslagen och kontrollmyndigheten ges inte de förutsättningar som krävs för att säkerställa att en alternativ hållning är ordinerad.

Avvikelse från föreskrivna mått

1 kap. 12 §.

I nu gällande föreskrifter saknas en reglering som ger flexibilitet från föreskrivna mått. Detta innebär att kontrollmyndigheten inte kan godkänna en mindre måttavvikelse, även om denna saknar eller endast har liten påverkan på kravens avsedda syfte. När denna flexibilitet saknas är alternativen att bygga om eller införskaffa ett nytt förvaringsutrymme alternativt ansöka om undantag. Ansökan om undantag medför en administrativ börda och ska då bedömas utifrån huruvida det föreligger särskilda skäl för att bevilja undantag. Vi bedömer att det är viktigt att kontrollmyndigheten och djurhållarna ges denna flexibilitet. Om ändringen inte införs riskerar konsekvenserna som avsaknaden av denna flexibilitet idag medför för djurhållaren att bibehållas.

Kunskapskrav för den som säljer djur

2 kap. 1 §.

Nuvarande reglering omfattar endast den som yrkesmässigt eller i större omfattning driver handel med djur. Den nya djurskyddslagen förtydligar dock behovet av kompetens för att säkra en god djurvälstånd och vi bedömer därför att kravet i enlighet med detta behöver breddas till att omfatta alla som säljer eller på annat sätt förmedlar djur. Tillräcklig kompetens är avgörande för den som säljer djur eftersom felaktigt överförd kunskap till nya djurhållare innebär en hög risk för dålig djurvälstånd. Enligt uppgift från Zoorf (Zoobranschens riksförbund) säljs en ökande andel av de vanligaste sällskapsdjuren som omfattas av dessa föreskrifter direkt från privata uppfödare till köparna, och inte från zoobutikerna. Vi delar den bild som Zoorf förmedlar. Om inte regleringen ändras riskerar ett ökande antal djur att säljas från privata uppfödare som saknar den kunskap som krävs för att kunna vägleda nya djurägare om hur man tillgodoser djurens behov och ger dem en god djurvälstånd.

Utbildningskrav för den som säljer djur

2 kap. 2 §.

Syftet med utbildningskravet är att den som säljer eller på annat sätt förmedlar djur ska ha den kompetens som krävs för att ge korrekt rådgivning och information om vad djuret har för behov och hur det ska skötas. I nu gällande föreskrifter är formuleringen gällande vem som omfattas av utbildningskravet otydlig. Regleringen har tolkats som att det är tillräckligt att någon i en zoobutik har rätt utbildning, vilket har medfört att det avsedda syftet inte fullt ut har uppnåtts. Att förmedla djur i stor skala är ett viktigt ansvar som kan innebära en stor djurskyddsmässig risk om felaktig information ges.

Kompetensen hos den som överför informationen behöver därför vara gedigen. För att säkra djurens välfärd i zoobutiken krävs även att personalen är välutbildad och kan känna igen och agera vid tecken på avvikelser. I nuvarande föreskrifter ställs inte heller krav på att den som i större skala förmedlar eller säljer djur utanför zoobutiker ska ha motsvarande kompetens som den som förmedlar eller säljer djur i en zoobutik. Eftersom en allt större andel av djuren som omfattas av denna föreskrift säljs utanför zoobutiker innebär det att ett stort antal djur riskerar att säljas eller på annat sätt förmedlas av personer som saknar den kompetens som krävs för att den nya ägaren ska få korrekt information om djuret.

Om regleringen inte ändras på det sätt som krävs för att säkerställa att personer som förmedlar ett stort antal djur har relevant utbildning för det aktuella djurslaget riskerar ett stort antal nyblivna djurägare att ta del av bristfällig eller felaktig information om hur deras djur ska hållas och skötas. Informationen riskerar därmed att vara avgörande för djurens fortsatta välfärd, speciellt eftersom många av de personer som köper arterna som omfattas av denna föreskrift är förstagångsdjurhållare och litar på det personalen som arbetar i exempelvis zoobutiker eller på det etablerade uppfödare säger åt dem att göra.

I nuvarande föreskrifter ställs krav på grundutbildning och särskild djurslagsinriktad utbildning för den som i zoobutik säljer någon eller några av följande arter: sällskapsfåglar, tamiller, kanin, gnagare, reptiler, fiskar eller groddjur. Jordbruksverkets uppfattning är att det finns ett ökande intresse av att hålla även andra djurslag än dessa för sällskap och hobby. Det generella kompetenskravet i djurskyddslagen ställer krav på alla djurägare att de ska ha tillräcklig kompetens för att tillgodose djurens behov. Detta innebär att det finns ett ökande behov av informationsöverföring i samband med försäljning även av andra arter än de som regleras i nuvarande föreskrifter för att säkerställa att djuren hålls på ett sätt som medför en god djurvälfärd. Det finns därför ett behov av att bredda kravet på utbildning för den som säljer eller förmedlar djur till att omfatta även andra arter än de arter som det idag finns särskilda djurslagsutbildningar för. Detta innebär också mer likställda krav på den som i större omfattning säljer eller på annat sätt förmedlar djur som privatperson. Om ändringen inte införs riskerar avsaknaden av utbildningskrav för vissa arter att leda till en ökad handel av arter som inte vanligen förmedlas i handeln eller säljs av privata uppfödare. Kompetensnivån för de arter som inte vanligen förmedlas i handeln eller av privata uppfödare riskerar på samma gång att vara mindre gedigen, vilket medför att ett ökande antal ovanliga arter riskerar att förmedlas och hållas på ett sätt som inte medför en god djurvälfärd.

I nuvarande föreskrifter ställs det även krav på att utbildningen ska vara godkänd av Jordbruksverket, vilket medför en administrativ börda för utbildningsanordnarna. Ansökan om godkännande behöver därutöver

upprepas när ändringar införs som påverkar villkoren i beslutet. Att utbildningen ska vara godkänd av Jordbruksverket exkluderar dessutom all annan utbildning genom vilken berörda kan förvärva sig motsvarande kompetens. Vi föreslår att godkännandeprocessen ersätts av tydligt uppställda utbildningskrav inklusive utbildningsbilagor. Ändringen medför att den administrativa bördan tas bort och att kraven för utbildningen tydliggörs för utbildningsanordnaren. Utbildningskraven och utbildningsbilagorna förebygger därmed risken för att utbildningarna har olika innehåll och olika kvalitetsnivå genom att skapa tydlighet för såväl utbildningsanordnare, deras kursdeltagare och kontrollmyndigheten. Om ändringarna inte införs kommer den administrativa bördan att bibehållas tillsammans med risken för olika bedömningar och kvalitetsnivå för utbildningarna.

Informationsskyldighet vid försäljning av djur

2 kap. 3 §.

I nuvarande föreskrifter ställs endast krav på att djur som exponeras för att säljas ska vara namngivna med taxonomiskt namn. För många potentiella djurköpare är inte djuren kända under det taxonomiska namnet utan under dess svenska namn. Att veta vilken art man är intresserad av att införskaffa är grundläggande för att djurhållaren ska kunna erhålla den kompetens som krävs gällande hur den aktuella arten ska hållas och skötas så att ett informativt beslut kan fattas gällande om det är ett lämpligt djur för djurhållaren att införskaffa eller inte. Genom att säkerställa att djuret namnes så tydligt som möjligt säkerställs även att den blivande djurhållaren får den information som krävs för att veta vad det är för art. Om ändringen inte införs kvarstår risken för missförstånd gällande vilken art som exponeras och den blivande djurhållaren riskerar därmed att göra bristfälliga inköp av djur som riskerar att medföra att de hålls på ett sätt som inte ger dem en god djurvälstånd.

2 kap. 4 § och 2 kap. 7 §.

I nuvarande föreskrifter ställs krav på att den som yrkesmässigt säljer djur för sällskap och hobby ska lämna över ett faktablad till köparen. Detta krav ställs däremot inte på den enskilde som i större omfattning säljer eller förmedlar djur. Tillräcklig kompetens hos djurhållaren är avgörande för att skapa den djurvälstånd som djurskyddslagen ställer krav på. I förslaget är skyldigheten att lämna över ett faktablad därför utökat även till den som säljer djur i större omfattning privat samt den som säljer reptiler, groddjur eller fiskar under en försäljningsmessa. Om ingen förändring införs kommer det att innebära att de som säljer djur utan att göra det yrkesmässigt inte har någon skyldighet att lämna över viktig information om djuret. Eftersom en ökande andel djur förmedlas eller säljs via andra kanaler än genom zoobutikerna så innebär det att om regleringen inte införs så kommer en ökande andel djurägare köpa djur

utan att få ett medföljande faktablad med grundläggande information om det djur de köpt.

2 kap. 5 §.

I nuvarande föreskrifter saknas krav på information om viktiga delar som till exempel artens naturliga föda, hur födan intas, tidpunkten för artens normala könsmognad och vart djurhållaren kan hitta information om tecken på nedsatt djurvälstånd och stort allmäntillstånd. Inte heller anges krav på information om sjukdomar eller smittämnen som kan överföras till människor. Andra beskrivningar av vad informationsbladet ska innehålla har upplevts som otydligt och det har därför funnits ett behov av att förtydliga och utveckla de punkterna ytterligare. Om ändringarna inte införs riskerar djurhållare att få ofullständig information samtidigt som den kända otydligheten skulle bibehållas. Att informationen i faktabladet är korrekt, tydlig och tillräckligt utförlig är viktigt för att den nya djurägaren ska ges möjlighet att ta del av viktig information om djurets behov kopplat till djurets välfärd.

2 kap. 6 §.

På motsvarande sätt som i 2 kap. 5 § saknas det i nuvarande föreskrifter viktig information i faktabladet för fisk. Information som saknas och behöver införas är exempelvis vilka vattenparametrar som ska mätas och vilka nivåer de ska ligga på, vilka fiskarter som är lämpliga och vid behov olämpliga att hålla tillsammans med den aktuella arten och om arten är revirhävdande. Det saknas även information om artens naturliga föda, hur födan naturligt intas samt information om tecken på nedsatt djurvälstånd och stort allmäntillstånd och sjukdomar eller smittämnen som kan överföras till människor. Andra beskrivningar av vad informationsbladet ska innehålla har upplevts som otydligt och det har därför funnits ett behov av att förtydliga och utveckla de punkterna ytterligare. Om ändringarna inte införs riskerar djurhållare att få ofullständig information samtidigt som den kända otydligheten skulle bibehållas. Att informationen i faktabladet är korrekt, tydlig och tillräckligt utförlig är viktigt för att den nya djurägaren ska ges möjlighet att ta del av viktig information om djurets behov kopplat till djurets välfärd.

Anmälningsskyldighet

2 kap. 8 §.

Utöver de regleringar som finns i de föreslagna föreskrifterna så finns det bestämmelser i 44 § i artskyddsförordningen (2007:845) som kan vara tillämpliga för vissa djurslag i samband med en försäljningsmässa. Enligt 44 § i artskyddsförordningen så finns det en anmälningsskyldighet inför förevisning av vissa levande djur för allmänheten. För att underlätta för djurhållarna och mässarrangörerna att göra rätt så är detta infört som en

upplysning. Om ändringen inte införs riskerar djurhållare och mässarrangörer att missa denna anmälningsskyldighet och omedvetet exponera djur för försäljning under en försäljningsmessa utan att först ha anmält det till berörd länsstyrelse. Berörd personal på länsstyrelsen riskerar därigenom samtidigt att vara omedvetna om när och vart arter som omfattas av anmälningsskyldigheten förevisas under en försäljningsmessa i deras län.

Social kontakt, mental stimulans, rörelse och vila

3 kap. 1 §.

Nuvarande djurskyddslag uttrycker på ett tydligare sätt än den tidigare djurskyddslagen att djur inte bara ska hållas och skötas i en god djurmiljö som främjar deras välfärd utan att de också ska hållas i en sådan miljö och på ett sådant sätt att de kan utföra sina naturliga beteenden och så att beteendestörningar förebyggs. Naturliga beteenden anses vara beteenden som djuren är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande. Av propositionen framgår att begreppet djurvälstånd omfattar alla aspekter som påverkar djurets välbefinnande såsom hälsa, biologisk funktion och beteendebest. Regleringen i föreskriften behöver därför anpassas och förtydligas så att den bättre harmoniserar med nuvarande djurskyddslag. Med de föreslagna regleringarna så tydliggörs vilka behov som ska tillgodoses för att djurens ska anses vara hållas på ett sätt som motsvarar djurskyddslagets intentioner om en god djurvälstånd. Om ändringen inte införs riskerar avsaknaden av denna förtydligande föreskrift att leda till en otydlighet för djurhållare som kan leda till en nedsatt välfärd för djuren som omfattas av dessa föreskrifter.

Sociala strukturer

3 kap. 2 §, 3 kap. 6 §, 5 kap. 2 §, 6 kap. 2 §, 7 kap. 1 §, 9 kap. 1 §, 10 kap. 1 §, 10 kap. 3 §, 11 kap. 1 §, 12 kap. 1 §, 13 kap. 1 §, 14 kap. 2 § och 15 kap. 1 §.

Djurskyddslagen fastställer att djur ska behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. Djur ska hållas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att deras välfärd främjas, att de kan utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande, och så att beteendestörningar förebyggs. Den stress och frustration som ensamhållning kan orsaka har visat sig leda till olika djurvälståndsmässiga problem för berörda arter. Dessa inkluderar exempelvis utveckling av stereotypa beteenden, ökad aggression, depression, apati, självstympning, över- eller undervikt, nedsatt immunsystem, sjukdomsutveckling och kortare livslängd. Vi bedömer därför att djur som naturligt i det vilda lever med artfränder i familje-, flock-, grupp eller stimkonstellationer ska hållas på motsvarande sätt då de hålls för sällskap och hobby, detta är avgörande för att

de ska kunna utföra sina naturliga beteenden och få sina naturliga behov tillgodosedda. Det har också framkommit att paragrafen i sin nuvarande form kan ha lett till negativa djurvälståndskonsekvenser eftersom den har tolkats som att kontakt med artfränder kan ersättas av kontakt med människor. Djurs behov av social kontakt behöver tillgodoses av artfränder för att de ska kunna få utlopp för sina naturliga beteenden och kan inte ersättas av social kontakt med människor. Interaktionen med artfränder är viktig för välbefinnandet hos de djur som i det vilda lever i sociala konstruktioner och vi föreslår därför att ett tydligt krav kring detta. Om ändringen inte införs riskerar djur som har ett naturligt behov av att leva med artfränder även fortsättningsvis att utsättas för de risker för psykiskt och fysiskt lidande som ensamhållning kan medföra. Under ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser framgår det dock att krav på samhållning inte gäller de arter som föreslås förbjudas. Åtgärden införs eftersom djurhållaren inte får införskaffa en ny individ efter ikraftträdelse av förslaget och därmed inte kommer att kunna uppfylla kravet på samhållning efter det datumet.

För en god djurvälstånd är det också viktigt att den sociala konstruktionen i så stor utsträckning som möjligt efterliknar artens naturliga levnadssätt, till exempel att djuren hålls i par, flock eller stim. För att motverka risken för onödig stress och aggression är det även viktigt att könsfördelningen anpassas efter artens naturliga levnadssätt när honor och hanar hålls tillsammans. Om detta inte regleras kan konsekvensen bli att djuren visserligen hålls tillsammans med artfränder, men i en konstellation som inte bidrar till deras välfärd.

För de djur som i det vilda lever solitärt kan en påtvingad närvaro av artfränder också innebära en nedsatt välfärd i form av stress och skaderisker. Att djur som i vilt tillstånd lever solitärt bör hållas ensamma finns i nuvarande reglering endast som allmänna råd. Syftet med att göra om detta till en bestämmelse är att förhindra en samhållning som inte är naturlig för arten och därmed skydda djur av arter som är naturligt solitära från risken för revirhävande beteende, stress, aggression och skaderisker. Dessa risker bedömer vi är påtagliga då djuren hålls i begränsade utrymmen, som inte alltid ger dem möjlighet att hålla önskat avstånd till varandra. Vi bedömer att det inte är förenligt med djurskyddslagets intentioner att hålla solitärt levande arter tillsammans på en begränsad yta och att djur riskerar att utsättas för nedsatt välfärd på grund av fysiskt och psykiskt lidande om ändringen inte införs.

I samma allmänna råd i nuvarande föreskrifter som nämns ovan finns också rekommendationer om att starkt revirhävande djur inte bör hållas tillsammans om inte utrymmet är så stort att det medger tillräckligt antal revir samt att köttätande djur och potentiella bytesdjur bör hållas åtskilda på ett sätt som förhindrar dem från att skada eller stressa varandra. Syftet med de

allmänna råden är att skydda djuren från risken för revirhävdande beteende, stress, aggression och skaderisker genom att förhindra en samhållning som inte är naturlig för arten eller för olika arter på en begränsad yta. Att tydligare reglera hållningen av starkt revirhävdande djur så att förvaringsutrymmet medger flera revir samt hållningen av köttätande djur och deras potentiella bytesdjur bedömer vi är av stor vikt för djurens välfärd. Om ändringen inte införs riskerar djur att hållas på ett sätt som ökar risken för att de utsätts för stress, aggression och skaderisker vilket inte är förenligt med djurskyddslagets intentioner.

Introduktion av djur till varandra

3 kap. 3 §, 9 kap. 2 § och 10 kap. 2 §.

Introduktion av djur som är obekanta för varandra kan utgöra en risk för både psykiskt och fysiskt lidande genom att djuren stressar eller skadar varandra. Detta gäller särskilt när djur introduceras till varandra i begränsade utrymmen. Det är därför viktigt ur djurskyddssynpunkt att introduktionen sker på ett anpassat sätt som ger djuren möjlighet att bekanta sig med varandra utan att de riskerar att stressa eller skada varandra. Om introduktionen inte sker på rätt sätt kan det utgöra ett djurvälfärdsproblem, det är därför angeläget att reglera själva introduktionen av djuren till varandra. Det är också viktigt att reglera introduktionen så att djurhållare ges stöd i hur en introduktion av individer som inte känner varandra ska anpassas i syfte att förebygga risken för skador. Detta blir särskilt viktigt för icke-solitära arter som i enlighet med nu gällande föreskrifter hålls utan social kontakt med artfränder. Att introducera djur för varandra på ett individanpassat sätt kan vara avgörande för huruvida de involverade individerna överhuvudtaget någonsin kommer att trivas tillsammans. En felaktig introduktion riskerar även att leda till att en individ misstolkas som onormalt aggressiv när det i själva verket var introduktionen som inte skedde på ett art- och individanpassat sätt. Det är därför viktigt att förtydliga för djurhållare vad de som minst behöver ta hänsyn till när en introduktion ska äga rum för att skapa så bra förutsättningar för sina djur som möjligt. Om denna förtydligande föreskrift inte införs riskerar avsaknaden av detaljbestämmelse att leda till att djurhållaren introducera individer till varandra utan att ta hänsyn till deras individuella förutsättningar och behov. Utöver att det kan leda till skaderisker hos en eller flera av de involverade individerna riskerar berörda individer även att misstolkas som onormalt aggressiva med ensamhållning som följd.

Djur som uppvisar onormal aggressivitet

3 kap. 4 § och allmänna råd till 3 kap. 4 §.

Nuvarande föreskrifter reglerar att djur som visar eller vid upprepade tillfällen har visat aggressivitet eller andra hotbeteenden mot andra djur inte får hållas

tillsammans med andra djur på ett sätt som orsakar stress eller risk för skada för något av de inblandade djuren. Den här regleringen innebär att det är tillåtet att separera ett djur som betar sig onormalt aggressivt mot andra djur utan att först utreda eventuella bakomliggande veterinärmedicinska orsaker till beteendet. För att säkerställa att djurets aggression inte beror på underliggande veterinärmedicinska orsaker bedömer vi att en veterinärmedicinsk utredning bör göras för att utesluta detta innan djuret på permanent basis hålls utan möjlighet till fysisk social kontakt vilket framgår av den föreslagna regleringen. Vi bedömer även att regleringen på ett tydligt sätt behöver säkerställa att dessa individer i första hand ska kunna få sitt behov av social kontakt tillfredsställt via en fysisk barriär. Om inte regleringen formuleras om med krav på en veterinärmedicinsk utredning eller på social interaktion bakom en fysisk barriär så riskerar djur, som med rätt åtgärder, hade kunnat hållas med andra djur att hållas ensamma.

För att tydliggöra vad som kan vara tecken på stress så har nya allmänna råd förts in i förslaget som exemplifierar vilka beteenden eller symptom som kan vara sådana tecken. Utan införande av det allmänna rådet riskerar viktiga tecken på stress att gå obemärkta förbi, vilket kan leda till en nedsatt välfärd och sjukdom för djuren.

3 kap. 5 §.

De djur som, trots de åtgärder som beskrivs i 3 kap. 4 §, på grund av sitt beteende inte kan hållas på ett sätt som ger dem social kontakt med djur av samma art behöver ändå få någon form av social interaktion tillgodosedd för att uppnå en acceptabel nivå av djurvälstånd. Den föreslagna regleringen syftar därför till att säkerställa att även djur som på grund av sitt beteende inte kan hållas med andra djur inte hålls helt isolerade, utan i någon form ändå kan få utlopp för de beteenden som är kopplade till social interaktion med andra individer. Om ändringen inte införs riskerar djur, som hade kunnat må bra av visuell och verbal social kontakt med djur av samma art att hållas på ett sätt som medför en ökad risk för nedsatt djurvälstånd.

Levande foderdjur

3 kap. 7 §.

I nu gällande föreskrifter saknas en bestämmelse som tydliggör att det inte är tillåtet att utfodra med levande foderdjur. Frågor från djurhållare och kontrollmyndighet har frekvent ställts kring detta till verket genom åren. Vi bedömer därför att detta behöver förtydligas och föreslår en bestämmelse som anger att det inte är tillåtet att utfodra med levande ryggradsdjur eller insekter. Om ingen åtgärd vidtas kommer otydligheten att bibehållas för såväl djurhållare som kontrollmyndighet.

Tillsyn och skötsel av skymnings-, grynings- och nattaktiva arter

3 kap. 8 §.

Föreskrifterna reglerar djurhållningen av ett flertal olika djurslag och en mängd olika arter varav en del arter har en annan dygnsrytm än de dagaktiva såsom skymnings-, grynings- eller nattaktiva arter. För att även dessa arter ska få en normal dygnsrytm med ostörd sömn behöver den tillsyn och skötsel som kan påverka djuren ske så att de inte blir störda under den del av dygnet då de normalt sover. En ny bestämmelse införs för att motverka risken att tillsyn och skötsel sker på en tid som inte sammanfaller med djurens normala dygnsrytm. Om ändringen inte införs kan djurhållarens rutiner för tillsyn och skötsel leda till att en nedsatt välfärd på grund av störd sömn och rubbad dygnsrytm.

Inskränkning av rörelseförmågan

3 kap. 9 §.

I nuvarande föreskrifter anges att sällskapsfåglar samt sköldpaddor inte får hållas tjuvrade. Det anges också att en sällskapsfågel får hållas i koppel som hanteras av en människa när fågeln har en flygsele eller motsvarande. Det är dock inte helt tydligt om och hur djurens rörelseförmåga får inskränkas. Att på olika sätt förhindra djuren från att röra sig fritt kan innebära både fysiska skaderisker och stress för djuren. På samma gång finns det tillfällen då det är nödvändigt, exempelvis i samband med vård och skötsel. Vi föreslår därför att en bestämmelse som förtydligar detta ska införas. Om bestämmelsen inte införs kommer otydligheten kring när djurs rörelseförmåga får inskränkas, samt i vilka situationer och på vilket sätt det får ske att bestå.

Förebyggande av fallskador

3 kap. 10 §.

Flera av de djurarter som omfattas av föreskriften är känsliga och riskerar att skada sig i samband med fall, till och med från en låg höjd. Många av dem är också bytesdjur och har därför utvecklat en förmåga att reagera hastigt och vilja fly när saker händer i deras omgivning. Detta i kombination med att de ofta hanteras av både barn och vuxna innebär att det finns skaderisker både i deras förvaringsutrymmen och i samband med hantering. En ny bestämmelse införs därför i syfte att tydliggöra att förebyggande åtgärder behöver tas för att förhindra fallskador. Om ändringen inte införs uteblir detta viktiga förtydligande och förebyggande av fallskador som i värsta fall kan leda till att ett djur avlider.

Förebyggande av brand

3 kap. 11 §.

Djurskyddslagen syftar till att främja en god djurvälstånd och att förebygga att djur far illa. En ny bestämmelse föreslås införas för att förtydliga att djurhållarens ansvar även omfattar att åtgärder ska vidtas för att förebygga risk för brand i och i direkt anslutning till djurens förvaringsutrymmen. Beroende på djurart och hur de hålls är en del av de djur som omfattas av den här föreskriften svåra att rädda i samband med brand. Exempelvis fåglar kan vara svåra att fånga in en stressad situation. En del av djurarterna hålls också i en miljö och på ett sätt som kan utgöra en förhöjd risk för brand pga. damm, torrt hö och spån. När det gäller skaderisker i samband med en eventuell brand bedömer vi att det förebyggande arbetet är viktigt. En bestämmelse som tydliggör detta behöver därför införas i syfte att förebygga denna potentiella skaderisk. Om ändringen inte införs riskerar avsaknaden av detta förtydligande att medföra att djurhållaren inte vidtar de åtgärder som krävs för att förebygga risker för brand, vilket kan leda till lidande för djuren.

Avel

3 kap. 12 §, 3 kap. 13 §, 3 kap. 14 § och 3 kap. 15 §.

I nuvarande föreskrifter regleras aveln enbart på så sätt att djur som nedärver missbildningar eller andra egenskaper som medför lidande för avkomman inte får användas i avel. För vissa djurslag finns även allmänna råd om hur många kullar det maximalt bör tas på enskilda hondjur. Detta harmoniserar inte med hur aveln regleras mer i detalj i föreskrifter för andra djur, till exempel hund och katt. En ansvarsfull avel som syftar till att avla på friska individer med lämpliga fysiska och mentala egenskaper är en förutsättning för en god djurvälstånd. Det är därför viktigt att föreskrifterna anger tydligt hur aveln ska ske och att bestämmelserna ändras i detta syfte.

Grunden till en ansvarsfull avel är att förebygga oplanerad, oönskad och överdriven reproduktion. Någon sådan reglering finns dock inte i nuvarande föreskrifter. Det finns inte heller en tydlig reglering av att djur som används i avel ska ha en god hälsa och lämpliga egenskaper, såväl anatomiskt och fysiologiskt som mentalt. Enligt uppgifter som vi har fått del av finns det ett ökande intresse för avel som syftar till att åstadkomma mer extrema utseendemässiga egenskaper såsom exempelvis fjällösa ormar. Det finns också uppgifter om att aveln på redan befintliga karaktärsdrag hos vissa raser har drivits så långt att det medför hälsoproblem för den enskilda individen. Ett exempel på det är korrelationen mellan hängande öron och kronisk otit (öroninflammation) hos kaniner. Vi bedömer därför att ytterligare bestämmelser behöver införas för att tydliggöra hur avel får gå till för att säkra djurens välfärd.

Idag finns inte heller bestämmelser om hondjurets ålder vid dräktighet, vilotid mellan dräktigheter eller ruvningar och omvårdnad av avelsdjuren innan och

under dräktighet eller ruvning. Dessa aspekter har en stor påverkan på djurens välfärd och vi bedömer därför att detta bör regleras. Vi bedömer också att det behöver förtydligas vilka egenskaper hos föräldradjuret eller vilken kombination av föräldradjur som inte är tillåtet att avla på. Om ändringen inte införs och förtydligas inte vad djurhållaren ska ta hänsyn till för att undvika risk för lidande för såväl föräldradjuret som dess avkommor.

Förvaringsutrymmets utformning och skaderisker

3 kap. 16 § och 3 kap. 24 §.

Förvaringsutrymmets utformning ska uppfylla en rad behov för att erbjuda de berörda djuren en trygg och säker miljö. Djuren ska exempelvis inte utsättas för skaderisker på grund av materialval eller utformningen av förvaringsutrymmet. Djuren ska inte heller utsättas för skaderisker eller stress på grund av att de exponeras för människor eller andra djur utanför det egna förvaringsutrymmet på ett sätt som djuren inte själva kan välja bort. Förvaringsutrymmet ska även ge djuren möjlighet att få utlopp för sitt naturliga rörelsebehov. En ny bestämmelse införs i syfte att samla de mer generella kraven på förvaringsutrymmets utformning, oavsett djurart, i en föreskrift där det tydligt framgår vilka de olika kraven är. Om ändringen inte införs kommer bestämmelserna avseende förvaringsutrymmets konstruktion även fortsättningsvis att föreskrivas i flera föreskrifter, vilket riskerar att skapa otydlighet och en avsaknad av helhetsbild för djurhållare och kontrollmyndigheten. Genom att förtydliga de krav som finns på förvaringsutrymmet och lägga till en bestämmelse angående skydd mot angrepp från andra djur bedömer vi att de åtgärder som ska vidtas blir tydligare för djurhållaren. Åtgärderna behövs för att säkerställa att djuren hålls i ett väl utformat förvaringsutrymme där djuren är skyddade från såväl rovdjur som skaderisker av olika slag och där de kan utföra sitt naturliga rörelsebehov. Även inredningsmaterial och övriga anordningar i förvaringsutrymmet behöver vara utformade och anpassade efter den aktuella arten så att dessa inte utgör en skaderisk. Beroende på djurartens levnadssätt och hur den använder inredningsmaterial och andra anordningar kan dessa utgöra en positiv förstärkning eller en potentiell skaderisk. Hur miljön ska vara utformad förtydligas med de föreslagna ändringarna för att säkerställa att djurens välfärd främjas. Om ändringarna inte införs riskerar avsaknaden av förtydligande att leda till en nedsatt djurvälfärd.

Stängsel

3 kap. 18 §.

Flera av de djurslag som omfattas av föreskrifterna, exempelvis marklevande fåglar, kanin och minigris kan hållas utomhus omgärdade av stängsel. Detta gäller även djurslag som inte ingår i något av djurslagskapiteln men som

omfattas av föreskriften när de hålls för sällskap. I nu gällande föreskrifter regleras utformningen av stängsel inte alls vilket innebär en risk för att stängsel uppförs på ett sätt som kan skada djuren. Vi bedömer därför att det finns ett behov av att reglera hur stängslen ska vara utformade. Detta för att undvika att stängslen i sig eller uppsättningen av dem kan utgöra en skaderisk. Konsekvensen om regleringen inte förs in är att en potentiell skaderisk inte omnämns eller finns reglerad i föreskriften.

Utrymme för särskild vård

3 kap. 20 §

Djur kan bli sjuka eller skadade och behöver då ges vård. En förutsättning för att ge djuren en lämplig vård är att ha möjlighet att hålla och sköta dem i ett utrymme med anpassad temperatur och inredning. I nu gällande föreskrifter är det endast reglerat att minigrisar, som behöver särskild vård ska kunna hållas och skötas i ett anpassat utrymme. För övriga arter finns inget motsvarande krav. Idag hålls exempelvis tamillrar och kaniner ofta utomhus men vid skador eller sjukdomar kan de behöva hållas och skötas inomhus i ett utrymme med anpassad temperatur och inredning. Vi bedömer därför att en bestämmelse behöver införas så att det förtydligas att det ska finnas förutsättningar för att hålla och sköta djuren i utrymmen vars temperatur och inredning är anpassad efter den aktuella individens behov. Om ändringarna inte införs finns det en risk för att djurhållaren inte säkerställer att det finns förutsättningar för att upprätta ett sådant särskilt område. Detta medför en risk för att djur som är behov av särskild vård utsätts för onödigt lidande och sjukdom.

För minigrisar är det idag krav på att det ska finnas ett särskilt utrymme där minigrisar som behöver särskild vård kan tas om hand. Kravet är formulerat så att utrymmet ska finnas hela tiden vilket inte ger flexibilitet för djurhållaren att nyttja utrymmet till annat när behov av ett särskilt utrymme saknas. Denna flexibilitet bedömer vi att djurhållare behöver ha och att dagens krav är för långtgående.

Vi bedömer även att det finns ett behov av att harmonisera kraven för de olika arter som regleras av föreskriften. Om kravet för minigris inte harmoniseras med övriga djurslag belastas djurhållare av minigrisar med en potentiellt onödig ekonomisk börda, utan att djurskyddet vid hållande av minigris för sällskap och hobby kan anses riskeras.

Takhöjd

3 kap. 21 §.

I nuvarande föreskrifter saknas ett grundläggande krav för takhöjd. Det innebär att det saknas krav på takhöjd för de djurslag där det inte specificeras i de särskilda bestämmelserna. Då en för låg takhöjd kan ha en negativ inverkan på djurens möjlighet att röra sig obehindrat och på förvaringsutrymmets ventilation bedömer vi att en bestämmelse om takhöjd behöver införas. Vi föreslår därför en bestämmelse som tydliggör för såväl djurhållaren och kontrollmyndigheten vad som ska uppfyllas för att takhöjden inte ska riskera att ha en sådan negativ inverkan på djurvälståndet. Om bestämmelsen inte införs finns det risk för en dålig djurvälståndet och att otydligheten leder till olika bedömningar av olika kontrollmyndigheter.

Individuell avskildhet

3 kap. 23 §.

I nuvarande föreskrifter regleras att förvaringsutrymmet ska innehålla den inredning som krävs för att djuren ska kunna få utlopp för den aktuella artens naturliga beteende som att gräva, klättra, dyka, simma och gömma sig. Det finns dock ingen reglering av att djuren också vid behov ska kunna få möjlighet till individuell avskildhet. Beroende på djurart och naturlig social konstruktion så varierar behovet av individuell avskildhet men även för grupp- eller flocklevande djur behöver det finnas möjlighet att i förvaringsutrymme kunna söka avskildhet för att uppnå en god djurvälståndet. Vi bedömer därför att bestämmelser om detta behöver införas. Om bestämmelsen inte införs riskerar djurens välfärd att påverkas negativt, eftersom avsaknad av möjlighet för att uppsöka individuell avskildhet riskerar att leda till stress och onödigt lidande.

Luftkvalité

3 kap. 28 §.

Nuvarande gränsvärden för ammoniak och koldioxid ligger på samma nivå som för lantbrukets djur och häst. Dessa djur hålls på ett annat sätt och i en annan miljö än merparten av de djurslag som omfattas av dessa föreskrifter. Produktionsdjuren producerar även större mängder urin och avföring per djur. Med undantag för marklevande fåglar, där 10 ppm ammoniak är en rimlig nivå utifrån djuren, djurhållningen och dess förutsättningar, så skulle ett värde på 10 ppm för sällskapsdjurhållning visa på en långvarig och systematisk misskötsel av förvaringsutrymmets hygien. En nivå på 10 ppm ammoniak kan ge symptom såsom svidande ögon och retade luftvägar hos oss människor. Det är därför, med undantag för marklevande fåglar, rimligt att lägga sig på ett lägre gränsvärde. Även kraven för koldioxidkoncentration bedömer vi bör ändras. Om koldioxidkoncentrationen är 3 000 ppm i en sällskapsdjurhållning så indikerar det på en hög djurbeläggning i kombination med en dålig luftväxling. Att djuren hålls i en miljö med god luftkvalité är viktigt för djurens välfärd. Vi bedömer att för lågt ställda krav på sällskapsdjurs-

hållningen riskerar att ge en felaktig signal om vikten av god hygien och god luftväxling. Om gränsvärdena inte sänks så kan det vara svårt för kontrollmyndigheten att kräva åtgärder trots att åtgärder ur ett djurskyddsperspektiv är befogat att vidta.

Temperatur och luftfuktighet

3 kap. 29 §, 11 kap. 18 §, 11 kap. 19 §, 11 kap. 20 §, 12 kap. 17 §, 12 kap. 18 §, 12 kap. 19 §, 13 kap. 17 §, 13 kap. 18 § och 14 kap. 17 §.

Av vetenskapliga rådets rapport framgår att temperatur och luftfuktighet har stor påverkan på djurens välfärd. I nuvarande föreskrifter står det att djur ska hållas i ett klimat som är anpassat efter varje djurs behov och djurhållningsformen. För att djuren ska kunna uppnå en god djurvälfärd utan att de utsätts för fysiologiska påfrestningar och stress så ska temperaturen och luftfuktighet ligga inom det intervall som djuren har i respektive naturlig levnadsmiljö i det vilda. Olika djurslag har olika behov och är olika känsliga för avvikelser från det för arten normala intervallet. Sammantaget är det dock av vikt att temperatur och luftfuktighet anpassas till den aktuella artens naturliga levnadsklimat och behov och att avvikelser som kan ha en negativ inverkan på djurvälfärden inte accepteras på grund av en vald djurhållningsform. Om detta inte förtydligas så finns det en risk att djur hålls på ett sätt som stressar dem eftersom temperaturen och för landlevande arter luftfuktigheten inte är anpassad till det naturliga levnadsklimatet utan är anpassad till djurhållningsformen.

För ormar, ödlor, sköldpaddor och groddjur som är ektoterma är det extra viktigt att temperaturen och luftfuktigheten i förvaringsutrymmet efterliknar artens naturliga mikroklimat. Att vara ektoterm betyder att individen reglerar sin kroppstemperatur med hjälp av omgivningstemperaturen. För arter som lever i både land och i vatten gäller detta även vattentemperaturen. Ormar, ödlor, sköldpaddor och groddjur behöver också ha möjlighet att reglera sin kroppstemperatur genom att röra sig mellan olika temperaturer. Detta gäller för alla ektoterma djur. För att dessa djur ska kunna reglera sin kroppstemperatur på det optimala sättet behöver de ha tillgång till en eller flera uppvärmningsplatser som är utformade på ett sätt som ger djuren det de behöver för att kunna reglera sin kroppstemperatur. Detta regleras även i nuvarande föreskrifter men vi bedömer att det behöver förtydligas vilka krav som ställs på uppvärmningsplatsen för att den ska kunna möta djurens behov. En felaktigt utformad värmekälla kan innebära skaderisker för djuren, antingen för att den inte ger djuren möjlighet att nå en optimal kroppstemperatur eller genom att en för hög temperatur kan orsaka allvarliga brännskador. Om ändringarna inte införs är det inte tydligt vilka aspekter djurhållaren behöver ta hänsyn till när det kommer till luftfuktighet och temperaturintervall i syfte att motverka risker för att djuren utsätts för onödigt

lidande och sjukdom. Vi ser även behov av att förtydliga att detta gäller samtliga ektoterma djur samt att korrekt temperaturintervall måste kunna mätas och säkerställas. Även för fiskar måste den korrekta, det vill säga den naturliga, vattentemperaturen kunna säkerställas och mätas. Om inte temperaturen kan mätas och därmed inte heller säkerställas finns risk för att djuren hålls på ett sätt som medför en nedsatt djurvälstånd på grund av onödigt lidande orsakat av stress eller skaderisker.

Inomhusutrymme

3 kap. 30 §, 5 kap. 7 §, 6 kap. 11 §, 7 kap. 9 §, 8 kap. 6 §, 9 kap. 8 § och 10 kap. 9 §.

I nu gällande föreskrifter anges att om ett djur hålls utomhus ska det ha ett efter sitt behov anpassat skydd mot stark värme, nederbörd, fukt, blåst, kyla och andra djur. Detta har framförts som otydligt då det lämnar öppet för tolkning vad ett skydd är och hur det ska vara utformat. Av dagens krav framgår inte heller tydligt i vilken omfattning djur som hålls utomhus ska ha tillgång till detta skydd och för vissa av arterna saknas krav på minsta storlek. För marklevande fåglar, tamillrar och kaniner saknas även krav på att inomhusutrymmet ska vara värmeisolerat vintertid. Avsaknad av värmeisolerings vintertid är en bidragande faktor till en dålig inomhusmiljö vid hållande av exempelvis tamhöns. Det kan även påverka vissa individers möjlighet att upprätthålla termisk komfort, samt öka risken för att djuren drabbas av köldskador. Vi bedömer därför att föreskrifterna behöver tydliggöras så att risken för missförstånd och olika bedömningar motverkas. Om ingen ändring införs kommer otydligheten att kvarstå, vilket riskerar att påverka djurens välfärd negativt.

Gradvis förändring av omgivningstemperatur

3 kap. 31 §.

I nuvarande föreskrifter finns allmänna råd som rekommenderar att förändringar av omgivningstemperatur bör ske successivt. I förslaget införs det tidigare allmänna rådet som ett krav. Skälet för detta är att vissa arter är känsliga för de hastiga temperaturförändringar som en förflyttning mellan inomhus- och utomhustemperatur kan innebära. För dessa arter kan det vara förenat med livsfara att utsättas för en sådan förflyttning. Ett exempel på en sådan känslig art är kaniner. Kaniner anpassar sin päls till omgivande klimat, vilket innebär att en kanin som hålls utomhus under hösten och vintern utvecklar en tjockare päls för att klara av det kallare vädret. Omvänt kommer en kanin som har hållits inomhus under denna årstid att sakna motsvarande vinterpäls. Kaniner som flyttas hastigt mellan utomhus- och inomhusutrymmen eller vice versa riskerar därmed att drabbas av värmeslag eller nedkylning. I syfte att förebygga risken för att den stegvisa tillvänjningen sker

i en takt som inte medför att individerna hinner adaptera sig till den nya temperaturen införs även att den stegvisa tillvänjningen ska ske så att djuren utan svårigheter kan upprätthålla termisk komfort.

Då riskerna som en för snabb förflyttning kan medföra för djuren är så pass allvarliga bedömer vi att detta bör regleras i föreskrift och inte i ett allmänt råd. Om ändringen inte införs riskerar djur som är känsliga för snabba temperaturförändringar att flyttas på ett sätt som har en negativ inverkan på djurens välfärd genom att utsätta dem för lidande och sjukdom.

Tillgång till dagsljus

3 kap. 32 §.

I nu gällande föreskrifter anges att det i förvaringsutrymmet ska finnas tillgång till direkt solljus eller artificiell belysning så att djuren kan utföra normala aktiviteter. Vad direkt solljus innebär har dock tolkats olika och formuleringen har exempelvis uppfattats som att djuren ska placeras i ett fönster för att få ett direkt solljus. Detta kan dock innebära att djuren riskerar att skadas på grund av exempelvis en för hög temperatur. Vi bedömer därför att regleringen behöver omformuleras och även att den artificiella belysningen behöver regleras så att den inte utgör en skaderisk. Vidare saknas ett undantag i nu gällande föreskrifter för den som har vänt på dygnet för sin skymnings-, natt- eller gryningsaktiva art genom att hålla den i ett mörklagt rum dagtid. För att möjliggöra sådan hållning behöver ett undantag införas som tydliggör för både djurhållare och kontrollmyndighet vilka bestämmelser sådan djurhållning ska uppfylla. Om ändringarna inte införs riskerar djur att placeras i direkt solljus, vilket kan medföra risk för nedsatt välfärd. Vidare skulle hindret för att kunna vända på dygnet för vissa arter och därmed säkerställa att de är vakna och kan skötas och hanteras när djurhållaren är vaken att bibehållas.

Albinodjur

3 kap. 34 §.

I nuvarande föreskrifter finns allmänna råd som rekommenderar att albinodjur bör ha möjlighet att dra sig undan till skuggade platser och inte bör utsättas för en kontinuerlig ljusintensitet som överstiger 50 lux. I förslaget införs det tidigare allmänna rådet som ett krav. Albinodjur har en genetisk mutation som medför att de saknar melanin. Avsaknaden av melanin gör att deras hud och ögon är extra utsatta och känsliga mot ljus och UV-strålning. Om ändringen inte införs riskerar djur med albinism att hållas på ett sätt som inte tar hänsyn till deras känslighet genom att utsätta dem för ljus som kan medföra obehag, synproblem och andra skaderisker.

Daglig tillsyn

3 kap. 36 §.

I djurskyddslagen regleras att djur ska ges tillräcklig tillsyn. Syftet med tillsynen är att djurhållaren ska kunna upptäcka och åtgärda eventuella brister i närmiljön, sjukdom, skada eller andra problem som kan orsaka djuren lidande. I nuvarande föreskrifter anges att djuren normalt ska ha tillsyn en gång dagligen. Om djuren endast ses till en gång dagligen så kan konsekvensen bli att det dröjer lång tid innan problem i närmiljön eller en eventuell skada eller sjukdom upptäcks och åtgärdas. Vi bedömer därför att bestämmelsen bör ändras till att djur normalt ska ges tillsyn minst två gånger per dygn. Ändringen medför en harmonisering med tillsynskravet för hund och katt som hålls på motsvarande sätt, i eller i nära anslutning till hemmet precis som de arter som berörs av dessa föreskrifter. Om ändringen inte införs bibehålls risken för ett onödigt och utdraget lidande för de berörda djuren om de blir sjuka eller skadar sig som ändringen syftar till att förebygga.

Vi bedömer även att det bör läggas till i bestämmelsen att djur som är i större behov av omvårdnad ska ges tillsyn så ofta som deras behov av omvårdnad kräver. Detta gäller särskilt nyfödda, högdräktiga, nyförlösta, sjuka eller skadade djur samt djur som uppvisar ett avvikande beteende. Likande formuleringar finns i bestämmelser för annan djurhållning och vi bedömer att det är lämpligt även här då det tydliggör för djurhållaren att dessa djur är extra känsliga och i behov av mer tillsyn för att säkra deras djurvälfärd. Om ändringen inte införs riskerar otydligheten att medföra att djurhållaren inte upptäcker avvikelser i ett tidigt skede, vilket riskerar att utsätta djuren för ett onödigt och utdraget lidande.

Rengöring av foder- och vattensålar

3 kap. 39 §.

Djurskyddslagen anger att djur ska ges tillräckligt med foder och vatten av god kvalitet. En god foderhygien och tillgång till vatten av bra kvalitet är viktigt för djurens välfärd. Foder och vatten kan inte bibehålla en god kvalitet om inte foder- och vattensålar och andra anordningar i kontakt med foder och vatten håller en god hygienisk standard. Foder och vattensålar som inte hålls rena blir ett hygieniskt problem eftersom olika former av sjukdomsframkallande mikroorganismer som mögelsvampar och bakterier kan växa till i kvarblivna foderrester eller nedsmutsade vattensålar, vilket kan orsaka sjukdom hos djuren. Djuren kan också fodervägra om fodret blir dåligt eller kanske inte dricka tillräckligt om vattnet inte upplevs tillräckligt rent vilket i sig också kan påverka djurens hälsa negativt. Vi föreslår därför att en bestämmelse om detta införs. Om ändringen inte införs riskerar djur att utfodras eller ges vatten i sålar eller motsvarande som inte håller en god hygienisk standard, vilket kan ha en negativ inverkan på deras hälsa och välfärd. Vidare riskerar djuren att

gå utan mat eller vatten om funktionen av automatiska utfodrings- och vattningssystem inte kontrolleras och säkerställs minst en gång per dag.

Vatten

3 kap. 40 § och 11 kap. 23 §.

Enligt djurskyddslagen ska djur ges tillräckligt med vatten av god kvalitet. Vattnet ska anpassas efter djurens behov. I nuvarande föreskrifter regleras att djur ska ha fri tillgång till rent dricksvatten med vissa undantag. Om prydnadsfjäderfå, tamiller, kanin, brevduvor och minigris hålls utomhus eller i ett uppvärmt utrymme och temperaturen understiger 0°C ska de ges uppvärmt dricksvatten vid minst två tillfällen per dygn. Att ha möjlighet att dricka när kroppen signalerar att den är törstig är ett grundläggande behov och en förutsättning för att individen ska kunna upprätthålla sin vätskebalans. Av djurskyddslagen framgår att djur ska skyddas mot onödigt lidande och sjukdom, ges en god välfärd och kunna utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande. Det framgår även att de ska ges tillräckligt med foder och vatten. Vår bedömning är att utifrån detta behöver djuren ges ständig tillgång till vatten. Vissa arter av ormar och ödlor dricker därutöver vatten i form av droppar från sin egen kropp eller från föremål. I nuvarande föreskrifter regleras att de ska ha tillgång till droppande vatten eller dagligen sprayas med vatten. Vi bedömer att frekvensen på tillgång till sådant vatten behöver förtydligas för att harmonisera med djurskyddslagens krav på tillräckligt med vatten. Om ändringarna gällande tillgång på vatten inte införs så att samtliga djur som omfattas av föreskriften ges fri tillgång till vatten så bedömer vi att det kan innebära en nedsatt djurvälfärd för de djur som inte har fri tillgång till vatten.

Foder

3 kap. 41 §, 5 kap. 22 §, 6 kap. 24 §, allmänna råd till 6 kap. 24 §, 6 kap. 25 §, 6 kap. 26 §, 7 kap. 20 §, 8 kap. 17 §, 9 kap. 21 §, 9 kap. 22 §, 10 kap. 24 §, 10 kap. 25 §, 10 kap. 26 §, 11 kap. 24 §, 11 kap. 25 §, 12 kap. 22 §, 12 kap. 23 §, 13 kap. 21 § och 15 kap. 18 § och 15 kap. 19 §.

Enligt djurskyddslagen ska djur ges tillräckligt med foder av god kvalitet. Fodret ska anpassas efter djurets behov. I nuvarande föreskrifter anges att djur ska ha daglig tillgång till foder om inte annat anges i de djurslagsvisa kapitlen. Föreskrifterna reglerar också att fodret ska vara av lämplig struktur, av god hygienisk kvalitet och tillgodose varje djurs näringsbehov. Av de djurslagsvisa kapitlen framgår att ormar, ödlor, sköldpaddor, groddjur och fiskar ska utfodras med ett för arten anpassat foder i sådan mängd och med sådana intervall att de upprätthåller ett medelgott hull.

Enligt uppgifter som inkommit till Jordbruksverket från bland annat kliniskt verksamma veterinärer är felaktig utfodring ett av de vanligaste problemen hos djuren som hålls för sällskap och hobby. Överutfodring av foder, det vill säga en alltför riklig mängd eller ett felaktigt foder med alltför högt energiinnehåll kan leda till övervikt som i sin tur kan leda till nedsatt välfärd, onödigt lidande och sjukdom. Utfodringsintervallet har också betydelse, eftersom flera av de reglerade arterna är anpassade för att utföra sitt födosöksbeteende och inta föda under en större del av djurets vakna tid. Fodosöksbeteendet och födointaget är därmed viktigt för djurens välfärd och deras möjligheter att få utlopp för sina naturliga beteenden och måste därför anpassas efter det som är naturligt för arten. Även underutfodring kan vara ett problem såväl som utfodring med ett foder som inte möter individens eller artens krav på storlek, utformning och struktur eller innehåll av till exempel fibrer, mineraler och vitaminer. I nuvarande föreskrift finns allmänna råd som rekommenderar daglig mängd C-vitamin till marsvin i olika ålder eller dräktighetsstatus. Med ny forskning riskerar sådana rekommendationer att bli inaktuella. Vi bedömer därför att dessa allmänna råd behöver ersättas med ett funktionskrav. Vissa djurslag är extra känsliga för fodrets struktur, andra arter är extra känsliga för fodrets innehåll vilket kan innebära att specifika vitaminer eller mineraler måste tillsättas. För vissa djurslag måste utfodringen ske på ett sådant sätt att de inte riskerar att svälja bottenmaterial i samband med utfodringen. Vi bedömer att dessa parametrar och faktorer inte är tillräckligt tydligt reglerat i nuvarande föreskrifter. Eftersom felaktig utfodring och, för marsvin, herptiler och minigrisar, brist på viktiga vitaminer eller mineraler är vanliga problem med stora konsekvenser för djurens hälsa och välfärd bedömer vi att det behövs en tydligare reglering som underlättar för djurhållaren att utfodra sitt djur på ett korrekt och hälsofrämjande sätt. Om ändringen inte införs finns det en risk för att djuren utfodras på ett felaktigt eller bristfälligt sätt, vilket ökar risken för nedsatt djurvälfärd och lidande för djuren.

Naturlig och säker utfodring

3 kap. 42 §, och 6 kap. 27 §.

I det vilda tillbringar djur en väsentlig del av sin vakna tid med att leta efter föda. Av vetenskapliga rådets rapport framgår att födosöksbeteendet är ett beteende som djuren är starkt motiverade för och som är viktigt för deras välbefinnande. Av rapporten framgår bland annat att om djuren inte får utföra sitt födosöksbeteende så kan det leda till stereotypa beteenden, som till exempel pälsplöckning hos degu. Det finns också en risk för överutfodring och övervikt om maten blir alltför tillgänglig för djuren och de serveras maten utan att alls behöva eller kunna aktivera sig fysiskt genom att exempelvis söka efter den. Möjligheten till att utföra artens naturliga födosöksbeteende regleras inte i nuvarande föreskrifter. Eftersom vetenskaplig forskning visar att det är

viktigt bedömer vi att det behöver föras in så att detta kan bidra till djurens välfärd och ge dem möjlighet att få utlopp för naturliga beteenden. När flera djur utfodras i samma utrymme så är det även viktigt att samtliga djur kan äta samtidigt på ett lugnt och naturligt sätt utan att de behöver konkurrera om maten på ett sätt som kan leda till stress eller skaderisker. Detta bedömer vi också behöver regleras på ett tydligt sätt och föreslår därför ett tillägg om detta. Om ändringarna inte införs kommer föreskrifterna inte gå i linje med den nya forskningen och djuren riskerar att behöva konkurrera om maten, vilket ökar risken för att de utsätts för stress och skador.

Förebyggande smittskyddsåtgärder

4 kap. 2 §.

I zoobutiker, djurgrossistanläggningar eller andra motsvarande anläggningar sker ett kontinuerligt utbyte av djur. Detta kan medföra smittrisker när djur från olika uppfödare eller grossister förs samman på anläggningen. Nuvarande föreskrifter reglerar att djur som har smittsamma sjukdomar eller parasiter inte får föras in eller hållas på en sådan anläggning om de inte kan isoleras. Det framgår också att även i övrigt ska åtgärder vidtas för att förhindra smittspridning. Av allmänna råd framgår att om hälsotillståndet hos djur som ska föras in på anläggningen är osäkert bör de först hållas i karantän i minst två veckor. Smittor som förs in och eventuellt sprids på en sådan anläggning kan ha en stor påverkan på djurvälferden. I syfte att förebygga dessa risker behöver det förtydligas hur djur som uppvisar tecken på eller har konstaterats bära på en smittsam sjukdom ska hållas och skötas, samt hur personalen ska agera för att motverka risken för vidare smittspridning. Om ändringarna inte införs riskerar djuren som förs in och hålls på anläggningen att utsättas för onödigt lidande och sjukdom och personalen riskerar att bidra till smittspridning.

Exponering av djur i försäljningssyfte

4 kap. 3 §.

Djur som visas i försäljningssyfte utsätts för en potentiellt sett mer utmanande miljö eftersom de omges med fler och okända människor samt i vissa fall ett kontinuerligt utbyte av djur runt om dem. För att säkerställa en god djurvälferd bedömer vi därför att det behöver regleras att djur som ska visas i försäljningssyfte ska vara i god fysisk och psykisk hälsa. Om ändringen inte införs riskerar djur som är nedsatta eller blir stressade av exponeringen att fortsätta exponeras i försäljningssyfte.

Avel i butikslokaler

4 kap. 4 §.

I nuvarande föreskrifter regleras att avel och uppfödning av djur inte får ske i butikslokaler. Det har framförts att detta är svårt att förhindra när det gäller spontan förökning av benfisk. Om bestämmelsen inte ändras så kommer det fortsatt vara svårt för de zoobutiker som håller och säljer fisk att fullt ut följa föreskrifterna. Vi föreslår därför ett tillägg som undantar spontan förökning av fisk.

Samhållning av djur

4 kap. 5 §.

I nuvarande föreskrifter regleras att olika arter av gnagare, ormar, ödlor och sköldpaddor ska hållas åtskilda medan mycket närbesläktade arter av ormar, ödlor och sköldpaddor får hållas tillsammans. Kaniner får inte hållas tillsammans med gnagare med undantag för marsvin.

Det finns inget djurskyddsmässigt skäl till att närbesläktade arter av reptiler som är solitära ska få hållas ihop. Arterna har inget utbyte av varandra och det finns en risk att de stressar eller skadar varandra. Kaniner ska inte hållas tillsammans med marsvin eftersom en bakterie (*Bordetella bronchiseptica*) som finns i kaninernas normala bakterieflora kan orsaka allvarliga sjukdomstillstånd hos marsvin. Utöver detta så finns det risk för att djurslagen även på annat sätt skadar varandra. Vi föreslår därför att detta ändras. Om nuvarande föreskrifter om samhållningen av djurslag och närbesläktade arter inte ändras bedömer vi att det finns risk för skador och lidande för djuren.

Hantering av djur vid försäljning

4 kap. 7 §.

Infångning av djur i samband med försäljning kan innebära en risk för att djuren utsätts för stress och eventuellt också skaderisker. I nuvarande föreskrifter regleras att förvaringsutrymmet ska vara utformat på ett sätt som gör det utvalda djuret lätt att fånga utan att de övriga djuren utsätts för onödig stress. Det viktigaste för att minimera stress och skaderisker är dock hur själva infångning och hanteringen av djuret ska gå till, vilket inte regleras i nuvarande föreskrift. Vi föreslår därför att nuvarande föreskrift ändras så att bestämmelsen förebygger risk för onödig stress och lidande i samband med infångandet. Om ändringen inte införs bedömer vi att det finns en risk för att djur fångas in på ett sätt som riskerar att medföra stress och onödigt lidande i form av skaderisker i samband med försäljningen.

Förvaringsutrymmens utformning i zoobutiker

4 kap. 8 § och 4 kap. 9 §.

I nuvarande föreskrifter regleras hur förvaringsutrymmen ska vara utformade och placerade så att djuren inte störs av andra djur eller människor. I allmänna råd anges även att taket och tre väggar i en bur med fåglar ska vara skyddade från insyn, att fåglar och däggdjur bör förvaras avskilda från kunderna och exponeras genom ett fönster eller glasad vägg samt att endast personal och presumtiva köpare ska ha tillträde till exponeringsplatsen. De formuleringar som idag finns i det allmänna rådet bedöms vara viktiga för att minimera risken för att djuren utsätts för stress i samband med att de exponeras för försäljning. Antalet okända människor som rör sig i djurens omedelbara närhet kan dock ha en påverkan på djurens stress. Även fåglars möjlighet till skydd från insyn påverkar deras välfärd då de kan känna ökad stress om de känner sig oskyddade vilket kan innebära skaderisker om det utlöser ett flyktbeteende. Vi bedömer därför att föreskrifterna behöver ändras så att endast personal och om nödvändigt blivande köpare får tillträda djurutrymmet. Det bör också införas en bestämmelse som anger hur fåglar ska hållas för att skyddas från insyn och att denna ska medverka till att minska risken för stress i samband med exponering. Vi bedömer att insynsskydd av taket och tre väggar innebär en ökad risk för att fåglarna placeras med den öppna sidan mot kunderna och att en ändring till två väggar ökar flexibiliteten för personalen att placera fåglarna på ett för fåglarna mer behagligt avstånd, utan att hindra presumtiva köparens möjlighet att se dem. Om ändringarna inte införs bedömer vi att det finns risk för att djuren riskerar att utsättas för onödig stress på grund av att ett större antal människor kan tillåtas röra sig i nära anslutning till deras förvaringsutrymme eller att de upplever att de inte kan undvika exponering.

Avskilt utrymme för sjuka eller skadade djur

4 kap. 10 §.

I nuvarande föreskrifter anges att det ska finnas en avskild plats för isolering av sjuka och skadade djur dit kunder inte har tillträde. Fiskar riskerar att utsättas för stress om de flyttas från sitt akvarium till ett annat för att uppfylla kravet på isolering där kunder inte har tillträde. För att fiskar som är stressade eller sjuka ska skyddas mot exponering och därmed ha en lugnare omgivningsmiljö förslår vi att bestämmelsen ändras så att akvariet ska avskärmas på ett sätt som säkerställer att fiskarna inte exponeras för kunder. Om ingen åtgärd vidtas så kommer det innebära att zoobutikerna får svårt att följa föreskriftens krav samtidigt som de tar hänsyn till djurens välfärd.

Veterinärverksamhet i samband med zoobutik

4 kap. 11 §.

Enligt nuvarande föreskrifter får veterinär verksamhet eller andra former av konsultations- eller serviceverksamhet som innebär mottagning av djur inte

bedrivs i en zoobutik, djurgrossistanläggning eller liknande anläggning. Inackordering av djur får dock förekomma liksom mottagning av djur för kloklippning eller liknande åtgärder. Syftet med regleringen är att förhindra smittspridningen mellan de djur som besöker veterinärverksamheten eller annan form av verksamhet och djuren som hålls på anläggningen. Smittskydd nämns inte i regleringen och den har därför upplevts som otydlig vilket har gett upphov till olika tolkningar. Det har även framförts som otydligt vad liknande åtgärder betyder. Vi föreslår därför att föreskriften förtydligas. Om ingen åtgärd vidtas kommer otydligheten att kvarstå och det finns risk för att kontrollmyndigheten tolkar bestämmelsen på olika sätt.

Utrymmen

4 kap. 12 §, 4 kap. 13 § och 4 kap. 14 §.

I nu gällande föreskrifter omfattas zoobutiker, djurgrossistanläggningar och liknande anläggningar av samma utrymmeskrav som djurhållare. Djurhållningen skiljer sig dock på så sätt att djur i zoobutiker, djurgrossistanläggningar och liknande anläggningar endast vistas i utrymmet under en begränsad tid i förhållande till deras permanenta utrymmen hos sin nya djurhållare. Den här begränsade tiden infaller också oftast under den tid då djuren är unga och mindre till storleken. Om ingen ändring införs kommer dessa anläggningar även fortsättningsvis omfattas av samma utrymmeskrav som de privata djurhållarna. Den föreslagna utökningen av djurens minsta tillgängliga utrymme riskerar därmed att leda till större ekonomiska belastningar för berörda verksamheter, fram för allt eftersom de ofta håller ett flertal djur av olika djurslag och arter.

Enligt nuvarande föreskrifter så får fiskar i en zoobutik aldrig hållas i en vattenvolym understigande en liter. Det är fram för allt kampfiskhanar som hålls på detta sätt. Vi bedömer dock att en volym på en liter är en väldigt liten vattenvolym som gör det svårt för fisken att ens under en kortare period utföra sina naturliga beteenden. Den är också för liten för att göra det möjligt att ha en miljöberikning i utrymmet eller tillgodose fiskens rörelsebehov. En så pass liten vattenvolym gör det också svårare att upprätthålla en god vattenkvalité. Det är inte heller alla kampfiskhanar som måste hållas åtskilda på det sättet utan för de allra flesta arter fungerar det att hålla flera hanar tillsammans under förutsättning att akvariet är tillräckligt stor. Vi föreslår därför att nuvarande bestämmelser ändras. Om bestämmelsen inte justeras så kommer det fortsatt vara tillåtet att hålla fiskar i en så liten vattenvolym som en liter vilket riskerar att medföra en dålig välfärd. Kampfiskhanar av arter som skulle kunna hållas tillsammans i en större vattenvolym kommer också fortsatt att kunna hållas en och en i den lilla vattenvolymen, vilket inte är positivt för deras välfärd.

Hygienrutiner

4 kap. 16 §.

I nuvarande föreskrifter regleras att förvaringsutrymmen där djur sätts in omgångsvis ska rengöras noggrant innan insättning av varje ny omgång. Vid hållande av vattenlevande djur där en välfungerande nedbrytningsprocess av avfallsprodukter har uppnåtts i bottensubstratet medför en noggrann rengöring att processen störs och måste byggas upp på nytt. En väl fungerande nedbrytning av avfallsprodukter är viktig för möjligheten att kunna upprätthålla en god vattenkvalité och rengöringen kan i dessa fall ha en negativ inverkan på djurvälståndet. Föreskrifterna behöver därför ändras så att hållande av vattenlevande djur i akvarium är undantagna i syfte att motverka risken för att denna typ av rengöring ska ha en negativ påverkan på djurvälståndet. Om ändringen inte införs riskerar den avsedda smittskyddsåtgärden att utsätta vattenlevande djur för risk för onödigt lidande och sjukdom.

4 kap. 17 § och 4 kap. 18 §.

Införsel av djur är en riskfaktor för att ett smittämne ska kunna komma in på anläggningen. Om ett smittämne väl finns inne på anläggningen kan det föras vidare mellan olika förvaringsutrymmen via inredning och andra föremål som till exempel en håv, som flyttas mellan förvaringsutrymmen. I nuvarande föreskrift finns allmänna råd om att inredning och föremål som flyttas ska vara rengjorda och desinficerade innan de flyttas samt att anläggningar med flera akvarier bör använda en separat håv för varje akvarium. Ett gott smittskydd är avgörande för djurens välfärd och vi bedömer därför att det allmänna rådet ska göras om till en bestämmelse. Om ändringen inte införs riskerar inredning och andra föremål att flyttas mellan förvaringsutrymmen på ett sätt som kan utsätta djuren för smittorisker. I många zoobutiker har flera akvarium dock ett gemensamt vattensystem och i de fallen finns det inte något skäl att kräva separata redskap såsom håvar för varje akvarium eftersom ev. smittämnen redan utbyts med det gemensamma, vattensystemet. Vi bedömer därför att föreskrifternas behöver förtydligas gällande detta. Om ändringen inte införs kommer ett onödigt strikt krav när vattensystemet är gemensamt att bibehållas.

4 kap. 20 §.

I nuvarande föreskrifter finns bestämmelser som reglerar att det ska finnas en särskild plats för rengöring av inredningsföremål och matskålar med mera som kommit i kontakt med djur. Rengöring av föremål som varit i kontakt med reptiler får inte ske på samma plats som utrustning från andra djur. I nuvarande föreskrifter saknas bestämmelser om att det ska finnas skriftliga hygienrutiner och att dessa ska vara lätt tillgängliga för personalen. Vi bedömer att skriftliga hygienrutiner behöver finnas för att uppnå ett gott

smittskydd. Det är exempelvis vanligt att reptiler är bärare av salmonella men sällan själva uppvisar sjukdomssymptom. Detta medför en risk för att salmonella sprids till andra djurslag som är betydligt känsligare om föremål och rengöring av dem sker på samma plats. Enbart muntligt förmedlade rutiner riskerar att missuppfattas, missförstås eller glömmas bort och riskerar att vara okända för ny personal. Om ändringen inte införs riskerar konsekvensen att bli en ökad risk för smittspridning och en dålig djurvälstånd.

Arbetsinstruktion

4 kap. 21 §.

I nuvarande föreskrifter finns krav på att det ska finnas en arbetsinstruktion med en plan för djurens skötsel. Arbetsinstruktionen innehåller anvisningar och rutiner för exempelvis foderhantering, rengöring med mera. I nuvarande arbetsinstruktion ska även bland annat kontroll av djurens hälsotillstånd samt särskild skötsel och andra åtgärder som ska vidtas med sjuka djur finnas med. Eftersom det som kan vara avgörande för om djuren får rätt vård i rätt tid är kontakt med en veterinär som har kunskap om den aktuella arten bedömer vi att kontaktuppgifter till en sådan veterinär för respektive djurslag behöver läggas till i arbetsinstruktionen. Om ändringen inte införs riskerar djur som behöver veterinärvård att utsättas för ett onödigt lidande i väntan på att lokalisera en veterinär med kompetens för det aktuella djurslaget.

Nya kapitel

5 kap. 1 §, 6 kap. 1 § och 14 kap. 1 §.

Det har framförts att indelningen i nu gällande författning är otydlig för de berörda djurgrupperna. Otydligheten riskerar att leda till missförstånd och att liknande djurhållning bedöms på olika sätt. För att motverka detta har en ny indelning av de djurslagsinriktade kapitlen införts och dessa upplysningsföreskrifter förtydligar vilka arter eller djurgrupper som omfattas av kapitlen. Upplysningsföreskriften för benfisk medför inte att broskfisk förbjuds från att hållas för sällskap och hobby, vilket framgår av föreslagna 1 kap. 10 §. Om ändringarna inte införs riskerar den otydlighet som har framförts för framför allt marklevande fåglar att bibehållas.

Vingklippning

5 kap. 3 §, 6 kap. 4 § och 7 kap. 3 §.

Enligt nu gällande föreskrifter är det tillåtet att begränsa fåglars flygförmåga via vingklippning av andra skäl än veterinärmedicinska. Vetenskapliga studier visar att flyga är ett grundläggande naturligt beteende och behov hos fåglar som de är starkt motiverade för att utföra. Vi bedömer därför att fåglar i enlighet med djurskyddslagens intentioner alltid ska kunna få utlopp för detta

behov genom att kunna utföra sitt flygbeteende och att bestämmelserna därför behöver ändras. Enligt vår bedömning bör möjligheten att begränsa detta naturliga och grundläggande beteende endast göras om det föreligger veterinärmedicinska skäl som gör det nödvändigt att tillfälligt begränsa en fågels flygförmåga. Om ingen ändring införs kvarstår möjligheten att begränsa fåglars möjlighet att flyga vilket inte är i enlighet med djurskyddslagens krav på att djur ska skyddas mot onödigt lidande och sjukdom och kunna utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande.

Avbryta ruvning

5 kap. 4 §, 6 kap. 7 § och 7 kap. 6 §.

I nu gällande föreskrifter finns inga bestämmelser kring avbrytning av ruvning. Samtidigt förekommer idag metoder som går ut på att stressa honan tills hon slutar ruva. För att inte riskera djurvälferden för dessa djur bedömer vi att avbrytning av ruvning behöver regleras så att det är tydligt för djurhållaren vad honan inte får utsättas för i syfte att avbryta ruvningsbeteendet. Om ingen åtgärd vidtas saknas skydd för honan och djurhållaren saknar tydliga krav att utgå ifrån.

Inspektion av klor och näbbar

5 kap. 5 §, 6 kap. 8 §, 8 kap. 4 §, 10 kap. 7 §, 12 kap. 5 §.

I nu gällande föreskrifter finns inga krav på regelbunden inspektion och klippning av klor för berörda arter. För marklevande fåglar saknas även krav på inspektion av näbbar. Detta trots att det förekommer att exempelvis tamhöns kan få överväxta eller felväxande näbbar vilket riskerar att påverka deras välfärd. Vi bedömer därför att krav gällande inspektion av näbbar och klor behöver införas i syfte att förebygga den risk för lidande som överväxta och felväxande klor och näbbar kan innebära för en drabbad individ. Om ingen åtgärd vidtas är det inte tydligt för djurhållare att sådan inspektion ingår i tillsynen och djuren riskerar att utsättas för onödigt lidande som följd.

Bete under vegetationsperioden

5 kap. 6 §.

I nu gällande föreskrifter finns inga krav på att fåglar som har behov av att beta ska ges denna möjlighet. Då detta är ett grundläggande beteende och behov hos berörda arter som är viktigt för deras välbefinnande bedömer vi att ett krav för detta bör införas. Om ingen åtgärd vidtas kommer det vara otydligt för djurhållaren att betande arter har behov av att få utlopp för detta naturliga beteende även när de hålls för sällskap och hobby.

Nätgolv

5 kap. 8 §, 6 kap. 10 §, 7 kap. 7 §, 7 kap. 8 §, 8 kap. 7 §, 9 kap. 9 § och 10 kap. 10 §.

I nu gällande författning är det förbjudet att hålla marklevande fåglar, tamiller, kanin och gnagare på nätgolv. Det har framförts som otydligt om detta även innebär att det är förbjudet med nätgolv om nätet är nedgrävt eller täckt med bottenmaterial. Ett nergrävt nätgolv kan vara en önskvärd lösning för att exempelvis skydda djuren mot rovdjursangrepp eller hindra dem från att gräva sig ut ur förvaringsutrymmet. Bestämmelsen behöver därför förtydligas så att det framgår att detta är tillåtet.

Idag finns det inga krav som tydliggör hur förvaringsutrymmet ska vara utformat för fåglar andra än marklevande och brevduvor. Nätgolv är dock vanligt förekommande, framför allt för brevduvor där även spaltgolv kan användas. Vi bedömer därför att utformningen av nätgolv respektive spaltgolv behöver förtydligas.

Möjligheten för djurhållare att på ett säkert sätt kunna utforma ett förvaringsutrymme utomhus, som ger djuren möjlighet att få utlopp för sina naturliga beteenden och behov har stort värde för individernas välfärd. Vi föreslår därför en ändring som ökar tydligheten och flexibiliteten för hur dessa utrymmen kan utformas. Om ändringarna inte införs finns det en risk för att djur som skulle kunna ges tillträde till utomhusutrymme inte får det av rädsla för att de ska bli tagna av rovdjur eller gräva sig ut och försvinna.

För att säkerställa att det finns tydliga krav för hur en nätad botten kan användas och för brevduvor även hur spaltgolv ska vara utformade, samtidigt som skaderisker förebyggs föreslår vi att det införs förtydligande krav gällande detta. Om kraven inte införs riskerar detta att vara otydligt för både djurhållare och kontrollmyndigheten, vilket i förlängningen kan leda till att kontrollmyndigheten gör olika bedömningar av likartad djurhållning.

Krav på minsta tillgängliga utrymme

5 kap. 9 §, 6 kap. 12 §, 7 kap. 11 §, 7 kap. 12 §, 8 kap. 8 §, 9 kap. 11 §, 10 kap. 12 §, 11 kap. 8 §, 11 kap. 9 §, 12 kap. 8 §, 13 kap. 6 §, 13 kap. 12 §, 14 kap. 9 §, 14 kap. 10 § och 15 kap. 7 §.

Nu gällande utrymmeskrav trädde i kraft på slutet av 90-talet. Sedan dess har både en ny djurskyddslag trätt i kraft och kunskapen om djurens behov ökat. Detta innebär att vi bedömer att utrymmeskraven behöver uppdateras utifrån nuvarande kunskapsläge om djurens behov för att kraven i djurskyddslagen ska kunna följas. Av djurskyddslagen framgår bland annat att djurens välfärd ska främjas, att de ska få utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade

för och som är viktiga för deras välbefinnande och att beteendestörningar förebyggs. Djuren ska också ges utrymme att kunna röra sig obehindrat och vila på ett för djuren lämpligt sätt.

För andra än naturligt solitära arter är hållande med djur av samma art en grundläggande förutsättning för att djuret ska ha en god djurvälstånd och kunna få utlopp för sina naturliga sociala beteenden och behov samt rörelser. Gynnsam social interaktion med djur av samma art är även en viktig förutsättning för att förebygga utveckling av beteendestörningar.

Utöver social interaktion med artfränder ska djuren ges tillgång till de grundläggande resurser som krävs för att de ska kunna få utlopp för sina naturliga beteenden och behov. Detta innebär att förvaringsutrymmet för många arter ska kunna husera flera individer, samtidigt som ovan angivna krav ska kunna uppfyllas för samtliga individer. Förutom utrymmet som djurets kroppsmassa tar upp ska de resurser som behöver finnas i utrymmet kunna få plats, utan att inskränka djurens möjlighet att röra sig obehindrat.

I syfte att undvika stress eller aggression kan samma resurs dessutom behöva finnas på flera platser eller vara av en storlek som säkerställer att djuren kan nyttja samma resurs vid samma tidpunkt. Att stress och aggression ska förebyggas beror på att upprepade eller långvarig exponering riskerar att leda till onödigt lidande och sjukdom för djuren.

Till detta hör även att det förekommer att djur som regleras av föreskrifterna inte tas ut ur sitt förvaringsutrymme regelbundet eller alls. Detta innebär att det minsta tillåtna utrymmet som djuren tillåts hållas i ska kunna garantera efterlevnad av samtliga krav i djurskyddslagen även när de uteslutande har detta utrymme till förfogande.

Vår bedömning är att nu gällande utrymmeskrav behöver utökas för att säkerställa att kraven i den nya djurskyddslagen efterlevs. Vi ser även att det finns ett behov av att förenkla och förtydliga då en vanlig synpunkt som förmedlas till oss är att utrymmeskraven är svåra att förstå, onödigt komplicerade och uppfattas som en rekommendation istället för det minsta tillåtna utrymmet som djuret får hållas i.

Om ändringen inte införs kommer utrymmeskraven inte vara i linje med nuvarande djurskyddslag eller kunskap om djurens behov.

Utrymmeskrav för hona med ungar

5 kap. 10 §.

Med de nya kraven på minsta tillgängliga utrymme skapas ett behov av att kunna hålla honor med ungar i mindre utrymmen under en begränsad tid i syfte att utöva extra tillsyn och säkerställa att alla ungar äter samt får i sig den

fodertillgång de behöver utan konkurrens från andra vuxna fåglar. En sådan möjlighet behöver därför införas i föreskrifterna. Om detta inte införs kommer djurhållare antingen att behöva hålla nykläckta ungar med resten av flocken, vilket kan medföra en risk för ungaras välfärd och överlevnad, eller bygga ett separat förvaringsutrymme i enlighet med de nya kraven på minsta tillgängliga utrymme.

Undantag från krav på utomhusvistelse

5 kap. 11 §, 7 kap. 14 § och 15 kap. 8 §.

De nya utrymmeskraven förtydligar att berörda arter ska ha tillgång till både inomhus och utomhusutrymme. För att detta krav ska vara välfungerade mot bakgrund av till exempel ett förändrat smittskyddsläge krävs en flexibel och tydlig bestämmelse så att djurhållaren vet när det är möjligt att hålla djuren inomhus, utan tillgång till utomhusutrymme. Vi bedömer därför att ett sådant förtydligande krav behöver införas. Om ändringen inte införs kommer djurhållaren att behöva bygga utomhusutrymme på ett sätt som säkerställer djurens välfärd, även under dessa särskilda förhållanden. Alternativt så kommer djurhållare att behöva ansöka om undantag från krav på utomhusvistelse i dessa tillfällen.

Exteriörutställning

5 kap. 12 §, 6 kap. 14 § och 9 kap. 14 §.

I nuvarande föreskrifter anges att sällskapsfåglar får hållas i mindre bedömningsburar under tiden de bedöms av domare under exteriörutställning. Det framgår dock inte hur burarna ska vara utformade. För kaniner finns något mer tydliga krav, men dessa behöver uppdateras. Kravet på att taket och tre sidor av utrymme ska vara insynsskyddade har exempelvis framförts som att det riskerar att orsaka kaninerna onödig stress. Detta beror på att insynsskydden riskerar att hindra social interaktion och kaninernas möjlighet att se när någon närmar sig förvaringsutrymme. Vi bedömer därför att bestämmelserna behöver uppdateras, tydliggöras och harmoniseras. Om ändringarna inte införs kommer bestämmelserna inte vara tillräckligt tydliga. Det riskerar att medföra att varken djurhållare eller kontrollmyndigheten vet vad som krävs under dessa tillställningar för att djuren ska anses hållas och skötas i enlighet med kraven i djurskyddslagen.

Bottenmaterial

5 kap. 13 §, 8 kap. 12 §, 9 kap. 15 §, 10 kap. 14 §, 13 kap. 9 §, 14 kap. 12 §, 15 kap. 9 §.

Bestämmelserna om bottenmaterial i nu gällande föreskrifter behöver förtydligas så att det blir tydligt för djurhållaren vad som behöver tas hänsyn

till vid införskaffande av bottenmaterial för den aktuella arten. Bestämmelserna behöver också harmoniseras mellan de olika djurslagen. Eftersom det finns fiskarter som intar bottenmaterial i munnen eller genom andra beteenden kan utsättas för skaderisker om bottenmaterialet inte är anpassat efter den aktuella artens behov behöver detta också tydliggöras. Det undantag som finns för fiskhållning som kräver särskilt god hygien i nu gällande föreskrifter upplevs därutöver som ospecifikt och svårt för kontrollmyndigheten att kontrollera. Det behöver därför förtydligas när undantaget gör sig gällande. Om ändringarna inte införs kommer otydligheten och skaderiskerna att kvarstå.

Berikad miljö

5 kap. 14 §, 6 kap. 15 §, 6 kap. 16 §, 7 kap. 15 §, 7 kap. 16 §, 8 kap. 14 §, 8 kap. 15 §, 9 kap. 17 §, 9 kap. 18 §, 10 kap. 16 §, 10 kap. 17 §, 11 kap. 14 §, 12 kap. 13 §, 13 kap. 11 §, 14 kap. 15 §, 15 kap. 10 § och 15 kap. 11 §.

I nu gällande föreskrifter finns inga tydliga krav på att alla djurgrupper eller arter ska hållas i en för sysselsättning berikad miljö eller hur det ska uppnås. Att hålla djur i en berikad miljö är en grundläggande förutsättning för att de ska ha en god djurvälstånd, eftersom berikningen bidrar till att upprätthålla djurens mentala och fysiska hälsa. Miljöberikning bidrar exempelvis till att förebygga stress och tristess, vilket kan leda till utveckling av beteendestörningar i form av aggression, självskadebeteende och andra destruktiva beteenden. Miljöberikning som är särskilt anpassad för den aktuella arten främjar även djurens möjlighet att få utlopp för sina naturliga beteenden så som exempelvis att jaga, klättra, gräva och få utlopp för olika former för social interaktion med artfränder. Det uppmuntrar därmed både till mental stimulans och fysisk aktivitet, vilket bidrar till att hålla djuren aktiverade och tillfreds samt i god fysisk form. En miljö som innehåller kognitiv berikning bidrar även till en övergripande förbättring av livskvalitet, då djuren ges möjlighet att utmana sig själva med problemlösande uppgifter och leksaker. Sammantaget leder en berikad miljö till ökat välbefinnande och är grundläggande för att kraven i djurskyddslagen ska kunna uppfyllas. För de djurslag där kravet saknas bedömer vi att det behöver införas och för de djurslag där kravet finns att det behöver förtydligas. Genom att även förtydliga att berikningen behöver bytas ut med jämna intervall görs det också tydligt för djurhållaren hur det tilltänkta syftet uppnås. Om ändringarna inte införs saknas tydliga krav för alla djurslag om hur en berikad miljö uppnås och bibehålls.

Skyddande inredning

5 kap. 15 §, 6 kap. 16 §, 7 kap. 16 §, 8 kap. 14 §, 9 kap. 18 §, 10 kap. 19 §, 11 kap. 15 §, 12 kap. 14 §, 13 kap. 13 §, 14 kap. 16 § och 15 kap. 12 §.

I nu gällande författning finns inte krav på att djur ska ha tillgång till skyddande inredning för vissa arter i de djurslagsinriktade kapitlen. Att ha möjlighet att söka skydd, på ett sätt som är anpassat efter artens naturliga sätt att utföra detta beteende är en grundläggande förutsättning för att djuret ska kunna reglera sin stressnivå vid retning. Om djuret inte har möjlighet att söka skydd alls eller inte har möjlighet att söka skydd på det sätt som är naturligt för arten, löper djuret risk att utsättas för långvarig eller över tid upprepad stress som kan leda till lidande och sjukdom. För att tillgodose djurskyddslagens intention om att djur ska skyddas mot onödigt lidande och sjukdom bedömer vi att krav på tillgång till skyddande inredning behöver införas för alla djurslag. Om ändringen inte införs kommer de nya föreskrifterna sakna den tydlighet som krävs för att resursen ska finnas i djurens förvaringsutrymmen. Djurhållaren kommer inte heller ges förtydligande om hur skydden ska utformas för att de ska kunna uppfylla sitt syfte.

Sittpinnar

5 kap. 16 §, 6 kap. 17 § och 7 kap. 17 §.

I nuvarande föreskrifter regleras krav på sittpinnar i flera bestämmelser med tillhörande allmänna råd. Bestämmelserna varierar också i detaljeringsgrad och tydlighet mellan de olika djurslagen. Det har framförts att detta skapar otydlighet för djurhållare, vilket riskerar att leda till missförstånd. Vi bedömer därför att bestämmelserna behöver förtydligas men även uppdateras i enlighet med dagens förutsättningar och kunskapsläge, vilket även inkluderar marklevande fåglar. Om ändringarna inte införs kommer föreskrifterna att vara otydliga och de kommer inte omfatta alla arter som har behov av sittpinnar.

Sandbad

5 kap. 17 §, 6 kap. 18 § och 10 kap. 21 §.

I nuvarande föreskrifter finns krav på tillgång till sandbad, men för sandbadande fågelarter saknas flexibilitet gällande underlaget som beteendet ska kunna utföras i. För gnagare är kravet begränsat till tre arter, vilket utesluter andra sandbadade arter som hålls för sällskap och hobby. Det framgår inte heller hur sandbadet ska vara utformat för att säkerställa att djuren kan utföra det sandbadsbeteende som de är starkt motiverade för vid hållande av fler djur i samma förvaringsutrymme, samtidigt som risken för stress eller skaderisker förebyggs. Vi bedömer därför att kraven på sandbad behöver utvecklas och förtydligas. Om ändringarna inte införs riskerar kravet att leda till en otydlighet som gör att tillgången till sandbad inte omfattar alla arter som har detta behov eller att sandbadet är utformat på ett sätt som leder till att få individer kan nyttja det. Det kan även leda till skaderisker.

Bad/dusch

5 kap. 18 §, 6 kap. 19 § och 7 kap. 18 §.

I nuvarande föreskrifter finns krav på tillgång till vattenbad för badande sällskapsfåglar. Kravet är dock inte anpassat för sådana arter som naturligt duschar istället för att bada. Kravet är inte heller anpassat till marklevande fåglar av arter som har behov av att bada, vilket medför att flera arter som har detta behov saknar reglering som tydliggör att resursen ska finnas. Vi bedömer därför att föreskrifterna behöver ändras och anpassas efter arternas behov och den nya kapitelindelningen.

I nuvarande författning finns inget krav på att brevduvor ska ges tillgång till badvatten. Att bada är ett beteende som brevduvor ska ges möjlighet till då det är viktigt för deras välfärd. Vi bedömer därför att krav på tillgång till badvatten behöver införas. Om ändringarna inte införas kommer berörda djurslag sakna möjlighet att fullt ut eller helt kunna få utlopp för sina naturliga beteenden och behov, vilket de enligt kraven i djurskyddslagen ska ges utlopp för.

Reden/häckningsplatser

5 kap. 19 §, 6 kap. 20 §, 7 kap. 19 §.

I nu gällande föreskrifter finns inga krav på att marklevande fåglar och fåglar andra än marklevande ska ges tillgång till värpreden eller häckningsplatser. Detta är en grundläggande resurs som behövs för att fåglarna ska ges möjlighet att få utlopp för sitt bobyggande beteende och behov, vilket skapar trygghet inför och under tiden de har ungar.

För brevduvor finns krav på tillgång till sitthylla, rede och bomaterial, men kraven på minsta mått på sitthyllan är för små och behöver utökas för att kraven i djurskyddslagen ska kunna uppfyllas.

Vi föreslår att detta ändras. Om ändringarna inte införas finns det risk att djuren inte får tillgång till en grundläggande resurs som krävs för att de ska få utlopp för sådana beteenden och behov som är viktiga för deras välfärd. Brevduvor i sin tur riskerar att ges tillgång till bristfälliga resurser i form av för små sitthyllor, vilket riskerar att negativt inverka på deras möjlighet att fullt ut nyttja hyllan på det sätt som de har behov av.

Hållande i lägre temperatur

5 kap. 20 §, 6 kap. 21 § och 10 kap. 23 §.

I nuvarande föreskrifter framgår att sällskapsfåglar alltid ska hållas i ett utrymme där temperaturen överstiger 0 °C och att gnagare inte får hållas vid temperaturer som understiger 0 °C. Det har framförts att dessa

temperaturgränser kan uppfattas som en rekommendation, vilket riskerar att utsätta djuren för onödigt lidande och sjukdom. Bestämmelserna behöver därför omformuleras så att det framgår att djur ska hållas inom det temperaturintervall och den luftfuktighet som är anpassat efter den aktuella artens naturliga levnadsklimat och behov. För att öka flexibiliteten och samtidigt säkerställa att kraven i djurskyddslagen efterlevs kan grundkravet kompletteras så att lägre temperatur är tillåtet så länge det inte har en negativ inverkan på djurens välfärd och hälsa. Om förslaget inte införs saknas möjlighet att exempelvis vintertid hålla djuren i något lägre temperaturer än vad arten naturligt utsätts för i sin naturliga miljö. För fåglar andra än marklevande skulle samma flexibilitet saknas för luftfuktigheten.

Säsongsvariationer för samhällning

6 kap. 3 §.

För att säkerställa att djurens sociala behov tillgodoses och samtidigt förebygga risken för stress eller aggression vid samhällning som strider mot artens naturliga levnadssätt föreslår vi att ett krav införs som förtydligar vad djurhållaren ska ta hänsyn till vid hållande av arter som naturligt endast är par eller flocklevande i begränsade perioder. För vissa fågelarter är det viktigt att kunna lämna flocken eller partnern under vissa perioder under året. Individuella som trots detta behov hålls tillsammans med en partner eller i en flock kan därför uppleva stress eller utsättas för skaderisker. För att djurhållaren ska ha möjlighet att anpassa djurhållningen utifrån dessa behov krävs en flexibilitet från grundkraven för samhällning för berörda arter. Om kravet inte införs kommer djurhållningen inte kunna anpassas enligt ovan, vilket riskerar att utsätta djuren för stress och eventuellt aggression och skaderisker under dessa perioder.

Avvänjning

6 kap. 5 §, 7 kap. 4 §, 8 kap. 2 §, 9 kap. 4 §, 10 kap. 5 § och 15 kap. 3 §.

I nuvarande föreskrifter framgår ålder vid avvänjning i allmänna råd. Då det inte regleras av tydliga krav finns det en risk för att ungarna avvänjs vid för tidig ålder. För tidig avvänjning av djur riskerar att leda till exempelvis näringsbrist, svagare immunförsvar, beteendeproblem, psykologisk stress, dålig fysisk utveckling, lägre överlevnadschans och sämre social kompetens. Felprägling på människor riskerar dessutom att leda till att djuren inte kan återintroduceras till sina artfränder, vilket innebär att de går miste om den sociala interaktionen som de egentligen har naturligt behov av om de inte är solitärt levande. Vi bedömer därför att bestämmelser kring avvänjningsålder behöver införas som tydliga krav och att tidpunkten för avvänjningen behöver uppdateras utifrån dagens kunskapsläge. Om ändringarna inte införs riskerar djur att avvänjas vid för tidig ålder, vilket

kan leda till flera allvarliga problem som kan påverka deras fysiska och mentala hälsa.

Inspektion av näbbar och tänder

6 kap. 9 §, 9 kap. 7 §, 10 kap. 8 §, 12 kap. 6 §.

I nu gällande föreskrifter finns inga krav på regelbunden inspektion och åtgärd av näbbar respektive tänder för berörda djurslag. Hos fåglar och sköldpaddor kan överväxt av näbben orsakas av flera faktorer. Det kan exempelvis röra sig om en otillräcklig eller obalanserad kost som leder till vitamin och mineralbrist eller bristande tillgång på komponenter som naturligt slipar näbben. Det kan även röra sig om genetiska faktorer, sjukdomar och virala eller parasitära infektioner, miljöfaktorer så som bristande tillgång till resurser som näbben kan slipas mot och fysiska skador på näbben.

Hos kaniner och gnagare kan överväxt eller felväxande tänder också orsakas av flera faktorer så som exempelvis bristfällig tillgång till grovfoder som naturligt slipar tänderna eller en genetisk predisponering för tandproblem. Det kan även orsakas av skador på tänderna eller käken som leder till felväxt av tänderna och tandinfektioner eller bölder som påverkar tandstrukturen och tillväxten.

I förslaget inför vi krav som tillsammans ska medverka till en minskning av dessa problem, men det är fortfarande viktigt att djurhållaren inspekterar näbbar och tänder regelbundet för att kunna upptäcka problem och säkerställa att problemet åtgärdas. Om ändringen inte införs löper djuren risk att drabbas av problem med näbbar och tänder vilket kan orsaka lidande och sjukdom.

Belysning

6 kap. 22 §, 11 kap. 21 §, 11 kap. 22 §, 12 kap. 20 §, 12 kap. 21 § och allmänna råd till 13 kap. 18 §, 13 kap. 19 § och 14 kap. 21 §.

I nu gällande författning finns inga tydliga krav på vilken belysning som krävs för de djur som hålls utan tillräcklig tillgång till naturligt dagsljus. Av djurskyddslagen framgår att ljusförhållanden i förvaringsutrymmet ska vara anpassat efter djurens behov. Fåglar som inte har tillgång till naturligt dagsljus i tillräcklig utsträckning under dygnets ljusa timmar ska därför ha tillgång till artificiellt UV-A och UV-B ljus. UV-A och UV-B ljuset ska ha en styrka som är anpassad efter den aktuella artens naturliga behov så att djuren inte utsätts för skaderisker. UV-A och UV-B ljus i rätt styrka har en bred positiv inverkan på fåglars fysiska och mentala hälsa genom att bland annat bidra till ett allmänt förbättrat välbefinnande och mental stimulans.

UV-ljus spelar även en viktig roll i regleringen av fåglarnas naturliga dygnsrytm, vilket påverkar deras sömn, matintag och reproduktiva beteende. Tillgången förbättrar även fåglarnas syn och möjlighet att identifiera mat, sin omgivning och artfränder, vilket ökar deras aktivitetsnivå, engagemang och sociala interaktioner.

UV-B strålning är därutöver avgörande för syntesen av vitamin-D3 i fåglarnas hud. Detta innebär att fåglar utan tillräcklig exponering för UV-B strålning löper ökad risk att utveckla kalciumbrist, vilket ökar risken för lidande och sjukdom i form av metaboliska bensjukdomar. UV-strålning bidrar också till fjäderdräktens hälsa genom att förbättra fjäderstrukturen och färgernas intensitet, vilket motverkar fjäderproblem. UV-ljuset är därför en viktig resurs som krävs för att djurhållaren ska kunna skapa en hälsosam och stimulerande miljö, som uppfyller fåglarnas naturliga behov.

Reptiler, groddjur och fiskar behöver tillgång till synligt ljus. Det synliga ljuset är viktigt för att det bidrar till upprätthållande av den naturliga dygnsrytmen, skapar naturliga skuggor i förvaringsutrymmet som djuren kan söka sig till vid behov och underlättar tillsynen av djuren.

Reptiler behöver även ha tillgång till UV-A och UV-B ljus med en styrka som är anpassad efter den aktuella artens naturliga behov. UV-A och UV-B ljuset ska vara tänt under den tid som terrariet är upplyst av synligt ljus för att efterlikna solens effekt. Tillgång till UV-ljus i rätt styrka har en bred positiv inverkan på reptilers fysiska och mentala hälsa och bidrar till ett allmänt förbättrat välbefinnande samt mental stimulans. Precis som för fåglar stimulerar UV-ljuset reptilerna till att utöva sina naturliga beteenden, inklusive solbadning och termoreglering. UV-ljuset är därför även för reptilerna en viktig resurs som krävs för att djurhållaren ska kunna skapa en hälsosam och stimulerande miljö, som motsvarar artens naturliga.

Utöver stimulering av naturliga beteenden och en ökad mental och fysisk aktivitet tenderar reptiler som exponeras för UV ljus att ha en bättre aptit och lättare att upprätthålla en hälsosam vikt. UV-ljuset bidrar även till att stärka reptilernas immunsystem och har en positiv inverkan på hud- och skalkvalitet samt utveckling. Det kanske mest kända skälet till varför reptiler behöver ha tillgång till UV-ljus är dock att det krävs för att de ska kunna syntetisera Vitamin-D3 i huden. Vitamin-D3 krävs för att djuret ska kunna uppta kalcium och upprätthålla en god benhälsa. Reptiler som inte exponeras för UV-B strålning i tillräcklig utsträckning löper därmed ökad risk att drabbas av onödigt lidande och sjukdom i form av kalciumbrist och metaboliska bensjukdomar.

För att säkerställa att djuren ges en god djurmiljö, skydd mot onödigt lidande och sjukdom, samt hålls och sköts på ett sätt som ger dem en god välfärd

bedömer vi att krav behöver införas som förtydligar vilken belysning som krävs, hur den ska vara anpassad och i vissa fall placerad. Genom att införa regleringen i förslaget skapas tydliga och målinriktade krav för djurhållaren i syfte att säkerställa djurens välfärd. Om ingen åtgärd införs kommer djuren även fortsättningsvis att löpa ökad risk för att drabbas av dålig djurvälstånd, lidande och sjukdom.

Nattljus

6 kap. 23 §.

I nu gällande föreskrifter framgår att häckande sällskapsfåglar och sällskapsfåglar som hålls i en för dem ny miljö ska ha ett svagt ljus under natten. Kravet omfattar dock inte stresskänsliga fåglar som kan utsättas för nattpanik även om de inte häckar eller befinner sig i en ny miljö. Det saknas också förtydliganden om hur ljuset ska anpassas för att säkerställa att det inte har en negativ inverkan på fåglarnas sömn. Vi bedömer därför att kravet behöver utökas och förtydligas. Om ändringarna inte införs riskerar fåglar som löper ökad risk för nattpanik att utsättas för den stress och skaderisk som det kan medföra. Det finns även risk för att ljuset placeras på ett sätt eller av en styrka som stör fåglarnas nattsömn, vilket kan ha en negativ inverkan på deras fysiska och mentala välmående.

Skick vid tävling

7 kap. 2 §.

I nu gällande föreskrifter finns inga krav på brevduvornas skick vid tävling. Vid tävling eller träning av brevduvor transporteras de till en startplats som ofta är mycket långt ifrån deras hemduvslag där de släpps. Målet är att brevduvan ska hitta hem på kortast möjliga tid. För att brevduvorna ska klara av den planerade flygsträckan är det viktigt att de är i gott fysiskt skick, har en bra uthållighet och en god navigationsförmåga. Brevduvor i nedsatt skick riskerar att drabbas av utmattning om de försätts i en situation de inte klarar av, eftersom de har en mycket stark instinkt att flyga tillbaka till sitt hemduvslag. För att säkerställa att inga brevduvor utsätts för risk för onödigt lidande och sjukdom bedömer vi att ett krav behöver införas om duvors skick vid tävling. Om åtgärden inte vidtas kommer otydligheten även fortsättningsvis att kvarstå och brevduvor riskerar att användas på ett sätt som inte är förenligt med djurskyddslagen.

Handmatning

7 kap. 5 §.

I nu gällande föreskrifter saknas motsvarande förbud mot handmatning i syfte att göra brevduvor tama som förekommer för andra fåglar.

Handmatning av fåglar är förknippat med flera risker så som beteendemässiga problem orsakade av att fågeln har felpräglats på människor istället för sin egen art. En felprägling kan i sin tur leda till att fågeln får problem med sociala beteenden och social interaktion med flocken, vilket kan leda till stress och mentalt lidande samt utveckling av andra problembeteenden. Om dieten inte heller är rätt sammansatt riskerar fågeln att drabbas av näringsbrist eller överdriven tillförsel. Näringsbrist kan leda till exempelvis tillväxtproblem, dålig fjäderutveckling och allmän svaghet, medan överdriven tillförsel kan leda till fetma och associerade hälsoproblem.

Om handmatningstekniken och hanteringen av fodret inte är korrekt finns även en ökad risk för att brevduvan drabbas av stress, infektioner eller sjukdomar och trauman. För att motverka dessa risker bedömer vi att det behövs ett förtydligande som begränsar när brevduveungar får handmatas. Om ändringen inte införs riskerar brevduvor att handmatas i syfte att göra dem tama med ovan angivna risker som följd.

Start- och landningshylla

7 kap. 10 §.

Regleringen av start- och landningshylla i nu gällande föreskrifter har framförts som ospecifik och svårkontrollerad. Avsaknaden av förtydligande och måttkrav har även framförts medföra skaderisker för brevduvorna. Vi bedömer därför att ett förtydligande krav, inklusive minsta mått på hyllan behöver införas. Om ändringarna inte införs finns det risk för att brevduvor skadas eller att det är otydlig för djurhållaren och kontrollmyndigheten vilka krav som ställs på start- och landningshyllan. Detta kan bland annat leda till olika bedömningar i olika län.

Samhållning av tamillrar

8 kap. 1 §.

I de föreslagna föreskrifterna framgår av de allmänna kraven att köns mogna djur av solitära arter ska hållas ensamma förutom den tid de ingår i aktivt avelsarbete. Tamillrar har dock visat sig kunna leva tillsammans med djur av samma art och ha ett positivt utbyte av sådan samhållning, trots att de är naturligt solitära. För att sådan samhållning även fortsättningsvis ska vara möjlig behöver ett undantag införas i det särskilda kapitlet för tamillrar. Syftet med det allmänna kravet är att skydda djur av arter som är naturligt solitära från risken för revirhävande beteende, stress, aggression och skaderisker genom att förhindra en samhållning som inte är naturlig för arten. Dessa risker bedömer vi också är större eftersom djuren hålls i begränsade utrymmen, som inte ger dem möjlighet att hålla önskat avstånd

till varandra. Syftet är dock inte att förhindra samhållning av arter som har visat sig kunna ha ett positivt utbyte av att hållas tillsammans med djur av samma art. Om förslaget inte införs kommer könsmogna tamillrar inte att kunna hållas tillsammans.

Utdragna brunstperioder

8 kap. 3 § och allmänt råd till 8 kap. 3 §.

I nu gällande föreskrifter saknas reglering för att förhindra utdragna brunstperioder hos tamillerhonor. Utdragna brunstperioder beskrivs som vanligen förekommande och utgör en risk då den höga östrogennivån kan påverka produktionen av blodkroppar i benmärgen. Detta medför allvarliga välfärds- och hälsorisker för den drabbade individen. I syfte att säkerställa att tamillerhonor skyddas mot detta onödiga lidande och sjukdom bedömer vi att ett krav behöver införas. Kravet behöver tydliggöra för djurhållare att tillståndet ska förhindras, dvs. att tamillerhonor ska förhindras från att vara i brunst så lång tid att östrogenproduktionen riskerar att ha en negativ inverkan på deras välfärd och hälsa. Om kravet inte införs finns det risk för att tamillerhonor utsätts för utdragna brunstperioder på grund av att det är otydligt för djurhållarna att åtgärd krävs för att skydda honorna från tillståndet.

Grävmöjligheter

8 kap. 11 §, 9 kap. 14 §, 10 kap. 14 §, 11 kap. 2 §, 11 kap. 13 §, 12 kap. 2 §, 12 kap. 11 §, 12 kap. 12 §, 13 kap. 10 §, 14 kap. 13 §, 15 kap. 13 §.

I nu gällande föreskrifter ställs inga krav på grävmöjligheter för arter som är starkt motiverade att få utlopp för sitt grävbeteende. För minigrisar finns inga krav på möjlighet att böka i naturligt markunderlag och för äggläggande reptiler finns inte krav på tillgång till en äggläggingsplats med löst grävbart bottensubstrat. Vi bedömer att sådana krav behöver införas för att säkerställa att djurens välfärd främjas och att djuren kan utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande. Om krav inte ställs på grävmöjligheter för berörda arter, äggläggingsplats med löst grävbart bottensubstrat för ormar, ödlor och sköldpaddor, samt för minigrisars möjlighet att böka, bedömer vi att föreskrifterna inte harmoniserar med djurskyddslagens krav.

Könssortering

9 kap. 3 § och 10 kap. 4 §.

I nu gällande föreskrifter anges det i allmänna råd hur kaniner och gnagare ska skyddas från överdriven och oplanerad reproduktion samt från att paras innan de är fysiskt och mentalt mogna att få avkommor. Det saknas krav på

hur könsmogna okastrerade individer får hållas och vilken hänsyn som ska tas i samband med planerad avel. Vi bedömer att för att säkra en god djurvälstånd för dessa djur så behöver det allmänna rådet göras om till krav. Det behöver också införas krav på hur okastrerade kaniner och gnagare får hållas. Om kraven inte införs riskerar kaniner och gnagare, samt dess avkommor att utsättas för onödigt lidande och sjukdom.

Pälsvård

9 kap. 5 § och 10 kap. 6 §.

I nu gällande föreskrifter finns ett krav på pälsvård för kaniner och gnagare med lång eller ullig päls. I allmänna råd anges även att angorakaniner bör klippas minst en gång var tredje månad. Genom att specificera lång och ullig päls och endast ange angorakaniner i det allmänna rådet riskerar individer som har behov av regelbunden pälsvård, vilket kan inkludera klippning, att uteslutas. För just angorakaninerna riskerar det allmänna rådet dessutom att ses som en rekommendation, varpå individer som skulle behöva klippas oftare, hinner få problem under den angivna tremånadersperioden. Om kravet inte utökas och förtydligas bedömer vi att individer med behov av regelbunden pälsvård riskerar att inte få den pälsvård de behöver eller ges pälsvård med för långa intervall.

Gnagmaterial

9 kap. 17 § och 10 kap. 18 §.

I nu gällande föreskrifter anges inte vad gnagmaterial till kaniner och gnagare ska utgöras av. Istället anges knäckebröd och råa rotfrukter i ett allmänt råd. Dessa födoämnen ger kaniner och gnagare visst utlopp för sitt gnagbehov, men kan också leda till övervikt och hälsoproblem om de ges i en överdriven mängd och går inte att likställa med trädgrenar som dessutom har viss slipande effekt på tänderna. Vi bedömer att bestämmelsen behöver förtydligas så att det anges att gnagmaterial ska bestå av trädgrenar av lämpligt träslag som inte är giftiga eller på annat sätt utgör skaderisker för djuren. Detta för att främja djurens välfärd och säkerställa att de kan utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande. Det bidrar också till att de skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. Om ändringarna inte införs riskerar kravet för resursen att ha en bristfällig effekt eller påverka djurens välfärd negativt.

Bolåda/bohåla

9 kap. 19 § och 10 kap. 20 §.

I nu gällande föreskrifter är kravet på tillgång till bolåda eller bohåla begränsat till ett fåtal arter och dräktiga kaninhonor. Möjligheten att uppsöka

en skyddad plats som ger skydd, trygghet och ro att vila och sova är dock ett grundläggande behov. I syfte att främja djurvälståndet bedömer vi därför att kraven bör ändras så att alla kaniner och gnagare omfattas. Om kraven inte ändras riskerar vissa kaniner och gnagare som exkluderas från nuvarande krav att hållas utan möjlighet att uppsöka en viloplats, vilket kan utsätta individen för onödig stress, lidande och sjukdom.

Förbud mot viss inredning

10 kap. 17 §.

I nu gällande föreskrifter finns inget förbud mot inredning som uppmuntrar till repetitiva rörelser i en onaturlig kroppshållning eller stereotypa beteenden. Av djurskyddslagen framgår att djur ska skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. Det framgår även att djur ska hållas och skötas på ett sådant sätt att beteendestörningar förebyggs. För att minska risken för att djur utsätts för ett onödigt lidande och utvecklar stereotypa beteenden bedömer vi att en bestämmelse behöver införas som förbjuder användning av sådan inredning. Om kravet inte införs finns det risk för att djur hålls på ett sätt som bidrar till utveckling av stereotypa beteenden och utsätts för ett onödigt lidande.

Klättermöjligheter

10 kap. 22 §, 11 kap. 16 § och 13 kap. 14 §.

I nu gällande föreskrifter finns krav på klättermöjligheter i kapitlet för gnagare, ormar och ödlor samt groddjur. Kraven är dock begränsade till endast chinchillor och degus i gnagarkapitlet och till trädlevande ormar, ödlor och groddjur. För de arter som har behov av att klättra är beteendet och behovet grundläggande, vilket gör tillgång till resursen viktigt för individens välfärd. Vi bedömer därför att kraven i respektive kapitel behöver breddas då även arter som inte är strikt trädlevande kan ha behov av tillgång till klättermöjligheter. Vi bedömer även att kraven behöver förenklas och förtydligas då det har framförts att de idag är svåra att förstå. Om kraven inte förtydligas och förenklas, samt breddas riskerar arter, med behov av att kunna klättra, att hållas på ett sätt som inte ger dem denna möjlighet och då inte få utlopp för sina naturliga beteenden.

Vintervila

11 kap. 3 §, 12 kap. 3 § och 13 kap. 4 §.

I nuvarande föreskrifter regleras möjligheten att ge ormar, ödlor, sköldpaddor och groddjur vintervila. Det saknas dock krav på i vilket skick djuren ska vara inför vintervilan och även viktiga steg i förberedelsen av djuren inför vintervilan. För att djuren inte ska riskera att utsättas för onödigt

lidande och sjukdom under vintervilan bedömer vi att kraven behöver utökas och förtydligas. Om ändringarna inte införs kommer otydligheten att kvarstå och då riskerar individer att utsättas för onödigt lidande och sjukdom i samband med vintervilan.

Tvångsbad

11 kap. 4 § och 12 kap. 4 §.

I nuvarande föreskrifter finns ingen reglering kring tvångsbad av ormar, ödlor och sköldpaddor. Att tvångsbada reptiler är förknippat med risk för lidande och sjukdom. Vi bedömer därför att det ska förbjudas i andra fall än om det utförs av veterinärmedicinska skäl. Om ändringen inte införs löper ormar, ödlor och sköldpaddor en fortsatt risk för att tvångsbadas utan att det föreligger veterinärmedicinska skäl och på ett sätt som utsätter dem för risk för lidande och sjukdom.

Konstruktion av förvaringsutrymmen

11 kap. 5 §, 12 kap. 7 §, 13 kap. 5 § och 14 kap. 7 §.

I nuvarande föreskrifter krävs att dörrar, lock, skjutglas och dylikt i terrarium som håller ormar och ödlor ska vara säkrade med reglar, haspar eller motsvarande. Dessa låsmekanismer medför en kostnad för djurhållaren och är inte alltid nödvändiga för att hålla ormar och ödlor i sitt förvaringsutrymme. Kravet behöver därför ses över och anpassas så att djurhållaren endast behöver införskaffa sådan utrustning vid behov. Om kravet inte ändras kommer djurhållare även fortsättningsvis att behöva införskaffa reglar, haspar eller motsvarande, även om avsaknaden av sådana inte möjliggör att ormar, ödlor eller eventuella andra djur i hemmet kan öppna förvaringsutrymmet med risk för onödigt lidande och sjukdom som följd.

För sköldpaddor saknas motsvarande krav som finns för ormar och ödlor trots att även sköldpaddor kan skada sig om terrariet inte är korrekt konstruerat och kan besitta tillräcklig styrka för att exempelvis öppna skjutglasdörrarna till terrariet. Vi bedömer därför att ett sådant krav behöver införas. Om kravet inte införs kvarstår risken att sköldpaddor hålls i ett förvaringsutrymme vars konstruktion utsätter dem för skaderisker och möjliggör att de eller potentiella andra djur i hemmet kan öppna förvaringsutrymmet med risk för onödigt lidande och sjukdom som följd.

För groddjur finns idag inga krav på att förvaringsutrymmet ska vara försett med lock. Vi bedömer dock att det behöver införas i syfte att förebygga risken att groddjur rymmer, utsätts för skaderisker från andra djur i hemmet och för att förvaringsutrymmet ska bibehålla rätt luftfuktighet och

temperatur. Om kravet inte införs kvarstår risken att groddjur tar sig ut ur förvaringsutrymmet och utsätts för onödigt lidande och sjukdom.

För fiskar har nuvarande skrivelse inte visat sig ha önskad effekt, då kontrollmyndigheten har hittat döda fiskar utanför akvarium vid kontroll. Det är vid dessa tillfällen svårt för kontrollmyndigheten att avgöra om det rör sig om en engångsföreteelse eller är ett återkommande problem, om inte upprepade kontroller görs hos kontrollobjektet. Detta riskerar därför att leda till olika bedömningar från olika kontrollmyndigheter. Vi bedömer att kravet behöver ändras i syfte att tydliggöra att djurskyddande åtgärder ska finnas på plats som säkerställer att fiskarna skyddas från att hoppa ut ur akvariet. Om kravet inte ändras kvarstår risken för att fiskar utsätts för onödigt lidande och sjukdom.

Uppllysning

11 kap. 7 §.

I nuvarande föreskrifter finns inga krav på att det ska framgå hur många individer som hålls i ett terrarium vid hållande av giftormar eller giftödlor. Vi bedömer att ett sådant krav behöver införas, då det är viktigt för exempelvis kontrollmyndigheten och andra aktörer som kan komma i kontakt med djuren att veta hur många individer som hålls i terrariet. Om ändringen inte införs försvåras möjligheten för kontrollmyndigheten att säkerställa att samtliga individer har observerats vid en kontroll. Eventuella omhändertaganden av giftödlor eller giftormar riskerar även att utsätta involverade personer för säkerhetsrisker och ormen eller ödlan för risk för lidande eller sjukdom ifall antalet är okänt och en individ därför missas.

Utrymme till juvenila herptiler

11 kap. 10 §, 12 kap. 9 § och 13 kap. 7 §.

I det nya förslaget till föreskrifter föreslås ett mer långtgående krav på minsta tillgängliga utrymmen för djuren. Vid hållande av arter där juvenila avkommor är mycket små riskerar större förvaringsutrymmen dock att försvåra djurhållarens möjlighet att utöva den tillsyn och skötsel som krävs initialt för att säkerställa att djuret fungerar som det ska och inte utsätts för onödigt lidande och sjukdom. Vi bedömer därför att en bestämmelse behöver införas som ger djurhållaren möjlighet att anpassa utrymmets storlek under den begränsade tid som krävs för att säkerställa detta. Om kravet inte införs ska juvenila herptiler hållas i de större föreslagna utrymmeskraven. Det medför en risk för att vissa djurhållare får svårare att utöva tillsyn och skötsel av sina juvenila herptiler under denna tid.

Utrymmeskrav vid försäljningsmässa

11 kap. 11 §, 12 kap. 10 §, 13 kap. 8 § och 14 kap. 11 §.

Försäljningsmässor, under vilka ormar, ödlor, sköldpaddor, groddjur och fiskar kan exponeras i försäljningssyfte är vanligt förekommande i Sverige. I nu gällande föreskrifter finns dock inget undantag för att hålla djuren i mindre och hanterbara utrymmen under försäljningsmässan. Detta har medfört att berörda aktörer behöver ansöka om dispens vid varje enskilt tillfälle. För att möjliggöra denna försäljning utan behov av dispens inför vi ett undantag från de utrymmeskrav som gäller vid vanlig hållning. Detta är en förenkling för de berörda aktörerna och tar bort den administrativa börda som dagens dispensförfarande innebär. I syfte att förebygga risker för djurvården införs även förtydliganden kring hur djuren ska hållas under denna begränsade tid. Om kravet inte införs kommer varje försäljningsmessa även fortsättningsvis behöva ha dispenser för att djuren tillfälligt ska kunna visas i mindre utrymmen.

Vattendel**11 kap. 17 §, 12 kap. 15 § och 13 kap. 15 §.**

Krav på tillgång till en vattendel för ormar, ödlor, sköldpaddor och groddjur i nuvarande föreskrifter behöver harmoniseras. Vattendelen är viktig och erbjuder djuren en möjlighet att få utlopp för naturliga beteenden och behov som att exempelvis vada, bada, simma, dyka, leka, reproducera sig, söka skydd samt leta efter och inta föda. Många ormar, ödlor och sköldpaddor nyttjar även vattendelen som en källa till att inta vatten och därmed upprätthålla en god hydreringsstatus. De kan bada för att tömma tarmen eller för att upprätthålla en fuktighetsnivå i huden som underlättar vid ömsning. Vattendelen bidrar därutöver även till att upprätthålla luftfuktighetsnivån i terrariet.

Även för groddjur är vatten en mycket viktig resurs. För många groddjur utgör den kutana andningen en avgörande del av deras andningssystem. Detta innebär att de måste kunna hålla huden fuktig för att syre och koldioxid ska kunna passera genom huden. Groddjur absorberar också vatten genom huden istället för att dricka som många andra djur gör. Detta gör att det är viktigt att individerna kan blötlägga den delen av huden som absorberar vattnet när behovet av vattenintag infinner sig. Groddjurens tunna och genomsläppliga hud gör dem därutöver extra utsatta för uttorkning och andra hälsoproblem, vilket är ännu en anledning till att de behöver kunna hålla huden fuktig. För att djuren ska kunna nyttja resursen i enlighet med deras naturliga beteenden och behov är det dock viktigt att vattendelen utformas och sköts på ett sätt som förebygger risken för att djuren utsätts för exempelvis skador, aggression eller stress. Vi bedömer att kraven i nuvarande föreskrifter behöver förenklas, förtydligas och kompletteras med

förebyggande åtgärder för att säkra att djuren ges möjlighet att tillgodose sina naturliga beteenden. Om de föreslagna ändringarna inte införs kommer den otydlighet och avsaknad av förebyggande djurskyddande åtgärder kvarstå.

Vattenkvalitet

12 kap. 16 §, 13 kap. 16 §, 14 kap. 18 §, 14 kap. 19 § och 14 kap. 20 §.

I nu gällande föreskrifter finns inga krav på hur badvattnets vattenkvalitet ska övervakas och säkerställas. En god vattenkvalitet är avgörande för att berörda arter ska kunna skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. Vi bedömer därför att en bestämmelse som förtydligar hur detta uppnås och bibehålls är nödvändig för att upprätthålla och främja en god djurvälstånd. Om kravet inte införs riskerar berörda individer att utsättas för ett onödigt lidande och sjukdom som hade gått att förebygga med rätt skötselrutiner och förebyggande åtgärder.

Samhållning med annan art

13 kap. 2 § och 14 kap. 3 §.

I nu gällande föreskrifter finns ingen reglering av vad som gäller när groddjur och fiskar hålls tillsammans med groddjur eller fiskar av annan art eller med andra djurarter. Då det är vanligt att hålla olika arter i samma utrymme bedömer vi att en bestämmelse ska införas för att förebygga risken för att djur utsätts för stress, aggression och skaderisker vid sådan samhållning. Om ett sådant krav inte införs kvarstår risken för att djur hålls på ett sätt som kan utsätta dem för onödigt lidande.

Inredning vid avel

13 kap. 3 § och 14 kap. 5 §.

I nu gällande föreskrifter finns inget krav på att groddjur och fiskar som ingår i avel ska ha tillgång till sådan inredning och miljö som krävs för att de ska kunna utföra sina avelsrelaterade beteenden och behov. Många groddjur och fiskar behöver särskild inredning och tillgång till en speciellt anpassad miljö för att kunna försöka sig. För groddjur kan det exempelvis röra sig om en särskilt utformad vattenkälla med växter, stenar eller annan inredning som äggen kan fästas vid. För arter som lägger sina ägg på land kan det röra sig om särskild växtlighet eller andra strukturer och markunderlag. För fiskar kan det exempelvis röra sig om specifika bottensubstrat så som slät sten, sand, grus eller växter att fästa äggen vid eller mellan. Det kan även röra sig om att skapa en trygg miljö med hjälp av grottor, keramiska rör eller liknande, medan andra vill ha öppna ytor.

För att groddjur och fiskar ska kunna få utlopp för de naturliga beteende och behov som arten har och förebygga risken för stress, lidande och sjukdom bedömer vi att krav behöver införas. Om ändringarna inte införas riskerar avelsdjur att hållas utan tillgång till sådan inredning och miljö som är viktig för att de ska kunna få utlopp för sina naturliga behov och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom i samband med reproduktion.

Hantering av groddjur

13 kap. 20 §.

I nu gällande föreskrifter finns inga krav som förtydligar att särskild hänsyn behöver tas till deras känsliga hud vid hantering av groddjur. Groddjurens tunna och genomsläppliga hud gör dem särskilt utsatta för att drabbas av lidande och sjukdom i samband med hantering. I syfte att förebygga sådana risker bedömer vi att ett krav behöver införas som förtydligar detta. Om kravet inte införas riskerar djurhållare att hantera sina groddjur på ett sätt som utsätter dem för onödigt lidande.

Tillvänjningsperiod för fisk

14 kap. 6 §.

I nu gällande föreskrifter finns inget krav som tydliggör att fiskar som flyttas från ett akvarium till ett annat ska ges en för arten anpassad tillvänjningsperiod. För att fiskar inte ska ta skada av vattenbytet behöver de successivt vänjas vid vattenparametrarna i det nya akvariet. Vi bedömer därför att ett krav behöver införas i syfte att skydda individen mot onödigt lidande och sjukdom. Om kravet inte införas finns det risk att fiskar flyttas mellan akvarium utan att ges en adekvat tillvänjningsperiod. Detta riskerar att leda till att fiskar utsätts för lidande, sjukdom eller dör som följd.

Förbud mot klotformade akvarium

14 kap. 8 §.

I nu gällande föreskrifter framgår att fiskar får hållas i klotformade akvarium så länge specifika krav uppfylls. Det är dock svårt att leva upp till dessa övriga krav med ett klotformat akvarium i praktiken. Det är exempelvis inte möjligt att ha minst en insynsskyddad sida och den runda formen skapar svårigheter för att med akvariets inredning skapa motsvarande skydd. Att hålla vattnet väl syresatt är också mer komplicerat i klotformade akvarium eftersom vattenytan är begränsad i förhållande till den totala volymen. Vi bedömer därför att regleringen idag är missvisande och behöver ändras till ett förbud. Om ändringen inte införas riskerar fiskar att hållas i ett förvaringsutrymme som varken främjar deras välfärd eller ger dem möjlighet att få utlopp för sina naturliga beteenden och behov.

Födosöksbeteende hos fisk

14 kap. 14 §.

I nu gällande föreskrifter finns inga krav som tydliggör att bottenmaterialets grovlek ska anpassas till den aktuella arten och individernas storlek vid hållande av arter som silar bottenmaterialet i munnen som en del av deras naturliga födosöksbeteende. Eftersom detta är ett grundläggande och naturligt beteende och behov bedömer vi att ett krav behöver införas som tydliggör hur behovet ska kunna tillgodoses samtidigt som individen skyddas mot risk för lidande och sjukdom. Om ändringen inte införs riskerar fiskar av arter som intar eller silar bottenmaterial som en del av sitt födosöksbeteende att hållas med ett bottenmaterial vars grovlek kan ha en negativ inverkan på deras förmåga att inta föda.

Gyttjebad

15 kap. 14 §.

I nu gällande föreskrifter ställs inga krav på att minigrisar ska ha tillgång till gyttjebad när det är varmt ute. Att bada gyttjebad är dock något som grisar är mycket motiverade för och som vi bedömer att de ska få utlopp för. Med hjälp av gyttjebadet kan minigrisarna bland annat reglera sin kroppstemperatur, hålla huden fuktig och skydda huden mot insektsangrepp och brännskador orsakade av solen. Resursen bidrar därmed på många sätt till minigrisarnas allmänna välfärd och kan även främja deras sociala interaktioner. Om kravet inte införs kommer minigrisar att kunna hållas på ett sätt som inte möjliggör utlopp för detta beteende och behov som främjar deras välfärd.

Bygga bo

15 kap. 15 §.

I nu gällande föreskrifter ställs krav på att avelshonor ska ha möjlighet att bygga bo innan grisning. Det ställs dock inga krav på lämpliga resurser att bygga bo med. Möjligheten för suggor att bygga ett eget bo inför grisningen är ett naturligt beteende som hon är starkt motiverad för och som är viktigt för hennes välfärd. I syfte att säkerställa att honan ges lämpliga material för att utföra detta beteende bedömer vi att ett krav behöver införas som tydliggör att hon ska ha tillgång till lämpligt naturmaterial. Om kravet inte införs finns det risk att avelshonor inte ges de resurser som behövs eller inte ges tillgång till resurserna i tillräcklig utsträckning för att ha möjlighet att bygga bo.

Tillgång till avskildhet

15 kap. 16 §.

I nu gällande föreskrifter finns inga krav på att suggor med kull ska ges möjlighet att uppsöka en plats med total avskildhet från övriga flocken. Suggor har ett naturligt behov av att vara ensamma med sina kultingar den första tiden efter födseln. Genom att erbjuda en avskild plats ges hon lugn och ro till att sköta om och stärka sitt band med sina kultingar. Suggans behov av att kunna uppsöka en avskild plats bygger på hennes naturliga instinkt att skydda sina ungar från potentiella rovdjur och störningsmoment från övriga flocken. Det är därför viktigt för både suggans och kultingarnas välfärd att hon ges möjlighet att uppsöka en avskild plats under den tid som hon naturligt väljer att vara skild från sin flock. Om kravet inte införs riskerar suggor med kultingar att utsättas för onödig stress som kan leda till psykiskt och fysiskt lidande.

Årlig rengöring**15 kap. 17 §**

I nu gällande föreskrifter finns det inget krav på en noggrann årlig rengöring av minigrisarnas inomhusutrymme. Detta krav ställs vid hållande av grisar inom lantbruket och är viktigt ur både djurskydds- och smittskyddssynpunkt. Vi bedömer därför att ett krav på sådan rengöring behöver införas som ett led i att skydda minigrisarna från att utsättas för det lidande som smittsamma djursjukdomar kan medföra. Om kravet inte införs riskerar djurhållningen att medföra en risk för både individernas hälsoläge, men kan även ha en negativ påverkan på djurhälsan i Sverige.

Möjlighet att söka undantag**16 kap. 1 §**

I förslaget förtydligas vilka bestämmelser som det är möjligt att söka undantag ifrån. De bestämmelser som anges är sådana som djurhållare kan få undantag för under en begränsad tidsperiod, under förutsättning att djurhållaren kan anses ha särskilda skäl för att beviljas ett undantag. Ändringen medför en begränsning jämfört med de regler som gäller idag. Om ändringen inte införs riskerar djurhållare att uppfatta det som att det exempelvis är möjligt att beviljas undantag från krav som skulle medföra att djurhållningen strider mot kraven i djurskyddslagen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

I nu gällande föreskrifter framgår att den som, sedan före den 1 juli 2003, har hållit en rovfågel för sällskap eller hobby får, utan hinder av 1 kap. 5 § i de nya föreskrifterna, behålla djuret under dess återstående livstid om den hålls i enlighet med tidigare utfärdade särskilda instruktioner enligt Statens

jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1999:110) om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby. Denna övergångsbestämmelse kommer att tas bort då den är i strid med förbudet i 23 § artskyddsförordningen mot att förvara eller transportera bland annat rovfåglar av arter som lever vilt inom Europeiska unionens europeiska territorium. Om bestämmelsen skulle bibehållas skulle föreskrifterna innehålla en bestämmelse som strider mot annan lagstiftning.

Artlistor

I nuvarande föreskrifter finns artlistor för ormar, ödlor, sköldpaddor och groddjur i bilaga 2. Dessa artlistor innehåller mer och mindre detaljerad information om artens levnadssätt och behov. Dessvärre har listorna visat sig vara daterade och innehåller en rad felaktigheter. Listorna behöver därför uppdateras eller tas bort. Om ingen ändring görs riskerar listorna, i sin nuvarande form att leda till att specifika arter hålls på ett sätt som utsätter djuren för risk för lidande och sjukdom.

1.2 Beskrivning av den föreslagna regleringen samt övervägda alternativ. Beskrivning av fördelar respektive nackdelar med de olika alternativen, samt varför den föreslagna regleringen bedöms lämpligast

Redaktionella ändringar

Allmänna råd till 3 kap. 16 § 4, 3 kap. 17 §, 8 kap. 5 §, 8 kap. 9 §, allmänna råd till 9 kap. 1 §, 9 kap. 6 §, allmänna råd till 10 kap. 1 §, 14 kap. 4 §.

Ovanstående bestämmelser är redaktionellt ändrade. Det innebär att bestämmelserna har flyttats från sin placering i nu gällande föreskrifter till en annan placering i ändringsförslaget. Skälet till att dessa bestämmelser har flyttats är för att de ska passa in i den nya strukturen, samt förbättra läsbarheten och förståelsen. Alternativet till att inte flytta föreskrifterna vore att bibehålla deras nuvarande placering i föreskrifterna. Nackdelen med det alternativet är att de föreslagna ändringarnas avsedda syfte inte skulle uppnås, vilket medför att föreskrifterna blir svårförståeliga. Det föreslagna alternativet bedöms därför som mest lämpligt.

Tydliggörande ändringar

1 kap. 2 §.

Ovanstående bestämmelse har rensats på upplysningar som har uppgivits varit överflödiga och därmed minskat läsförståelsen. Alternativet till att rensa denna bestämmelse vore att bibehålla den i sin nuvarande form. Fördelen med att göra det är att djurhållaren kommer att ha tillgång till flera upplysningar om vart denne kan hitta viss relevant lagstiftning för den aktuella djurhållningen. Nackdelen är att den minskade läsförståelsen och risken för missförstånd skulle kvarstå genom att överflödiga information bibehålls. Vår samlade bedömning är att den föreslagna regleringen är mest lämplig.

Redaktionella och tydliggörande ändringar

1 kap. 4 §, 1 kap. 5 §, 1 kap. 10 §, allmänna råd till 3 kap. 2 §, 3 kap. 19 §, 3 kap. 22 §, 3 kap. 25 §, 3 kap. 26 §, 3 kap. 27 §, 3 kap. 33 §, 3 kap. 35 §, 3 kap. 37 §, 3 kap. 38 §, 4 kap. 15 §, 4 kap. 19 §, 6 kap. 6 §, 7 kap. 21 §, 8 kap. 15 §, allmänna råd till 8 kap. 16 §, 9 kap. 10 §, allmänna råd till 9 kap. 19 §, 9 kap. 20 §, 10 kap. 11 §, allmänna råd till 10 kap. 20 §, 10 kap. 26 §, 11 kap. 6 §, 11 kap. 12 §, allmänna råd till 14 kap. 4 §, 15 kap. 2 §, 15 kap. 5 § och 15 kap. 6 §.

Ovanstående bestämmelser är både redaktionellt ändrade, vilket innebär att de har flyttats till en ny plats i föreskrifterna, samt ändrats språkligt i syfte att förtydliga dess innebörd. Alternativet till att flytta och förtydliga föreskrifterna är att bibehålla dess nuvarande placeringar och formuleringar. Nackdelen med det alternativet är att de föreslagna ändringarnas avsedda syfte inte skulle uppnås, vilket medför att föreskrifterna blir svårförståeliga. Om klarspråksändringarna inte införs riskerar föreskrifterna att upplevas föråldrade rent språkligt, vilket kan försvåra förståelsen och därmed tillämpningen. Vi bedömer därför att den föreslagna regleringen är mest lämplig.

Ändringar i sak

Nedan följer en redogörelse av de ändringar i sak som föreslås. Vid de tillfällen inga alternativ har kunnat identifierats till den föreslagna regleringen kvarstår alternativet att behålla bestämmelsen i sin nuvarande form. Det alternativ skulle medföra att föråldrade föreskrifter bibehålls och att den avsedda uppdateringen utifrån kraven i den nya djurskyddslagen och det uppdaterade vetenskapliga underlaget inte skulle ske. Det skulle också innebära att de konsekvenser som har redogjorts för i punkt 1.1 för den aktuella bestämmelsen i denna konsekvensutredning skulle kvarstå.

Föreskrifternas omfattning

1 kap. 1 §.

I förslaget skrivs de traditionella djurslagen ut direkt i paragrafen, vilket skapar en tydlighet för såväl kontrollmyndigheten som djurhållare och eliminerar risken för missförstånd och olika bedömningar. Alternativet hade varit att bibehålla föreskriften som den är, men då hade tydligheten som idag föreligger för såväl kontrollmyndigheten som djurhållaren bibehållits.

I syfte att öka förståelsen för skillnaden mellan en djurhållning vars huvudsakliga syfte är för sällskap och hobby och en djurhållning vars huvudsakliga syfte är för produktion införs ett förtydligande. Förtydligandet syftar till att motverka risken för olika bedömningar i olika län genom att det anges att föreskrifterna inte omfattar djurhållning inom en verksamhet vars huvudsakliga syfte är försäljning av livsmedel, skinn- eller pälsprodukter och där försäljningen av sådana produkter är av ekonomisk betydelse för verksamhetens drift. Ändringen avser därmed fungera som ett stöd för såväl kontrollmyndigheten och djurhållaren. Genom att förtydliga gränstragningen minskar risken för olika bedömningar och missförstånd hos såväl kontrollmyndigheten som djurhållare.

Exkluderingen av strutsfåglar och inhemska höns- och andfåglar som hålls för sällskap och hobby har tagits bort. Ändringen tydliggör därmed för såväl kontrollmyndigheten som djurhållaren vilka bestämmelser som gäller när djuren hålls för sällskap och hobby. I syfte att endast reglera hållning av inhemska höns- och andfåglar när de hålls för sällskap och hobby bibehålls undantaget när de berörda arterna hålls i utsättningsyfte. Alternativet skulle varit att bibehålla exkluderingen av dessa arter, men då skulle hållande för sällskap och hobby endast omfattas av portalparagraferna. De nya mer detaljerade bestämmelser som införs syftar till att tydliggöra hur djuren ska hållas och underlättar för såväl kontrollmyndigheten som för djurhållare att säkerställa att djuren hålls i enlighet med djurskyddsbestämmelserna. Då det saknas skäl för att de berörda arterna ska sakna detaljbestämmelser vid hållande för sällskap och hobby bedöms den föreslagna regleringen som lämpligast.

Definitioner

1 kap. 3 §.

Definitioner som inte längre förekommer i föreskrifterna har tagits bort och för nya begrepp har definitioner för dessa införts. Vid framförda synpunkter om att vissa definitioner är förlegade eller otydliga har förtydliganden gjorts. En redogörelse av ändringarna framgår av tabellen i bilaga I till konsekvensutredningen. Genom att införa dessa ändringar bibehålls endast de definitioner för begrepp som återfinns i föreskrifterna och missförstånd motverkas genom de förtydliganden som har införts.

Förbud mot att hålla vissa djurarter

1 kap. 6 §.

I förslaget har listan över otillåtna arter utökats. Syftet med utökningen är att förebygga risken för hållande av arter eller djurgrupper som, på grund av sina specifika behov, löper ökad risk att hållas på ett sätt som inte kan anses förenligt med djurskyddsbestämmelserna. Alternativet skulle vara att tillåta hållande av dessa arter och istället införa sådana hållande och utrymmeskrav som säkerställer att kraven i djurskyddslagen uppfylls. Kraven skulle dock behöva vara så omfattande att de i stor utsträckning skulle innebära ett indirekt förbud. Vår bedömning är även att vissa artspecifika behov inte går att tillgodose vid hållande för sällskap och hobby i Sverige. Exempel på sådana kan vara specialiserade foderbehov, ett stort rörelsebehov, att arten naturligt lever i och har behov av att leva i stora flockar/grupper/kolonier och att arten inte kan ges tillgång till utomhusutrymme på grund av det svenska klimatet.

Ett argument som har framförts mot ett strikt förbud är att de arter som är förbjudna att hålla för sällskap och hobby oavsett ett förbud kommer att fortsätta hållas av personer som inte låter sig hindras av djurskyddsbestämmelserna. En sådan inställning kan även finnas kring striktare utrymmes- och resurskrav. Sådana argument stärker bedömningen av att det är viktigt att helt förbjuda hållande av arter vars behov och naturliga levnadssätt gör att de löper ökad risk att hållas på ett sätt som inte kan anses förenligt med kraven i djurskyddslagen. Genom att fortsätta tillåta hållande med striktare krav är det annars fortsatt möjligt att importera dessa arter, medan bristande efterlevnad bygger på att sådan djurhållning anmäls till kontrollmyndigheten. Den samlade risken för en dålig djurvälstånd för dessa djurslag bedömer vi är så pass allvarlig och stor att det bästa alternativet är att införa ett förbud mot hållande. Genom att införa förbudet kommer import av arterna inte heller vara möjlig, vilket försvårar hållande i strid med djurskyddsbestämmelserna även för de personer som inte avser följa förbudet.

Vid bedömningen av vilka arter som bör förbjudas har vi vägt in olika risker för dålig djurvälstånd. I vissa andra medlemsstater styrs vilka djur som får hållas av en så kallad positiv lista och kopplat till detta finns frågor för att identifiera risker. Vi har utgått från samma frågor då de syftar till att identifiera arter som riskerar att hållas på ett sätt som medför en nedsatt djurvälstånd vid hållande för sällskap och hobby.

Arterna har bedömts utifrån följande frågor:

1. Är arten/djurgruppen lätt att hålla med tanke på dess fysiologiska, etologiska och ekologiska behov?
2. Har arten/djurgruppen ett stort rörelsebehov?
3. Kan arten/djurgruppen få utlopp för sina naturliga rörelsebehov inomhus?
4. Går det att efterlikna artens/djurgruppens naturliga miljö med rimliga medel?

5. Krävs tillgång till utomhusmiljö för att arten/djurgruppen ska kunna få utlopp för sina naturliga behov och beteenden?
6. Är arten anpassad till ett klimat motsvarande det svenska eller finns det en risk för att djuret kan utsättas för risk för lidande och sjukdom vid utomhushållning?
7. Lever arten/djurgruppen i komplicerad social struktur naturligt? (flock/familjekonstellation)
8. Är arten/djurgruppen domesticerad?
9. Är arten/djurgruppen lättstressad (bytesdjur)?
10. Har arten/djurgruppen specifika näringsbehov?
11. Finns det kommersiellt foder tillgängligt i Sverige som är specifikt framtaget för den aktuella arten/djurgruppen?
12. Går det att med rimliga medel återskapa artens/djurgruppens naturliga föda och därmed uppfylla artens/djurgruppens näringsbehov?
13. Ingår vanliga sjukdomstillstånd hos arten/djurgruppen och hur dessa behandlas i den svenska veterinärutbildningen?
14. Finns det en godkänd avlivningsmetod för den aktuella arten/djurgruppen?
15. Går det att anta att djurägaren på ett djurskyddsmässigt godtagbart sätt kan avliva djuret själv?
16. Finns det tillgänglig underbyggd information om hur arten/djurgruppen ska hållas i fångenskap?
17. Kan arten/djurgruppen med rimliga medel få utlopp för sina naturliga beteenden och behov?

Djurskyddslagen syftar till att verka förebyggande. Bedömningen av om en art eller djurgrupp bör vara tillåten att hållas har baserats på en sammanvägd bedömning av den eller de risker som svaren på frågorna kan medföra för en enskild individ. I bedömningen har vi även tagit del av och vägt in expertutlåtanden.

Förslaget innebär även ett förtydligande av att grävling endast får hållas i syfte att ingå i anlagsprov och träning. Förtydligandet är infört i syfte att säkerställa att grävling endast hålls för sällskap och hobby när de avsedda skälen till sådan hållning är uppfyllda. Om förtydligandet inte införs saknas reglerade skäl till detta undantag.

Förbud mot hållande av hybrider mellan vild och tam art

1 kap. 7 §.

Djurskyddslagen ställer krav på att alla djur som hålls bland annat ska ha en god djurvälstånd och kunna utföra sina naturliga beteenden. För att säkerställa att föreskriften för djur som hålls för sällskap och hobby följer lagens intentioner tydliggörs att det endast är djur av arter som genom sin domesticering och prägling sedan lång tid tillbaka är anpassade till att hållas av och leva med människor, som är tillåtna att hålla för sällskap och hobby. För att säkerställa att endast individer som är lämpliga att hålla för sällskap och hobby hålls för detta ändamål föreslås en reglering om att endast godkända raser av hund och katt samt blandningar av dessa raser tillåts hållas

för sällskap och hobby. Med lämpliga avses individer som saknar sådana vilda egenskaper och behov som rimligtvis inte kan uppfyllas i fångenskap. Egenskaper hos vilda arter av hund- och kattdjur som kan ses är exempelvis ett stort rörelsebehov, rymningsbenägenhet, starkt behov av att leva i flock, samt stor jaktinstinkt och stort jaktbehov vilket riskerar att medföra en dålig djurvälstånd om de inte får dessa behov tillgodosedda. Förslaget skapar en tydlighet för både djurhållare och kontrollmyndigheten och ökar tillförlitligheten för fastställande av huruvida en individ är godkänd att hålla för sällskap och hobby eller inte. Dagens reglering kräver att en individs historik ska kunna spåras via korrekt dokumentation eller fastställas genom en DNA-analys. Dokumentationen kan dessvärre förfalskas idag, vilket gör det svårt för kontrollmyndigheten att bevisa. Gällande DNA-analysen så kräver dagens reglering att det ska gå att fastställa vilken generation en individ tillhör efter en initial involvering av ett vilt hund- eller kattdjur. Nuvarande möjliga DNA-test kan eventuellt användas för att identifiera hybrider där hybridiseringen skedde upp till tre generationer bakåt i tiden men kan inte med tillräckligt stor säkerhet urskilja hybridisering som skett tidigare än så.

Genom att ställa krav på att endast individer av godkända raser (eller korsningar av dessa raser) får hållas för sällskap ökar även möjligheten och säkerheten för djurhållare och kontrollmyndigheten att vid behov fastställa korrekt ursprung för individen. Detta ökar rättssäkerheten i eventuella bedömningar av om en individ är laglig att hålla eller inte. Alternativet till förslaget är att istället utforma en reglering som tydliggör hur antalet generationer ska tolkas. Svårigheterna med att fastställa hur många generationer ifrån involvering av en vild individ en viss individ är kommer dock att kvarstå, vilket ökar risken för en felaktig bedömning. Detta kan leda till att en fullt laglig individ bedöms som olaglig.

Hållande på annat sätt än vad som anges i föreskrifterna

1 kap. 11 §.

I förslaget införs en reglering som möjliggör hållande eller skötsel på annat sätt än vad föreskrifterna anger om en veterinär av veterinärmedicinska skäl har ordinerat detta. Förslaget medför den flexibilitet som krävs för att djurhållaren, utan att påverkas av administrativa bördor, ska kunna följa veterinärs ordination. Förslaget innebär även att djurhållaren enkelt kan styrka sådan ordination, vilket medför en trygghet för djurhållaren samtidigt som dokumentationen underlättar för kontrollmyndigheten. Därutöver införs en reglering som möjliggör att veterinärkliniker och djursjukhus tillåts hålla djuren på ett annat sätt än vad som anges i föreskrifterna vid behandling av djuren som omfattas av förslaget. Utan dessa ändringar åläggs veterinärkliniker och djursjukhus samt djurhållare en administrativ börda som dessutom riskerar att försena den vård som djuret behöver.

Avvikelse från föreskrivna mått

1 kap. 12 §.

I förslaget införs en reglering som säkerställer att kontrollmyndigheten ges möjlighet att godta måttavvikelse när djurhållningen uppfyller ett antal kriterier som syftar till att säkerställa en god djurvälstånd. Detta medför en önskvärd flexibilitet i lagstiftningen och om förslaget inte införs kommer denna flexibilitet att saknas. Detta riskerar att medföra att enskilda djurhållare åläggs att göra ekonomiska investeringar i sin djurhållning även om djurhållningen uppfyller syftet med djurskyddsbestämmelserna. Denna flexibilitet finns i motsvarande djurskyddsbestämmelser som gäller vid exempelvis hållning av lantbrukets djur och hållning av hund och katt. Vi bedömer att samma skäl finns för att införa det för hållning av djur för sällskap och hobby.

Kunskapskrav för den som säljer djur

2 kap. 1 §.

I förslaget införs en ändring som säkerställer att alla som säljer eller på annat sätt förmedlar djur omfattas av ett krav på kunskap. Genom ändringen förtydligas det allmänna kompetenskrav som finns i djurskyddslagen. Den som säljer djur till andra har ett stort ansvar för att förmedla korrekt information om vad det är för art och hur djuret ska hållas och skötas för att uppnå en god djurvälstånd. Det är inte ovanligt att de djur som omfattas av de här föreskrifterna köps av förstagångsköpare som saknar tidigare erfarenhet av den aktuella arten eller som djurhållare. Den som säljer djuret har därmed ett stort inflytande över djurets fortsatta möjligheter att leva i en miljö som ger djuret möjlighet att få utlopp för sina naturliga beteenden och uppnå en god djurvälstånd. Nuvarande reglering ställer olika krav på försäljningen hos en zoobutik respektive en privat uppfödare och vi bedömer inte att det finns djurskyddsmässiga skäl för denna skillnad.

Utbildningskrav för den som säljer djur

2 kap. 2 §.

I förslaget förtydligas att den som arbetar med rådgivning och informationsöverföring vid försäljning av djur i zoobutiker och djurgrossister ska ha utbildning för de djurslag som personen avser förmedla. Syftet med detta är att säkerställa att samtliga berörda har den grundläggande kompetens som krävs för att kunna ge korrekt information till presumtiva köpare. I samma syfte förtydligas även att privatpersoner, som i större omfattning säljer eller på annat sätt förmedlar djur ska ha utbildning. Nya djurägare litar till den information de får från personal i exempelvis

zoobutiker eller uppfödare och ska kunna känna sig trygga med att kunskapsnivån är hög.

I förslaget beskrivs också vad som menas med större omfattning när det gäller försäljningen från privatpersoner. Den som säljer eller förmedlar djur andra än benfiskar från fler än två kullar per kalenderår eller den som mer än två gånger per år säljer benfiskar från förvaringsutrymmen såsom exempelvis akvarium eller dammar med en sammanlagd vattenvolym på mer än 1000 liter har enligt förslaget en försäljning av större omfattning. Gränsen för vad som räknas som större omfattning för djur förutom benfiskar harmoniserar på detta sätt med gränsen för kravet på utbildning vid försäljning av hund och katt. Eftersom det kan vara svårare att särskilja antalet kullar med benfiskar i ett förvaringsutrymme har den gränsen istället satts utifrån antal försäljningstillfällen per år samt den totala vattenvolymen. I förslaget anges tidsperioden till kalenderår eftersom det bedöms enklare för djurhållaren och kontrollmyndigheten att nå samsyn om vilken tidsperiod som åsyftas.

Syftet med förslaget är inte att kräva utbildning av den privatperson som säljer djur vid något enstaka tillfälle utan syftet är att den som säljer djur i större omfattning, och därmed har potential att påverka en större andel köpare, ska ha den utbildning som krävs för att kunna förmedla korrekt information.

I de föreslagna föreskrifterna finns det också infört en reglering som innebär att utbildningskravet för den som säljer eller förmedlar djur i större omfattning gäller oavsett djurslag. Detta för att säkerställa att djurägare som köper även andra arter än de som är reglerade nu ska få korrekt och relevant information i samband med köpet. Det finns dock ett undantag för utbildningskrav för den som säljer marklevande fåglar och minigrisar. Vi har gjort bedömningen att undantaget är lämpligt eftersom det finns en bred och djup kunskap om hur djuren ska hållas och skötas utifrån att djuren också hålls som produktionsdjur, det vill säga det är en djurhållning som funnits länge och i stor omfattning. Det finns också god tillgång till rådgivning från bland annat specialiserade veterinärer för de här djurslagen.

I syfte att ta bort den administrativa bördan för utbildningsanordnare och samtidigt förtydliga utbildningskraven ersätts godkännandeprocessen av utbildningsbilagor. Dessa medför en tydlighet gällande de utbildningskrav som utbildningsanordnare ska säkerställa att deras utbildning uppfyller och den kompetens som kursdeltagarna ska uppnå. Förslaget medför även flera möjligheter att uppfylla utbildningskravet varav möjligheten att tentera av utbildningen införs under en övergångsperiod för att minska den ekonomiska inverkan som förslaget medför.

Informationsskyldighet vid försäljning av djur

2kap. 3 §.

Syftet med kravet om att djur som exponeras för att säljas ska vara namngivna är att den som köper ett djur ska veta exakt vad det är för djurslag den köper för att utifrån det kunna avgöra om den har rätt förutsättningar och kompetens för djurarten i fråga. För att ytterligare underlätta för köparen att veta vad den köper läggs även det svenska namnet (där sådant finns) till i kravet.

2 kap. 4 § och 2 kap. 7 §.

Tillräcklig kompetens hos djurägaren är avgörande för att skapa en god djurvälstånd och detta har förtydligats i den nya djurskyddslag som trädde i kraft 2019. I förslaget har skyldigheten att lämna över ett faktablad därför utökats till att även gälla den som säljer djur i större omfattning privat samt den som säljer reptiler, groddjur eller fiskar under en försäljningsmessa. Vi bedömer att ett faktablad ska överlämnas även av personer som i större omfattning säljer djur privat, eftersom den nya ägarens behov av att få ta del av korrekt information inte är beroende av vart djuret införskaffas. Det förtydligas att faktabladsen kan tillhandahållas digitalt, eftersom det går i linje med samhällets utveckling och har framförts som önskemål. När djur förmedlas till en zoobutik, djurgrossistanläggning eller liknande anläggning anges det i rådets förordning (EG) nr 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem (CITES) att information ska lämnas till mottagaren. Detta regleras därför inte särskilt i denna författning.

Alternativet att inte utöka kravet att lämna över faktablad till även de som säljer djur i större omfattning privat eller den som säljer reptiler, groddjur eller fiskar under en försäljningsmessa, skulle kunna innebära att en ökande andel nya djurhållare inte får med sig korrekt information i samband med köp av ett nytt djur. Att ställa samma krav på säljaren på att lämna över faktablad oavsett om försäljningen sker i en zoobutik, hos en privatperson eller en försäljningsmessa harmoniserar också kraven på de som säljer djur. Från ett djurskyddsperspektiv finns ingen anledning att inte införa denna harmonisering. Den föreslagna regleringen bedöms därför vara mest lämplig.

2 kap. 5 §.

I syfte att se till att den som köper ett djur ska få korrekt, grundläggande och lättförståelig information har följande delar om vad som ska finnas på faktabladsen för djur utom fiskar lagts till eller förtydligats:

- Svenskt namn
- Information om artens aktivitet över dygnet, under årstider eller säsonger.
- Information om artens normala levnadsätt när det kommer till social struktur.
- Information om artens behov av utrymme, behov av rörelse och miljöberikning.
- Information om naturlig föda och naturligt födointag.
- Utökad information om könsmognad och reproduktion.
- Information om djurarten omfattas av CITES-lagstiftning.

- Tillägg om var djurägaren kan hitta information om tecken på nedsatt djurvälstånd utöver tecken på sjukdom, samt information om sjukdomar eller smittoämnen som kan överföras till människor.

Faktabladet kan vara den första utförliga informationen som den nya djurägaren tar del av om sitt nyinköpta djur. Det är därför viktigt att faktabladet på ett korrekt sätt ger den information som djurägaren behöver för att kunna upprätthålla en god djurvälstånd.

2 kap. 6 §.

I syfte att se till att den som köper ett djur ska få korrekt, grundläggande och lättförståelig information har följande delar om vad som ska finnas på faktabladet för fiskar lagts till eller förtydligats:

- Svenskt namn.
- Information om artens beteende, som om den lever i stim eller om den är revirhävdande och hur stort reviret i så fall behöver vara.
- Information om andra arter som är lämpliga att hålla tillsammans med den aktuella arten.
- Information om vilka vattenparametrar som ska mätas och vilka nivåer de ska hålla inklusive salthalten för saltvattensfiskar.
- Information om naturlig föda och naturligt födointag.
- Tillägg om var djurägaren kan hitta information om tecken på nedsatt djurvälstånd utöver tecken på sjukdom.
- Information om djurarten omfattas av CITES-lagstiftning.
- Tillägg om var djurägaren kan hitta information om djurskyddreglerna, samt information om sjukdomar eller smittoämnen som kan överföras till människor.

Faktabladet kan vara den första utförliga informationen som den nya djurägaren tar del av om sitt nyinköpta djur. Det är därför viktigt att faktabladet på ett korrekt sätt ger den information som djurägaren behöver för att kunna upprätthålla en god djurvälstånd.

Anmälningsskyldighet

2 kap. 8 §.

Utöver de regleringar som finns i de föreslagna föreskrifterna så finns det bestämmelser i 44 § i artskyddsförordningen (2007:845) som kan vara tillämpliga för vissa djurslag i samband med en försäljningsmässa. Enligt 44 § i artskyddsförordningen så finns det en anmälningsskyldighet inför förevisning av vissa levande djur för allmänheten. I förslaget till föreskrifter finns detta infört som en upplysning för att underlätta för djurhållarna och mässarrangörerna att göra rätt.

Social kontakt, mental stimulans, rörelse och vila

3 kap. 1 §.

I de föreslagna föreskrifterna införs krav på att djuren ska hållas och skötas så att deras behov av social kontakt, mental stimulans, rörelse och vila tillgodoses samt att de ska hållas i en berikad miljö som stimulerar dem till och ger dem möjlighet att utföra naturliga beteenden. Syftet är att tydliggöra vilka grundläggande behov djuren behöver få tillgodosedda för att ha en god djurvälstånd och hur de ska ges möjligheter att utföra sina naturliga beteenden. Tydliggörandet underlättar djurhållarnas möjligheter att uppnå intentionen med formuleringen i nuvarande djurskyddslag. Regleringen bedöms därför som lämplig.

Sociala strukturer

3 kap. 2 §, 3 kap. 6 §, 5 kap. 2 §, 6 kap. 2 §, 7 kap. 1 §, 9 kap. 1 §, 10 kap. 1 §, 10 kap. 3 §, 11 kap. 1 §, 12 kap. 1 §, 13 kap. 1 §, 14 kap. 2 § och 15 kap. 1 §.

I förslaget införs bestämmelser som tydliggör att djur som naturligt i det vilda lever med artfränder i familje-, flock-, grupp eller stimkonstellationer normalt sett ska hållas med minst ett djur av samma art. Det tydliggörs också att samspelet med artfränder för de djur som lever i sociala konstruktioner inte kan ersättas med kontakt med människor eller andra djur. Kontakt med artfränder är avgörande för att de djur som i det vilda lever i sociala konstruktioner ska kunna utföra sina naturliga beteenden och kunna tillgodose sina behov på det sätt som åsyftas i djurskyddslagen. En förutsättning för att djuren ska kunna få fullt utlopp för sina sociala beteenden och behov som de är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande är att individernas sociala beteenden och behov överensstämmer. Även om två arter är närbesläktade är det alltså inte säkert att samhällningen ger individerna det utbyte som hållande med artfränder gör, eftersom deras sätt att kommunicera och interagera kan skilja sig åt. Genom att i bestämmelsen ange att djuren normalt sett ska hållas med minst ett djur av samma art skapas en flexibilitet för de oförutsedda händelser som kan inträffa i en djurhållning, exempelvis att ett djur går bort eller behöver hållas avskilt för särskild vård och så vidare. För att säkerställa att ändringen inte är för inskränkande för djurhållare som vid ikraftträdandet endast håller en individ av arter som naturligt lever med djur av samma art införs en möjlighet att fortsätta hålla djuret på det sättet under förutsättning att djurets välfärd inte påverkas negativt. Tillägget bör därmed ge både djurhållare och kontrollmyndigheten tydlighet och flexibilitet gällande hur djurets behov kan uppnås och hur kravet ska tillämpas.

Utöver detta så införs också bestämmelser som reglerar att samhällningen av djuren ska efterlikna hur de lever i det vilda. Fördelningen mellan antal honor

och hanar föreskrivs inte i detalj utan hanteras som ett funktionskrav vilket medför att djurhållaren ska anpassa könssammansättningen utifrån artens naturliga levnadssätt. Det regleras också att antal och sammansättning av individerna i flocken ska anpassas så att risken för att djuren stressar eller skadar varandra minimeras.

Om förslaget till reglering inte införs skulle ensamhållning fortsatt vara ett djurvälståndproblem eftersom nuvarande formulering har uppfattats som att social kontakt med människor kan ersätta det sociala samspelet med artfränder. Att i detalj reglera konstellationen i flocken (till exempel fördelning av honor och hanar) för varje enskild djurart bedöms inte vara görbart utan istället införs ett funktionskrav där det anges vad som ska uppnås men där djurhållaren ges möjlighet att utifrån sin djurhållnings förutsättningar (djurart, utrymmets storlek m.m.) uppnå syftet med regleringen på det lämpligaste sättet. Den föreslagna regleringen bedöms därför vara lämpligast.

I det allmänna rådet till 3 kap. 2 § ges vägledning om hur olika sociala konstruktioner bör bedömas.

I de föreslagna föreskrifterna regleras också tydligare att de djur som i vilt tillstånd lever solitärt ska hållas ensamma, utom under den tid då de ingår i aktivt avelsarbete. Detta gäller dock inte tamiller som får hållas tillsammans med artfränder om det fungerar ur djurvälståndssynpunkt. Dessutom regleras att separationen från artfränder av solitära djur som guldhamster och kinesisk hamster ska ske innan samhållningen riskerar att leda till att de stressar eller skadar varandra. Att djur av arter som i vilt tillstånd lever solitärt bör hållas ensamma finns i nuvarande föreskrifter som allmänna råd. Att hålla solitärt levande djur tillsammans med artfränder på en begränsad yta bedöms dock medföra en stor risk för att djuren utsätts för stress och skaderisker som i stor utsträckning kan ha en negativ påverkan på deras välfärd. Vår bedömning är därför att detta behöver regleras tydligare. Även hållningen av starkt revirhävande djur och hållningen av köttätande djur i närheten av deras potentiella bytesdjur behöver regleras tydligare för att säkerställa att djuren hålls på ett sätt som inte riskerar deras välfärd. Den föreslagna regleringen tydliggör syftet med bestämmelsen samtidigt som det ger den berörda djurhållaren möjlighet att utifrån situationen och förutsättningarna uppnå kraven om att djur inte ska kunna skada eller stressa varandra på olika sätt. Den föreslagna regleringen bedöms därför vara lämpligast.

Introduktion av djur till varandra

3 kap. 3 §, 9 kap. 2 § och 10 kap. 2 §.

Introduktionen av djur som är nya för varandra måste ske på ett sätt som möjliggör för djuren att vänja sig vid varandra utan att de under den processen stressar eller skadar varandra. Utöver detta så framkommer det också av den

föreslagna regleringen att introduktionen vid behov ska se genom en fysisk barriär eller något motsvarande som förhindrar att djuren skadar varandra. Vid introduktion av kaniner och gnagare till nya artfränder är det också viktigt att utrymmet upplevs som nytt av alla individer så att inte något av djuren betraktar utrymmet som sitt revir eftersom det ökar risken för revirhävdande beteende. Hänsyn måste också tas till djurens ålder och kön. Detta finns därför också reglerat i förslaget.

Om djurhållarna uppfattar att det inte är möjligt att introducera nya, vuxna djur till varandra så finns en risk för att djur som har hållits ensamma alternativt blir ensamma när en artfrände dör, även fortsatt hålls ensamma. Det är därför angeläget att i förslaget till ny föreskrift reglera hur en introduktion ska ske för att inte utgöra en risk utan istället leda till något positivt för djurvälståndet, det vill säga en ökad social interaktion.

Djur som uppvisar onormal aggressivitet

3 kap. 4 § och allmänna råd till 3 kap. 4 §

Syftet med den föreslagna regleringen är att säkerställa att djur inte hålls ensamma på grund av sitt aggressiva beteende om det finns en bakomliggande orsak till beteendet som går åt åtgärda, t.ex. någon form av smärttillstånd. Kontakten med artfränder är viktig för de djur som naturligt lever i någon form av social konstruktion och är avgörande för deras välfärd, vilket gör det angeläget att i så stor utsträckning som möjligt kunna tillgodose den kontakten. Det är också viktigt för djurets välfärd att bakomliggande veterinärmedicinska orsaker undersöks och vid behov behandlas så att djuret får den vård det behöver. Om djuret har undersökts och någon bakomliggande behandlingsbar veterinärmedicinsk orsak till dess aggressiva beteende inte kan hittas föreslås att djuret ändå får möjlighet till social kontakt med artfränder genom en fysisk barriär som hindrar att andra djur riskerar att skadas eller stressas. En sådan form av social kontakt är, om den är möjlig, bättre än att helt och hållet isolera det djur som uppvisar ett onormalt aggressivt beteende. Syftet med den föreslagna lösningen med social kontakt genom en fysisk barriär är att det ska vara positivt för det berörda djuret och gagna dess välfärd. Då syftet är att djuret ska få ett positivt socialt utbyte av djur av samma art införs även ett förtydligande om att de djur som trots den fysiska barriären uppvisar tecken på stress eller aggression ska hållas utan sådan social kontakt. Förtydligandet syftar därmed till att skydda både den berörda individen och individen som hålls på andra sidan av den fysiska barriären från risken för att utsättas för stress eller aggression. För att underlätta för djurhållaren att förstå vad som kan vara tecken på stress finns det exempel på sådana beteenden infört i nya allmänna råd.

Alternativet att bibehålla nuvarande reglering skulle innebära att det är möjligt att hålla djur som uppvisar ett onormalt aggressivt beteende mot artfränder utan social kontakt utan att utreda om det finns en veterinärmedicinsk orsak till beteendet eller om de kan få ett visst mått av social kontakt uppfylld genom en fysisk barriär. Den föreslagna regleringen kan innebära kostnader för en berörd djurhållare i form av en veterinärundersökning. Djurhållare har dock alltid ansvar för att säkerställa att deras djur får den vård de behöver. Vi bedömer därför att denna kostnad är rimlig för att säkerställa djurens välfärd och att den föreslagna regleringen är lämplig.

3 kap. 5 §.

Enligt den föreslagna regleringen ska djur som enligt 3 kap. 4 § får hållas utan social kontakt med artfränder erbjudas social interaktion utifrån djurets individuella situation med människor. Detta är för att i den uträkning det går kompensera för den uteblivna interaktionen med artfränder. Formuleringen om djurets individuella förutsättningar tydliggör att det finns olika förutsättningar för såväl olika djurarter som individer att tillgodogöra sig social interaktion med människor. För djurarter eller individer där social interaktion inte innebär en ökad djurvälfärd i positiv riktning så ska de inte heller påtvingas en sådan interaktion.

Levande foderdjur

3 kap. 7 §.

I den föreslagna regleringen införs ett förbud mot att utfodra med levande ryggradsdjur och insekter. Som framgår av djurskyddslagens förarbeten omfattar lagen alla djur som avsiktligt hålls samt viltlevande försöksdjur. Av förarbetena framgår det också att eftersom syftet med lagen är att förhindra lidande så är det kunskapen om djurs förmåga att känna smärta och uppleva lidande som ska styra om lagens paragrafer ska gälla eller inte. Att ryggradsdjur känner smärta och därför omfattas av djurskyddslagen är allmänt accepterat. När det gäller insekter bad vi det vetenskapliga rådet för djurskydd vid SLU att yttra sig om leddjurs förmåga att känna smärta. Av yttrandet – som publicerades 2023 framgår att det finns betydande bevis för att flertalet grupper av insekter har förmågan att uppleva smärta och därmed fysiskt lidande. Rådets rekommendation i yttrandet är vidare att leddjur ska betraktas som kännande varelser och att försiktighetsprincipen bör råda för djurarter och utvecklingsstadiet hos leddjur där forskning eller tillräcklig evidens som styrker deras förmåga att uppleva smärta och lidande saknas. Att använda insekter som levande foderdjur bedömer vi därför inte förenligt med djurskyddslagens grundläggande krav på att främja djurens välfärd och skydda dem mot onödigt lidande.

Då förbudet rör utfodring innebär det att man som djurhållare exempelvis inte får ge eller släppa in levande ryggradsdjur eller insekter till sina djur för utfodring. Detta innebär omvänt att eventuella levande insekter eller ryggradsdjur som djuren hittar själva och intar när de exempelvis är utomhus, utan djurhållarens involvering, inte omfattas. Förbudet syftar till att skydda såväl foderdjuren som djuren de ska utfodra mot risken för onödigt fysiskt eller psykiskt lidande i samband med utfodring. Den föreslagna regleringen går i linje med rådande kunskapsläge och är tydligt, målinriktat, förebyggande och kontrollerbart. Den föreslagna regleringen bedöms därmed mest lämplig.

Tillsyn och skötsel av skymnings-, grynings- och nattaktiva arter

3 kap. 8 §.

Nuvarande föreskrifter reglerar inte att djurhållaren ska ta hänsyn till den berörda djurartens naturliga dygnsrytm i samband med tillsyns- och skötselåtgärder. De djur som inte är dagaktiva utan har en annan dygnsrytm riskerar att få en avbruten sömn om tillsyns- och skötselåtgärder utförs under den del av dygnet då de normalt sover. En störd dygnsrytm och en rubbad sömn har en negativ påverkan på välfärden. Det är inte heller förenligt med djurskyddslagens reglering om att djur ska ges möjlighet att utföra sina naturliga beteenden. Det finns djurhållare som väljer att ha sina nattaktiva djur i ett mörklagt rum som möjliggör en styrning av när djuret upplever att det är dag och när det upplever att det är natt. Genom att vända på djurens dygn och därmed anpassa djurens dygnsrytm till djurhållarens riskerar inte djurens sömn att störas då tillsyns- och skötselåtgärder kan utföras under en tid då både djurhållaren och djuren är vakna, vilket förtydligas i föreskrifterna. Då det är ett grundläggande beteende och behov av få den mängd sammanhängande sömn som arten behöver bedöms den föreslagna regleringen mest lämplig och inga andra alternativ har övervägts.

Inskränkning av rörelseförmågan

3 kap. 9 §.

I de föreslagna föreskrifterna framgår att djur ska hållas lösa och kunna röra sig obehindrat med undantag för när de rastas i koppel samt när det är nödvändigt vid tillsyn, skötsel eller vård av djuret. Det framgår också att djuret när det är nödvändigt vid tillsyn, skötsel eller vård får hållas tillfälligt bundet under kontinuerlig uppsikt, instängt i ett utrymme som inte uppfyller minimåtten för utrymme, eller fasthållet på annat godtagbart sätt. Om djuret rastas i koppel fastsatt i en för arten och individen anpassad sele så ska djuret hållas under kontinuerlig uppsikt och hanteringen får inte utsätta djuret för skaderisker.

Alternativet som har övervägts är om kraven i djurskyddslagen om att djur inte får utsättas för onödigt lidande samt regleringen av uppbindning och fixering är tillräckligt tydliga utan att detaljerade bestämmelser införs. Vår bedömning är dock att det finns djurskyddsskäl att införa dessa bestämmelser samt utveckla dessa krav i syfte att säkerställa föreskrifter som är tydliga för djurhållare och kontrollmyndighet. Den föreslagna regleringen har därför bedömts som mest lämplig.

Förebyggande av fallskador

3 kap. 10 §.

Av den föreslagna regleringen framgår att förebyggande åtgärder mot fallskador ska vidtas såväl i som utanför djurens förvaringsutrymmen. Detta har tidigare inte reglerats i föreskrifterna men eftersom det inte är ovanligt med fallskador hos vissa av de djurslag som omfattas av föreskrifterna bedömer vi att det är viktigt att tydliggöra att förebyggande åtgärder ska vidtas. Krav på förebyggande åtgärder förtydligar djurskyddslagens reglering om att djur ska skyddas mot onödigt lidande.

Förebyggande av brand

3 kap. 11 §.

Regleringen som föreslås, om att risk för brand ska förebyggas, innebär att djurhållaren ska vidta åtgärder för att förhindra att brand uppstår i eller i direkt anslutning till djurens förvaringsutrymme. Praktiska konsekvenser som blir en följd av detta kan till exempel vara att undermåliga elinstallationer byts ut, eller att brandfarligt material förvaras på betryggande avstånd från djurens förvaringsutrymmen. Även djurhållarens aktiviteter i en djuranläggning kan påverka risk för att brand uppstår och sprids. Till exempel kan oförsiktig användning av levande ljus eller tork av blöta textilier på vissa typer av direktverkande element öka brandrisken.

Den alternativa lösningen till förslaget är att inte införa kravet på att förebygga risk för brand. Brand medför dock en allvarlig risk för att djur skadas och lider. Vi har därför bedömt att det är rimligt och finns ett behov av att komplettera föreskrifterna med dessa förebyggande åtgärder. Djurens förvaringsutrymme står inte alltid under kontinuerlig uppsikt och det kan vara svårt att utrymma djur när det väl brinner. Djurskyddslagens syfte är att förebygga att djur utsätts för onödigt lidande och att förebygga brandrisk bedömer vi är en viktigt sådan åtgärd. Motsvarande reglering finns även i andra föreskrifter som till exempel föreskrifterna som reglerar hållande av hund och katt vilket innebär att detta också blir en harmonisering av de krav som ställs vid hållande av olika djurslag.

Avel

3 kap. 12 §, 3 kap. 13 §, 3 kap. 14 § och 3 kap. 15 §.

Syftet med de föreslagna regleringarna är att ge en tydlig beskrivning av de grundförutsättningar som gäller för en djurhållare som använder djur i avel. Av djurskyddslagen framgår att det är förbjudet att utföra avel med sådan inriktning att den kan medföra lidande för föräldradjuret eller avkomman. De föreslagna bestämmelserna förtydligar vad detta innebär för djur som hålls för

sällskap och hobby. Ändringarna är också i linje med de ökade kompetenskraven som ställs i djurskyddslagen och är tänkta att ge djurhållaren stöd för att välja rätt avelsdjur utifrån djurens fysiska och mentala egenskaper samt kondition. Förslaget innebär också att förutsättningarna för avel med djuren som omfattas av föreskriften närmar sig de generella principer som gäller för avelsarbete med andra djur såsom hund och katt eller lantbrukets djur. Genom att ställa krav på förebyggande åtgärder mot oplanerad, oönskad och överdriven avel förebyggs problem med avkommor som djurhållaren kanske inte har förutsättningar för att vare sig sälja eller på annat sätt förmedla, eller själv ta hand om.

Förslagen innebär också att djurskyddet stärks genom de utökade avelsbestämmelserna som ställer krav på avelsdjurens mentala och fysiska egenskaper samt hälsa och kondition samtidigt som det förs in bestämmelser som styr under vilka omständigheter som det inte är tillåtet att avla på ett enskilt djur eller kombinationer av föräldradjur. Hondjurens ålder vid dräktighet, vilotiden mellan dräktigheter eller ruvningar, det totala antalet kullar som hondjuret tillåts få per kalenderår eller häckningsperiod samt föräldradjurens skötsel och omvårdnad innan och under dräktighet eller häckning regleras också för att skapa goda förutsättningar för en hållbar avel och bibehållen god djurvälstånd. Alternativet till de föreslagna förändringarna innebär att aveln inte regleras för de djur som omfattas av denna föreskrift på samma vis som övriga djurslag. Det innebär också att aveln för de här djurslagen även fortsättningsvis kan innebära en risk för en minskad djurvälstånd genom att djur används i avel utan att vara i tillräckligt god kondition, i rätt ålder eller med rätt mentala och fysiska förutsättningar. Att i detalj reglera exakt vilken skötsel och omvårdnad respektive djurslag ska ha i samband med dräktighet och häckning, vilken ålder som är lämplig för första och sista dräktighet eller vilka nedärvbara sjukdomar eller genetiska defekter som innebär avelsförbud bedömer vi inte är görbart. Den föreslagna regleringen bedöms därför vara lämpligast eftersom den utgår från att djurhållaren i linje med djurskyddslagens intentioner ska ha tillräcklig kunskap om det berörda djurslaget samt att den medför tillräcklig flexibilitet utifrån den enskilda situationen.

Förvaringsutrymmets utformning och skaderisker

3 kap. 16 § och 3 kap. 24 §.

I nuvarande föreskrifter finns bestämmelser angående förvaringsutrymmets utformning. Bestämmelserna finns uppdelade i olika föreskrifter och fördelade i de olika djurslagskapitlen. För att tydliggöra vilka samlade och generella krav som finns på förvaringsutrymmet så läggs de generella bestämmelserna som gäller för förvaringsutrymmets utformning samman i en

föreskrift. Vissa tidigare bestämmelser förtydligas och vissa utökas till att gälla samtliga djurslag. Detta gäller:

- Kravet på insynsskyddad sida utökas till att gälla samtliga djurslag.
- Förtydligande av att förvaringsutrymmet ska utformas på ett sätt som förebygger risken för att djuren utsätts för fallskador.
- Förtydligande av att material m.m. måste anpassas efter utrymmets förutsättningar och den berörda djurarten så att det inte utgör en skaderisk.
- Förtydligande av att förvaringsutrymmet och dess inredning måste kunna rengöras och vid behov desinficeras eller bytas ut.
- Förtydligande av att fönster som djuren kommer åt måste vara skyddade så att de inte kan utgöra en skaderisk.
- Förtydligande av att lampor och andra elektriska installationer ska vara anpassade till förvaringsutrymmets förutsättningar såsom temperatur, luftfuktighet och nivå av dammpartiklar samt att de ska vara försedda med skydd eller vara placerade så att djuren inte riskerar att skada sig på dem.

Förslaget innehåller också ett tillägg om att förvaringsutrymmen utöver att vara rymningssäkra också ska skydda mot angrepp från andra djur. När det gäller fiskar och sköldpaddor som hålls i en damm bedömer vi att det är mycket svårt att helt skydda dem mot angrepp från andra djur på grund av utrymmets (dammens) storlek och utformning. För denna typ av hållning gäller istället att åtgärder ska vidtas för att minimera risken för angrepp från andra djur.

Syftet med de förtydligade bestämmelserna och att de tidigare uppdelade bestämmelserna förs samman är att underlätta för djurhållaren att få en samlad bild av bestämmelserna angående förvaringsutrymmets utformning och därmed göra det lättare för djurhållaren att göra rätt. Den föreslagna regleringen bedöms därför vara lämpligast.

Det förs också in ett tillägg om att inredningsmaterial och anordningar ska vara utformade och anpassade så att de inte utgör några fallrisker eller andra skaderisker för den aktuella arten. Miljöberikning i form av inredningsmaterial och olika former av anordningar är viktiga för att djuren ska få utlopp för sina naturliga beteenden och därmed positiva för djurens välfärd men det är viktigt att de material och anordningar som används är anpassade efter djurarten. Att föra in en sådan bestämmelse är i linje med djurskyddslagens intention att säkerställa att djur får utlopp för sina naturliga beteenden och harmoniserar med bestämmelser i föreskrifter för andra djurslag.

Stängsel

3 kap. 18 §.

Av den föreslagna regleringen framgår att stängsel ska vara uppsatta och underhållna samt utformade på ett sätt som inte innebär skaderisk för de djur som hålls inom stängslet eller drivs mellan stängsel. Stängsel med taggtråd är inte tillåtna. Alternativet till den föreslagna regleringen är att inte reglera stängsel alls vilket skulle innebära att en potentiell skaderisk lämnas oreglerad. Den föreslagna regleringen är inte detaljerad utan målinriktad och flexibel och ger djurhållaren möjlighet att uppnå syftet utifrån sina egna förutsättningar. Den föreslagna regleringen bedöms därför vara lämpligast.

Utrymme för särskild vård

3 kap. 20 §

I förslaget införs ett allmänt krav på att djur som behöver särskild vård ska kunna hållas och skötas i ett utrymme vars temperatur och inredning kan anpassas efter den aktuella individens behov. Det innebär att utrymmet inte behöver finnas hela tiden, men att djurhållaren ska ha möjlighet att inrätta och hålla individen i ett utrymme som är särskilt anpassat efter dess behov om så krävs. Syftet är därmed att säkerställa att det finns en plan för var individen kan hållas under tiden den kräver särskild vård, oavsett om de hålls inomhus eller utomhus i normala fall. Kravet för minigrisar ersätts av det allmänna kravet, vilket medför en lättnad från nu gällande krav.

Alternativet som övervägts är att bibehålla kravet som det är för minigrisar. Fördelen hade varit att djurhållaren skulle ha ett särskilt utrymme avsett för hållande vid behov av särskild vård hela tiden. Det skulle minska risken för onödigt dröjsmål och vara lätt för kontrollmyndigheten att kontrollera. Vi bedömer det dock som oskäligt att kräva att ett sådant utrymme ska finnas färdigställt hela tiden, eftersom kravet kan medföra kostnader för djurhållaren, samt att de aktuella individerna kanske aldrig kommer att behöva hållas ett särskilt utrymme under sin livstid. Förslaget bedöms därmed som mest lämpligt då det är tydligt, förebyggande, flexibelt och målinriktat.

Takhöjd

3 kap. 21 §.

I förslaget införs ett funktionskrav för takhöjd i djurens förvaringsutrymmen. Målsättningen är att säkerställa att djuren hålls i utrymmen med en tillräckligt hög takhöjd så att de kan röra sig utan begränsning så som att exempelvis ställa sig på bakbenen och sträcka kroppen eller hoppa upp på en hylla och sitta eller stå utan att komma i kontakt med taket. Djurhållaren ska även kunna rymmas i utrymmet, utan att takhöjden försvårar möjligheten att exempelvis

städa eller sköta om djuren. Det förtydligas även att ventilationen inte får hindras av takhöjden. Den föreslagna regleringen är målinriktad, tydlig, flexibel och kontrollerbar och bedöms mest lämplig. Alternativet som har övervägts var att ha en fast takhöjd som säkerställer att en vuxen person kan röra sig i utrymmet utan problem. Detta skulle dock inskränka på djurhållarens möjlighet att anpassa takhöjden utifrån sina individuella förutsättningar och den aktuella djurhållningens behov.

Individuell avskildhet

3 kap. 23 §.

Utöver det som redan regleras om att förvaringsutrymmet ska innehålla den inredning som behövs för att djuren ska kunna få utlopp för sina naturliga beteende så läggs det till krav på möjlighet till individuell avskildhet vid behov. Även för de djurarter som i det vilda lever i grupp- eller flock så kan det finnas behov för djuren att uppsöka en individuell avskildhet. Detta mot bakgrund av att den trots allt begränsade yta som förvaringsutrymmet erbjuder inte tillåter djuren att söka avskildhet genom att i någon större utsträckning öka avståndet till de andra individerna i förvaringsutrymmet. Genom att förtydliga att kravet ska uppfyllas vid behov ställs krav på djurägarens kompetens då denne ska kunna avgöra om någon av de aktuella individerna som hålls har behov av att kunna gå undan och vara ifred. Detta kan lösas på olika sätt beroende på djurart och förvaringsutrymmets utformning. Det kan röra sig om att exempelvis växtlighet, grottor, bohålor, skiljeväggar eller reden placeras på ett sätt som ger möjlighet till individuell avskildhet. Alternativet är att ställa krav på att alla djur ska ges möjlighet till individuell avskildhet. Nackdelen med ett sådant alternativ är att även de djurhållare som har djur som föredrar att vara tillsammans och inte uppvisar tecknen på att behöva kunna söka sig undan kommer att behöva upprätta sådana resurser. Den föreslagna regleringen är tydlig, förebyggande, målinriktad samt flexibel och bedöms därför som mest lämplig.

Luftkvalité

3 kap. 28 §.

I de föreslagna föreskrifterna sänks gränsvärdet för ammoniak till 2 ppm utom för marklevande fåglar där det ligger kvar på 10 ppm. Gränsvärdet för koldioxid sänks till 1 500 ppm. Detta harmoniserar med de gränsvärden som gäller för hund och katt. Gränsvärdet för ammoniak vid hållning av marklevande fåglar ligger kvar på samma nivå som i nuvarande föreskrift, 10 ppm, vilket också harmoniserar med gränsvärdet för hållande av fjäderfä inom animalieproduktionen. Det bedöms inte som möjligt att med rimliga åtgärder kunna sänka gränsvärdet för ammoniak till 2 ppm för de marklevande fåglarna utifrån den mängd ammoniak som avges från deras urin och gödsel.

Alternativet att låta gränsvärdena för samtliga djurslag ligga kvar på nuvarande nivå skulle innebära att djur kan riskera att hållas i en miljö där luftkvaliteten kan innebära en risk för nedsatt välfärd. Den föreslagna regleringen bedöms därför som lämpligast.

Temperatur och luftfuktighet

3 kap. 29 §, 11 kap. 18 §, 11 kap. 19 §, 11 kap. 20 §, 12 kap. 17 §, 12 kap. 18 §, 12 kap. 19 §, 13 kap. 17 §, 13 kap. 18 § och 14 kap. 17 §.

I de föreslagna föreskrifterna så ändras regleringen angående temperatur på så sätt att det tydligt framgår att temperaturen och, för landlevande arter luftfuktigheten, ska anpassas efter artens naturliga levnadsklimat och behov. Detta skiljer sig från regleringen i nuvarande föreskrifter som anger att temperaturen och luftfuktigheten får anpassas till djurhållningsformen. Detta har kunnat misstolkas som att det är förenligt med djurskyddsbestämmelserna att hålla djuren i ett avvikande klimat för att den valda djurhållningsformen inte tillåter en mer exakt anpassning. En grundläggande förutsättning för att djur ska kunna skyddas mot onödigt lidande och sjukdom, ha en god välfärd och hållas i en god djurmiljö som ger dem möjlighet att utföra naturliga beteenden är att de hålls i en temperatur och i en luftfuktighet som arten är naturligt anpassad för. En felaktig temperatur eller luftfuktighet riskerar att utsätta djuren för en fysiologisk och mental stress som kan resultera i bland annat beteendeförändringar och hälsoproblem. Förslagen förtydligar därmed kraven i djurskyddslagen, inklusive att klimatförhållanden i förvaringsutrymmet ska vara anpassade till djurens behov.

För ormar, ödlor, sköldpaddor och groddjur är temperaturen och luftfuktigheten i än högre grad avgörande för att de ska uppnå en god djurvälfärd. För dessa djurslag har det därför i de föreslagna föreskrifterna införts förtydligande bestämmelser om att dessa variabler ska vara anpassade till respektive arts naturliga mikroklimat och att detta gäller även i vattnet för de arter som lever helt eller delvis i vatten. Det införs också krav på att korrekt temperatur och luftfuktighet ska säkerställas och kunna mätas. Motsvarande krav införs vid hållande av benfiskar.

Det nu gällande undantaget från möjligheten att kunna reglera sin kroppstemperatur för ormar och ödlor som hålls vid en konstant temperatur som är lika med deras optimala kroppstemperatur tas bort. Alla ektoterma djur har behov av att själva kunna reglera sin kroppstemperatur genom att förflytta sig inom ett för arten naturligt temperaturintervall, eftersom det är en avgörande förutsättning för deras överlevnad och välmående. Den högsta temperaturen som arten naturligt stöter på sker som regel på solplatser. I syfte att säkerställa att alla djur som hålls i förvaringsutrymmet kan uppnå en optimal kroppstemperatur på ett motsvarande naturligt sätt och dessutom

nyttja resursen samtidigt förtydligas att det ska finnas en eller flera uppvärmningsplatser i förvaringsutrymmet. Eftersom en felaktigt utformad uppvärmningsplats kan utsätta djuren för skaderisker förtydligas att uppvärmningsplatsen ska ha förvaringsutrymmets högsta temperatur och uppfylla samtliga följande krav:

1. Den ska vara placerad över förvaringsutrymmets landdel.
2. Värmekällan ska avge strålningsvärme och synligt ljus med hög ljusintensitet.
3. Platsen ska exponeras för UV-ljus.
4. Strålningsvärmens, det synliga ljuset och UV-ljuset ska nå djuren ovanifrån.
5. Temperaturen får inte överstiga den högsta temperaturen i den aktuella artens naturliga temperaturintervall.

Dessa förtydligade krav på uppvärmningsplatsen syftar till att underlätta för djurhållarna att förstå hur uppvärmningsplatsen ska vara utformad och därmed underlätta för djurhållarna att göra rätt så att skaderisker och stresspåverkan på djuren undviks.

Inomhusutrymme

3 kap. 30 §, 5 kap. 7 §, 6 kap. 11 §, 7 kap. 9 §, 8 kap. 6 §, 9 kap. 8 § och 10 kap. 9 §.

I förslaget ändras grundkravet så att det tydligt framgår att djur som hålls utomhus ska ha fri tillgång till ett inomhusutrymme. Det förtydligas att detta krav inte gäller fiskar eller sköldpaddor som hålls i damm. Vikten av att ha fri tillgång till ett sådant utrymme består av att djuren själva ska kunna söka skydd mot angivna väderförhållanden. I de särskilda kapitlen kompletteras grundkravet med funktionskrav för minsta storlek på utrymmet för de djurslag som saknar krav på minsta tillgängliga inomhusutrymme. För marklevande fåglar och brevdovor införs funktionskrav för öppningen eller öppningarna till inomhusutrymmet.

För marklevande fåglar, tamillrar och kaniner införs även krav på värmeisolering vintertid. För marklevande fåglar så som exempelvis tamhöns är värmeisolering vintertid en förutsättning för ett gott inomhusklimat och ska med detta tillägg alltid finnas. För tamiller och kanin är det endast ett krav om djuren hålls utomhus vintertid. Den kostnad som införande av kravet riskerar att medföra vid hållande av kaniner och tamiller är därmed valfri för djurhållaren. För samtliga av dessa arter bidrar kravet till att säkerställa att djuren kan upprätthålla termisk komfort och förebygger risken för köldskador.

Förutom tilläggen tas kravet på upphöjd bur med inomhusutrymme bort för kaniner och gnagare. Anledningen till att kravet tas bort är för att dessa arter inte vilar eller sover i upphöjda bon, utan gräver gångar och bohålor i marken.

Djurhållare förbjuds inte att ha ett upphöjt inomhusutrymme till sina kaniner eller gnagare, då det är vanligt förekommande till kaniner idag men kravet tas bort ur föreskrifterna.

Värmeisoleringens bidragande till ett gott inomhusklimat låg till grund för att det övervägdes att införa detta som krav för alla arter vid utomhushållning. Ett sådant krav skulle dock medföra kostnader för djurhållaren och vår bedömning är att djurhållaren kan säkerställa att de djurslag som naturligt lever i ett klimat som motsvarar det svenska kan upprätthålla termisk komfort genom att exempelvis säkerställa att det finns tillräckligt med isolerande botten och bomaterial så som exempelvis ett tjockt lager halm. Den föreslagna regleringen är flexibel, målinriktad och kontrollerbar och bedöms lämpligast.

Gradvis förändring av omgivningstemperaturen

3 kap. 31 §.

I nuvarande föreskrifter finns allmänna råd som rekommenderar att förändringar av omgivningstemperatur bör ske successivt. I förslaget så förs detta in som en tvingande bestämmelse eftersom det för arter som är känsliga för hastiga temperaturskillnader kan få allvarliga konsekvenser med dödlig utgång om de utsätts för en hastig förflyttning mellan utomhus och inomhustemperatur. I syfte att öka förståelsen för att denna stegvisa tillvänjning tar tid adderas att den stegvisa tillvänjningen ska ske så att djuren utan svårigheter ska kunna upprätthålla termisk komfort. Eftersom en sådan förflyttning kan få så allvarliga konsekvenser bedömer vi det som mest lämpligt att reglera detta som ett krav istället för som allmänna råd. Den föreslagna regleringen är flexibel, målinriktad och förebyggande och bedöms lämplig.

Tillgång till dagsljus

3 kap. 32 §.

Formuleringen om direkt solljus byts ut mot naturligt dagsljus för att motverka missförstånd om vad som åsyftas och ska uppnås. Krav på att den artificiella belysningen ska vara flimmerfri och inte genom sin styrka orsaka djuren obehag förs in för att säkerställa att belysningen inte utgör en skaderisk eller en stressfaktor för djuren. Förslaget innehåller också ett förtydligande av att tillgång till naturligt dagsljus inte är ett krav för djur som hålls i terrarium eller akvarium med motsvarande artificiell belysning eller för skymnings-, natt- och gryningsaktiva djur som djurhållaren har vänt på dygnet för. Med ”vänt på dygnet” menas att djuren hålls på ett sätt som möjliggör för djurhållaren att med hjälp av artificiellt ljus åstadkomma natt för djuren dagtid och tvärtom. Denna reglering bedöms vara lämpligast för att tydliggöra de krav som gäller för tillgång på dagsljus.

Albinodjur

3 kap. 34 §.

I nuvarande föreskrifter finns allmänna råd som rekommenderar att albinodjur ska ha tillgång till skuggade platser och att de inte bör utsättas för en kontinuerlig ljusintensitet som överstiger 50 lux. I förslaget så förs detta in som ett krav i syfte att skydda drabbade individer mot den risk för lidande och sjukdom som bristfällig anpassning riskerar att utsätta dem för. Eftersom detta kan få så allvarliga konsekvenser för de berörda djurens hälsa och välfärd bedöms det som mest lämpligt att föra in regleringen som ett krav istället för som allmänna råd.

Daglig tillsyn

3 kap. 36 §.

I förslaget införs ett krav på att djuren normalt ska ha tillsyn minst två gånger per dygn samt att djur som är i större behov av omvårdnad ska ges tillsyn oftare. Detta gäller nyfödda, högdräktiga, nyförlösta, sjuka eller skadade djur samt djur som visar ett avvikande beteende. Detta harmoniserar med de krav som ställs på tillsyn av hundar och katter. Eftersom de flesta av de djur som omfattas av denna föreskrift hålls i hemmiljö (likt hundar och katter) bedöms det också rimligt att utöka tillsynskravet till tillsyn två gånger per dag. Att ha kvar nuvarande reglering med krav på tillsyn minst en gång dagligen innebär en ökad risk för lidande om djuren blir skadade eller sjuka. Alternativet att reglera exakta tillsynsintervall bedöms inte rimligt. Det är djurhållarens ansvar att bedöma med vilket intervall tillsyn behöver ske för att uppnå det avsedda syftet. Den föreslagna formuleringen om tillsyn minst två gånger per dygn och tätare tillsyn för djur som är i behov av större omvårdnad ger djurhållaren flexibilitet att utifrån de egna förutsättningarna och de egna djurens behov anpassa tillsynen på lämpligaste sätt.

Rengöring av foder- och vattenskålar

3 kap. 39 §.

Förslaget innehåller ett krav på att foder- och vattenskålar eller motsvarande ska hållas tillfredsställande rena. Att upprätthålla en god hygienisk standard på foder- och vattenskålar som djuren kommer i kontakt med dagligen är viktigt för att säkerställa en god djurhälsa. Det är därför viktigt att reglera hygienkravet på ett tydligt sätt. Detta harmoniserar med krav som ställs vid hållande av hund och katt.

Vatten

3 kap. 40 § och 11 kap. 23 §.

Kravet på fri tillgång till vatten utökas att gälla även de djurarter som tidigare har varit undantagna vid hållning utomhus eller i ett ouppvärm utrymme och där temperaturen understiger 0°C. Det finns inga djurskyddsmässiga skäl till varför inte även dessa djur ska erbjudas fri tillgång på vatten. Det är inte heller förenligt med några större kostnader att ordna fri tillgång på vatten även vid en omgivningstemperatur som understiger 0°C. Vid kalla temperaturer kan detta exempelvis uppnås genom att byta ut vattnet flera gånger under dagen eller genom att installera någon form av uppvärmning som säkerställer att vattnet inte fryser. Alternativet att fortsätta ge undantag för dessa djurslag vid den typen av djurhållning bedömer vi inte är i linje med djurskyddslagens krav på tillgång till vatten i tillräcklig mängd. Den föreslagna regleringen bedöms därför vara mest lämplig.

Även för de ormar och ödlor som dricker vatten i form av droppar från sin egen kropp eller från föremål så införs krav på att de ska ha fri tillgång till droppande vatten eller sprayas med vatten i sådan utsträckning så att fri tillgång uppnås. Kravet finns redan i nuvarande föreskrift formulerat som att de berörda ormarna och ödlorna ska ha tillgång till droppande vatten eller dagligen sprayas med vatten. Skillnaden mellan nu gällande föreskrifter och förslaget ligger därmed endast i att säkerställa att djuren kan dricka när de är törstiga genom att vid behov öka antalet gånger per dag som vattnet erbjuds. Eftersom det inte är ett nytt krav bör det inte heller medföra en ökad kostnad för djurhållaren utan enbart en förändrad rutin. Alternativet att inte införa den här regleringen utan låta kvarvarande reglering kvarstå där det står att de dagligen ska sprayas med vatten bedömer vi inte säkerställer kravet i djurskyddslagen om att djur ska ges tillräckligt med vatten och att vattenrutinerna ska anpassas efter djurets behov. Den föreslagna regleringen bedöms därför vara mest lämplig.

Foder

3 kap. 41 §, 5 kap. 22 §, 6 kap. 24 §, allmänna råd till 6 kap. 24 §, 6 kap. 25 §, 6 kap. 26 §, 7 kap. 20 §, 8 kap. 17 §, 9 kap. 21 §, 9 kap. 22 §, 10 kap. 24 §, 10 kap. 25 §, 10 kap. 26 §, 11 kap. 24 §, 11 kap. 25 §, 12 kap. 22 §, 12 kap. 23 §, 13 kap. 21 § och 15 kap. 18 § och 15 kap. 19 §.

Utöver vad som regleras i nuvarande föreskrifter om daglig tillgång (om inte annat anges), lämplig struktur, god hygienisk kvalitet och att fodret ska tillgodose varje djurs näringsbehov så förs det också in krav på att fodret ska vara av lämplig sammansättning, storlek och ges i anpassad mängd, med ett anpassat intervall samt att sjukdomar och över- eller undervikt ska motverkas.

Förutom detta generella krav föreslås nya, efter djurarten anpassade krav, i respektive djurslagskapitel. Detta omfattar att:

- Marklevande fåglar ska ha fri tillgång till foder.
- Fåglar andra än marklevande ska ha fri tillgång till foder. Fodret ska ges i sådan form så att fåglarna inte kan välja ut och äta enbart vissa födoämnen. I allmänna råd rekommenderas pelleterat foder till fåglar som väljer ut och enbart äter vissa födoämnen.
- Häckande fåglar ska ha fri tillgång till foderkalk.
- Små fåglar och fröätande fåglar som inte skalar frön ska ha fri tillgång till matsmältningsgrus som är anpassat efter den aktuella arten.
- Brevduvor ska ha fri tillgång till foder.
- Tamillrar ska ha fri tillgång till foder.
- Kaniner ska ha fri tillgång till grovfoder. Minst 90 % av foderstaten ska utgöras av grovfoder.
- Gnagare ska ha fri tillgång till grovfoder. Minst 80 % av foderstaten till marsvin, chinchilla och degu ska utgöras av grovfoder.
- Marsvin ska dagligen ges tillförsel av C-vitamin i en dos som är anpassad efter individens ålder och eventuella dräktighetsstatus.
- Ormar och ödlor ska utfodras med ett intervall och en fodermängd som är anpassat till den aktuella individens behov.
- Utfodringen för ormar, ödlor och sköldpaddor ska ske på ett sätt som säkerställer att de inte sväljer bottenmaterial.
- Ormar, ödlor, sköldpaddor och groddjur ska ges tillskott av vitaminer och mineraler som tillgodoser deras behov.
- Minigrisar ska utfodras med ett foder som har tillräckligt fiberinnehåll och en struktur som förebygger sjukdom.
- Minigrisar ska vid behov ges tillskott av vitaminer och mineraler som tillgodoser deras behov.

Felaktig utfodring och de konsekvenser som det för med sig i form av nedsatt välfärd och sjukdomsproblematik är ett av de vanligaste problemen för vissa arter när de hålls för sällskap och hobby. Vi bedömer därför att det finns ett behov av att förtydliga vilka krav som måste uppfyllas för att uppnå en god utfodringsrutin och en fullgod foderstat. De olika djurslagen har dessutom olika krav som gör det än mer angeläget att tydligt reglera vad som gäller för respektive djurslag. Den föreslagna regleringen bedöms uppnå denna nödvändiga tydlighet.

Naturlig och säker utfodring

3 kap. 42 § och 6 kap. 27 §.

Den föreslagna regleringen syftar till att lyfta fram och tydliggöra vikten av att djurens naturliga födosöksbeteende stimuleras. Att söka efter föda är ett

naturligt beteende för djuren som de i det vilda lägger en stor del av sin tid på. Om de inte får utlopp för detta beteende kan det exempelvis leda till ett onödigt psykiskt och även fysiskt lidande, stereotypa beteenden och en nedsatt välfärd. Födösöket blir också ett sätt att stimulera djuren till rörelse. Om djur får sin mat serverad på ett sätt som inte stimulerar till rörelse kan det leda till passivitet och svårigheter att hålla ett hälsosamt hull. Att tydligt lyfta vikten av att stimulera till ett naturligt födosöksbeteende är i linje med djurskyddslagen som bland annat anger att djuren ska skyddas mot onödigt lidande och hållas och skötas på ett sådant sätt att de kan utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande, samt att beteendestörningar förebyggs.

I förslaget regleras också att utfodringen ska anpassas när flera djur utfodras i samma utrymme så att djuren på ett lugnt sätt kan äta samtidigt utan på ett sätt som minimerar risken för att djuren stressar eller skadar varandra. För fåglar andra än marklevande regleras också att utfodringsplatserna ska vara utformade och placerade så att alla fåglar kan äta samtidigt utan konkurrens. Att djuren kan äta på ett lugnt och naturligt sätt på ett sätt som minimerar risken för att djuren stressar eller skadar varandra är viktigt för djurens välfärd och deras förmåga att på ett hälsosamt sätt tillgodogöra sig fodret.

Förebyggande smittskyddsåtgärder

4 kap. 2 §.

I tillägg till den tidigare regleringen om att djur som har smittsamma sjukdomar eller parasiter inte får föras in på anläggningen så förtydligas kravet på det förebyggande arbetet. Det förtydligas att djur som uppvisar tecken på sjukdom och de djur som riskerar att ha smittats av sjukdomen ska hållas i ett isolerat avskilt utrymme tills misstanken har utretts och djuren inte längre kan anses utgöra en smittorisk för andra djur. Det förtydligas även att personalen som ansvarar för de berörda individerna ska vidta nödvändiga hygienåtgärder för att minimera risken för att andra djur på anläggningen smittas. Bestämmelsen med de införda tilläggen går i linje med gällande djurhälsokrav och bedöms lämplig.

Exponering av djur i försäljningssyfte

4 kap. 3 §.

I förslaget införs en ny bestämmelse om att djur som uppvisar tecken på stress eller på annat sätt nedsatt djurvälfärd inte får exponeras i försäljningssyfte. Djur som visas för försäljning i en zoobutik hålls i en miljö som riskerar att medföra stress i form av exempelvis ändringar i den sociala sammansättningen, exponering av för djuren okända människor och andra djur och förändringar i den omgivande miljön. Det är därför viktigt att det

förtydligas att endast djur i god hälsa exponeras så att de inte utsätts för onödigt lidande och risk för sjukdom. Alternativet att inte föra in den nya bestämmelsen skulle innebära att vikten av djurens grundläggande förutsättningar för att hantera visningssituationen inte tydliggörs. Den föreslagna regleringen bedöms därför vara lämpligast.

Avel i butikslokaler

4 kap. 4 §.

I förslaget görs ett tillägg om att förbudet mot att avla i butikslokalen eller annan lokal som kunder har tillträde till inte gäller vid spontan förökning av benfisk. Spontan förökning av benfisk har framförts som svår att helt förhindra. De potentiella negativa djurskyddskonsekvenser som förökningen kan medförda får därtill bedömas som ringa och kan för vissa arter vara en form av miljöberikning. Vi bedömer det därför lämpligt att föra in detta tillägg så att de zoobutiker som håller och säljer benfisk kan följa föreskriftens krav.

Samhållning av djur

4 kap. 5 §.

I förslaget ändras bestämmelsen så att det framgår att när olika arter hålls i samma förvaringsutrymme eller i nära anslutning till varandra ska åtgärder vidtas så att djuren inte stressar eller skadar varandra. Olika arter av gnagare, ormar, ödlor och sköldpaddor får inte hållas i samma förvaringsutrymme. Kaniner får inte hållas i samma förvaringsutrymme som gnagare. Samhållning av olika arter i samma förvaringsutrymme och även när olika arter hålls i nära anslutning till varandra kan vara en stressfaktor och en skaderisk. Att hålla olika arter av gnagare, ormar, ödlor och sköldpaddor i samma förvaringsutrymme medför inga djurskyddsmässiga fördelar utan enbart skaderisker och risk för stress. Kaniner ska inte hållas tillsammans med marsvin på grund av skade- och smittskyddsrisiker. Eftersom samhållning kan utgöra en riskfaktor behöver detta tydligt regleras och den föreslagna regleringen bedöms vara lämpligast.

Hantering av djur vid försäljning

4 kap. 7 §.

I förslaget regleras infångandet och hanteringen av djuret istället för som i nuvarande föreskrift, utrymmets utformning. Djuren ska tas ifrån förvaringsutrymmet på ett sätt som är anpassat till djurslaget och som säkerställer att både de eller det djur som ska fångas in och de övriga djuren i utrymmet utsätts för minimalt med stress. Att hanteringen av djuret sker på ett lugnt och djurslagsanpassat sätt bedöms vara viktigare än utrymmets utformning för en bibehållen god djurvälstånd. Detta behöver därför regleras.

Förvaringsutrymmens utformning i zoobutiker

4 kap. 8 § och 4 kap. 9 §.

Tidigare allmänna råd om åtgärder som minimerar djurens stresspåverkan såsom att exponering av djuren ska ske via ett fönster eller en glasad vägg är implementerade som krav. I förslaget förtydligas också att exponering av djuren inte får ske via ett skyltfönster. Även det tidigare allmänna rådet om att minimera antalet personer (det vill säga besökare) som rör sig i djurens mer omedelbara närhet är implementerat som krav. I nuvarande allmänna råd står det att taket och tre väggar i en bur med fåglar bör vara skyddade från insyn. Även detta är implementerat som krav men ändrat till att taket och två väggar ska vara skyddade från insyn. Ändringen från tre till två insynsskyddade väggar syftar till att möjliggöra exponering utifrån, då tre insynsskyddade väggar endast ger en öppen sida. Alternativ som har övervägts var att bibehålla kravet på tre insynsskyddade sidor. Fördelen med detta alternativ är att många förvaringsutrymmen sannolikt redan är byggda i enlighet med detta krav. Nackdelen är att kravet på tre insynsskyddade väggar medför att den öppna sidan antingen måste vara vänd ut mot butiken, vilket ökar exponeringen och riskerar att leda till ökad stress för fåglarna eller att presumtiva köpare i ökad utsträckning behöver gå in och vistas i fåglarnas omedelbara närhet för att kunna se dem. Tre insynsskyddade väggar begränsar även fåglarnas möjligheter att på håll se någon närma sig burens vilket kan ge en överraskningsreaktion och en ökad stress.

Avskilt utrymme för sjuka eller skadade djur

4 kap. 10 §.

Ett tillägg om att för benfiskar gäller att akvariet ska avskärmas på ett sätt som säkerställer att fiskarna inte exponeras för kunder har lagt till i bestämmelsen om isolering av sjuka djur. Att flytta fiskar från ett akvarium till ett annat riskerar att medföra stress. För redan nedsatta individer riskerar en sådan flytt därmed att leda till ett onödigt lidande. I syfte att skydda nedsatta individer från denna risk föreslås att fiskar som visar tecken på sjukdom ska hållas kvar i sitt akvarium och istället skyddas från insyn. Detta säkras genom att akvariesidan som är vänd mot kunderna skärmas av så att kunderna inte längre kan se fiskarna i det aktuella akvariet. Åtgärden kan vidtas med enkla medel och regleringen bedöms vara den mest lämpliga.

Tidigare reglering om att kunder inte ska ha tillträde till den avskilda platsen för sjuka eller skadade djur än ändrad till att endast den personal som ansvarar för djurens skötsel ska ha tillgång till utrymmet för att understryka att så få personer som möjligt ska röra sig i utrymmet.

Veterinärverksamhet i samband med zoobutik

4 kap. 11 §.

I förslaget förtydligas att veterinärverksamhet eller andra former av konsultations- eller serviceverksamhet som innebär mottagning av djur inte får bedrivas i eller dela ingång med anläggningen om det riskerar att medföra en smittorisk för djuren som hålls på anläggningen. Smittorisk för djuren påverkas till exempel av vilka djurslag som hålls i zoobutiken och vilka djurslag som verksamheten tar emot. Det är endast när det finns en potentiell smittorisk som det inte är tillåtet att bedriva en veterinärverksamhet eller annan form av verksamhet i eller dela ingång med en anläggning. I förslaget förtydligas också att det som menas med kloklippning och liknande åtgärder är kloklippning och pälsvård. Syftet med den föreslagna regleringen är att underlätta för såväl anläggningarna som kontrollmyndigheten att göra en bedömning utifrån den enskilda situationen med fokus på att några smittorisker inte får förekomma.

Utrymmen

4 kap. 12 §, 4 kap. 13 § och 4 kap. 14 §.

I syfte att säkerställa att zoobutiker, djurgrossistanläggningar och liknande anläggningar kan fortsätta med sin djurförsäljning och med hänsyn till att djuren endast hålls på dessa anläggningar under en begränsad tid föreslås undantag från utrymmeskraven för dessa anläggningar. Vid beräkning av utrymmeskraven har hänsyn tagits till nu gällande utrymmeskrav samt inskickade uppgifter om mått på de utrymmen som används av zoobutiker och djurgrossistanläggningar idag. Svaren bygger på frivilligt deltagande från Zoobranschens riksförbunds medlemmar.

I så stor utsträckning som möjligt har utrymmeskraven utökats inom de begränsningar som framgick av de inskickade uppgifterna. Syftet med förslaget är att i möjligaste mån minimera den ekonomiska belastningen som utrymmeskraven kommer medföra. Samtidigt har utrymmeskraven utökats något i syfte att hitta en balans mellan hänsyn till verksamhetens ekonomiska belastning och kraven i djurskyddslagen. Vid bedömning av möjligheten att hålla djuren i enlighet med kraven i djurskyddslagen har även tiden som djuren förväntas hållas på dessa anläggningar vägts in. Den samlade bedömningen har lett till en reglering som möjliggör hållande i betydligt mycket mindre utrymmen än vad som krävs av djurhållande privatpersoner. För att säkerställa att djuren inte hålls i dessa mindre utrymmen en längre tid än vad förslaget avser införs en tidsbegränsning på 90 dagar. Förslaget får anses ge zoobutikerna, djurgrossisterna och liknande anläggningar en rimlig tid inom vilken djuren får hållas i dessa mindre utrymmen innan de har sålts. I de fall

djuren inte sålts under denna tid ska de enligt förslaget hållas i samma utrymmen som hos djurhållarna efter 90 dagar.

Alternativet att kräva att även zoobutiker och djurgrossistanläggningar hela tiden ska hålla djuren i utrymmen med samma mått som övriga djurhållare bedöms medföra alltför stora ekonomiska konsekvenser. Sammantaget bedöms den föreslagna regleringen vara den mest lämpliga.

För kampfiskhanar av arten *Betta splendens* föreslås att vattenvolymen ska vara minst fem liter när de hålls i djurgrossistanläggningar och minst tio liter vid hållande i zoobutiker. För djurgrossistanläggningarna som håller fiskarna under en kortare period bedöms det som rimligt att hålla hanar av arten *Betta splendens* i en mindre volym än vad som krävs för zoobutikerna. Kostnaden för att utöka minsta vattenvolymen från en till fem respektive tio liter bedöms inte som orimlig och det skulle ge fiskarna en ökad välfärd med större möjligheter att även under denna period utföra sina naturliga beteenden. Dessa vattenvolymer överensstämmer dessutom med de vattenvolymer som *Betta splendens* enligt uppgifter hålls i redan idag. Det tydliggörs också att det endast är kampfiskhanar av arten *Betta splendens* som får hållas i en här mindre vattenvolymer för att undvika att kampfiskhanar av andra arter utan anledning hålls i den mindre vattenvolymen.

Hygienrutiner

4 kap. 16 §.

Ett tillägg om att kravet på rengöring i samband med omgångsvis insättning av djur inte gäller för akvarium med bottenlevande djur förs in, i syfte att säkerställa en korrekt hantering av de förvaringsutrymmena. En störd nedbrytning av avfallsprodukter i bottensubstratet kan orsaka rubbning av vattenkvaliteten och leda till onödigt lidande och sjukdom hos djuren, vilket inte är förenligt med djurskyddslagens intentioner. Ett tydliggörande av detta krävs för att föreskrifterna ska harmonisera med den kunskap och erfarenhet som finns inom området.

4 kap. 17 § och 4 kap. 18 §.

De tidigare allmänna råden lyfts in som tvingande bestämmelser mot bakgrund av den dignitet som ett gott smittskydd har för djurvälståndet. Samtidigt förtydligas att kravet på separata redskap såsom håvar till varje akvarium inte gäller för de akvarier som är sammankopplade via ett gemensamt vattensystem. Det saknas grund för att kräva att separata håvar används i sådana system och den här regleringen innebär därför en förenkling för företagen utan att djurskyddsnivån försämras och bedöms därför som lämplig.

4 kap. 20 §.

Ett nytt krav på skriftliga hygienrutiner förs in i föreskrifterna. Av den föreslagna bestämmelsen framgår också att rutinerna ska finnas lätt tillgängliga för personalen. Att det finns skriftliga hygienrutiner som syftar till att motverka risken för smittspridning och som är välkända och efterlevs av personalen är en viktig del av det inre smittskyddet. Skriftliga rutiner underlättar vid introduktionen av nya medarbetare eller om någon i personalen som vanligtvis inte har arbetsuppgiften måste ta över den. Det är inte heller någon betungande kostnad för företagen att ta fram dessa rutiner och regleringen bedöms därför som en lämplig åtgärd för att höja nivån på smittskyddet och därmed också djurvälståndet.

Arbetsinstruktion

4 kap. 21 §.

I tillägg till arbetsinstruktionen läggs en punkt om kontaktuppgifter till veterinär med kunskap om den aktuella arten. Alternativet till att reglera detta är att lita till att personalen vid behov kan söka eller få fram den informationen på annat sätt. Detta riskerar dock att leda till en fördröjning av nödvändig vård som kan förebyggas genom att på förhand ha tagit fram sådan information. Ändringen skapar därför en tydlighet som underlättar för personalen om kontaktuppgifterna finns i arbetsinstruktionen. Förslaget bedöms inte innebära några kostnader för företagen mer än den tid som åtgår för att ta fram och hålla uppgifterna uppdaterade. Förslaget går i linje med att djurhållaren enligt djurskyddslagen är skyldig att se till att djuren får vård och vid behov vård av veterinär. Tillägget i arbetsinstruktionen bedöms därför som lämpligt.

Vingklippning

5 kap. 3 §, 6 kap. 4 § och 7 kap. 3 §.

I förslaget ändras kravet så att det tydliggörs att fåglars flygförmåga inte får begränsas annat än tillfälligt och då endast om det är nödvändigt av veterinärmedicinska skäl. Att flyga är ett grundläggande beteende och behov som fåglar är starkt motiverade att få utlopp för. För att säkerställa att djurskyddslagens krav på naturligt beteende tillgodoses bedömer vi därför att denna ändring är nödvändig så att fåglarna ges möjlighet att få utlopp för sina naturliga beteenden och behov.

I syfte att förebygga de skaderisker som en felaktigt utförd vingklippning kan medföra införs även krav på att om flygförmågan måste begränsas tillfälligt genom vingklippning så ska åtgärden utföras av djurhälsopersonal. Alternativet som övervägdes var att inte ställa kompetenskrav för den som får utföra åtgärden. Fördelen med ett sådant alternativ är att djurhållaren själv

skulle kunna utföra vingklippningen, vilket skulle kunna medföra en mindre ekonomisk lättnad. Nackdelen är att en sådan reglering inte skulle tydliggöra att åtgärden kräver viss kompetens. Syftet med att förebygga risken för en felaktigt utförd vingklippning skulle därmed riskera att inte uppnås.

Fördelen med det föreslagna kravet är att det är anpassat så att åtgärden kan utföras i samband med att veterinären konstaterar att det föreligger veterinärmedicinska skäl som kräver en tillfällig begränsning av fågelns flygförmåga. Vingklippningen kan därmed utföras under samma besök som bedömningen görs, vilket minskar risken för ytterligare konsultationskostnader. Begränsningen för när åtgärden får utföras innebär också att den kostnad som förslaget medför endast kommer att påverka djurhållare till de individer som behöver få sin flygförmåga tillfälligt begränsad av veterinärmedicinska skäl. Den totala ekonomiska inverkan som kravet kan medföra bedömer vi som ringa och stå i proportion med riskerna som förebyggs genom detta krav.

Beslutet att införa detta krav istället för alternativet grundar sig samlat på att djurskyddslagen ska verka förebyggande, att skaderisken kan vara allvarliga om vingklippningen utförs felaktigt och att flygbeteendet är av sådan karaktär att kraven för att få begränsa det ska vara högt ställda.

Avbryta ruvning

5 kap. 4 §, 6 kap. 7 § och 7 kap. 6 §.

I förslaget införs ett i huvudsak funktionskrav som tydliggör att om ruvning behöver avbrytas så ska det göras på ett sätt som inte skapar onödig stress för honan. Honans upplevelse är därmed vägledande, vilket i sin tur ställer krav på djurhållarens kompetens. Det finns olika sätt att avbryta ruvning genom att gradvis minska de faktorer som triggar beteendet. Det kan röra sig om att äggen ersätts med konstgjorda ägg så att fågeln gradvis tappar intresset, att förändra miljön och erbjuda distraktioner eller utmaningar som ger mental stimulans och fysisk aktivitet som skiftar fokus för fågeln, att styra ljusmängden eftersom många arter triggas av längre dagsljus och så vidare. Valet av metod lämnas öppet för djurhållaren, eftersom den mest lämpliga metoden kan bero på exempelvis art, individuella förutsättningar, hållandeform, tid på året och så vidare.

I syfte att förebygga risken för onödigt lidande orsakat av fysisk och psykisk stress förbjuds några kända sätt som förekommer för att avbryta ruvningsbeteendet hos exempelvis tamhöns. Alternativ som har övervägts är att helt förbjuda möjligheten att avbryta ruvning, men det hade förhindrat djurhållare från att förbjuda ruvning även i de tillfällen då det är nödvändigt. Fördelen med ett förbud är att det inte råder några gråzoner för djurhållaren eller kontrollmyndigheten om vad som är tillåtet och inte. Nackdelen är att det

inte lämnar djurhållaren med något alternativ om ruvningen behöver avbrytas. Den föreslagna regleringen bedöms därför lämpligast då det fortfarande är möjligt att avbryta beteendet, men att metoder som utsätter honan för stress och lidande förbjuds.

Inspektion av klor och näbbar

5 kap. 5 §, 6 kap. 8 §, 8 kap. 4 §, 10 kap. 7 §, 12 kap. 5 §.

I syfte att förebygga de risker för djurens hälsa och det lidande som överväxta och felväxande klor, samt för vissa marklevande fåglar även näbbar, kan medföra införs krav på regelbunden inspektion samt åtgärd vid behov. Kloklippning bedöms kunna utföras av djurhållaren själv om den inte vill anlita djurhälsopersonal. För att säkerställa att marklevande fåglar som drabbas av en överväxt eller felväxande näbb inte utsätts för en felaktigt utförd åtgärd införs krav för kompetens och utförande av detta. Förtydligandet syftar även till att motverka risken för att kravet misstolkas som att näbbtrimning är tillåtet. Alternativen som övervägts är att inte införa krav för detta eller att kräva att djurhälsopersonal ska åtgärda näbbar även på marklevande fåglar. Vi har inte identifierat några fördelar med att avstå från att införa detta krav, däremot skulle avsaknaden på krav och därmed avsaknad av tydlighet för djurhållare och kontrollmyndigheten vara en nackdel. Fördelen med att ställa krav på att djurhälsopersonal ska åtgärda överväxta eller felväxande näbbar för marklevande fåglar är att åtgärden skulle utföras av utbildad personal och vid behov kan utföras när djuret har givits lugnande. Åtgärden bedöms dock skilja sig i svårighetsgrad mellan marklevande fåglar och fåglar andra än marklevande. Ett sådant krav skulle även medföra kostnader för djurhållaren. Genom att istället införa krav på utförandet och kompetens, som förebygger risken för att fåglarna utsätts för onödigt lidande bedöms den föreslagna regleringen mest lämplig. Den föreslagna regleringen tydliggör att klor och näbbar ska inspekteras, samt möjliggör åtgärd av djurhållaren själv. Självfallet kan det finnas tillfällen då djurhälsopersonal behöver anlitas även för dessa åtgärder, vilket är någonting djurhållaren i enlighet med kompetenskravet i djurskyddslagen bör kunna bedöma.

Bete under vegetationsperioden

5 kap. 6 §.

I djurskyddslagen ställs krav på att djur ska kunna utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande. Födosöksbeteende, till vilket betande hör, är ett sådant beteende som berörda arter ska ges utlopp för. I syfte att säkerställa att djuren har möjlighet att få utlopp för detta naturliga beteende införs ett krav på att betande arter ska ges daglig möjlighet att beta under de delar av året då det är lämpligt. Eftersom

detta är ett grundläggande krav i enlighet med djurskyddslagen har inga alternativ kunnat identifieras eller övervägas.

Nätgolv

5 kap. 8 §, 6 kap. 10 §, 7 kap. 7, 7 kap. 8 §, 8 kap. 7 §, 9 kap. 9 § och 10 kap. 10 §.

I syfte att tydliggöra och därmed utöka flexibiliteten för hur förvaringsutrymmen utomhus kan utformas ändras och förtydligas kraven för marklevande fåglar, tamiller, kanin och gnagare gällande nätgolv. Förslaget tydliggör att arternas förvaringsutrymme får ha nätad botten om nätet är helt täckt med bottenmaterial eller nergrävt. Genom att införa detta krav förtydligas djurhållarens möjligheter för att skydda sina djur vid hållande utomhus, utan att djuren hindras från att utföra sina naturliga beteenden eller behov så som att exempelvis sprätta, beta eller gräva. Kraven är utformade för att säkerställa att dessa marklevande djur inte kommer i direkt kontakt med nätgolvet i syfte att förebygga skaderisker så som exempelvis en negativt påverkad fothälsa eller dylikt.

För fåglar andra än marklevande och brevduvor införs krav för nätgolv, samt hur det ska inspekteras och underhållas eftersom djuren kan vara i direktkontakt med nätgolvet. För fåglar andra än marklevande utformas kravet så att fåglar som hålls utomhus när så är lämpligt erbjuds möjligheten att komma i direktkontakt med naturligt markunderlag, samtidigt som skaderisker avses förebyggas. För brevduvor har det framförts att risken för rovdjursangrepp är stor om de är för nära marken. Här införs därför istället krav på minsta maskstorlek för nätgolv och reglering av spaltgolv för att säkerställa att fåglarna inte trampar igenom och fastnar. Alternativet som har övervägts har varit att bibehålla regleringen som den är nu, men då en ökad flexibilitet är möjlig samtidigt som djurskyddande åtgärder kan vidtas med enkla medel bedömdes de föreslagna regleringarna som lämpligast.

Krav på minsta tillgängliga utrymme

5 kap. 9 §, 6 kap. 12 §, 7 kap. 11 §, 7 kap. 12 §, 8 kap. 8 §, 9 kap. 11 §, 10 kap. 12 §, 11 kap. 8 §, 11 kap. 9 §, 12 kap. 8 §, 13 kap. 6 §, 13 kap. 12 §, 14 kap. 9 §, 14 kap. 10 § och 15 kap. 7 §.

I den föreslagna författningen införs utökade krav på minsta tillgängliga utrymme. Vi bedömer att ändringarna är nödvändiga för att säkerställa att kraven i djurskyddslagen kan följas när djuren hålls i det minsta tillåtna tillgängliga utrymmet. Kraven anger bland annat att djur ska skyddas mot onödigt lidande och sjukdom, hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att deras välfärd främjas, kunna utföra sådana beteenden som de är

starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande och att beteendestörningar ska förebyggas.

Kraven förenklas och förtydligas även i syfte att säkerställa att de är lätta att förstå, följa och kontrollera. Tabellerna innehåller därför färre längdintervall och i föreskrifterna inkluderas förtydliganden av vilken yta som avses, hur längden ska beräknas och vilka djur som avses gällande grupphållning, könsmognad och dräktighetsstatus. I syfte att öka förståelsen för att utrymmeskraven är minimikrav och inte rekommenderade utrymmen ändras även benämningen till krav på minsta tillgängliga utrymme.

Inför framtagande av de nya kraven på minsta tillgängliga utrymmen uppdrogs åt det Vetenskapliga rådet för djurskydd vid Sveriges Lantbruksuniversitet att sammanställa vetenskaplig forskning kring djurs behov av utrymme. Uppdraget omfattade att redogöra för vad tillgänglig forskning säger om hur stor yta djuren behöver för att röra sig obehindrat och uppfylla djurskyddslagens krav på att utföra beteenden de är starkt motiverade för och att redogöra för om det saknas vetenskapligt underlag på vissa områden. Uppdraget omfattade följande kategorier av djur:

1. Sällskapsfåglar.
2. Kanin och gnagare.
3. Ormar och ödlor.
4. Sköldpaddor.
5. Fiskar.
6. Groddjur.
7. Tamiller.

Uppdraget redovisades först i delrapporter för varje kategori och sedan slutligen i en slutrapport. Av rapporterna framgår att det i stor utsträckning saknas forskning som direkt kan översättas till krav på minsta tillgängliga utrymme. Vad rapporterna däremot tydligt redogör för är att det finns underlag som styrker exempelvis djurens naturliga rörelsebeteende och behov, deras levnadssätt och behov av social sammansättning, samt beteendebehov. Rapporterna har därmed kunnat användas som grund för bedömningen av arternas behov av social sammansättning, de beteenden och behov som är viktiga att de ges möjlighet att få utlopp för och vilka resurser som behöver kunna rymmas i utrymmet. Djurskyddslagens krav på att djur ska skyddas mot onödigt lidande och sjukdom, samt kunna röra sig obehindrat i förvaringsutrymmet medför även att djuren ska kunna röra sig i en sådan utsträckning att de kan uppnå och bibehålla en god muskelmassa och ett hälsosamt kroppshull, även om de aldrig tas ut ur sitt förvaringsutrymme.

Vid framtagande av utrymmeskraven som omfattar tamhöns och minigrisar har även en jämförelse med gällande utrymmeskrav vid hållande för produktion gjorts. För dessa arter grundar sig skillnaden i krav på minsta tillgängliga utrymme i att djurskyddsintresset vid hållande för sällskap och hobby inte behöver vägas mot behovet av att ha en ekonomiskt hållbar livsmedelsproduktion. Djurskyddsintresset kan därmed och har därför tillmätts ännu större vikt.

Bedömningen av hur stort det minsta tillgängliga utrymmet behöver vara för att kraven i djurskyddslagen ska kunna uppfyllas utgår därmed ifrån artens eller djurgruppens:

- naturliga rörelsebeteenden och behov,
- deras sociala beteenden och behov,
- deras levnadssätt,
- deras naturliga sociala sammansättning, och
- den inredning och de resurser som krävs för att de ska kunna få utlopp för sina naturliga beteenden och behov samt ha en god djurvälstånd.

Utöver detta ska utrymmets storlek möjliggöra att djuren kan röra sig obehindrat och vila på ett lämpligt sätt.

Bestämmelserna avseende lägsta takhöjd är i första hand framtagna med hänsyn till artens naturliga levnadssätt, individens storlek och de beteenden och behov som individen ska kunna få utlopp för i förvaringsutrymmet. Därutöver har hänsyn även tagits till att det ska vara möjligt att utöva tillsyn och skötsel av djuren och miljön i förvaringsutrymmet på ett rimligt sätt. För fåglar andra än marklevande, som vanligen hålls i bostäder avsedda för människor, införs att förvaringsutrymmets höjd kan anpassas efter bostadens takhöjd. Detta införs för att inte exkludera hållande i bostäder med en takhöjd som är lägre än den föreslagna på två meter.

För ökad förståelse har illustrationer av nu gällande utrymmeskrav respektive förslaget krav på minsta tillgängliga utrymme tagits fram. För varje djurslag och krav på minsta tillgängliga utrymme illustreras den längsta möjliga längd och det maximala antalet djur som kan hållas i utrymmet. För djurslag med svans eller stjärtfjädrar är längden på dessa inkluderade i bildens totala längd. Illustrationerna syftar därmed till att ge en bild av den totala längden på djuren och det maximala antalet djur som får hållas enligt förslaget, men utger sig inte för att korrekt illustrera den totala kroppsmassan för varje djurslag. Detta gäller även vid de tillfällen bilden inte illustrerar eller är direkt jämförbar med den aktuella arten som avses visas.

Utöver illustrationerna presenteras även en lista över de naturliga beteenden och behov som djuren ska kunna få utlopp för i utrymmet och en lista med

de resurser som minst ska få plats i utrymmet. För vidare underlag gällande naturliga beteenden och behov, samt resurser hänvisas till slutrapporten från SLU:s vetenskapliga råd för djurskydd.

Marklevande fåglar

Naturliga beteenden och behov som fåglarna minst ska kunna få utlopp för i utrymmet:

- Gynnsam social interaktion med artfränder inklusive parbildning, putsbeteenden, bobyggande, lek, sköta sina ungar, osv.
- Mental och fysisk stimulans i sådan utsträckning och variation att stereotypa beteenden förebyggs.
- Gå, springa och flyga obehindrat, både enskilt och vid behov tillsammans med artfränder. Rörelsebeteenden och behov ska kunna utövas i en sådan utsträckning att en god muskulatur och hälsa bibehålls samt sjukdom förebyggs. Vid flygning ska fåglarna även kunna manövrera obehindrat.
- Vila i naturlig ställning.
- Sprätta i naturligt markunderlag (beroende på art).
- Sandbada (beroende på art).
- Vattenbada (beroende på art).
- Söka skydd på ett sätt som är naturligt för den aktuella arten, både individuellt och tillsammans med artfränder.
- Uppehålla sig ovan mark nattetid (beroende på art).
- Möjlighet att hålla önskat avstånd till andra individer, samt undkomma oönskade interaktioner, oönskad uppvaktning och parningsförsök.
- Utöva artens naturliga beteende vid utlöst flyktbeteende exempelvis att hoppa upp i luften eller att söka sig upp till en sittpinne, ett träd eller annan höjd utan risk för skada.
- Bygga bo och ruva/häcka utan konkurrens, aggression eller stress.
- Söka efter och inta föda på ett lugnt och naturligt sätt samtidigt utan konkurrens, aggression eller stress.
- Dricka vatten på ett lugnt och naturligt sätt samtidigt utan konkurrens, aggression eller stress.

Utöver fåglarna ska som lägsta nivå följande inredning få plats i utrymmet:

- Berikande inredning.
- Skyddande inredning.
- Sittpinnar på olika höjd (beroende på art).

- Sandbad (beroende på art).
- Badvatten (beroende på art).
- Reden/häckningsplatser.
- Utfodringsplatser.
- Vattenkärl.

När vi nedan skriver nuvarande föreskrifters mått så utgår vi från de mått som finns i nuvarande L 80. Vi är medvetna om att en del marklevande fåglar, fram för allt höns, har räknats som traditionella lantbruksdjur av både djurhållare och kontrollmyndigheten och därför hålls enligt de krav och mått som framgår av Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2024:8) om fjäderfåhållning inom lantbruket m.m. (saknr. L 111) oavsett om syftet med djurhållningen är sällskap och hobby eller produktion. Detta innebär att för viss djurhållning kommer skillnaden mellan nu gällande och de föreslagna kraven på minsta yta per fågel i m² att bli än större än vad som redogörs för i illustrationerna nedan.

Fåglar ≤ 25 cm:

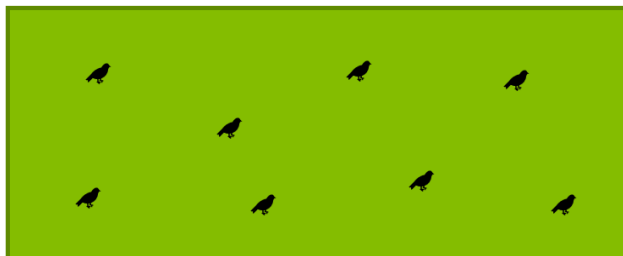
Nuvarande föreskrifters mått: 25 cm långa fåglar, 0,45 m² och 0,055 m² per fågel ger följande utrymme:

Förslag på nya mått för inomhusutrymme: 25 cm långa fåglar, 4 m² och 0,5 m² per fågel ger följande utrymme:

Förslag på nya mått för utomhusutrymme: 25 cm långa fåglar, 10 m² och 1,25 m² per fågel ger följande utrymme:

Det kombinerade inomhus- och utomhusutrymmet ger 1,75 m² per fågel.

Fåglar > 25-60 cm:

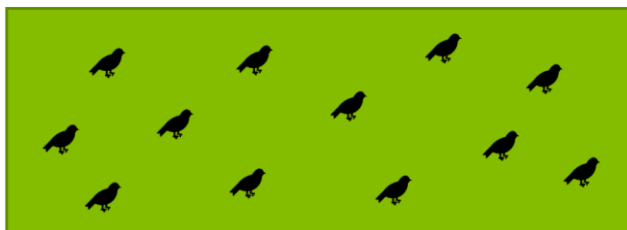
Nuvarande föreskrifters mått: 60 cm långa fåglar, 3,12 m² och 1,5 m² per fågel ger följande utrymme:

Förslag på nya mått för inomhusutrymme: 60 cm långa fåglar, 6 m² och 0,6 m² per fågel ger följande utrymme:

Förslag på nya mått för utomhusutrymme: 60 cm långa fåglar, 25 m² och 2 m² per fågel ger följande utrymme:

Det kombinerade inomhus- och utomhusutrymmet ger 3,1 m² per fågel.

Fåglar > 60-100 cm:

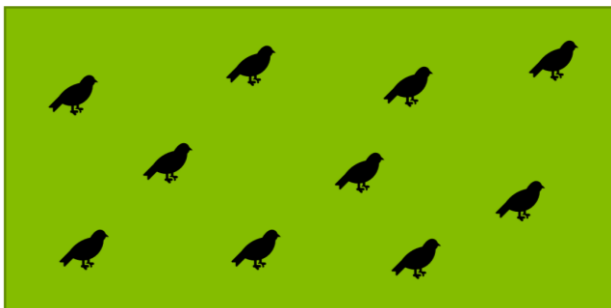
Nuvarande föreskrifters mått: 100 cm långa fåglar, 6,5 m² och 3,0 m² per fågel ger följande utrymme:

Förslag på nya inomhusmått: 100 cm långa fåglar, 10 m² och 2 m² per fågel ger följande utrymme:

Förslag på nya utomhusmått: 100 cm långa fåglar, 50 m² och 5 m² per fågel ger följande utrymme:

Fåglar > 100 cm:

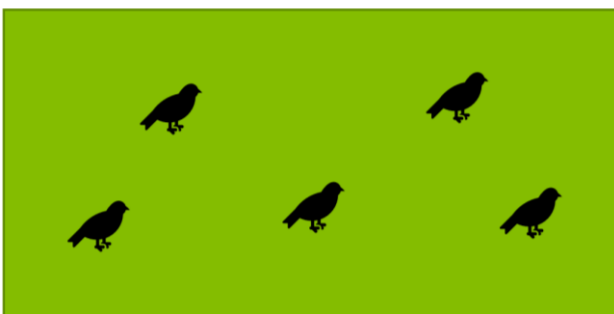
Nuvarande föreskrifters mått: 125 cm långa fåglar, 6,5 m² och 3,0 m² per fågel ger följande utrymme:

Förslag på nya inomhusmått: 125 cm långa fåglar, 10 m² och 5 m² per fågel ger följande utrymme:

Förslag på nya utomhusmått: 125 cm långa fåglar, 50 m² och 10 m² per fågel ger följande utrymme:

Fåglar andra än marklevande

Naturliga beteenden och behov som fåglarna minst ska kunna få utlopp för i utrymmet:

- Gynnsam social interaktion med artfränder inklusive parbildning, putsbeteenden, bobyggande, lek, sköta sina ungar, osv.
- Mental och fysisk stimulans i sådan utsträckning och variation att stereotypa beteenden förebyggs.

- Gå, klättra och flyga obehindrat, både enskilt och vid behov tillsammans med artfränder. Flygbeteendet ska kunna utföras så att fåglarna obehindrat kan manövrera och flyga runt och landa på samma sittpinne eller plats som de startade ifrån. Rörelsebeteenden och behov ska kunna utövas i en sådan utsträckning att en god muskulatur och hälsa bibehålls samt sjukdom förebyggs.
- Uppehålla sig högt ovan marken.
- Vila i naturlig ställning.
- Undersöka och plocka sönder saker samt leka.
- Sprätta i naturligt markunderlag (beroende på art).
- Sandbada (beroende på art).
- Vattenbada (beroende på art).
- Söka skydd på ett sätt som är naturligt för den aktuella arten, både individuellt och tillsammans med artfränder.
- Möjlighet att hålla önskat avstånd till andra individer, samt undkomma oönskade interaktioner, önskad uppvaktning och parningsförsök.
- Utöva artens naturliga beteende vid utlöst flyktbeteende exempelvis att söka sig upp till en sittpinne, ett träd eller annan höjd utan risk för skada.
- Bygga bo och ruva utan konkurrens, aggression eller stress.
- Söka efter och inta föda på ett lugnt och naturligt sätt samtidigt utan konkurrens, aggression eller stress.
- Dricka vatten på ett lugnt och naturligt sätt samtidigt utan konkurrens, aggression eller stress.

Utöver fåglarna ska som lägsta nivå följande inredning få plats:

- Berikande inredning
- Skyddande inredning
- Sittpinnar på olika höjd
- Sandbad (beroende på art)
- Vattenbad (beroende på art)
- Reden
- Utfodringsplatser
- Vattenkärll
- Behållare med matsmältningsgrus
- Behållare med foderkalk till häckande fåglar

Fåglar \leq 20 cm:

Nuvarande föreskrifters mått: 20 cm långa fåglar, 0,31 m², 0,04 m² per fågel ger följande utrymme:

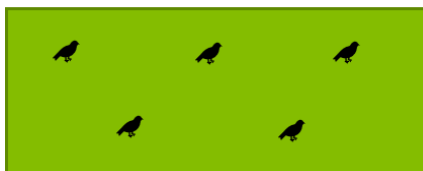
Förslag på nya mått: 20 cm långa fåglar, 4 m² och 1 m² per fågel ger följande utrymme:

Fåglar > 20-40 cm:

Nuvarande föreskrifters mått, 40 cm långa fåglar, 1,44 m² och 0,6 m² per fågel ger följande utrymme:

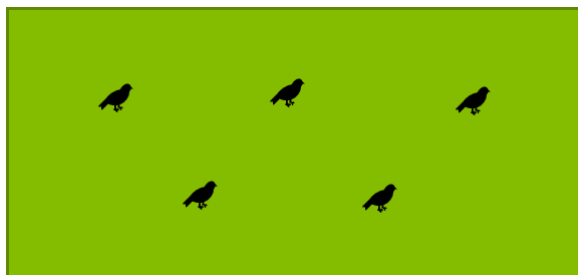
Förslag på nya mått: 40 cm långa fåglar, 10 m² och 2 m² per fågel ger följande utrymme:

Fåglar > 40-60 cm:

Nuvarande föreskrifters mått: 60 cm långa fåglar, 3,12 m² och 1,5 m² per fågel ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: 60 cm långa fåglar, 30 m² och 6 m² per fågel ger följande utrymme:

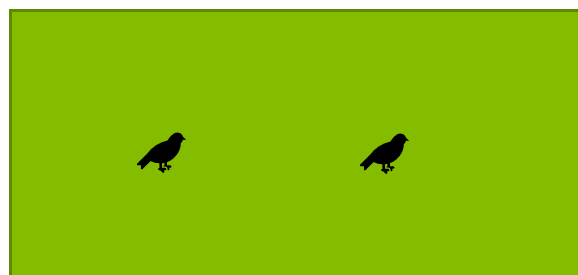

Fåglar > 60 cm:

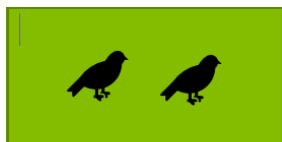
Nuvarande föreskrifters mått: 85 cm fågel, 6,5 m² och 3,0 m² per fågel ger följande utrymme:

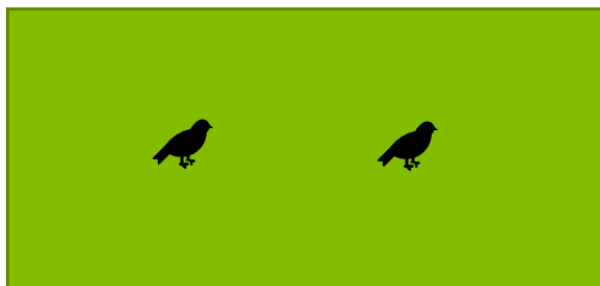
Förslag på nya mått: 85 cm långa fåglar, 30 m² och 15 m² per fågel ger följande utrymme:

Nuvarande föreskrifters mått: 100 cm fågel, 6,5 m² och 3,0 m² per fågel ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: 100 cm långa fåglar, 30 m² och 15 m² per fågel ger följande utrymme:

Brevduvor

För brevduvor gäller redan ett krav på inomhusutrymme som motsvarande det som införs för fåglar andra än marklevande av motsvarande längd. Ändringsförslaget innebär därför endast en minskad beläggningsgrad och ökad takhöjd för att skapa motsvarande rymd och flygmöjligheter. Den nya takhöjden är framför allt baserad på mottagen information om vad som krävs och är rimligt för att uppnå en god inomhusmiljö för brevduvor. Det har inte funnits skäl att anse att takhöjden bör vara lägre i utomhusutrymmet.

Naturliga beteenden och behov som fåglarna minst ska kunna få utlopp för i utrymmet:

- Gynnsam social interaktion med artfränder inklusive parbildning, bobyggande, sköta sina ungar, osv.
- Mental och fysisk stimulans i sådan utsträckning och variation att stereotypa beteenden förebyggs.
- Gå och flyga obehindrat, både enskilt och tillsammans med artfränder. Flygbeteendet ska kunna utföras så att fåglarna obehindrat kan manövrera och flyga runt och landa på samma sittpinne eller plats som de startade ifrån. Rörelsebeteenden och behov ska kunna utövas i en sådan utsträckning att en god muskulatur och hälsa bibehålls samt sjukdom förebyggs.
- Vila i naturlig ställning.
- Vattenbada/duscha.
- Söka skydd på ett sätt som är naturligt för den aktuella arten, både individuellt och tillsammans med artfränder.
- Möjlighet att hålla önskat avstånd till andra individer, samt undkomma oönskade interaktioner, oönskad uppvaktning och parningsförsök.
- Söka sig upp till en sittpinne eller sitthylla vid utlöst flyktbeteende utan risk för skada.
- Bygga bo och ruva utan konkurrens, aggression eller stress.

- Söka efter och inta föda på ett lugnt och naturligt sätt samtidigt utan konkurrens, aggression eller stress.
- Dricka vatten på ett lugnt och naturligt sätt samtidigt utan konkurrens, aggression eller stress.

Utöver brevduvorna ska som lägsta nivå följande inredning få plats:

- Berikande inredning
- Skyddande inredning
- Sittpinnar och sitthyllor
- Badvatten (när det erbjuds i förvaringsutrymmet)
- Utfodringsplatser
- Vattenkärl
- Behållare med matsmältningsgrus

Nuvarande föreskrifters mått: 35 cm långa fåglar, 4 m² och 0,1 m² per fågel ger följande inomhusutrymme för brevduvor som får flyga fritt minst en gång per dag:

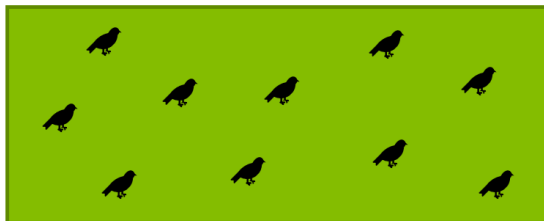
Förslag på nya mått: 35 cm långa fåglar, 4 m² och 0,2 m² per fågel ger följande inomhusutrymme för brevduvor som får flyga fritt minst en gång per dag:

Nuvarande föreskrifters mått: 35 cm långa fåglar, 10 m² och 0,3 m² per fågel ger följande totala utrymme (inomhus och voljär) för brevduvor som inte får flyga fritt minst en gång per dag:

Förslag till nya mått: 35 cm långa fåglar, 10 m² och 1 m² per fågel ger följande totala utrymme (inomhus- och utomhusutrymme) för brevduvor som inte får flyga fritt minst en gång per dag:

Tamiller

Naturliga beteenden och behov som tamillrar minst ska kunna få utlopp för i utrymmet:

- Gynnsam social interaktion med artfränder så som att leka, vila, umgås, sköta sina ungar osv. utan risk för aggression eller stress.
- Mental och fysisk stimulans i sådan utsträckning och variation att stereotypa beteenden förebyggs.
- Möjlighet att röra sig obehindrat i samtliga gångarter, både enskilt och vid behov tillsammans med artfränder. Rörelsebeteenden och behov ska kunna utövas i en sådan utsträckning att en god muskulatur och hälsa bibehålls samt sjukdom förebyggs.
- Vila i naturlig ställning.
- Undersöka saker i sin omgivning samt leka.
- Söka skydd i tunnlar och andra håligheter, både individuellt och tillsammans med artfränder.
- Möjlighet att hålla önskat avstånd till andra individer, samt undkomma oönskade interaktioner, oönskad uppvaktning och parningsförsök.
- Utöva artens naturliga beteende vid utlöst flyktbeteende utan risk för skada.
- Inreda och uppehålla sig i bolådor/bohålor utan konkurrens, aggression eller stress.
- Söka efter och inta föda på ett lugnt och naturligt sätt samtidigt utan konkurrens, aggression eller stress.
- Dricka vatten på ett lugnt och naturligt sätt samtidigt utan konkurrens, aggression eller stress.

Utöver tamillern/tamillrarna ska som lägsta nivå följande inredning få plats:

- Berikande inredning.
- Skyddande inredning.
- Bolådor/bohålor.
- Utfodringsplats/platser.

- Vattenkärl.

Nuvarande föreskrifters mått: 75 cm lång tamiller (nos till svanspets), 5 m² och 1 m²/djur med kortaste sida 1 m, ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: 75 cm lång tamiller (nos till svanspets), 10 m² och 5 m²/djur ger följande utrymme:

Kaniner

Naturliga beteenden och behov som kaniner minst ska kunna få utlopp för i utrymmet:

- Gynnsam social interaktion med artfränder så som att leka, vila, umgås, sköta sina ungar osv. utan risk för aggression eller stress.
- Mental och fysisk stimulans i sådan utsträckning och variation att stereotypa beteenden förebyggs.
- Möjlighet att röra sig obehindrat i samtliga gångarter, både enskilt och vid behov tillsammans med artfränder. Rörelsebeteenden och behov ska kunna utövas i en sådan utsträckning att en god muskulatur och hälsa bibehålls samt sjukdom förebyggs.
- Vila i naturlig ställning och sitta upprätt på sina bakben.
- Undersöka saker i sin omgivning samt leka.
- Gräva.
- Gnaga på för ändamålet anpassade naturmaterial.
- Söka skydd i tunnlar och andra håligheter, både individuellt och tillsammans med artfränder.
- Möjlighet att hålla önskat avstånd till andra individer, samt undkomma oönskade interaktioner, oönskad uppvaktning och parningsförsök.
- Utöva artens naturliga beteende vid utlöst flyktbeteende utan risk för skada.
- Inreda och uppehålla sig i bolådor/bohålor utan konkurrens, aggression eller stress.
- Söka efter och inta föda på ett lugnt och naturligt sätt samtidigt utan konkurrens, aggression eller stress.
- Dricka vatten på ett lugnt och naturligt sätt samtidigt utan konkurrens, aggression eller stress.

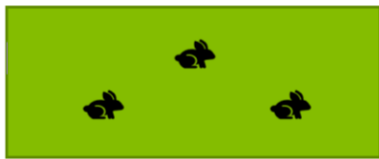
Utöver kaninerna ska som lägsta nivå följande inredning få plats:

- Berikande inredning.
- Skyddande inredning.
- Gnagmaterial.
- Bolådor/bohålor.
- Sitthyllor.
- Grävmöjlighet.
- Utfodringsplats/platser.
- Vattenkärl.

Nuvarande föreskrifters mått: 70 cm lång kanin (belgisk jätte), 1 m², 0,5 m²/djur ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: 70 cm långa kaniner (belgisk jätte), 10 m², 3 m²/djur med kortaste sida 2 meter ger följande utrymme:

Gnagare

Naturliga beteenden och behov som gnagare minst ska kunna få utlopp för i utrymmet:

- Gynnsam social interaktion med artfränder så som att leka, vila, umgås, sköta sina ungar osv. utan risk för aggression eller stress (beroende på art och sexuell könsrodnad).
- Mental och fysisk stimulans i sådan utsträckning och variation att stereotypa beteenden förebyggs.
- Möjlighet att röra sig obehindrat i samtliga gångarter, både enskilt och vid behov tillsammans med artfränder. Rörelsebeteenden och behov ska kunna utövas i en sådan utsträckning att en god muskulatur och hälsa bibehålls samt sjukdom förebyggs.
- Möjlighet att hålla önskat avstånd till andra individer, samt undkomma oönskade interaktioner, oönskad uppvaktning och parningsförsök.
- Klättra och vila på både horisontella och vertikala ytor (beroende på art).
- Vila i naturlig ställning.
- Stå på bakbenen (beroende på art).
- Undersöka saker i sin omgivning samt leka.

- Söka skydd i tunnlar och andra håligheter, både individuellt och tillsammans med artfränder.
- Utöva artens naturliga beteende vid utlöst flyktbeteende utan risk för skada.
- Gräva tunnelsystem och bohålor (beroende på art).
- Bada sandbad (beroende på art).
- Plats för skafferi (beroende på art).
- Gnaga på för ändamålet anpassade naturmaterial.
- Inreda och uppehålla sig i bolådor/bohålor utan konkurrens, aggression eller stress.
- Söka efter och inta föda på ett lugnt och naturligt sätt samtidigt utan konkurrens, aggression eller stress.
- Dricka vatten på ett lugnt och naturligt sätt samtidigt utan konkurrens, aggression eller stress.

Utöver gnagaren/gnagarna ska som lägsta nivå följande inredning få plats:

- Berikande inredning.
- Skyddande inredning.
- Gnagmaterial.
- Klättermöjligheter med avsatser (beroende på art).
- Sandbad.
- Bolådor/bohålor.
- Grävmöjlighet.
- Utfodringsplats/platser.
- Vattenkärl.

Marsvin (30 cm lång)

Nuvarande föreskrifters mått: marsvin, 0,3 m², 0,15 m²/djur och minsta mått på kortaste sida 40 cm ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: marsvin, 3 m², 1 m²/djur och minsta mått på kortaste sida 1 m:

Chinchilla (45 cm lång (nos till svanspets))

Nuvarande föreskrifters mått: chinchilla, 0,5 m², 0,25 m²/djur och minsta mått på kortaste sida 50 cm ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: chinchilla, 5 m², 1,5 m²/djur och minsta mått på kortaste sida 1 m:

Tamråtta (45 cm lång (nos till svanspets))

Nuvarande föreskrifters mått: tamråtta, 0,18 m², 0,06 m²/djur och minsta mått på kortaste sida 30 cm ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: tamråtta, 3 m², 0,5 m²/djur och minsta mått på kortaste sida 1 m:

Degu (35 cm lång (nos till svanspets))

Nuvarande föreskrifters mått: degu, 0,3 m², 0,15 m²/djur och minsta mått på kortaste sida 40 cm ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: degu, 3 m², 0,5 m²/djur och minsta mått på kortaste sida 1 m:

Guldhamster (18 cm lång)

Nuvarande föreskrifters mått: guldhamster, 0,12 m², 0,06 m²/djur och minsta mått på kortaste sida 25 cm ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: guldhamster, 0,75 m², 0,18 m²/djur och minsta mått på kortaste sida 0,6 m ger följande utrymme:

Icke-köns mogna:

Köns mogna:

Dvärghamster (10 cm lång)

Nuvarande föreskrifters mått: dvärghamster, 0,09 m², 0,045 m²/djur och minsta mått på kortaste sida 20 cm ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: dvärghamster, 0,75 m², 0,18 m²/djur och minsta mått på skyddade sida 0,6 m ger följande utrymme:

Icke-köns mogna:

Köns mogna:

Husmus, zebramus och natalmus (15 cm lång (nos till svanspets))

Nuvarande föreskrifters mått: mus, 0,09 m², 0,018 m²/djur och minsta mått på kortaste sida 20 cm ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: mus, 0,75 m², 0,18 m²/djur och minsta mått på skyddade sida 0,6 m ger följande utrymme:

Gerbil (25 cm lång (nos till svanspets))

Nuvarande föreskrifters mått: gerbil, 0,12 m², 0,06 m²/djur och minsta mått på kortaste sida 25 cm ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: gerbil, 1 m², 0,18 m²/djur och minsta mått på skyddade sida 0,7 m ger följande utrymme:

Ormar och ödlor

Naturliga beteenden och behov som ormar eller ödlor minst ska kunna få utlopp för i utrymmet:

- Mental och fysisk stimulans.
- Kräla i olika hastigheter eller gå och springa samt sträcka ut hela sin kroppslängd.
- Vila i naturlig ställning, inklusive loopställning för ormar (beroende på art).
- Vattenbada inklusive simma (beroende på art).
- Söka skydd på ett sätt som är naturligt för den aktuella arten.
- Möjlighet att hålla önskat avstånd till andra individer vid samhallning, samt undkomma oönskade interaktioner, oönskad uppvaktning och parningsförsök.
- Klättra och vila, både på horisontella och vertikala ytor (beroende på art).
- Föda ungar eller lägga ägg på en för arten anpassad äggläggingsplats (beroende på art) utan konkurrens, aggression eller stress.
- Dricka vatten på ett lugnt och naturligt sätt.
- Reglera kroppstemperaturen genom att fritt röra sig mellan olika temperaturgradienter inklusive en uppvärmningsplats.
- Gräva ner hela kroppen i bottensubstratet (beroende på art).
- Söka efter och inta föda på ett lugnt och naturligt sätt utan konkurrens, aggression eller stress.

Utöver ormen/ormarna eller ödlan/ödlorna ska som lägsta nivå följande inredning få plats:

- Berikande inredning
- Skyddande inredning
- Klättermöjligheter

- Vattendel (beroende på art)
- Solplats/solplatser
- Temperaturintervall
- Gräv möjlighet (beroende på art)
- Ägglägningsplats (beroende på art och kön samt dräktighetsstatus)
- Utfodringsplats/platser
- Vattenkärl

Ormar \leq 100 cm

Nuvarande föreskrifters mått: 100 cm långa marklevande/trädlevande ormar, 0,25 m², 0,12 m²/djur ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: 100 cm lång orm, 0,75 m², 0,37 m²/djur ger följande utrymme:

Ormar > 100 – 150 cm

Nuvarande föreskrifters mått: 150 cm långa marklevande ormar, 0,63, 0,3 m²/djur ger följande utrymme:

Nuvarande föreskrifters mått: 150 cm långa trädlevande ormar, 0,55 m², 0,27 m²/djur ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: 150 cm lång orm, 1,5 m², 0,37 m²/djur ger följande utrymme:

Ormar > 150 – 200 cm

Nuvarande föreskrifters mått: 200 cm långa marklevande/trädlevande ormar, 1 m², 0,5 m²/djur ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: 200 cm lång orm, 2,5 m², 1,25 m²/djur ger följande utrymme:

Ormar > 200 – 400 cm

Nuvarande föreskrifters mått: 400 cm långa marklevande ormar, 4,1 m², 2 m²/djur ger följande utrymme:

Nuvarande föreskrifters mått: 400 cm långa trädlevande ormar, 1 m², 0,5 m²/djur ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: 400 cm lång orm, 7 m², 3,5 m²/djur ger följande utrymme:

Ormar > 400 cm

Nuvarande föreskrifters mått: 500 cm långa marklevande ormar, 6,8 m², 3,4 m²/djur ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: 500 cm lång orm, 15 m², 7,5 m²/djur ger följande utrymme:

Ödlor \leq 15 cm

Nuvarande föreskrifters mått: 15 cm lång trädlevande eller klipplevande ödla, 0,06m², 0,0075 m²/djur respektive 0,03 m²/djur ger följande utrymme icke-köns mogna respektive köns mogna ödlor:

Nuvarande föreskrifters mått: 15 cm marklevande ödla, 0,09m², 0,011 m²/djur respektive 0,045 m²/djur ger följande utrymme för icke-köns mogna respektive köns mogna ödlor:

Förslag på nya mått: 15 cm lång ödla, 0,75 m², 0,25 m²/djur ger följande utrymme:

Ödlor > 15-30 cm

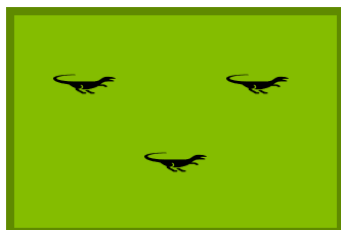
Nuvarande föreskrifters mått: 30 cm trädlevande eller klipplevande ödla, 0,25m², 0,03 m²/djur respektive 0,12 m²/djur ger följande utrymme för icke-köns mogna respektive köns mogna ödlor:

Nuvarande föreskrifters mått: 30 cm marklevande ödla, 0,36m², 0,045 m²/djur respektive 0,15 m²/djur ger följande utrymme för icke-köns mogna respektive köns mogna ödlor:

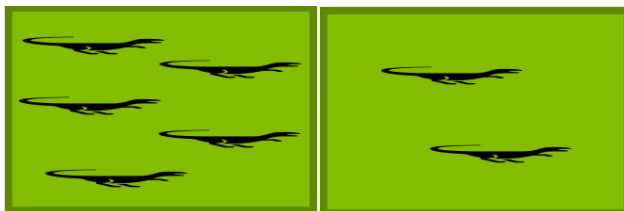

Förslag på nya mått: 30 cm lång ödla, 1,5 m², 0,5 m²/djur ger följande utrymme:

Ödlor > 30-75 cm

Nuvarande föreskrifters mått: 75 cm trädlevande eller klipplevande ödla, 1,5 m², 0,3 m²/djur respektive 0,75 m²/djur ger följande utrymme för icke-könsmogna respektive könsmogna ödlor:

Nuvarande föreskrifters mått: 75 cm marklevande ödla, 1,8 m², 0,3 m²/djur respektive 0,9 m²/djur ger följande utrymme för icke-könsmogna respektive könsmogna ödlor:

Förslag på nya mått: 75 cm lång ödla, 2,5 m², 1 m²/djur ger följande utrymme:

Ödlor > 75-150 cm

Nuvarande föreskrifters mått: 150 cm trädlevande eller klipplevande ödla, 3 m², 1,5 m²/djur ger följande utrymme:

Nuvarande föreskrifters mått: 150 cm marklevande ödla, 4 m², 2 m²/djur ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: 150 cm lång ödla, 5 m², 2,5 m²/djur ger följande utrymme:

Ödlor > 150-300 cm

Nuvarande föreskrifters mått: 200 cm trädlevande eller klipplevande ödla, 4 m², 2 m²/djur ger följande utrymme:

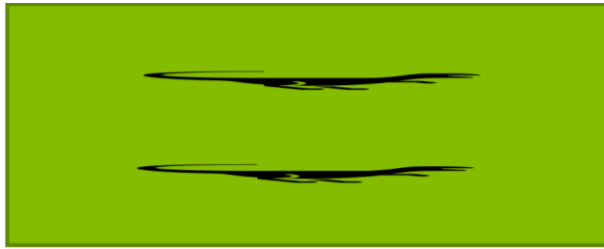
Nuvarande föreskrifters mått: 200 cm marklevande ödla, 5 m², 2,5 m²/djur ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: 200 cm lång ödla, 10 m², 5 m²/djur ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: 300 cm lång odla, 10 m², 5 m²/djur ger följande utrymme:

Sköldpaddor

Naturliga beteenden och behov som sköldpaddor minst ska kunna få utlopp för i utrymmet:

- Mental och fysisk stimulans.
- Röra sig i olika hastigheter.
- Vila i naturlig ställning.
- Vattenbada i form av att vada eller simma, dyka och uppehålla sig under vattenytan (beroende på art).
- Söka skydd på ett sätt som är naturligt för den aktuella arten, inklusive i vattendelen (beroende på art).
- Möjlighet att hålla önskat avstånd till andra individer vid samhållning, samt undkomma oönskade interaktioner, oönskad uppvaktning och parningsförsök.
- Lägga ägg på en för arten anpassad ägglägningsplats utan konkurrens, aggression eller stress.
- Dricka vatten på ett lugnt och naturligt sätt.
- Reglera kroppstemperaturen genom att fritt röra sig mellan olika temperaturgradienter inklusive en uppvärmningsplats.
- Gräva ner hela kroppen i bottenstratet (beroende på art).
- Söka efter och inta föda på ett lugnt och naturligt sätt utan konkurrens, aggression eller stress.

Utöver sköldpaddan/sköldpaddorna ska som lägsta nivå följande inredning få plats:

- Berikande inredning
- Skyddande inredning
- Vattendel (beroende på art)
- Solplats/solplatser
- Temperaturintervall
- Grävmöjlighet (beroende på art)
- Utfodringsplats/platser

- Vattenkärl

Sköldpaddor \leq 15 cm

Nuvarande föreskrifters mått: 15 cm lång landsköldpadda eller sumpsköldpadda, 0,3 m², 0,1 m²/djur ger följande utrymme:

Nuvarande föreskrifters mått: 15 cm lång vattensköldpadda, 0,35 m², 0,06 m²/djur ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: 15 cm lång sköldpadda, 1,5 m², 0,75 m²/djur ger följande utrymme:

Sköldpaddor > 15 – 25 cm

Nuvarande föreskrifters mått: 30 cm lång landsköldpadda eller sumpsköldpadda, 1,1 m², 0,36 m²/djur ger följande utrymme:

Nuvarande föreskrifters mått: 30 cm lång vattensköldpadda, 1 m², 0,2 m²/djur ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: 30 cm lång sköldpadda, 4 m², 2 m²/djur ger följande utrymme:

Sköldpaddor > 25 – 50 cm

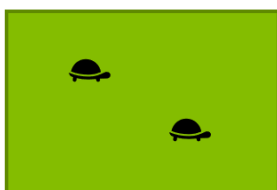
Nuvarande föreskrifters mått: 50 cm lång landsköldpadda eller sumpsköldpadda, 4 m², 1,33 m²/djur ger följande utrymme:

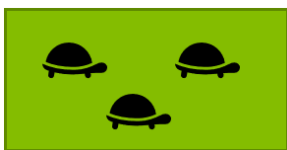
Nuvarande föreskrifters L108 mått: 50 cm lång vattensköldpadda (nuvarande föreskrifter L80 går endast till 40 cm), 6 m², 1 m²/djur ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: 50 cm lång sköldpadda, 6 m², 3 m²/djur ger följande utrymme:

Sköldpaddor > 50 cm

Nuvarande föreskrifters mått: 100 cm lång landsköldpadda eller sumpsköldpadda, 8 m², 2,6 m²/djur ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: 100 cm långa landsköldpaddor i ett utrymme på 10 m², 5 m²/djur:

Groddjur

Naturliga beteenden och behov som groddjur minst ska kunna få utlopp för i utrymmet:

- Mental och fysisk stimulans.
- Gå, springa och simma i olika hastigheter (beroende på art).
- Hoppa utan att utsättas för skaderisker orsakade av förvaringsutrymmets begränsningar.
- Vila i naturlig ställning.
- Vattenbada i form av att vada eller simma, dyka och uppehålla sig under vattenytan (beroende på art).
- Söka skydd på ett sätt som är naturligt för den aktuella arten, inklusive i vattendelen (beroende på art).
- Möjlighet att hålla önskat avstånd till andra individer vid samhållning, samt undkomma oönskade interaktioner, oönskad uppvaktning och parningsförsök.
- Lägga ägg eller föda ungar på ett för arten anpassat sätt utan konkurrens, aggression eller stress.
- Reglera kroppstemperaturen genom att fritt röra sig mellan olika temperaturgradienter inklusive en uppvärmningsplats (beroende på art).
- Gräva ner hela kroppen i bottenssubstratet (beroende på art).
- Söka efter och inta föda på ett lugnt och naturligt sätt utan konkurrens, aggression eller stress.

Utöver groddjuren ska som lägsta nivå följande inredning få plats:

- Berikande inredning
- Skyddande inredning
- Vattendel (beroende på art)
- Klättermöjligheter (beroende på art)
- Solplats/solplatser (beroende på art)
- Temperaturintervall
- Grävmöjlighet (beroende på art)
- Utfodringsplats/platser
- Vattenkärl

Groda/padda \leq 5 cm

Nuvarande föreskrifters mått: 4 cm lång trädlevande, marklevande eller halvkvatisk groda eller padda, 0,15 m², 0,02 m²/djur ger följande utrymme:

Nuvarande föreskrifters mått: 4 cm lång helakvatisk groda eller padda, 0,09 m², 0,015 m²/djur ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: 4 cm lång groda eller padda, 0,35 m², 0,05 m²/djur ger följande utrymme:

Groda/padda > 5-10 cm

Nuvarande föreskrifters mått: 10 cm lång trädlevande, marklevande eller halvkvatisk groda eller padda, 0,4 m², 0,07 m²/djur ger följande utrymme:

Nuvarande föreskrifters mått: 10 cm lång helakvatisk groda eller padda, 0,25 m², 0,04 m²/djur ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: 10 cm lång groda eller padda, 0,5 m², 0,12 m²/djur ger följande utrymme:

Groda/padda > 10-25 cm

Nuvarande föreskrifters mått: 25 cm lång trädlevande eller marklevande groda eller padda, 0,5 m², 0,12 m²/djur ger följande utrymme:

Nuvarande föreskrifters mått: 25 cm lång halvkvatisk groda eller padda, 0,4 m², 0,07 m²/djur ger följande utrymme:

Nuvarande föreskrifters mått: 25 cm lång helakvatisk groda eller padda, 1 m², 0,17 m²/djur ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: 25 cm lång groda eller padda, 1 m², 0,5 m²/djur ger följande utrymme:

Groda/padda > 25 cm

Nuvarande föreskrifters mått: 26 cm lång trädlevande eller marklevande groda eller padda, 0,5 m², 0,12 m²/djur ger följande utrymme:

Nuvarande föreskrifters mått: 26 cm lång halvkvatisk groda eller padda, 0,4 m², 0,07 m²/djur ger följande utrymme:

Nuvarande föreskrifters mått: 26 cm lång helakvatisk groda eller padda, 1 m², 0,17 m²/djur ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: 26 cm lång groda eller padda, 2 m², 0,75 m²/djur ger följande utrymme:

Salamander \leq 10 cm

Nuvarande föreskrifters mått: 9 cm lång trädlevande, marklevande eller halvkvatisk salamander, 0,15 m², 0,02 m²/djur ger följande utrymme:

Nuvarande föreskrifters mått: 9 cm lång helakvatisk salamander, 0,09 m², 0,015 m²/djur ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: 9 cm lång salamander, 0,35 m², 0,05 m²/djur ger följande utrymme:

Salamander > 10-20 cm

Nuvarande föreskrifters mått: 20 cm lång trädlevande, marklevande eller halvkvatisk salamander, 0,4 m², 0,07 m²/djur ger följande utrymme:

Nuvarande föreskrifters mått: 20 cm lång helakvatisk salamander, 0,25 m², 0,04 m²/djur ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: 20 cm lång salamander, 0,5 m², 0,12 m²/djur ger följande utrymme:

Salamander > 20-60 cm

Nuvarande föreskrifters mått: 60 cm lång trädlevande eller marklevande salamander, 0,5 m², 0,12 m²/djur ger följande utrymme:

Nuvarande föreskrifters mått: 60 cm lång halvkvatisk salamander, 0,4 m², 0,07 m²/djur ger följande utrymme:

Nuvarande föreskrifters mått: 60 cm lång helakvatisk salamander, 1 m², 0,17 m²/djur ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: 60 cm lång salamander, 1,5 m², 0,5 m²/djur ger följande utrymme:

Salamander > 60 cm

Nuvarande föreskrifters mått: 1,5 m lång helakvatisk salamander, 1 m², 0,17 m²/djur ger följande utrymme:

Förslag på nya mått: 1,5 m lång salamander, 3 m², 1 m²/djur ger följande utrymme:

Benfiskar

Naturliga beteenden och behov som fiskar minst ska kunna få utlopp för i utrymmet:

- Mental och fysisk stimulans.
- Simma sig i olika hastigheter.
- Vila i naturlig ställning.
- Söka skydd på ett sätt som är naturligt för den aktuella arten.
- Möjlighet att hålla önskat avstånd till andra individer vid samhållning, samt undkomma oönskade interaktioner, oönskad uppvaktning och parningsförsök.
- Gräva ner hela kroppen i bottenstratet (beroende på art).
- Söka efter och inta föda på ett lugnt och naturligt sätt utan konkurrens, aggression eller stress.

Utöver fiskarna ska som lägsta nivå följande inredning få plats:

- Berikande inredning.

- Skyddande inredning.
- Grävmöjlighet (beroende på art).

En minsta vattenvolym på 40 liter införs, samt krav på akvariets kortaste och längsta sida. Kravet på akvariets kortaste och längsta sida är utformat så att hänsyn tas till fiskarnas storlek i syfte att säkerställa att akvariets storlek anpassas efter de aktuella individernas storlek. Den minsta vattenvolymen är baserad på en bedömning av hur liten vattenvolymen kan vara för att med rimlig utrustning och kompetens hålla en stabilt god vattenkvalité och få plats med de resurser som den aktuella arten behöver, utan att påverka fiskarnas möjlighet att röra sig obehindrat. Då samhållning av fiskar med andra arter är möjlig behöver den totala ytan även ge fiskarna möjlighet att hålla önskat avstånd till varandra och andra arter, utan att utsättas för konkurrens, stress eller aggression.

För de arter som naturligt lever i grunt vatten kan djurhållaren anpassa bottenytan och därigenom avståndet från bottenmaterialet till vattenytan för att återskapa en för arten motsvarande miljö. Utöver regleringen av minsta vattenvolym införs även ett funktionskrav för akvariets utformning i syfte att säkerställa att stimlevande fiskar kan utföra sina naturliga rörelsemönster.

Minigris

Naturliga beteenden och behov som minigrisar minst ska kunna få utlopp för i utrymmet:

- Mental och fysisk stimulans.
- Gå och springa i olika hastigheter.
- Vila i naturlig ställning.
- Undersöka och leka med saker och varandra.
- Söka skydd på ett sätt som är naturligt för den aktuella arten.
- Möjlighet att hålla önskat avstånd till andra individer, samt undkomma oönskade interaktioner, oönskad uppvaktning och parningsförsök.
- Bygga bon, föda och ta hand om kultingar (honor som ingår i avel).
- Böka i naturligt markunderlag och äta gräs, rötter, osv. utan konkurrens, aggression eller stress.
- Bada gyttjebad utan konkurrens, aggression eller stress.
- Dricka vatten på ett lugnt och naturligt sätt.
- Söka efter och inta föda på ett lugnt och naturligt sätt utan konkurrens, aggression eller stress.

Utöver minigrisarna ska som lägsta nivå följande inredning få plats:

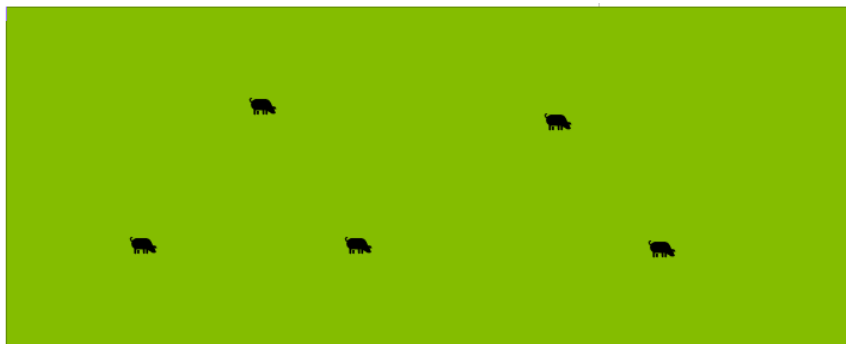
- Berikande inredning.
- Skyddande inredning.

- Dräktiga – material för bobygge och utrymme att bygga bon på.
- Utrymme för att böka.
- Utrymme för att bada gyttjebad.
- Utfodringsplatser.
- Vattenkärl.

Nuvarande och förslag till nya mått: 100 cm långa minigrisar, 6 m² och 3 m² per minigris ger följande inomhusutrymme:

Förslag till nya mått: 100 cm långa minigrisar, 250 m² och 50 m² per minigris ger följande utomhusutrymme:

Vi bedömer att krav på minsta tillgängliga utrymme är av stor vikt, då det tydliggör för djurhållare vilket utrymme de reglerade arterna minst kräver för att tillgodose djurens behov i enlighet med kraven i djurskyddslagen. Alternativa krav på minsta tillgängliga utrymme har övervägts under översynen, men vår bedömning är att de föreslagna ytorna är nödvändiga och ändamålsenliga utifrån de behov som djuren enligt vetenskaplig expertis har.

De föreslagna ändringarna bedöms därför som mest lämpliga. Vi bedömer att utrymmeskraven är proportionerliga och skapar tydlighet och trygghet för såväl djurhållare som kontrollmyndighet. Vår bedömning är att ändringarna, i enlighet med skrivningar i djurskyddslagens förarbeten har avvägningar gjorts mellan djurskyddsintresset och andra angelägna samhällsintressen. I enlighet med lagens förarbeten har djurskyddsintresset vid dessa avvägningar givits stor vikt och vår bedömning är att de föreslagna regleringarna är de mest lämpliga då de är tydliga, förutsebara och kontrollerbara.

Utrymmeskrav för hona med ungar

5 kap. 10 §.

I syfte att säkerställa att honor med ungar kan hållas på ett sätt som möjliggör extra tillsyn, motverkar skaderisker och att ungarna äter och får i sig den tilltänkta fodermängden införs ett krav som möjliggör sådan hållning under en begränsad tid. Då utrymmet endast får användas under en begränsad tid införs funktionskrav för storleken så att djurhållaren med ökad flexibilitet kan anpassa utrymmet efter storleken på honan och antalet ungar som hon har fått. Alternativet som har övervägts var att sätta ett krav på minsta tillgängliga utrymme för denna hållning, men med anledning av de skäl som redogjorts för ovan bedömdes detta alternativ som lämpligast.

Undantag från krav på utomhusvistelse

5 kap. 11 §, 7 kap. 14 § och 15 kap. 8 §.

I förslaget införs möjlighet till strikt inomhushållning vid särskilda tillfällen, vilket förebygger behovet av att ansöka om dispens i dessa tillfällen. Regleringen skapar därmed en flexibilitet, bidrar till ökat djurskydd och tar bort den administrativa bördan som en dispensansökan innebär för berörda företag. Alternativet som övervägdes var att ställa krav på utomhusutrymmet som i högre grad skulle motverka behovet av att stänga in djuren. Vi bedömer dock att det skulle bli för långtgående och oproportionerligt, eftersom undantagen för krav på utomhusvistelse kommer att vara kortvariga och endast vara aktuell för viss djurhållning. I syfte att utforma tydliga, målinriktade, kontrollerbara och flexibla krav som kan tillämpas vid behov bedömdes förslaget som lämpligast.

Exteriörutställning

5 kap. 12 §, 6 kap. 14 § och 9 kap. 14 §.

I förslaget införs funktionskrav för utrymmets storlek i syfte att skapa flexibilitet utan att tappa tydligheten. Djurhållaren ges därmed flexibilitet att anpassa utrymmet utifrån de aktuella individernas storlek. I syfte att säkerställa att djuren inte utsätts för stress på grund av förvaringsutrymmets utformning under tillställningen ändras kravet på insynsskyddade sidor för kaniner. Kravet harmoniseras för marklevande fåglar och fåglar andra än marklevande. För samtliga djurslag införs även ett krav på att djuret omedelbart ska kunna flyttas till ett avskilt utrymme vid tecken på stress eller på annat sätt nedsatt välfärd införs.

Då djuren hålls i dessa utrymmen under en begränsad tid och utrymmet ska kunna transporteras till platsen införs undantag på resurser som annars hade medfört att ytan behövde utökas. Alternativ som har övervägts var att

bibehålla kravet på tre insynsskyddade sidor för kaniner. Fördelen med detta alternativ är att många förvaringsutrymmen sannolikt redan är byggda i enlighet med detta krav. Det bedöms även sannolikt att placeringen av förvaringsutrymmena kan utöka kaninernas möjlighet att se vad som sker runt omkring dem och motverka risken för stress. En bur med tre täckta sidor och ett täckt tak kan även efterlikna en bohåla, vilket kan öka kaninernas känsla av trygghet i denna nya eller tillfälliga miljö. Å andra sidan medför en öppnad sida möjlighet för social interaktion med kaninen i utrymmet bredvid, vilket tillsammans med ett bredare synfält kan skapa en ökad trygghet. Ett annat alternativ som har övervägts var att sätta fasta krav på minsta tillgängliga utrymme även för dessa utrymmen. Då de tillåts vara mindre än djurens ordinarie förvaringsutrymmen är marginalerna för felbedömningar dock mindre och det bedömdes därför som mer ändamålsenligt att införa ett tydligt funktionskrav. Vår bedömning är därmed att förslagen är att anse som de lämpligaste alternativen.

Bottenmaterial

5 kap. 13 §, 8 kap. 10 §, 9 kap. 13 §, 10 kap. 13 §, 13 kap. 9 §, 14 kap. 12 §, 15 kap. 9 §.

I förslaget införs förtydligande krav på att bottenmaterialet ska vara anpassat efter den aktuella artens naturliga levnadsmiljö, samt för vissa arter att bottenmaterialet ska ge mental stimulans och stimulera djurens naturliga födosöksbeteende. För vissa arter införs även funktionskrav för bottenmaterialets mängd, struktur och funktion, eftersom detta beror på den aktuella arten som hålls. Det förtydligas även att långhåriga kaniner ska hållas på ett strömedel som inte kan fastna i pälsen. För arter som har behov av att samla foderförråd införs även detta som krav. För fiskar införs förtydliganden för att undvika skaderisker, vilket är särskilt viktigt för fiskar vars födosöksbeteende innebär att de äter på eller silar bottenmaterial i munnen. I syfte att förtydliga för djurhållaren och kontrollmyndigheten införs därutöver krav på dokumentation som ska styrka behovet av att tillfälligt hålla fiskar utan bottenmaterial. Alternativ som har övervägts var att införa krav på hur många centimeter bottenmaterial det minst ska finnas i förvaringsutrymmet för de olika djurgrupperna eller arterna. Fördelen med ett sådant krav är att det blir väldigt tydligt för både kontrollmyndigheten och djurhållaren vilken mängd som ska godtas. Nackdelen är att djurhållaren riskerar att se ett sådant krav som en rekommendation istället för en minsta nivå. Kravet riskerar därmed att leda till att djuren endast ges den mängd som minimikravet anger istället för att det är individernas storlek och artens naturliga levnadssätt och behov som avgör hur djupt bottenmaterialet ska vara. Därför bedöms den föreslagna regleringen som mest lämplig och skapar det förtydligande som har efterfrågats.

Berikad miljö

5 kap. 14 §, 6 kap. 15 §, 6 kap. 16 §, 7 kap. 15 §, 7 kap. 16 §, 8 kap. 14 §, 8 kap. 15 §, 9 kap. 17 §, 9 kap. 18 §, 10 kap. 16 §, 10 kap. 17 §, 11 kap. 14 §, 12 kap. 13 §, 13 kap. 11 §, 14 kap. 15 §, och 15 kap. 10 § och 15 kap. 11 §.

I förslaget införs krav på att samtliga djurgrupper eller arter ska hållas i en för sysselsättning berikad miljö. Kraven förtydligas även med att naturmaterial och anordningar ska vara anpassade för arten. Förtydligandet syftar till att förebygga risken för att material eller anordningar som kan medföra skaderisker för djuren används. Det införs även krav på att inredning och foderanordningar ska ge mental stimulans och stimulera artens naturliga födosöksbeteende för att vidare säkerställa att djuren ges möjlighet att få utlopp för de naturliga beteenden och behov som de är starkt motiverade för och som kan bidra till att förebygga utveckling av beteendestörningar. Det specificeras därutöver att tamillrar och hamstrande arter ska ha möjlighet att samla foderförråd.

För att säkerställa att de miljöberikande resurserna uppfyller det tilltänkta syftet införs även krav på att berikningsföremål och berikningsmetoder ska bytas ut med så täta intervall att djuren inte tappar intresset för föremålen. Kraven bidrar därmed till att förtydliga för djurhållare och syftar tillsammans med resurskraven i förslaget till att säkerställa en god djurvälstånd.

Alternativet som har övervägts är om kraven i djurskyddslagen är tillräckligt tydliga för att dessa detaljbestämmelser inte ska krävas. Vår bedömning är dock att det finns skäl att bibehålla och införa samt utveckla dessa krav i syfte att säkerställa målriktade och tydliga föreskrifter. Den föreslagna regleringen har därför bedömts som mest lämplig.

Skyddande inredning

5 kap. 15 §, 6 kap. 16 §, 7 kap. 16 §, 8 kap. 14 §, 9 kap. 18 §, 10 kap. 19 §, 11 kap. 15 §, 12 kap. 14 §, 13 kap. 13 §, 14 kap. 16 § och 15 kap. 12 §.

I förslaget införs krav på skyddande inredning i alla djurslagsinriktade kapitel. Kraven förtydligas även så att det framgår hur djuren ska kunna nyttja resurserna och att de ska vara placerade och utformade med hänsyn till artens naturliga levnadssätt och behov. Detta förtydligande syftar till att säkerställa att djuren har tillgång till motsvarande naturligt skydd, som ger det resultat skyddande inredning ger i deras naturliga miljö. Förutom att vara gynnsamt för djurens välfärd och hälsa nedsätter kravet även risken för att djurhållaren investerar i inredning som inte ger det önskade resultatet. För att säkerställa att alla individer i ett förvaringsutrymme kan utnyttja resursen

införs även krav på att djuren ska kunna söka skydd samtidigt på ett sätt som minimerar risken för att djuren stressar eller skadar varandra. Alternativet som har övervägts är att ställa mer detaljerade krav för utrymmets placering och utformning för att förtydliga ytterligare för djurhållaren hur resursen behöver se ut och placeras. Nackdelen med det alternativet är att flexibiliteten för djurhållaren skulle begränsas. I naturen förekommer ofta flera varianter av skydd i djurens levnadsmiljö. I syfte att skapa tydliga men målinriktade och flexibla krav bedöms förslaget som det lämpligaste alternativet.

Sittpinnar

5 kap. 16 §, 6 kap. 17 § och 7 kap. 17 §.

I förslaget förtydligas bestämmelserna för sittpinnar i en reglering per fågelkapitel i syfte att öka tydligheten och förståelsen för djurhållarna. Föreskrifterna anpassas dessutom till de fågelarter som kapitlet berör, vilket ökar målsäkerheten och minskar risken för missförstånd och otydlighet.

Det förtydligas att alla fåglar, även marklevande fåglar av arter som har behov av sittpinnar ska ha tillgång till sittpinnar i en sådan utsträckning att fåglarna kan utnyttja resursen på ett sätt som minimerar risken för att fåglarna stressar eller skadar varandra.

Det införs krav gällande sittpinnarnas storlek och utformning i alla fågelkapitel i syfte att säkerställa att fåglarna kan använda resursen samtidigt som risken för att utformningen utsätter fåglarna för skaderisker förebyggs. För fåglar andra än marklevande och brevdovor förtydligas det också att sittpinnarna ska utgöras av trädgrenar eller motsvarande material och ha varierande diameter så att fotfästet är så naturligt som möjligt, utan att fötterna riskerar att utsättas för skaderisker.

För brevdovor införs även krav på att de ska ha tillgång till både sitthyllor och sittpinnar, eftersom dessa tjänar olika syften för fåglarna. Det förtydligas att sitthyllorna ska ge duvparen avskildhet och att det ska finnas minst 30 % fler sitthyllor än antalet duvpar i syfte att förebygga risken för stress eller skaderisker.

Alternativ som har övervägts är att ha mindre detaljerade krav för sittpinnar och sitthyllor. Fördelen med det är att författningen skulle upplevas mindre detaljstyrd. Nackdelen är att det skulle bli otydligt för djurhållare och kontrollmyndigheten hur dessa arters behov av sittpinnar ska vara uppfyllda för att kraven i djurskyddslagen ska kunna anses uppfyllda. Genom att införa tydliga men tillräckligt flexibla krav motverkas sådan otydlighet, som annars riskerar att leda till olika bedömningar hos både djurhållare och kontrollmyndigheten. Den föreslagna regleringen är tydlig och målinriktad,

utan att beröva djurhållaren lämplig flexibilitet och bedöms därför som mest lämplig.

Sandbad

5 kap. 17 §, 6 kap. 18 § och 10 kap. 21 §.

I förslaget utvecklas kraven så att det tydligt framgår att djuren ska ha fri tillgång till sandbad för att kunna få utlopp för detta naturliga beteende när de har behov för det. Kraven är därutöver anpassade och formulerade utifrån kravet om att djurhållaren ska ha tillräcklig kompetens gällande den aktuella arten som hålls naturliga beteende och behov. Det förtydligas även vilka material sandbadet kan bestå av till sandbadande fåglar, vilket ökar tydligheten och flexibiliteten för djurhållaren. Ett funktionskrav för storlek och utformning av sandbad och mängden sand djuren behöver ha tillgång till införs också, vilket ger djurhållaren flexibiliteten att forma sandbadet efter de hållna individernas antal och storlek och på ett sätt som förebygger risken för stress eller skaderisker. Alternativen till dessa förslag som övervägdes var att bibehålla kraven som de var. Genom att bibehålla kraven som de var skulle de dock fortsätta vara ospecifika, vilket skapar otydlighet för djurhållare och kontrollmyndigheten. Med otydlighet ökar även risken för olika bedömningar av liknande djurhållning. Fördelen hade varit att berörda djurhållare inte skulle ha ett ändrat krav att eventuellt anpassa sandbaden efter. Målet med den nya författningen är att skapa tydliga, lättförståeliga, flexibla och målinriktade föreskrifter. För att föreskriften ska kunna leva upp till detta mål bedöms den föreslagna regleringen som lämpligast.

Bad/dusch

5 kap. 18 §, 6 kap. 19 § och 7 kap. 18 §.

I förslaget införs anpassade krav på vattenbad eller duschmöjligheter i de berörda djurslagsinriktade kapitlen. Kraven är anpassade och formulerade utifrån kravet på att djurhållaren ska ha tillräcklig kompetens om den aktuella arten och om dess naturliga beteende och behov. För marklevande fåglar som har behov av att bada förtydligas att fåglarna ska ha fri tillgång till badet. Den fria tillgången införs så att fåglarna kan utnyttja resursen när de har behov av att utföra de naturliga beteenden som den aktuella arten utför i vatten. Ett funktionskrav införs även för storleken och djupet så att djurhållaren ges flexibilitet att utforma badet utefter de hållna individernas storlek och antal. Ett funktionskrav införs även för rengöring eller byte av badvattnet som förtydligar att detta ska utföras med ett intervall som säkerställer att vattenkvaliteten inte kan medföra en skaderisk för fåglarna.

För fåglar andra än marklevande anpassas kravet så att det tydliggörs att arter som naturligt duschar istället för badar istället ska ges

duschköjligheter. Kravet utformas på sådant sätt att djurhållaren ges flexibiliteten att antingen införa ett duschsystem i förvaringsutrymmet, vilket då även bidrar till att anpassa luftfuktigheten i förvaringsutrymmet, eller att låta fåglarna flyga till ett annat utrymme där denna möjlighet erbjuds.

För brevduvor införs krav på att de ska ges tillgång till badvatten minst en gång i veckan. Kravet anpassas så att djurhållaren kan erbjuda badet tillräckligt många dagar innan en eventuell tävling för att säkerställa att fjäderdräkten är i skick för långa flygturer.

I alla kapitel förtydligas det att alla fåglar ska kunna få utlopp för beteendet utan att konkurrens eller aggression uppstår, vilket skapar både tydlighet och flexibilitet gällande badmöjlighetens storlek och utformning.

Alternativet som övervägdes var att bibehålla kraven som de var och införa ett liknande för brevduvor. Genom att bibehålla kraven som de var skulle de dock fortsätta vara bristfälliga, vilket skapar otydlighet för djurhållare och kontrollmyndigheten. Med otydlighet ökar även risken för olika bedömningar av liknande djurhållning. För duschande arter hade kravet dessutom fortsatt medföra att djurhållare behöver införskaffa en resurs som inte är anpassad efter den aktuella artens naturliga beteende eller behov. Fördelen hade varit att berörda djurhållare inte skulle ha ett ändrat krav att eventuellt anpassa sina vattenbad efter. Målet med den nya författningen är dock att skapa tydliga, lättförståeliga, flexibla och målinriktade föreskrifter. För att föreskrifterna ska kunna leva upp till detta mål bedöms de föreslagna regleringarna därför som de lämpligaste.

Reden/häckningsplatser

5 kap. 19 §, 6 kap. 20 §, 7 kap. 19 §.

I förslaget införs krav på tillgång till reden eller häckningsplatser för marklevande fåglar och fåglar andra än marklevande. I syfte att säkerställa att fåglarna får full användning av resursen förtydligas att redet eller häckningsplatsen ska utformas och placeras på ett sätt som motsvarar artens naturliga behov och individernas storlek. I syfte att skydda fåglarna från stress och skaderisker förtydligas att antalet ska anpassas så att fåglarna kan nyttja resursen på ett sätt som minimerar risken för att de stressas eller skadas varandra. För marklevande fåglar förtydligas det att resursen ska finnas innan fåglarna uppnått den ålder då de börjar lägga ägg och för fåglar andra än marklevande förtydligas att kravet gäller häckande fåglar.

För brevduvor uppdateras minsta måtten för sitthyllan i syfte att säkerställa att fåglarna får plats att röra sig obehindrat och inte ta i väggar eller tak när de befinner sig på hyllan. Måtten är framtagna utifrån uppmätningar i duvslag och bedömningar av hur litet utrymmet som minst kan vara och

ändå ge brevduvorna möjlighet att få utlopp för de beteenden och behov de i enlighet med djurskyddslagen ska få.

Alternativ som har övervägts är att införa måttkrav även för marklevande fåglar och fåglar andra än marklevande. Fördelen med att införa måttkrav är att det blir tydligt för djurhållare och kontrollmyndigheten vad som gäller. Nackdelen är att flexibiliteten för djurhållaren att utifrån den aktuella artens och individernas storlek kunna anpassa redena eller häckningsplatserna. De föreslagna regleringarna bedömdes därför som de mest lämpliga.

Hållande i lägre temperatur

5 kap. 20 §, 6 kap. 21 § och 10 kap. 23 §.

I förslaget införs bestämmelser som möjliggör hållande av marklevande fåglar, fåglar andra än marklevande och gnagare i lägre temperatur än vad arten under normala väderleksförhållanden utsätts för i vilt tillstånd. För att säkerställa att temperaturen inte utsätter djuren för risk för lidande eller sjukdom införs dock en begränsning som anger att dessa lägre temperaturer inte får påverka djurens välfärd eller hälsa negativt och att de ska ges möjlighet att vänja sig vid temperaturen stegvis så att de utan svårigheter kan upprätthålla termisk komfort. För fåglar andra än marklevande införs samma flexibilitet och begränsning för luftfuktigheten. Förslaget möjliggör därmed något ökad flexibilitet utan att riskera djurvälferden.

Alternativ som har övervägts var att inte införa denna flexibilitet, utan enbart låta ett allmänt krav om att djur ska hållas inom det temperaturintervall som arten naturligt lever inom i det vilda vara gällande. Fördelen med det alternativet är att temperaturintervallet, och för fåglar andra än marklevande även luftfuktigheten, som arten naturligt lever inom och är anpassad för skulle behöva hållas mer strikt. Det skulle också öka tydligheten för både djurhållaren och kontrollmyndigheten gällande inom vilket intervall djuren ska hållas. Nackdelen är att kravet kan anses onödigt strikt, speciellt för de arter och individer som redan idag är vana vid avvikande temperaturer och luftfuktighet, utan att en sådan avvikelse medför risk för djurens hälsa och välfärd. För att öka flexibiliteten och samtidigt ha målinriktade krav som förtydligar djurskyddslagens intentioner bedöms förslagen därför som de mest lämpliga.

Säsongsvariationer för samhållning

6 kap. 3 §.

I förslaget införs ett krav som möjliggör hållande utan social kontakt under de perioder som arten naturligt söker sig bort från sin partner eller flock. Förslaget införs för att möjliggöra ändringar i levnadssätt som motsvarar

artens naturliga val när de lever fritt. För att säkerställa att detta endast sker vid behov införs även ett förtydligande krav om att det får ske om fågeln visar tecken på stress eller aggression när den hålls tillsammans med fåglar av samma art. Uppvisande av aggression kan vara ett naturligt sätt för fågeln att stöta bort andra individer och kravet skiljer sig därmed från kravet i 3 kap. 4 § som rör onormal aggression. Alternativ som har övervägts var att bibehålla kravet på samhållning året runt. Det går dock inte att garantera att individerna kommer att känna sig tillfreds med avståndet de kan hålla till varandra under dessa perioder i utrymmen som uppfyller de nya kraven på minsta tillgängliga utrymme. Vi bedömer därför att det alternativet medför en risk för onödig stress, skaderisker och lidande. Den föreslagna regleringen bedöms därför som mest lämplig, då den medför en målinriktad hållning som är bättre anpassad efter de berörda arternas naturliga levnadssätt och individuella behov.

Avvänjning

6 kap. 5 §, 7 kap. 4 §, 8 kap. 2 §, 9 kap. 4 §, 10 kap. 5 § och 15 kap. 3 §.

I förslaget införs uppdaterade krav som anger vid vilken ålder ungar som tidigast får skiljas från modern eller den likvärdiga ersättaren för henne. Avvänjningsåldrarna uppdateras utifrån dagens kunskapsläge och för att säkerställa att ungarna hinner lära sig de sociala och beteendemässiga färdigheter som de behöver för att kunna utvecklas på ett hälsosamt och balanserat sätt. Förslaget skapar tydlighet för både djurhållaren och kontrollmyndigheten och krävs för att säkerställa målinriktade krav som motverkar felprägling och alla de problem för berörda individer som det riskerar att medföra. Alternativ som har övervägts är att ha mer allmänt hållna och mindre strikta krav, vilket hade givit ökad flexibilitet för djurhållaren. Nackdelen är att risken för att ungar avvänjs för tidigt hade varit kvar och det hade dessutom varit svårt för kontrollmyndigheten att kontrollera och fastställa. Den föreslagna regleringen bedöms därför lämpligast, eftersom den är tydlig, målinriktad och förebyggande.

Inspektion av näbbar och tänder

6 kap. 9 §, 9 kap. 7 §, 10 kap. 8 §, 12 kap. 6 §.

I förslaget införs krav på regelbunden inspektion av näbbar och tänder hos berörda arter. För kaniner och gnagare förtydligas att kravet rör framtänderna, eftersom det oftast krävs särskild kunskap och utrustning för att kunna inspektera tänderna längre in i munnen. Kraven syftar till att säkerställa att djurhållare i ett tidigt skede kan upptäcka eventuella problem och uppsöka vård för att åtgärda problemet. Då en felaktigt åtgärdad näbb eller tänder kan medföra fortsatta problem i form av att djuret inte kan inta föda på ett normalt sätt, vilket kan leda till lidande och sjukdom införs även

krav på att åtgärden ska utföras av djurhälsopersonal. Alternativet hade varit att inte införa krav på åtgärd av djurhälsopersonal, men av ovan angiven orsak bedöms avsaknaden av detta krav kunna utsätta djuren för onödigt lidande och sjukdom, vilket medför att den föreslagna regleringen bedöms som mest lämplig. Det faktum att åtgärd endast krävs hos drabbade individer innebär att den ekonomiska inverkan som kravet kan få för djurhållare är begränsat.

Belysning

6 kap. 22 §, 11 kap. 21 §, 11 kap. 22 §, 12 kap. 20 §, 12 kap. 21 §, allmänna råd till 13 kap. 18 §, 13 kap. 19 § och 14 kap. 21 §.

I de föreslagna föreskrifterna införs krav på tillgång till artificiell belysning. Kraven införs i syfte att säkerställa att föreskrifterna uppfyller kraven i djurskyddslagen och att djuren skyddas mot onödigt lidande och sjukdom samt hålls och sköts så att deras välfärd främjas.

För fåglar som inte har tillgång till naturligt dagsljus i tillräcklig utsträckning dagtid införs krav på tillgång till UV-A och UV-B ljus, med en styrka som är anpassad efter den aktuella artens naturliga behov.

För reptiler införs krav på synligt ljus och tillgång till UV-A och UV-B ljus med en styrka som är anpassad efter den aktuella artens naturliga behov. Kravet införs för alla reptiler, oavsett när på dygnet de är aktiva, eftersom djurskyddslagen syftar till att verka förebyggande och forskning har visat att även nattaktiva reptiler naturligt exponeras för UV-ljus och tar del av UV-ljusets positiva fördelar. Den potentiella risken för skadlig överexponering motverkas av förtydligandet om att UV-lampans styrka ska vara anpassad efter den aktuella artens naturliga behov, samt hur den ska placeras. Av kravet tydliggörs även att UV-ljuset ska vara tänt samtidigt som det synliga ljuset. Genom att utforma kravet på detta sätt och även införa krav på skyddande inredning skapas en miljö med gott om skuggiga områden som djuren kan välja att uppsöka för att vila eller sova på och som efterliknar artens naturliga miljö.

För groddjuren införs krav på synligt ljus och det förtydligas i ett allmänt råd att arter eller levnadsstadier som har behov av UV-A och UV-B ljus bör exponeras för det när de befinner sig på uppvärmningsplatsen. Valet av att införa detta som ett allmänt råd istället för ett krav beror på att behovet av UV-ljus ser olika ut bland de många berörda arterna och att det dessutom kan variera från levnadsstadium till levnadsstadium. Detta tillsammans med att det finns forskningsunderlag som visat att exponeringen kan vara skadlig för vissa arter ledde till en bedömning av att det är mest lämpligt att införa ett allmänt råd. Det saknas underlag för att i ett krav fastställa för vilka arter och vilka levnadsstadier tillgång till UV-ljus ska vara ett krav. Det bedömdes

därför att det var mest lämpligt att införa ett allmänt råd som tydliggör att vissa arter eller levnadsstadier kan ha behov av att exponeras för UV-ljus, samtidigt som djurhållaren ges möjlighet att endast addera UV-ljus för de arter och levnadsstadier som har naturligt behov av det och när risk för skada inte föreligger.

För fiskar införs krav på synligt ljus i syfte att upprätthålla en naturlig dygnsrytm, skapa naturliga skuggor i akvariet för fiskarna att uppsöka vid behov och så att tillsynen kan utövas tillfredställande.

Alternativ som har övervägts var att sätta fasta tidsgränser för hur länge djuren skulle exponeras för den artificiella belysningen per dygn. Fördelen är att det hade skapat en tydlighet för såväl djurhållare som kontrollmyndigheten. Nackdelen är att flexibiliteten som krävs för att djurhållaren ska kunna efterlikna de naturliga säsongsvariationerna hade försvunnit. Mängden arter som berörs av regleringen utgör också en komplicerande faktor. Detta innebär att kraven är formulerade med hänsyn till att djurhållaren, i enlighet med kompetenskravet i djurskyddslagen, ska ha den kunskap som krävs för att tillgodose djurets behov. Den föreslagna regleringen bedöms som mest lämplig då kraven är tydliga, målinriktade, förebyggande och flexibla.

Nattljus

6 kap. 23 §.

I förslaget utökas kravet så att även stresskänsliga fåglar ges tillgång till ett svagt ljus under natten i syfte att minimera risken för nattpanik. Kravet förtydligas även så att tillgången till ljuset inte riskerar att ha en negativ inverkan på fåglarnas sömn då en återkommande störd sömn kan ha en negativ inverkan på fåglarnas mentala och fysiska hälsa. Alternativet som övervägdes var att förtydliga kravet ytterligare genom att ha en gräns för ljusets styrka. Fördelen med det alternativet är att det hade varit väldigt tydligt för både djurhållare och kontrollmyndighet vilka lampor som får vara tända på natten. Nackdelen är att underlaget på vilket ett sådant detaljerat krav skulle fattas bedömdes otillräckligt, eftersom det rör sig om många olika arter med olika naturliga förutsättningar. Det förekommer också individuella skillnader inom samma art, vilket innebär att en viss ljusstyrka inte nödvändigtvis uppnår det önskade resultatet för alla individer. Av dessa skäl bedömdes det mest lämpligt att skapa ett tydligt och målinriktat men samtidigt flexibelt krav så att djurhållaren kan anpassa tillgång till nattljus och dess styrka utifrån den aktuella artens naturliga förutsättningar och de individuella förutsättningarna.

Skick vid tävling

7 kap. 2 §.

I förslaget införs ett krav gällande brevduvors skick inför tävlings- och träningsevenemang. Kravet syftar till att skydda brevduvor från onödigt lidande och sjukdom genom att tydliggöra att brevduvornas skick ska vara sådant att de utan svårigheter kan klara av den planerade flygsträckan innan de får ingå i ett evenemang. Genom att anpassa flygsträckan efter fågelns kondition har djurhållaren därmed möjlighet att träna upp fågelns uthållighet successivt för att säkerställa att en angiven flygsträcka i en tävling är hanterbar för brevduvan.

Alternativet som har övervägts var om kraven i djurskyddslagen är tillräckligt tydliga för att motverka risken att en djurhållare låter en brevduva starta i en tävling med en flygsträcka som fågelns inte är i form för att flyga. Bedömningen är dock att det krävs ytterligare tydlighet för att på ett mer målinriktat sätt säkerställa detta. Kravet lämnar samtidigt den flexibilitet som tillsammans med kompetenskravet i djurskyddslagen bedöms vara tillräckligt tydligt för att skydda brevduvorna från onödigt lidande och sjukdom.

Handmatning

7 kap. 5 §.

I förslaget införs ett förtydligande om att handmatning av fågelungar endast får ersätta matande vuxna fåglar om de vuxna fåglarna inte matar dem eller om de vuxna fåglarnas beteende är skadligt för ungarna. Det förtydligas även att matande vuxna fåglar inte får ersättas av handmatning i syfte att göra fågelungar tama. Det är därmed fortsatt möjligt för djurhållaren att handmata fågelungar om det krävs för att säkra deras överlevnad, men riskerna som handmatning av fågelungar kan medföra förebyggs. Det föreslagna kravet är tydligt, målinriktat, flexibelt och på en rimlig detaljnivå. Det har inte identifierats något alternativ till detta krav.

Start- och landningshylla

7 kap. 10 §.

I förslaget införs krav på minsta mått för start- och landningshyllan. Måttkravet är baserat på en bedömning utifrån vad som rimligtvis krävs för att hyllan inte ska vara för smal eller kort i samband med ett fysiskt besök på ett duvslag. För att säkerställa att brevduvorna inte utsätts för skaderisker på grund av start- och landningshyllan förtydligas att utformningen ska minimera risken för skador. Detta innebär att kravet utformas så att det är tydligt, målinriktat och till viss del flexibelt, utan att vara allt för detaljstyrt.

Alternativ som övervägdes var att inte införa minsta krav på hyllans storlek, utan istället föreslå ett rent funktionskrav. Fördelen med det är att det skulle ge djurhållaren ökad flexibilitet att utforma hyllan utifrån sina fåglars behov och den egna kompetensen. Nackdelen är att det även fortsättningsvis skulle vara otydligt vad som minst krävs, vilket skapar en osäkerhet för djurhållaren och kontrollmyndigheten som kan leda till olika bedömningar. Det föreslagna kravet bedöms därför som lämpligast.

Samhållning av tamillrar

8 kap. 1 §.

I förslaget införs ett krav som förtydligar att tamillrar får hållas tillsammans med djur av samma art. Syftet är att även fortsättningsvis tillåta sådan samhållning som har en positiv inverkan på djurens välfärd. I undantaget förtydligas att djurhållaren ska anpassa sammansättningen av individer så att risken för stress och aggression förebyggs och det kompletteras även av tydliggjorda krav på introduktion, nya utrymmeskrav och krav på inredning som ger djuren möjlighet att uppsöka individuell avskildhet.

Undantaget ger därmed djurhållare möjlighet att hålla fler tamillrar tillsammans samtidigt som kraven i djurskyddslagen följs. Alternativet hade varit att inte införa detta undantag, men då hade djurhållaren inte givits detta flexibla alternativ. Förslaget är därmed tydligt, förebyggande och målinriktat och bedöms som mest lämpligt.

Utdragna brunstperioder

8 kap. 4 § och allmänt råd till 8 kap. 4 §.

I den föreslagna författningen införs krav på att utdragna brunstperioder hos könsmogna tamillerhonor ska förhindras. Till kravet införs även ett allmänt råd som förtydligar hur detta kan uppnås.

Tamillerhonornas lopp och brunst induceras av den ökande dagslängden. Tamillerhonor är därutöver inducerade ovulatorer, vilket innebär att ägglossningen triggas av parning. Om honan inte paras uteblir ägglossningen och östrogen-nivåerna fortsätter att vara höga under en onormalt lång tid. Om brunsten tillåts pågå i två månader eller längre löper honan risk att utveckla allvarliga hälsoproblem såsom exempelvis benmärgssuppression och östrogenrelaterad anemi. Eftersom tillståndet medför risk för allvarliga hälsoproblem som kan utsätta tamillerhonan för ett onödigt lidande och sjukdom behöver det förhindras. Alternativ som har övervägts var att införa krav istället för ett allmänt råd för hur utdragen brunst ska förhindras. De kirurgiska och medicinska åtgärder som finns att tillgå är dock förknippade med sina egna risker, vilka djurhållaren med stöd av veterinären behöver ges

utrymme att ta ställning till. Den föreslagna regleringen bedöms därför som mest lämplig, då den är vägledande och förebyggande, samtidigt som kravet är tydligt och målinriktat. Flexibiliteten för hur problemet ska förhindras möjliggör även för djurhållaren att med stöd av veterinären välja det alternativ som passar den aktuella individen bäst.

Gräv möjligheter

8 kap. 11 §, 9 kap. 14 §, 10 kap. 14 §, 11 kap. 2 §, 11 kap. 13 §, 12 kap. 2 §, 12 kap. 11 §, 12 kap. 12 §, 13 kap. 10 §, 14 kap. 13 §, 15 kap. 13 §.

I förslaget införs krav för att säkerställa att djurens välfärd främjas och att de kan utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande. För arter med behov av att gräva införs därmed krav på tillgång till gräv möjligheter, för minigrisar införs krav på tillgång till naturligt markunderlag dagtid i vilket de kan böka och för äggläggande arter av ormar, ödlor och sköldpaddor införs krav på tillgång till äggläggningsplats med löst grävbart bottensubstrat.

Kraven som ska säkerställa att arter med behov av att gräva och böka har möjlighet att få utlopp för dessa beteenden och behov kombineras med funktionskrav. För tamiller, kanin, gnagare och minigris tydliggör funktionskravet vilka beteenden som ska kunna utföras och hur resursen ska kunna nyttjas, vilket ger djurhållaren möjlighet att anpassa storleken och djupet utifrån individernas storlek och det antal som hålls i utrymmet.

För ormar, ödlor, sköldpaddor, groddjur och fiskar av arter som har behov av att gräva ner hela kroppen förtydligar funktionskravet att individen ska kunna vara helt nergrävd i bottenmaterialet, utan att ligga direkt på förvaringsutrymmets botten eller vara synlig ovanifrån. Detta tydliggör för djurhållaren att bottenmaterialets djup ska anpassas efter storleken på individen eller individerna som hålls. För ormar och ödlor breddas även kravet så att det omfattar alla arter med behov av att gräva, inte endast utpräglat grävande arter. För sköldpaddor av arter som lever både på land och i vatten förtydligas att kravet gäller både land- och vattendelen.

Gällande äggläggningsplats till äggläggande ormar, ödlor och sköldpaddor förtydligas det även att temperaturen ska vara anpassad efter den aktuella artens naturliga behov. Detta införs inte enbart för att rätt temperatur är viktig för utvecklingen av avkommorna, utan även för att individen ska välja att använda resursen och inte utsättas för stress i samband med eller få problem med äggläggningen.

Alternativ som har övervägts är att ha fasta mått på djup och storlek för de olika resurserna. Hur stor resursen behöver vara och vilket djup den måste ha för att kraven i djurskyddslagen ska kunna anses uppfyllda varierar dock

beroende på hur många individer som hålls i förvaringsutrymmet, dess storlek och, i vissa kapitel, mellan arterna som berörs. Genom att kombinera fasta krav på att resursen ska finnas med funktionskrav för hur den ska kunna nyttjas, skapas tydlighet och samtidigt flexibilitet för djurhållaren.

Förslaget bedöms därför som mest lämpligt då det är flexibelt, tydligt och målinriktat.

Könssortering

9 kap. 3 § och 10 kap. 4 §.

I förslaget införs det tidigare allmänna rådet som ett krav på åldersgräns för könssortering av kaniner. Åldersgränsen införs för att säkerställa att kaniner könssorteras innan de uppnått könsmognad, i syfte att förebygga risken för att de blir parade av eller parar sina kullsyskon eller föräldradjur. För gnagare införs ett krav på att könssorteringen ska ske innan den aktuella arten som hålls normalt blir könsmogen. Ett alternativ som övervägdes var att ha fasta åldrar för könssortering även för gnagare. Fördelen är att det hade varit tydligt för både djurhållare och kontrollmyndigheten när sorteringen senast skulle vara gjord. Nackdelen är att uppgifterna gick isär för flera arter och att det är många arter som berörs av gnagarkapitlet för vilka kunskapsläget fortfarande utvecklas. Den föreslagna regleringen bedöms därför som mest lämplig. Genom att formulera kravet på det föreslagna sättet faller ansvaret på djurhållaren att veta när den aktuella arten normalt blir könsmogen alternativt att uppsöka den senast uppdaterade och mest korrekta informationen gällande könsmognad och könssortera avkommorna därefter. Kravet förtydligar och kompletterar därmed djurhållarens kompetenskrav i djurskyddslagen.

I syfte att skydda kaninhanar från att hållas på ett sätt som ökar risken för aggression, stress och skaderisker införs även ett förbud mot att hålla könsmogna okastrerade kaninhanar tillsammans.

För att skydda kaniner och gnagare mot överdriven och oplanerad reproduktion införs också ett förbud mot att hålla könsmogna okastrerade individer av motsatt kön tillsammans, i andra fall än när de ingår i ett aktivt avelsarbete. Kravet kompletterar därmed djurskyddslagen och de allmänna avelskraven i författningen.

Slutligen införs även ett krav på att kaninhonan ska placeras hos kaninhanen inför parning alternativt att båda individerna ska placeras i ett utrymme som upplevs neutralt för båda parter. Kravet på att honan ska placeras hos hanen införs då kaninhonor ofta är mycket territoriella och kan uttrycka aggression mot och skada hanen om han placeras hos henne. Genom att istället placera honan hos hanen görs parningen mindre stressande och minskar

skaderiskerna för individerna. Möjligheten att placera båda i ett neutralt utrymme kvarstår dock också.

Då det är grundläggande krav i djurskyddslagen att djur ska skyddas mot onödigt lidande och sjukdom är förbuden införda för att förebygga högrisksituationer för de berörda arterna. Inga andra alternativ har identifierats eller övervägts för dessa.

Pälsvård

9 kap. 5 § och 10 kap. 6 §.

I de föreslagna föreskrifterna breddas kravet på pälsvård så att det inkluderar alla kaniner och gnagare som har behov av pälsvård. Ändringen tar därmed hänsyn även till eventuella framtida hårlag. Det förtydligas också att kaniner och gnagare ska hållas tillfredställande rena och att pälsvården ska motverka tovor. De tidigare allmänna råden implementeras i kravet och breddas till alla kaniner och gnagare med en päls som behöver klippas för att motverka skaderisker eller begränsningar av deras naturliga rörelsemönster eller behov. Istället för att ange ett tidsintervall mellan klippningarna införs ett funktionskrav som anger att klippning ska ske med ett intervall som säkerställer att individens syn, naturliga beteende eller hälsa inte påverkas negativt av pälsens längd. Tidsangivelsen tas bort i syfte att förtydliga för djurhållare att de ska klippa pälsen med det intervall som krävs för att pälsen inte ska orsaka skaderisker eller begränsningar för individen. Genom att förtydliga och utöka kravet skapas därmed ett tydligt, kontrollerbart och målinriktat krav som förtydligar kraven i djurskyddslagen. Inga alternativ har därför identifierats eller övervägts.

Gnagmaterial

9 kap. 17 § och 10 kap. 18 §.

I de föreslagna föreskrifterna förtydligas det att kaniner och gnagare ska ha fri tillgång till gnagmaterial i syfte att säkerställa att de kan få utlopp för sitt gnagbeteende när behovet infinner sig. Det förtydligas även att gnagmaterial ska utgöras av naturliga trädgrenar av lämpliga trädslag och att grenarnas storlek och form ska vara anpassade så att djuren utan svårigheter kan gnaga på dem. Anledningen till detta förtydligande är för att säkerställa att resursen kan nyttjas fullt ut och ge önskat resultat. Alternativet som övervägdes var att ange vilka trädslag som får ges som gnagmaterial. Fördelen är att det hade eliminerat eventuella gråzoner för både djurhållare och kontrollmyndighet, men nackdelen är att kravet hade varit mindre flexibelt. Med nedsatt flexibilitet hade kravet kunnat medföra svårigheter vissa årstider. Förslaget bedöms därför som mest lämpligt då det är flexibelt, kontrollerbart, tydligt och målinriktat.

Bolåda/bohåla

9 kap. 19 § och 10 kap. 20 §.

I de föreslagna föreskrifterna breddas kraven så att alla kaniner och gnagare ska ha fri tillgång till bolådor eller bohålor. För gnagare förtydligas även att bolådor ska vara placerade utifrån artens naturliga levnadssätt och behov i syfte att säkerställa att djuren får god användning av resursen. För kaniner tas kravet på att bomaterialet ska kunna flätas samman bort, eftersom kaniner inte utövar detta beteende. Inga alternativ har identifierats till ändringen, eftersom det är ett grundläggande beteende och behov för alla kaniner och gnagare att vid behov kunna söka skydd alternativt söka sig till en lugn och mörk plats när de vill vila eller sova.

Förbud mot viss inredning

10 kap. 17 §.

I de föreslagna föreskrifterna införs förbud mot inredning som uppmuntrar till repetitiva rörelser i en onaturlig kroppshållning eller stereotypa beteenden så som hamsterhjul och aktivitetsbollar som djuren placeras inuti. Aktivitetsbollar och hamsterhjul används primärt idag för att gnagare ska få utlopp för sitt rörelsebehov. Hamsterhjul och aktivitetsbollar är dock förknippade med bland annat skaderisker, stress och beteendestörningar. Behovet av dessa resurser får även anses försvinna med de nya kraven på större förvaringsutrymmen, vilket uppmuntrar normala rörelsemönster samt krav på berikande inredning, vilka ger djuret utlopp för naturliga beteenden och behov. Alternativ som har övervägts är att istället utforma krav på hamsterhjulets storlek, för att motverka risken för att gnagaren utsätts för smärta och ryggsador på grund av en onaturlig böjning av ryggen vid användning. En reglering av hur aktivitetsbollar ska kunna användas har också övervägts. Fördelen med sådana alternativ hade varit att föreskrifterna inte inskränker på möjligheten att använda dessa resurser. Nackdelen är att inget identifierat alternativ har kunnat eliminera risken att djuret utsätts för stress vid användning eller utvecklar stereotypa beteenden. Den föreslagna regleringen bedöms därför som mest lämplig då den är tydlig, kontrollerbar, förebyggande och målinriktad.

Klättermöjligheter

10 kap. 22 §, 11 kap. 16 § och 13 kap. 14 §.

I de föreslagna föreskrifterna förenklas och förtydligas kraven på klättermöjligheter i respektive kapitel. Detta underlättar för både djurhållare och kontrollmyndigheten att hitta och förstå vad klättermöjligheterna ska uppnå och hur de ska utformas. I syfte att säkerställa att alla arter med behov

av att klättra har tillgång till denna grundläggande resurs breddas även kraven till att omfatta alla arter med behov av att klättra i respektive kapitel. Kraven förtydligas genom att det specificeras hur resursen ska kunna nyttjas av djuren, vilket skapar flexibilitet, tydlighet och vägleder djurhållaren. Alternativ som övervägdes var att bibehålla strukturen som den var och endast bredda kraven så att alla arter med behov av att klättra omfattas. Den föreslagna regleringen skapar dock mest tydlighet, är kontrollerbar, målinriktad och flexibel. Den bedöms därför som mest lämplig.

Det identifierades inga alternativ till att bredda kravet för att inkludera alla arter med behov av att klättra, eftersom detta är ett grundläggande behov och beteende som djuren i enlighet med djurskyddslagen ska kunna få utlopp för.

Vintervila

11 kap. 3 §, 12 kap. 3 § och 13 kap. 4 §.

I de föreslagna föreskrifterna införs krav på att endast djur som är fria från tecken på sjukdom och skador, samt har ett hälsosamt kroppshull får ingå vintervila. Det förtydligas även att djurets mag- och tarmkanal ska vara tom på matrester innan det går in i viloläget. Syftet med dessa förtydligande krav är att säkerställa att endast djur som är i bra skick ingår vintervilan och att individen inte utsätts för exempelvis allvarliga infektioner eller förstoppning på grund av ruttande matrester i mag- och tarmkanalen. Alternativ som övervägdes var att reglera hur lång tid tillvänjningsperioden, med stegvis lägre temperatur och ljusstillgång samt tillgång till föda ska pågå. Fördelen med en sådan reglering är att det hade varit tydligt för djurhållaren och kontrollmyndigheten vad som gällde. Hur lång tillvänjningsperioden inför vintervilan behöver vara bör dock anpassas efter reptilens ålder. Reptiler som fortfarande växer kan nämligen behöva en längre tillvänjningsperiod för att säkerställa att de har tillräckligt med energi och näring inför vintervilan. Hänsyn behöver även tas till hur väl förberedelsen går då vissa individer exempelvis kan behöva längre tid än förväntat för att bryta ner maten och tömma mag- och tarmkanalen. Den föreslagna regleringen är tydlig, målinriktad och flexibel och bedöms därför som mest lämplig.

Tvångsbad

11 kap. 4 § och 12 kap. 4 §.

I de föreslagna föreskrifterna införs ett krav som innebär att ormar, ödlor och sköldpaddor inte får tvångsbadas i andra fall än när en veterinär av veterinärmedicinska skäl har ordinerat att djuret ska badas. I kravet förtydligas även vilka åtgärder som ska vidtas vid de tillfällen tvångsbad har ordinerats av veterinär. Syftet är att motverka de risker som tvångsbad kan

medföra och säkerställa att det endast sker när det är absolut nödvändigt samt att det sker kontrollerat.

Att tvångsbada reptiler kan exempelvis orsaka stress hos individen, eftersom den inte själv har valt att befinna sig i vattnet och saknar möjlighet att ta sig ur vattnet när den vill. Detta ökar bland annat risken för att individen slår kroppen mot badets kanter i ett försök att ta sig ur badet, vilket kan leda till skador. Stressen kan även orsaka panik och öka risken för att individen andas in vatten, vilket kan leda till lunginflammation och kvävning. Därutöver kan en felaktig temperatur på vattnet även orsaka en temperaturchock, vilket kan leda till allvarliga hälsoproblem inklusive dödsfall.

Alternativ som har övervägts var att inte införa denna begränsning. Fördelen med det hade varit att de djurhållare som har tillräcklig kompetens att själva avgöra när tvångsbad är en nödvändig behandlingsmetod och vet hur det ska utföras, utan att utsätta djuret för risk för lidande eller sjukdom hade kunnat fortsätta tvångsbada sina djur. Nackdelen är dock att även djurhållare som saknar denna kompetens då fritt kan tvångsbada sina ormar, ödlor och sköldpaddor, vilket utsätter djuren för risken att tvångsbadas när det är olämpligt ur hälsosynpunkt eller att de tvångsbadas på ett felaktigt sätt med alla de risker det kan medföra.

Begränsningen kompletteras av ett krav på att ormar, ödlor och sköldpaddor som har behov av att bada ska ha tillgång till en vattendel i förvaringsutrymmet. Det medför att individer med behov av att bada kan välja att göra det, utan tvång.

Med anledning av de många och allvarliga hälsorisker som tvångsbad riskerar att medföra för individen bedöms det därför som mest lämpligt att begränsa möjligheten att tvångsbada ormar, ödlor och sköldpaddor i andra fall än när det föreligger veterinärmedicinska skäl och en veterinär har ordinerat det.

Konstruktion av förvaringsutrymmen

11 kap. 5 §, 12 kap. 7 §, 13 kap. 5 § och 14 kap. 7 §.

I de föreslagna föreskrifterna ändras kravet för ormar och ödlor så att djurhållaren endast behöver införskaffa regler, haspar eller motsvarande vid behov. Kravet ändras för att motverka onödiga kostnader för de djurhållare som håller arter som inte själva kan öppna förvaringsutrymmet eller har andra djur som kan göra det. Alternativ som har övervägts var att bibehålla kravet som det var. Fördelen med det alternativet är att kravet är lätt att kontrollera, tydligt och förebyggande. Nackdelen är att kostnaden skulle bibehållas även för den djurhållning som saknar ett sådant behov. Den

föreslagna regleringen bedöms därför som mest lämplig då den är målinriktad, flexibel och tydlig.

För sköldpaddor införs motsvarande krav som för ormar och ödlor i syfte att tydliggöra att förvaringsutrymmet ska vara konstruerat på ett sätt som förebygger risken för skador och som säkerställer att sköldpaddorna inte kan ta sig ut ur förvaringsutrymmet självmant eller att det kan öppnas av andra djur i hemmet. Ändringen kompletterar därmed grundkraven som anger att förvaringsutrymmet ska vara konstruerat på ett sätt så att djuren inte utsätts för skaderisker och att det ska vara rymningssäkert. Alternativ som har övervägts var om de allmänna kraven skulle vara tillräckligt tydliga för att motverka dessa risker. Fördelen med det alternativet är att det skulle vara en lägre detaljstyrning. Nackdelen är dock att de allmänna kraven riskerar att sakna den detaljeringsgrad som kan krävas för att tydliggöra för djurhållaren att de springor och kanter som kan uppstå om dörrar, lock, skjutglas och dyligt inte är väl inpassade kan utgöra skaderisker för sköldpaddorna. Behovet av regler, haspar eller motsvarande skulle inte heller tydliggöras, vilket skulle bibehålla risken att sköldpaddorna eller andra djur i hemmet kan öppna förvaringsutrymmet med risk för onödigt lidande och sjukdom som följd. Den föreslagna regleringen bedöms därför som mest lämplig då den är målinriktad, flexibel och tydlig.

För groddjur införs ett krav på att förvaringsutrymmet ska vara försett med lock. Ändringen medför att groddjur inte riskerar att utsättas för skaderisker orsakade av att de tar sig ut ur förvaringsutrymmet eller skadas av andra djur i hemmet. Därutöver bidrar locket till att bibehålla rätt temperatur och luftfuktighet i förvaringsutrymmet. Alternativ som har övervägts var att bibehålla regleringen som den var. Fördelen med det alternativet är att detaljstyrningen skulle vara lägre och att den potentiella kostnad som ett lock kan medföra skulle utebli. Nackdelen är att risken att groddjur utsätts för ett onödigt lidande och sjukdom skulle kvarstå. I syfte att verka förebyggande och skydda groddjuren från onödigt lidande och sjukdom bedöms ändringen därför som nödvändig. Den kostnad som ändringen kommer medföra för vissa djurhållare får även bedömas som nödvändig i relation till ändringens djurskyddande fördelar. Den föreslagna regleringen är därmed förebyggande, målinriktad, kontrollerbar och tydlig. Den bedöms därför som mest lämplig.

För fiskar införs krav på att akvariet ska vara försett med täckglas, nätlock eller liknande, eller ha kanter ovanför vattenytan av sådan höjd som säkerställer att fiskarna inte kan hoppa ut. Ändringen medför att åtgärder ska vara vidtagna i förebyggande syfte så att fiskarna inte riskerar att kunna hoppa ut och utsättas för onödigt lidande och sjukdom. Då det mindre strikta kravet har visat sig ha bristfällig effekt har inga alternativ till förslaget identifierats eller övervägts. Förslaget är flexibelt då det ger djurhållaren

alternativ som gör att eventuella kostnader för lock kan undvikas om så önskas. Den föreslagna regleringen är förebyggande, målinriktad, kontrollerbar, flexibel och tydlig. Den bedöms därmed som mest lämplig.

Upplysning

11 kap. 7 §.

I de föreslagna föreskrifterna införs krav på att djurhållare som håller giftormar eller giftödlor ska ange hur många djur som hålls i terrariet på skylten där djurets vetenskapliga namn och svenska namn, när sådant finns, anges. Ändringen medför dels ökad säkerhet för kontrollmyndigheten och andra aktörer, men bidrar även till att säkerställa att samtliga djur har tillsetts eller samlats in vid ett omhändertagande. Alternativ som har övervägts var om antalet skulle anges på en separat plats, men då detta skulle kunna medföra extra kostnader för djurhållaren bedömdes det mest lämpligt att antalet djur skulle anges på den skylt som enligt nu gällande författning redan ska finnas. Den föreslagna regleringen är förebyggande, kontrollerbar och tydlig. Den bedöms därmed som mest lämplig.

Utrymme till juvenila herptiler

11 kap. 10 §, 12 kap. 9 § och 13 kap. 7 §.

I förslaget införs ett krav som ger djurhållare möjlighet att hålla juvenila ormar, ödlor, sköldpaddor och groddjur i mindre förvaringsutrymmen under en begränsad tid. Ändringen medför att juvenila ormar och ödlor får hållas på detta sätt under den tid som krävs för att säkerställa att de äter, dricker, ömsar och tömmer tarmen regelbundet. Juvenila sköldpaddor får hållas på detta sätt under den tid som krävs för att säkerställa att de äter, dricker och tömmer tarmen regelbundet och juvenila groddjur får hållas på detta sätt under den tid som krävs för att säkerställa att de äter och tömmer tarmen regelbundet. Kravet tydliggör även att förvaringsutrymmet ska vara tillräckligt stort för att säkerställa att samtliga juveniler som hålls i utrymmet samtidigt kan röra sig obehindrat och sträcka ut hela kroppen, samt vila i en för arten naturlig ställning. Utrymmets storlek är därmed inte fast angiven utan ska anpassas efter individen/individerna som hålls i utrymmet. Möjligheten att hålla juvenilerna i mindre utrymmen ska därmed baseras på behovet av att säkerställa att de inte utsätts för onödigt lidande eller sjukdom på grund av bristfällig tillsyn och skötsel. Tidsbegränsningen är viktig för att säkerställa att individerna inte hålls i dessa mindre utrymmen längre än nödvändigt. Även juvenila herptiler behöver utrymme och en berikad och stimulerande miljö för att utforska och utveckla sina naturliga beteenden. Genom att miljön anpassas för att efterlikna artens naturliga habitat och har skyddande inredning, förebyggs även den stress och stressrelaterade problem som kan ses hos vissa juvenila individer i större utrymmen. Att hålla

individerna i större utrymmen från början ger dem även möjlighet att hålla önskat avstånd till andra individer i förvaringsutrymmet, vilket minskar risken för att de stressar varandra. Det kan även motverka framtida anpassningsproblem om individerna ges motsvarande möjlighet att anpassa sig till en större miljö som de gör när de lever fritt i naturen.

Det finns därmed fördelar och nackdelar med att hålla juveniler i mindre utrymmen under denna tid. Djurhållaren ges med ändringen möjlighet att ta ställning till om det är nödvändigt att hålla juveniler i mindre utrymmen under en begränsad tid eller inte, utifrån den aktuella individen och dess behov. Alternativ som har övervägts var att inte införa detta undantag, men då det finns situationer där det är nödvändigt ur djurskyddssynpunkt att kunna utöva tillsyn och skötsel i ett mindre utrymme för att säkerställa att individen utvecklas som den ska bedöms ändringen som mest lämplig. Förslaget är därutöver tydligt, flexibelt, målinriktat och till viss del kontrollerbart.

Utrymmeskrav vid försäljningsmessa

11 kap. 11 §, 12 kap. 10 §, 13 kap. 8 § och 14 kap. 11 §.

I de föreslagna föreskrifterna införs ett undantag i respektive kapitel som möjliggör exponering av ormar, ödlor, sköldpaddor, groddjur och fiskar i mindre utrymmen under en begränsad tid. Flera djurskyddande åtgärder förtydligas i kraven, samt i en tillhörande bilaga i syfte att motverka och förebygga risken för negativ inverkan på djurens välfärd under försäljningsmässan. Alternativet till att möjliggöra denna form av hållande under en begränsad tid med djurskyddande åtgärder är att förbjuda det. Detta alternativ har övervägts. Fördelen med ett sådant alternativ är djuren skulle skyddas mot den potentiella stress, lidande och sjukdom som om felaktigt hanterade kan uppstå under en försäljningsmessa. De djur som inte exponeras i sitt vanliga förvaringsutrymme, som de är vana vid och känner sig trygga i, kan exempelvis uppleva stress av flytten till och hållandet i mindre förvaringsutrymmen. Vissa individer kan även uppleva själva exponeringen, där människor rör sig framför eller ovanför förvaringsutrymmet som de hålls i och som har begränsade möjligheter att söka skydd, som stressande. Det finns även skaderisker förknippade med de mindre förvaringsutrymmena. Nackdelen med ett förbud är att det skulle inskränka djurhållarnas möjlighet att förmedla sina djur. Det bedöms som möjligt att utforma undantagen så att de går i linje med djurskyddslagen och tar hänsyn till och verkar förebyggande mot de risker som föreligger under försäljningsmässor. Den föreslagna regleringen är tydlig, förebyggande, kontrollerbar och målinriktad. Den bedöms därmed som mest lämplig.

Vattendel

11 kap. 17 §, 12 kap. 15 § och 13 kap. 15 §.

I de föreslagna föreskrifterna förenklas, förtydligas och harmoniseras kraven på tillgång till vattendel i de berörda kapitlen.

Det förtydligas att resursen ska finnas tillgänglig för alla berörda arter som har behov av en vattendel. Ett funktionskrav införs för vattendelens bredd, djup och utformning. Funktionskravet förtydligar att vattendelen ska utformas med hänsyn till antalet individer som hålls och deras storlek. Det införs även ett funktionskrav som förtydligar hur djuren ska kunna nyttja resursen, baserat på deras naturliga behov och badbeteende, vilket syftar till att förtydliga hur drunkningsolyckor och andra skaderisker motverkas. För att förebygga att övergången mellan vatten- och landdelen utgör en skaderisk, införs därutöver ett förtydligande krav om att övergången mellan land- och vattendelen ska vara utformad så att individerna kan ta sig i och ur vattnet utan svårigheter. I syfte att verka förebyggande och skydda djuren från hälsorisker införs även ett förtydligande krav på hur vattnet ska skötas i syfte att säkerställa en god hygienisk kvalitet.

De föreslagna ändringarna syftar till att säkerställa att djuren har tillgång till en vattendel i vilken de kan få utlopp för sina naturliga beteenden och behov, samtidigt som förebyggande åtgärder skyddar dem mot att utsättas för ett onödigt lidande och sjukdom. Att inte införa krav på tillgång till denna resurs hade därmed gått emot kraven i djurskyddslagen.

De alternativ som övervägdes var om fasta volymkrav skulle införas för vattendelen. Fördelen med ett sådant krav hade varit att det är tydligt för både djurhållaren och kontrollmyndigheten vad som krävs för den aktuella djurhållningen. För att resursen ska kunna användas på önskat sätt är det dock mycket viktigt att djurhållaren kan utforma resursen utifrån art, storlek, antal, beteende och behov hos de individer som ska nyttja den. Den föreslagna regleringen är tydlig, förutsebar, målinriktad och kontrollerbar. Den bedöms därför som mest lämplig.

Vattenkvalitet

12 kap. 16 §, 13 kap. 16 §, 14 kap. 18 §, 14 kap. 19 § och 14 kap. 20 §.

I de föreslagna föreskrifterna införs krav på de vattenparametrar som ska övervakas regelbundet. Syftet med detta krav är att djurhållaren ska kunna upptäcka avvikelser och åtgärda dessa innan avvikelserna utsätter djuren för hälsoproblem. Det införs även krav på hur nedbrytningen av avfallsprodukter ska underlättas och att vattnet ska cirkuleras och syresättas utifrån den aktuella artens behov. Alternativet som övervägdes var om det skulle krävas mer detaljstyrning för vattenkvaliteten. De föreslagna

regleringarna bedömdes dock som mest lämpliga, eftersom det är viktigt att djurhållaren kan anpassa skötseln och övervakningen utifrån den aktuella djurhållningen. Ändringarna ställer ökade krav på djurhållarens kompetens, men ger samtidigt djurhållaren bättre möjligheter att anpassa vattenkvaliteten utifrån ett uppdaterat kunskapsläge för de arter som hålls, samt en ökad möjlighet att anpassa nedbrytning och filtrering utifrån den aktuella djurhållningens förutsättningar.

Samhållning med annan art

13 kap. 2 § och 14 kap. 3 §.

I de föreslagna föreskrifterna införs förtydligande krav på hur samhållning av olika arter av groddjur eller fiskar eller samhållning mellan exempelvis groddjur och fiskar ska anpassas för att säkerställa att djuren inte riskerar att stressa eller skada varandra. Då det är grundläggande krav i djurskyddslagen att djuren ska skyddas mot onödigt lidande och sjukdom samt hållas på ett sätt som säkerställer en god välfärd har inga alternativ till dessa förslag identifierats eller övervägts.

Inredning vid avel

13 kap. 3 § och 14 kap. 5 §.

I de föreslagna föreskrifterna införs krav på att groddjur och fiskar, som ingår i avel, ska ha tillgång till sådan inredning och miljö som är speciellt anpassad efter den aktuella artens naturliga behov i samband med reproduktion. Kravet förtydligar därmed hur inredningen som regleras för alla groddjur och fiskar ska anpassas vid hållande av avelsdjur. Ändringen bedöms därmed inte medföra några ökade kostnader för djurhållaren i relation till vanlig djurhållning, eftersom inredningen redan från början kan införskaffas utifrån artens behov i samband med reproduktion. Alternativ som har övervägts var om det räcker med kraven i djurskyddslagen för att säkerställa att djuren ges tillgång till de resurser som krävs för att groddjur och fiskar som ingår i avel ska kunna få utlopp för sina avelsrelaterade grundläggande naturliga beteenden och behov. Det bedöms dock nödvändigt att införa dessa tydliga, målinriktade, kontrollerbara och flexibla krav för att förebygga risken för stress, lidande och sjukdom. Den föreslagna regleringen bedöms därför som mest lämplig.

Hantering av groddjur

13 kap. 20 §.

I de föreslagna föreskrifterna införs krav på att hänsyn ska tas till groddjurens känsliga hud vid hantering. Alternativ som övervägdes var att utforma mer detaljerade krav som listar sådana åtgärder som kan vara

nödvändiga. Fördelen med mer detaljerade krav är att det hade tydliggjorts för de djurhållare som inte redan har denna kompetens hur hanteringen ska anpassas. Nackdelen är att detaljstyrningen skulle kunna medföra onödiga kostnader för djurhållaren, beroende av vilken art som hålls. Jordbruksverket saknar också i dagsläget uppgifter om hur utbrett problem felhantering av groddjur är. Det bedöms därför att den föreslagna regleringen är mest lämplig och att mer detaljerade krav kan införas framöver om så skulle krävas.

Tillvänjningsperiod för fisk

14 kap. 6 §.

I de föreslagna föreskrifterna införs krav på att fiskar ska ges en artanpassad tillvänjningsperiod vid flytt från ett förvaringsutrymme till ett annat. Hur lång denna period behöver vara beror på hur känslig den aktuella arten är för vattenbyten och därför anges ingen fast tidsgräns, som annars hade varit ett alternativ. Den föreslagna regleringen förtydligar djurskyddslagens krav och är tydlig, målinriktad och flexibel. Den bedöms därför som mest lämplig.

Förbud mot klotformade akvarium

14 kap. 8 §.

I den föreslagna författningen ändras det indirekta förbudet till ett tydligt förbud mot att hålla fiskar i klotformade akvarium. Ändringen medför att regleringen är tydlig, förebyggande och kontrollerbar. Inga andra alternativ har övervägts.

Födosöksbeteende hos fisk

14 kap. 14 §.

I de föreslagna föreskrifterna införs ett krav som tydliggör att fiskar av arter som födosöker genom att inta eller sila bottenmaterial i munnen ska ha tillgång till bottenmaterial av en anpassad grovlek, så att fiskarna kan få utlopp för detta naturliga beteende och behov att inta föda. Kravet verkar därmed förebyggande genom att skydda fiskar mot det onödiga lidande och sjukdom som bristande intag av föda kan medföra. Anpassningen främjar även fiskarnas välfärd genom att de ges möjlighet att utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande. Kravet bedöms inte medföra några extra kostnader för djurhållaren, eftersom bottenmaterial är ett allmänt krav vid hållande av fisk för sällskap och hobby.

För de fiskarter som kräver anpassat bottenmaterial för att kunna utföra ett så grundläggande beteende och behov som att födosöka har inga alternativ

identifierats eller övervägts. Den föreslagna regleringen är tydlig, förebyggande, målinriktad och flexibel. Den bedöms därmed som lämplig.

Gyttjebad

15 kap. 14 §.

I de föreslagna föreskrifterna införs ett krav på att minigrisar dagtid ska ha tillgång till gyttjebad under sommarhalvåret. Kravet införs så att minigrisarna kan utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande. Att ha tillgång till denna resurs är därmed av stor vikt för deras välfärd. Kravet kombineras med ett funktionskrav som är vägledande för gyttjebadets storlek. Detta anger att alla minigrisar ska kunna bada gyttjebad utan att konkurrens eller aggression uppstår. Genom att införa ett funktionskrav istället för en fast storlek per individ och förtydliga vilka beteenden som ska förebyggas ges djurhållaren optimala förutsättningar, att utifrån den egna djurhållningen, skapa goda förhållanden. Eftersom gyttjebad kan skapas genom att ett anpassat område blötläggs i utomhusutrymmet bedöms inte kravet medföra några extra kostnader för djurhållaren. Den föreslagna regleringen bedöms därför som mest lämplig då den är flexibel, tydlig, kontrollerbar och målinriktad.

Bygga bo

15 kap. 15 §.

I de föreslagna föreskrifterna införs ett krav på att dräktiga suggor ska ha tillgång till lämpligt naturmaterial så att hon kan få utlopp för sitt naturliga beteende och behov av att bygga bo inför grisningen. Detta är ett grundläggande beteende och behov som suggan är starkt motiverad för och som är viktigt för hennes välfärd. I enlighet med djurskyddslagen ska hon därmed ges möjlighet att få utlopp för detta. Alternativ som har övervägts var om det fanns andra lämpliga material än naturmaterial som honan kunde få utlopp för sitt bobyggande beteende med hjälp av. Fördelen med att inte kräva att det ska vara naturmaterial hade varit att djurhållaren ges större valmöjligheter och flexibilitet än vad den föreslagna regleringen medför. Nackdelen är att inga sådana icke-naturliga material med motsvarande egenskaper har identifierats. Risken är även att sådant material skulle kunna medföra skaderisker för suggan och kulingarna. Otydligheten riskerar därutöver att medföra att resurser som kan vara förknippade med kostnader, om djurhållaren väljer att köpa sådant material, förs in i förvaringsutrymmet utan att uppfylla det avsedda syftet. För att suggan ska kunna få utlopp för sitt bobyggande beteende och behov, på ett motsvarande sätt som är naturligt för henne, behöver hon därför ges tillgång till naturmaterial. Den föreslagna regleringen är tydlig, målinriktad, flexibel och kontrollerbar. Den bedöms därmed som mest lämplig.

Tillgång till avskildhet

15 kap. 16 §.

I de föreslagna föreskrifterna införs ett krav på att honor med kull ska kunna uppsöka en plats där hon och hennes kulingar ges avskildhet i samband med och under minst den första veckan efter grisningen. Genom att formulera kravet på detta sätt tydliggörs det att honan själv ska kunna söka sig bort och hålla sig avskild med sina kulingar när hon har det behovet. Djurhållaren är därmed inte skyldig att separera henne. Gränsen på minst den första veckan är satt utifrån kunskap om att både vildsvin och suggor tenderar att söka sig bort från flocken en till två veckor i samband med grisning. I syfte att inte överreglera sätts gränsen till en minst en vecka, men djurhållaren har självfallet möjlighet att erbjuda avskildhet längre tid än så vid behov. Ett alternativ som övervägdes var att inte sätta en gräns på minst en vecka, utan att tiden skulle baseras på den aktuella suggans behov. Fördelen med det alternativet hade varit att regleringen skulle ha en lägre detaljeringsgrad. Nackdelen är att det skulle medföra en risk för att möjligheten till avskildhet tas bort tidigare än vad suggorna normalt själva väljer. Fördelen med den föreslagna regleringen är att suggan ges möjlighet till avskildhet, utan tvång och att djurhållaren själv kan förlänga tiden om så krävs. Det regleras inte heller hur avskildheten ska uppnås, vilket ger djurhållaren flexibilitet att, utifrån individernas behov och förvaringsutrymmets förutsättningar, utforma utrymmet. Den föreslagna regleringen är tydlig, målinriktad, flexibel, kontrollerbar och förebyggande. Den bedöms därför som mest lämplig.

Årlig rengöring

15 kap. 17 §

I de föreslagna föreskrifterna införs ett krav på noggrann årlig rengöring av inomhusutrymmet. Kravet kompletterar det allmänna kravet om upprätthållande av god hygien och motsvarar kravet på årlig rengöring som gäller vid hållande av grisar inom lantbruket m.m. Med anledning av konsekvenserna som föreligger om smittsamma sjukdomar kommer in i djurhållningen och att kravet är sammankopplat med smittskydds krav på att den årliga rengöringen ska journalföras i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2021:10) om biosäkerhetsåtgärder samt anmälan och övervakning av djursjukdomar och smittämnen har inga alternativ till kravet identifierats eller övervägts.

Artlistor

I de föreslagna föreskrifterna finns inte längre bilaga 2 med artlistorna med. Detta efter genomgång av befintliga artlistor och återkoppling från sakkunniga inom branschen och berörda intresseorganisationer som givits i

uppdrag att inkomma med ändringsförslag för listorna. Granskningen, både internt och externt, har kunnat konstatera att det fanns felaktigheter i listorna och att de inte var lämpliga att behålla i sin nuvarande form. Vi bedömer även att behovet av listorna har minskat då djurhållare idag kan söka reda på uppdaterad information om artens behov och levnadssätt alternativt kontakta och rådfråga en sakkunnig. Vi bedömer även att det finns risk för att listorna fort blir inaktuella då kunskapsläget utvecklas fort på detta område. t. Bilaga 2 i nu gällande föreskrifter förslås därför att tas bort.

2 Företag

Med företag avses här en juridisk eller en fysisk person som bedriver näringsverksamhet, det vill säga försäljning av varor och/eller tjänster yrkesmässigt och självständigt. Att yrkesmässigt bedriva näringsverksamhet bör tolkas brett.

2.1 Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

I syfte att kartlägga antalet företag som berörs har uppgifter inhämtats från flera källor. Då dessa uppgifter skiljer sig åt väljer vi att redovisa samtliga nedan:

- Enligt utdrag från Statistikmyndigheten, SCB var 294 företag registrerade i näringsgrenen med SNI-kod 47.762 ”Zooaffärer” år 2022. Majoriteten av dessa företag, 195 stycken, hade 1-4 anställda och samtliga företag fanns i storlekskategorier med färre än 20 anställda. Medianen för samtliga 294 stycken var två anställda per företag och medianomsättningen var på 3,3 miljoner kronor under samma år.
- Enligt Zoobranchens riksförbund finns det cirka 400 zoobutiker som i någon utsträckning säljer levande djur i Sverige varav cirka 50 har specialinriktning fisk. Förbundet har också hänvisat till uppgifter från kreditupplysningsföretaget UC AB, som visar att det finns 373 verksamma företag i branschen. I statistiken finns allt från grossister till tillverkare och butiker. De flesta av dessa företag, 190 stycken, finns i en kategori som omsätter 1–9,9 miljoner kronor. I denna kategori är antalet anställda i snitt 2,4 per företag.
- Enligt utdrag från länsstyrelsernas djurskyddskontrollregister har cirka 400 verksamheter och privatpersoner tillstånd för att bedriva zoohandel med djur. Registrets tillförlitlighet bygger på att tillståndsinnehavaren meddelar länsstyrelsen vid upphörande av verksamhet eller att detta upptäcks vid kontroll.

Jordbruksverket har inom ramen för denna konsekvensutredning gjort en marknadsöversyn som visar att det finns cirka 200 zoobutiker som bedriver en aktiv djurförsäljning år 2024. Av dessa gick det att konstatera att cirka 40 företag enbart förmedlar fisk.

Enligt mottagna uppgifter från Zoobranschens riksförbund finns det minst 23 djurgrossistverksamheter. Dessa grossistverksamheter ska enligt uppgift främst förmedla fisk.

Därutöver finns det cirka 70 stycken naturbruksgymnasium i Sverige som håller berörda djurslag som en del av sin undervisning. Vissa av dessa är fristående medan andra är regionala och därför redogörs effekten för naturbruksgymnasium både i punkt 2 och 4.

2.2 Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

Den föreslagna regleringen medför en ny administrativ kostnad för företagen. Den administrativa kostnaden utgörs av förslaget om att det ska finnas skriftliga hygienrutiner som säkerställer att utrustning från olika djurslagskategorier inte blandas med varandra eller rengörs med samma redskap. I förslaget specificeras inte hur hygienrutinerna ska vara utformade, vilket innebär att det lämnas öppet att utifrån verksamhetens behov utforma allt från en enklare handskrivna skylt till att skapa ett mer informativt dokument. Den administrativa kostnaden utgörs av en engångskostnad och beräknas uppgå till 50 kronor per företag, vilket ger en samlad administrativ kostnad på cirka 10 000 kronor för de minst 200 stycken företag som omfattas av förslaget.

För denna uträkning har vi gjort följande antaganden:

- Framtagande av en skriftlig hygienrutin tar cirka 10 minuter.
- En genomsnittlig timkostnad för en anställd i en zoobutik är 300 kr.

I nu gällande föreskrifter finns redan tre administrativa bördor för företagen. De tre gällande administrativa bördorna har beräknats och redovisas tillsammans med den nya administrativa kostnaden i den särskilda konsekvensanalysen som framgår av bilaga 3.

Vid beräkning av de föreslagna ändringarna av redan gällande administrativa bördor har följande antaganden gjorts:

- Införande av svenskt namn på de namnskyltar som idag endast anger artens vetenskapliga namn tar cirka 5 minuter per skylt.
- En zoobutik eller liknande anläggning har i snitt 10 stycken skyltar som saknar svenskt namn.

- Införande av ändringsförslagen i faktabladerna tar cirka 10 minuter.
- En zoobutik eller liknande anläggning har i snitt 15 stycken faktablad.
- Införande av kontaktuppgifter till en veterinär med kunskap om zoobutikens hållna arter i arbetsinstruktionen tar cirka 10 minuter.

2.3 Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Utbildningskrav

2 kap. 2 §

Kostnaden för varje enskild zoobutik, djurgrossistanläggning och liknande anläggning kommer variera beroende på den enskilda verksamhetens situation. Den totala kostnaden för varje enskilt företag kommer exempelvis att avgöras av följande faktorer:

1. Hur många personer verksamheten behöver för att kunna uppfylla den föreslagna regleringen.
2. Hur många personer verksamheten saknar i relation till punkt 1.
3. Vilka utbildningskrav personalen redan uppfyller.
4. Hur många djurslag verksamheten förmedlar.
5. Hur stor personalomsättningen är.
6. Om personalen uppfyller utbildningskraven via annan dokumenterad utbildning och i sådant fall i vilken utsträckning.
7. Om personalen har den kompetens som krävs för att med godkänt resultat endast genomgå examination under övergångsperioden.

Jordbruksverket saknar exakta uppgifter på hur förtydligandet av utbildningskravet kommer påverka varje enskilt företag utifrån faktorerna ovan. För att ge en så korrekt bild som möjligt redovisas kostnaden därför utifrån de olika möjligheterna som finns och som känd kostnad per person.

Omfattning av utbildningsbehov	Kostnad
Grundutbildning	7 500–9 500 kr
En djurslagsinriktad utbildning	6 500–8 500 kr
Två djurslagsinriktade utbildningar	13 000–17 000 kr
Tre djurslagsinriktade utbildningar	19 500–25 500 kr
Fyra djurslagsinriktade utbildningar	26 000–34 000 kr

För de personer som behöver kunna förmedla samtliga djurslag och helt saknar utbildning, dvs. saknar både grundkursen och behöver gå de fyra särskilda djurslagsinriktade utbildningarna innebär den föreslagna regleringen enligt uppgift från Zoobranschens riksförbund en kostnad på mellan 34 000–44 000 kr. För de personer som har gått grundkursen och enbart behöver komplettera med en eller flera särskilda djurslagsinriktade utbildningar innebär den föreslagna regleringen en kostnad på mellan 7 000–9 000 kr per kurs.

Uppskattad kostnad för enskilda resurser

Jordbruksverket saknar uppgifter om i vilken utsträckning berörda företag håller djur utan de resurser som redogörs för nedan. Vid de tillfällen resurserna saknas helt saknas även uppgifter för hur resursen behöver kompletteras för att den föreslagna regleringen ska kunna uppfyllas. Med anledning av detta har det beslutats att det blir mest rätt och riktigt att redogöra för varje enskild resurs. Jordbruksverket saknar även uppgifter på vad berörda företag kan köpa in resurserna för, vilket innebär att kostnaden är beräknad utifrån de priser som erbjuds i handeln. Eventuell diskrepans i kostnaderna får därmed anses vägas upp av den sannolika skillnaden som föreligger mellan inköpspris och det pris som erbjuds ut till kund.

Temperatur och luftfuktighet

3 kap. 29 §, 11 kap. 18 §, 11 kap. 19 §, 11 kap. 20 §, 12 kap. 17 §, 12 kap. 18 §, 12 kap. 19 §, 13 kap. 17 §, 13 kap. 18 § och 14 kap. 17 §.

Kostnaden som den föreslagna regleringens krav på utrustning för att säkerställa och mäta temperatur och luftfuktighet vid hållande av ormar, ödlor, sköldpaddor och groddjur kommer medföra beror på om den tillgängliga utrustningen redan uppfyller de föreslagna kraven eller om kompletteringar måste göras och då i hur stor grad. Andra avgörande faktorer är vilken eller vilka arter som hålls, hur många djur som hålls (och därmed antal uppvärmningsplatser som krävs), antal utrymmen, utrymmenas storlek och hur utrymmena är utformade. Det finns värmelampor från ca 40 kr medan en halogenlampa kostar ca 200 kr. En standardarmatur med en halogenlampa kostar från ca 600 kr och uppåt. Termometrar för att mäta luft- eller vattentemperatur och hygrometrar för att mäta luftfuktighet finns från ca 80 kr och uppåt. Det finns också kombinationsutrustning som mäter både temperatur och luftfuktighet från ca 120 kr och uppåt.

Krav på minsta tillgängliga utrymme

4 kap. 14–15 §§, 5 kap. 9 §, 6 kap. 12 §, 7 kap. 11 §, 7 kap. 12 §, 8 kap. 8 §, 9 kap. 11 §, 10 kap. 12 §, 11 kap. 8 §, 11 kap. 9 §, 12 kap. 8 §, 13 kap. 6 §, 13 kap. 12 §, 14 kap. 9§, 14 kap. 10 § och 15 kap. 7 §.

Kostnaden som den föreslagna regleringens krav på minsta tillgängliga utrymme kommer medföra beror på om djurens utrymme redan uppfyller de föreslagna kraven eller om de måste utökas och då hur mycket. Andra avgörande faktorer är vilken eller vilka arter som hålls, hur många de är och, beroende på art, individernas storlek. Kostnaden kommer även påverkas av ifall djuren hålls på anläggningen under den begränsade tid som undantagen gäller för zoobutiker, djurgrossistanläggningar eller liknande anläggningar eller om djuren måste hållas i enlighet med de krav som gäller utanför undantagen.

I syfte att inte förbise eventuella kostnader som den föreslagna regleringen kan medföra om djuren hålls i en zoobutik, djurgrossistanläggning eller liknande anläggning en längre tid än vad undantagen medför och för att redovisa kostnader för berörda naturbruksgymnasier redovisas förväntade kostnader för grundkraven på minsta tillgängliga utrymme här. Kostnaden redovisas i dessa tillfällen per kvadratmeter.

Marklevande fåglar, fåglar andra än marklevande och brevduvor:

Den föreslagna regleringens krav på minsta tillgängliga utrymme medför att marklevande fåglar, fåglar andra än marklevande och brevduvor kommer att hållas i voljärer, fågelrum eller motsvarande. Kostnaden som förslaget medför kommer därmed att variera beroende på vilket val företaget gör, vilka materialval som tas och om företaget väljer att bygga själv, köpa moduler eller få förvaringsutrymmet/utrymmena byggda av en firma.

Inomhusutrymmet till marklevande fåglar består vanligen av en avgränsad del i en byggnad som har inretts utifrån artens behov. Därutöver erbjuds vanligen en fågelvoljär eller motsvarande inhägnat utomhusutrymme om djuren inte är frigående utomhus. Det bedöms sannolikt att många naturbruksgymnasier och enskilda företagare redan håller sina marklevande fåglar i utrymmen som i vart fall för inomhusutrymmet motsvarar de som nu föreslås. Undantaget från detta är vaktlar som i vissa fall och beroende på art idag kan hållas i mindre burar. Då den ekonomiska inverkan avgörs av hur djuren hålls idag och hur företaget väljer att hålla dem framöver redovisas den förväntade kostnaden per kvadratmeter enligt nedan.

Fåglar andra än marklevande bedöms vanligtvis hållas i burar som inte uppfyller de nya kraven på minsta tillgängliga utrymme. De nya kraven medför därmed att de burar som fåglarna hålls i idag endast kommer att kunna användas vid transport och under en exteriörutställning om de uppfyller kraven för detta.

För brevduvor medför den föreslagna regleringen endast en ökning i takhöjd. Enligt uppgifter på hur duvslag vanligtvis byggs ska inomhusutrymmet för majoriteten av duvslag redan uppfylla kravet på 2 meter i takhöjd. Däremot bedöms det sannolikt att kravet på 2 meter för utomhusutrymmet kan medföra

kostnader för berörda företag. Oavsett om företaget väljer att endast utöka takhöjden eller bygga om hela förvaringsutrymmet beräknas den förväntade kostnaden per kvadratmeter enligt nedan.

Kostnaden för att bygga en fågelvoljär, vare sig den är till marklevande fåglar, fåglar andra än marklevande eller brevduvor varierar beroende på materialval, storlek, komplexitet och om företaget bygger den själv eller köper en färdig. Fågelvoljärer består vanligen av en träram och nät eller galler. Kostnaden för trä ligger vanligen mellan 200–500 kr per kvadratmeter och galvaniserat nät eller rostfritt stål för väggarna i voljären kostar mellan 100–300 kr per kvadratmeter beroende på trådtjocklek och maskstorlek. Till detta kommer material för att sätta ihop voljären som kostar mellan 50–200 kr per kvadratmeter. Detta ger en total kostnad på mellan 350–1000 kr per kvadratmeter.

För ett förvaringsutrymme till exempelvis fyra stycken undulater (4 m²) innebär det en kostnad på mellan 1 400–4 000 kr.

Därutöver tillkommer en eventuell arbetskostnad om företaget väljer att anlita någon för att bygga voljären. Kostnaden kan variera beroende på geografiska skillnader men beräknas ligga på mellan 500–1 000 kr i timmen.

Om företaget istället väljer att köpa en färdig voljär eller byggsatser till voljärer som sammansätts på plats så kostar dessa vanligtvis mellan 1 000–4 000 kr per kvadratmeter beroende på tillverkare, storlek och materialval.

Som nämnts ovan kan företaget även välja att ha djuren (beroende på art) i ett fågelrum eller motsvarande, vilket minskar förslaget ekonomiska inverkan.

Tamiller och kanin:

Den föreslagna regleringens krav på minsta tillgängliga utrymme medför att tamillrar och kaniner sannolikt kommer att hållas i fasta förvaringsutrymmen eller lösgråande i djurum. Kostnaden som förslaget medför kommer därmed att variera beroende på vilket val företaget gör, vilka materialval som tas och om företaget väljer att bygga själv, köpa moduler eller få förvaringsutrymmet byggt av en firma.

Förslaget medför att tamillrar och kaniner även fortsättningsvis kan hållas inomhus eller utomhus med tillgång till ett inomhusutrymme. De nya kraven medför även att de lagstadgade burar som kaniner hålls i idag endast kommer att kunna användas vid transport och under en exteriörutställning eller tävling om de uppfyller kraven för detta. Företagen kan dock välja att behålla en redan existerande bur och ha den öppen som exempelvis en toalett eller grävlåda.

Kostnaden för att bygga en inhägnad beror, utöver de materialval som görs och om företaget bygger inhägnaden själv eller anlitar någon, även på om den ska vara inomhus eller utomhus. Om trä används för att bygga ramen till inhägnaden ligger kostnaden på mellan 200–500 kr per kvadratmeter. Om

galvaniserat nät eller rostfritt stål används för inhägnadens väggar kostar det mellan 100–300 kr per kvadratmeter beroende på trådtjocklek och maskstorlek. Till detta kommer material för att sätta ihop inhägnaden som kostar 50–200 kr per kvadratmeter. Detta ger en total kostnad på mellan 350–1 000 kr per kvadratmeter.

För ett förvaringsutrymme till exempelvis tre stycken kaniner (10 m²) innebär det en kostnad på mellan 3 500–10 000 kr.

Därutöver tillkommer en eventuell arbetskostnad om företaget väljer att anlita någon för att bygga inhägnaden. Kostnaden kan variera beroende på geografiska skillnader men beräknas ligga på mellan 500–1 000 kr i timmen.

Om företaget istället väljer att köpa en färdig bur så finns det exempelvis hagar som kan sättas samman så att de uppfyller kraven. Dessa kostar vanligen mellan 600–1 100 kr per kvadratmeter beroende på tillverkare, storlek och materialval.

Som nämnt ovan kan företaget även välja att exempelvis ha kaniner och tamillrar frigående i ett djur rum, vilket minskar förslaget ekonomiska inverkan.

Gnagare:

Den föreslagna regleringens krav på minsta tillgängliga utrymme medför att gnagare, beroende på lämplighet baserat på art, sannolikt kommer att hållas i fasta förvaringsutrymmen eller i djurrum. Företaget kan även välja att behålla en redan existerande bur och ha den öppen som exempelvis en toalett eller grävlåda.

Kostnaden för att bygga ett förvaringsutrymme beror på vilka materialval som görs, hur avancerat utrymmet ska vara och om djurhållaren bygger det själv, anlitar någon eller köper ett färdigt förvaringsutrymme. Kostnaden kan därmed variera mycket, men beräknas ligga på mellan 1 000–2 000 kr per kvadratmeter.

För ett förvaringsutrymme till exempelvis fyra stycken husmöss (0,75 m²) innebär det en kostnad på mellan 750–1 500 kr.

Därutöver tillkommer en eventuell arbetskostnad om företaget väljer att anlita någon för att bygga inhägnaden. Kostnaden kan variera beroende på geografiska skillnader men beräknas ligga på mellan 500–1 000 kr i timmen.

Som nämnts ovan kan företaget även välja att exempelvis ha sina gnagare, beroende på art, frigående i ett djurrum, vilket minskar förslaget ekonomiska inverkan.

Ormar, ödlor, sköldpaddor och groddjur:

Den föreslagna regleringens krav på minsta tillgängliga utrymme medför att berörda herptiler kommer att behöva hållas i större förvaringsutrymmen än

vad det bedöms sannolikt att majoriteten gör idag. Undantag från detta gäller juveniler som kan hållas i mindre terrarium under en begränsad tid.

Kostnaden som förslaget medför kommer att variera beroende på vilken/vilka arter som hålls, vilka materialval som görs och om företaget väljer att bygga själv eller få förvaringsutrymmet byggt av en firma.

Kostnaden för att bygga ett terrarium varierar exempelvis beroende på om terrariet ska byggas helt i glas, och då vilken tjocklek, eller om det ska byggas i trä och då vilket material och tjocklek som väljs. Frågan om pris beroende på tjocklek på glas tillkommer även för terrarium som byggs i trä, eftersom de vanligtvis har en glasfront. Kostnaden beror även på ventilationens storlek och material, behov av platsbyggd inredning och om företaget bygger terrariet själv eller anlitar ett professionellt företag. Ett enklare terrarium beräknas vanligen kosta mellan 1 000–2 000 kr per kvadratmeter att bygga, medan mer avancerade terrarium beräknas vanligen kosta mellan 2 000–5 000 kr per kvadratmeter.

För ett förvaringsutrymme till exempelvis tre stycken leopardgeckos (1,5 m²) innebär det en kostnad på mellan 1 500–7 500 kr.

Därutöver tillkommer en eventuell arbetskostnad om företaget väljer att anlita någon för att bygga terrariet på plats. Kostnaden kan variera beroende på geografiska skillnader men beräknas ligga på mellan 500–1 000 kr i timmen.

Benfiskar: För de företag som håller benfiskar i ett akvarium med en lägre vattenvolym än 40 liter idag kommer den föreslagna regleringen medföra en kostnad på mellan 500–800 kr per akvarium.

Minigrisar:

Minigrisar förmedlas vanligtvis via privata uppfödare idag, men kan hållas av naturbruksgymnasium och inkluderas därför även här. Krav på minsta tillgängliga inomhusutrymme är detsamma i den föreslagna regleringen som i den nu gällande och medför därmed inga utökade kostnader. Däremot införs krav på utomhusutrymme, vilket sannolikt redan erbjuds av berörda naturbruksgymnasium men kan behöva utökas.

Utomhusutrymmet ska vara rymningssäkert och skydda djuren från exempelvis rovdjursangrepp vilket ställer krav på dess utformning. Kostnaden för att stängsla in utomhusutrymmet kommer att bero på exempelvis vilket material som väljs, dess höjd och tillbehör. Kostnaden beror även på om naturbruksgymnasiet anlitar någon för att bygga det eller bygger det själva. Kostnaden för ett helt nytt nätstängsel kan ligga på mellan 50–200 kr per kvadratmeter.

För ett utomhusutrymme till fem minigrisar (250 m²) innebär det en kostnad på mellan 13 000–50 000 kr.

Därutöver tillkommer en eventuell arbetskostnad om företaget väljer att anlita någon för att bygga utomhusutrymmet på plats. Kostnaden kan variera beroende på geografiska skillnader men beräknas ligga på mellan 500–1 000 kr i timmen.

Bad/dusch

6 kap. 20 §.

Kostnaden för fågelbad till fåglar andra än marklevande beror på hur många fåglar som hålls och hur stora dessa är, eftersom det har en direkt inverkan på hur stort badet behöver vara.

I handeln erbjuds idag speciellt utformade fågelbad för vanligen mellan 100–400 kr beroende på utformning och storlek.

Vid hållande av fågelarter som naturligt duschar kan resursen säkerställas genom att manuellt spraya fåglarna eller införskaffa ett automatiskt regnsystem. Kostnaden varierar därmed från cirka 50 kr och uppåt beroende på vilket val som görs.

Belysning

6 kap. 22 §, 11 kap. 21 §, 11 kap. 22 §, 12 kap. 20 §, 12 kap. 21 §, allmänna råd till 13 kap. 18 §, 13 kap. 19 § och 14 kap. 21 §.

Kostnaden för belysning beror på hur stor yta och hur många ytor som ska täckas, dvs. hur stora eller många individer som hålls i utrymmet. Artens behov av belysning och därmed val av lampor och val av armaturer har också en direkt inverkan på priset.

Enskilda lampor som är specifikt framtagna för djurslaget eller arten kan vanligen införskaffas för mellan 250–700 kr. Ett helt kit inklusive armatur kan införskaffas från cirka 600 kr och uppåt.

Vattendel

11 kap. 17 §, 12 kap. 15 § och 13 kap. 15 §.

Kostnaden för en vattendel beror på förvaringsutrymmets konstruktion, hur många individer som hålls, dess storlek och den aktuella artens behov av vattenvolym, djup och inredning. Vid hållande i glasterrarium med en bottendel som är anpassad för att hålla vatten kan vattendelen byggas upp direkt i terrariet, medan andra lösningar kan krävas i terrarium som är byggda i trä eller motsvarande material. Dessa kan inkludera att vattendelen byggs upp av ett vattentätt material eller att en kommersiellt framställd vattendel, en balja eller ett akvarium placeras på botten och omges av lämpligt bottenmaterial så att djuret kan ta sig in och ut ur vattendelen på ett artanpassat sätt. Kostnaden för vattendelen är därmed helt beroende av den aktuella djurhållningens förutsättningar men varierar vanligen mellan 300–1 000 kr.

Konstruktion av förvaringsutrymmen

12 kap. 7 §, 13 kap. 5 § och 14 kap. 7 §.

Kostnaden för reglar, lås, haspar eller motsvarande varierar vanligen från mellan 60–250 kr.

Kostnaden för lock till terrarium och akvarium varierar beroende på vilket material locket ska bestå av och hur stort det ska vara. Det finns kommersiellt framställda lock för mellan 500–2 000 kr. Det går även att ha lock i glas som vanligen kostar mellan 50–1 500 kr eller nät som kan köpas eller tillverkas för mellan 100–450 kr.

Vattenkvalitet

12 kap. 16 §, 13 kap. 16 §, 14 kap. 18 §, 14 kap. 19 § och 14 kap. 20 §.

Övervakning av vattenkvaliteten görs lättast med färdiga testkit som mäter de parametrar som specificeras i den föreslagna regleringen. Dessa kostar cirka 500 kr i handeln.

2.4 Redogörelse för vilka åtgärder som har vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte

Utbildningskrav

2 kap. 2 §.

I syfte att minska den ekonomiska inverkan som förslaget kommer att ha på berörda företag har två åtgärder införts. Dels föreslås en möjlighet att uppfylla kraven i bilaga 1 eller 2 genom annan dokumenterad utbildning. Personer som har läst kurser som ger motsvarande kompetens, utanför en av Jordbruksverket godkänd utbildning, har därmed möjlighet att genom dokumentation styrka att de uppfyller utbildningskraven i bilaga 1 eller 2.

Det införs även en möjlighet för utbildningsanordnarna att erbjuda endast examination enligt överenskommelse med Zoobranschens riksförbund. Detta innebär att personer som bedömer att de har tillräcklig kunskap och erfarenhet ges möjlighet att visa att de har den kompetens som krävs utan att belastas med hela kostnaden för utbildningarna. Denna möjlighet införs under hela övergångsperioden på två år, vilket ger företagen och berörda anställda gott om tid att säkerställa att de uppnår det antal utbildade personer som det aktuella företaget kräver för att uppfylla utbildningskraven.

Krav på minsta tillgängliga utrymme

4 kap. 14 och 15 §§.

I syfte att minska förslaget ekonomiska inverkan på berörda företag har Jordbruksverket efterfrågat och, så långt det bedömdes möjligt, tagit hänsyn till inskickade mått på de utrymmen som zoobutiker, djurgrossister och liknande anläggningar har meddelat att de håller djuren i nu. Utifrån dessa har undantag beräknats fram som medger att fåglar andra än marklevande, kaniner och gnagare får hållas i utrymmen som utgör 25% av den minsta tillåtna ytan och den minsta ytan per djur vid gruppållning som framgår av de särskilda bestämmelserna för hållande av det aktuella djurslaget. Det införs även undantag från kraven på minsta höjd på förvaringsutrymmet.

För ormar, ödlor och sköldpaddor upp till en angiven kroppslängd medger undantagen att djuren får hållas i utrymmen som utgör 40 % av motsvarande utrymmeskrav i de särskilda bestämmelserna för hållande av det aktuella djurslaget.

Undantagen ska därmed säkerställa att så många som möjligt kan fortsätta med sin djurförsäljning utan att behöva ändra/bygga om sina djurutrymmen.

Då undantagen är framräknade med hänsyn till redan hållna mått medför undantagen även att de som håller sina djur i utrymmen som är mindre än vad undantagen medger kan ersätta dessa med motsvarande förvaringsutrymmen som andra berörda företag redan har och därmed bibehålls en lönsamhet.

Bad/dusch

6 kap. 20 §.

Genom att utforma kravet så att berörda företag kan utforma resursen utifrån den aktuella djurållningens förutsättningar och behov istället för att reglera fasta krav på fågelbadets storlek, samt genom att möjliggöra manuell dusch av fåglarna istället för att införa krav på automatiskt regnsystem motverkas mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som krävs för att det tilltänkta syftet ska kunna uppnås.

Belysning

6 kap. 22 §, 11 kap. 21 §, 11 kap. 22 §, 12 kap. 20 §, 12 kap. 21 §, allmänna råd till 13 kap. 18 §, 13 kap. 19 § och 14 kap. 21 §.

Det finns mer och mindre avancerade belysningsanordningar och lampor. Genom att införa ett funktionskrav istället för fasta krav på specifika lampor och armaturer ges berörda företag möjlighet att själva välja hur avancerad belysning de önskar visa upp i butiken, vilket ger dem möjlighet att anpassa

kostnaden för varje enskilt förvaringsutrymme samtidigt som det tilltänkta syftet uppnås.

Vattendel

11 kap. 17 §, 12 kap. 15 § och 13 kap. 15 §.

Genom att utforma kravet så att berörda företag kan utforma resursen utifrån den aktuella djurhållningens förutsättningar och behov istället för att reglera fasta krav på vattendelens storlek, djup och utformning motverkas mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som krävs för att det tilltänkta syftet ska kunna uppnås.

Konstruktion av förvaringsutrymmen

12 kap. 7 §, 13 kap. 5 § och 14 kap. 7 §.

Genom att reglera valmöjligheter för hur terrariet ska rymningssäkras vid behov istället för att ställa krav på att det alltid ska finnas lås på förvaringsutrymmet ges berörda företag möjlighet att först bedöma om det är nödvändigt och därefter anpassa anordningen och därmed kostnaden utifrån den aktuella djurhållningens förutsättningar.

Gällande lock på förvaringsutrymmet ges berörda företag valmöjligheten att införskaffa färdiga lock eller om så önskas tillverka egna. Den föreslagna regleringen lämnar det även öppet att välja i vilket material locket ska vara, vilket möjliggör för företagen att anpassa regleringens medförda kostnader samtidigt som det tilltänkta syftet uppnås.

Vattenkvalitet

12 kap. 16 §, 13 kap. 16 §, 14 kap. 18 §, 14 kap. 19 § och 14 kap. 20 §.

De föreslagna parametrarna som ska kontrolleras för att säkerställa en god vattenkvalitet är framtagna efter samråd med bland annat Zoobranschens riksförbund. Endast de parametrar som bedöms absolut nödvändiga för berörda företag att mäta framgår av den föreslagna regleringen i syfte att motverka mer långtgående kostnader än vad som krävs för att det tilltänkta syftet ska kunna uppnås.

2.5 Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Den föreslagna regleringen förväntas få effekt på marknadsförutsättningarna för företag som säljer de berörda arterna samt förvaringsutrymmen och inredning för hållande av arterna. Regleringen kan därmed få viss effekt på

konkurrensförhållandena för berörda företag, även om bedömningen är att regleringen totalt sett sannolikt kommer få förhållandevis begränsade effekter på konkurrensförhållandena. De företag som huvudsakligen berörs av regleringen är zoobutiker, djurgrossistanläggningar och motsvarande anläggningar. Den föreslagna regleringen är samma för alla berörda företag. De föreslagna tidsbegränsade undantagen för dessa företag bedöms medföra att företagen påverkas i mindre utsträckning av regleringen. Företagen bedöms i de flesta fall hålla djuren under tidsperioder som är kortare än begränsningen för de föreslagna undantagen.

För de företag som idag håller sina djur i utrymmen som är mindre än undantagen i den föreslagna regleringen och inte ger djuren tillgång till samtliga resurser som den föreslagna regleringen kräver, kommer regleringen medföra ökade kostnader. Kostnaderna kommer framför allt att vara kortsiktiga fasta kostnader då de kommer utgöras av initiala investeringar för utbildning av personal, förändrade förvaringsutrymmen och inredning samt andra resurser till djuren. För den inredning och resurserna som behöver bytas ut med jämna mellanrum och som föreslås införas som nya bestämmelser kommer kostnaderna vara rörliga även på lång sikt med olika intervall beroende på resurs.

De högre ställda kraven för hållande för sällskap och hobby av berörda arter kommer sannolikt även att påverka efterfrågan på arterna, där efterfrågan på vissa arter förväntas minska men där efterfrågan på andra arter istället förväntas öka. Det är dock svårt att i nuläget förutse hur efterfrågan kan förändras och eventuellt skiftas mellan djurarter. Flera olika faktorer kan påverka hur efterfrågan förändras. För de arter som får bibehållen eller ökad efterfrågan kan regleringen resultera i ökad försäljning av både djur, inredning och andra resurser.

Förändrad efterfrågan och ökade kostnader kan leda till att fler zoobutiker väljer att lägga ner de delar av sin djurförsäljning som får av en minskad efterfrågan. Vissa zoobutiker kan även välja att helt upphöra med sin djurförsäljning. Uppgifter från Zoobranschens riksförbund visar dock att försäljningen relaterad till de berörda arterna (både djur och djurprodukter) i genomsnitt står för en liten andel (i genomsnitt några få procent) av den totala försäljningen hos zoobutiker.

Enligt information förmedlad av Zoobranschens riksförbund har många butiker upphört med sin djurförsäljning redan innan översynen av den föreslagna regleringen påbörjades. Istället för att berörda arter förmedlas via zoobutiker har det blivit vanligare och vanligare att djuren föds upp och förmedlas av privata aktörer. Den föreslagna regleringen kommer likrikta förutsättningarna för företag och butiker som säljer djur genom att kraven för berörda företag och privata aktörer som förmedlar djur i större utsträckning harmoniseras i den föreslagna regleringen.

Den föreslagna regleringen bedöms inte inverka på konkurrensförhållande i relation till onlineförsäljning. Djurhållarna har redan möjlighet att införskaffa burar, inredning och andra resurser online och detta förfarande bedöms inte påverkas av den föreslagna regleringen. Det bedöms inte heller sannolikt att djurhållare i större utsträckning än vad som redan sker idag kommer välja att importera djur från andra länder med anledning av exempelvis en prishöjning hos berörda företag, såvida inte prishöjningen och smidigheten för konsumenten överstiger kostnaden och processen som krävs för att importera djuret.

Berörda företag har en viktig roll i informationsspridningen av hur berörda arter ska hållas och skötas för att ha en god välfärd. De tjänar också till att utbilda presumtiva köpare om hur djuren ska hållas och skötas genom att visa upp en god djurhållning. Den föreslagna regleringen ger berörda företag goda möjligheter att stärka sitt varumärke och konkurrensposition genom att ställa de krav på utbildning och djurhållning som säkerställer att köpare alltid får rådgivning och information av personal med rätt kompetens och i butiken se en djurhållning som i större utsträckning ger djuren möjlighet att ha en god välfärd och få utlopp för sina naturliga beteenden och behov.

2.6 Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Ingen annan inverkan har identifierats.

3 Andra enskilda

3.1 Beskrivning av vilka som berörs av regleringen och hur många de är

Den föreslagna regleringen rör hållande av djur för sällskap och hobby och påverkar därmed enskilda djurhållare. Det saknas dock registreringskrav för samtliga arter som berörs av förslaget. Detta medför att Jordbruksverket saknar egna uppgifter på hur många privatpersoner som håller de djurslag som berörs av föreskrifterna. Enligt en Novus undersökning som utfördes på uppdrag av Agria och som publicerades år 2024 håller dock cirka 5 % av Sveriges hushåll de berörda djurslagen. Enligt uppgifter från Statistikmyndigheten, SCB finns det knappt 5 miljoner hushåll, vilket innebär att cirka 250 000 svenska hushåll håller djur andra än hund och katt för sällskap och hobby och därmed berörs av regleringen.

Därutöver saknas idag motsvarande tillståndskrav som gäller vid uppfödning och försäljning av exempelvis hundar och katter. Det innebär att det saknas tillförlitliga uppgifter på hur många av förslagets berörda privatpersoner som

utöver hållande även bedriver ett avelsarbete och förmedlar djur motsvarande de gränser som förslaget medför gällande utbildningskravet.

3.2 Beskrivning och beräkning av förslagets kostnader och intäkter

Utbildningskrav

2 kap. 2 §.

Det saknas uppgifter på hur många av de ca 250 000 svenska hushållen som förmedlar djur i den utsträckning som omfattas av utbildningskravet och i sådant fall vilka arter som berörs. Det saknas även uppgifter på om vissa av dessa redan uppfyller utbildningskraven eller om samtliga behöver gå grundkursen och den särskilda djurslagsinriktade kurs som berör just deras förmedling. Även om det bedöms mest sannolikt att privata aktörer föder upp och förmedlar ett djurslag redovisas förväntade kostnader enligt nedan:

Omfattning av utbildnings-behov	Kostnad
Grundutbildning	7 500–9 500 kr
En djurslagsinriktad utbildning	6 500–8 500 kr
Två djurslagsinriktade utbildningar	1 300–1 700 kr
Tre djurslagsinriktade utbildningar	19 500–25 500 kr
Fyra djurslagsinriktade utbildningar	26 000–34 000 kr

För de privata aktörer som inte uppfyller något av utbildningskraven beräknas förslaget medföra en maximal kostnad på mellan 14 000–18 000 kr och 34 000–44 000 kr.

Uppskattad kostnad för enskilda resurser

Jordbruksverket saknar uppgifter för i vilken utsträckning berörda djurhållare håller djur utan de resurser som redogörs för nedan. Vid de tillfällen resurserna saknas helt saknas även uppgifter för hur resursen behöver kompletteras för att den föreslagna regleringen ska kunna uppfyllas. Med anledning av detta har det beslutats att det blir mest rätt och riktigt att redogöra för varje enskild resurs.

Sociala strukturer

3 kap. 2 §, 3 kap. 6 §, 5 kap. 2 §, 6 kap. 2 §, 7 kap. 1 §, 9 kap. 1 §, 10 kap. 1 §, 10 kap. 3 §, 11 kap. 1 §, 12 kap. 1 §, 13 kap. 1 §, 14 kap. 2 § och 15 kap. 1 §.

Kostnaden som den föreslagna regleringen om att djur ska hållas tillsammans med minst en artfrände kan medföra för de privatpersoner som håller de berörda djurslagen beror i stor utsträckning på vilken djurart som hålls och i

vilken konstellation djuret eller djuren hålls idag. Kostnaden för inköp av en artfrände varierar stort mellan de djurslag som omfattas av föreskriften, en gnagare eller en kanin kan köpas från ca 200 kr och uppåt, en orm eller ödla från ca 500 kr och uppåt samt en fågel från ca 500 kr och uppåt. Större och mer ovanliga djur kostar generellt sett mer än de mindre och mer vanliga djuren. En mer exklusiv kanin eller chinchilla kostar från 3 000 kr och uppåt, en mer exklusiv orm från ca 7 000 kr och uppåt och en större papegoja kan kosta från ca 10 000 kr och uppåt. Förutom engångskostnaden för inköp av en eller flera artfränder så tillkommer en löpande kostnadsökning för det eller de extra djuren i form av foder, bottenmaterial, utrustning, veterinärvård m.m. Den kostnaden är helt avhängig individens och djurartens behov och förutsättningar men ett extra djur medför en dubblerad kostnad.

Temperatur och luftfuktighet

3 kap. 29 §, 11 kap. 18 §, 11 kap. 19 §, 11 kap. 20 §, 12 kap. 17 §, 12 kap. 18 §, 12 kap. 19 §, 13 kap. 17 §, 13 kap. 18 § och 14 kap. 17 §.

Kostnaden som den föreslagna regleringens krav på utrustning för att säkerställa och mäta temperatur och luftfuktighet vid hållande av ormar, ödlor, sköldpaddor och groddjur kommer medföra beror på om den tillgängliga utrustningen redan uppfyller de föreslagna kraven eller om kompletteringar måste göras och då i hur stor grad. Andra avgörande faktorer är vilken eller vilka arter som hålls, hur många djur som hålls (och därmed antal uppvärmningsplatser som krävs), antal utrymmen, utrymmenas storlek och hur utrymmena är utformade. Det finns värmelampor från ca 40 kr medan en halogenlampa kostar ca 200 kr. En standardarmatur med en halogenlampa kostar från ca 600 kr och uppåt. En doppvärmare kostar från ca 230 kr och uppåt. Termometrar för att mäta luft- eller vattentemperatur och hygrometrar för att mäta luftfuktighet finns från ca 80 kr och uppåt. Det finns också kombinationsutrustning som mäter både temperatur och luftfuktighet från ca 120 kr och uppåt.

Vatten

3 kap. 40 §

Kostnaden för att marklevande fåglar, kaniner och tamiller ska ha fri tillgång till vatten även när de hålls i utrymmen som kan understiga 0°C beror på hur vattentillförseln är utformad. Värmeplattor för vattenautomater kostar från ca 500 kr. En armatur för en värmelampa kostar från ca 300 kr och en värmelampa från ca 100 kr.

Krav på minsta tillgängliga utrymme

5 kap. 9 §, 6 kap. 12 §, 7 kap. 11 §, 7 kap. 12 §, 8 kap. 8 §, 9 kap. 11 §, 10 kap. 12 §, 11 kap. 8 §, 11 kap. 9 §, 12 kap. 8 §, 13 kap. 6 §, 13 kap. 12 §, 14 kap. 9 §, 14 kap. 10 § och 15 kap. 7 §.

Kostnaden som den föreslagna regleringen kan medföra för de privatpersoner som håller de berörda djurslagen beror på förutsättningarna för deras individuella djurhållning. Detta innefattar om djurens utrymme redan uppfyller de föreslagna kraven eller om de måste utökas, vilken eller vilka arter som hålls, dess antal och i många fall individernas storlek. Andra faktorer som kommer spela roll är om djurhållaren väljer att köpa ett färdigt förvaringsutrymme eller bygga det själv samt vilka materialval som görs. I vissa fall kan djurhållaren även välja att ha sina djur frigående eller friflygande i hemmet alternativt att inreda ett djurrum för djuren att leva i. I dessa fall behöver djurhållaren inte införskaffa ett nytt förvaringsutrymme, vilket innebär att kostnaden för ett sådant uteblir. Med anledning av de många okända faktorerna redovisas den förväntade kostnaden per kvadratmeter nedan.

Marklevande fåglar, fåglar andra än marklevande och brevdovor:

Den föreslagna regleringens krav på minsta tillgängliga utrymme medför att marklevande fåglar, fåglar andra än marklevande och brevdovor sannolikt kommer att hållas i voljärer, fågelrum eller beroende på art vara friflygande inomhus eller delvis frigående utomhus. Kostnaden som förslaget medför kommer därmed att variera beroende på vilket val djurhållaren gör, vilka materialval som tas och om djurhållaren väljer att bygga själv, köpa moduler eller få förvaringsutrymmet/utrymmena byggda av en firma.

Inomhusutrymmet till marklevande fåglar består vanligen av en avgränsad del i en byggnad som har inretts utifrån artens behov. Därutöver erbjuds vanligen en fågelvoljär eller motsvarande inhägnat utomhusutrymme om djuren inte är frigående utomhus. Det bedöms sannolikt att många djurhållare redan håller sina marklevande fåglar i utrymmen som i vart fall för inomhusutrymmet motsvarar de som nu föreslås. Undantaget från detta kan vara vaktlar som i vissa fall och beroende på art kan hållas i mindre burar. Då den ekonomiska inverkan avgörs av hur djuren hålls idag redovisas den förväntade kostnaden per kvadratmeter enligt nedan.

Fåglar andra än marklevande däremot bedöms vanligtvis hållas i burar som inte uppfyller de nya kraven på minsta tillgängliga utrymme. De nya kraven medför att majoriteten av de burar som fåglarna hålls i idag endast kommer att kunna användas vid transport och under en exteriörutställning om de uppfyller kraven för detta.

För brevdovor medför den föreslagna regleringen endast en ökning i takhöjd. Enligt uppgifter på hur duvslag vanligtvis byggs ska inomhusutrymmet för majoriteten av duvslag redan uppfylla kravet på två meter i takhöjd. Däremot

bedöms det sannolikt att kravet på två meter för utomhusutrymmet kommer att medföra kostnader för berörda djurhållare. Oavsett om djurhållaren väljer att endast utöka takhöjden eller bygga om hela utomhusutrymmet beräknas den förväntade kostnaden per kvadratmeter enligt nedan.

Kostnaden för att bygga en fågelvoljär, vare sig den är till marklevande fåglar, fåglar andra än marklevande eller brevduvor varierar beroende på materialval, storlek, komplexitet och om djurhållaren bygger den själv eller köper en färdig. Fågelvoljärer består vanligen av en träram och nät eller galler. Kostnaden för trä ligger vanligen mellan 200–500 kr per kvadratmeter och galvaniserat nät eller rostfritt stål för väggarna i voljären kostar mellan 100–300 kr per kvadratmeter beroende på trådtjocklek och maskstorlek. Till detta kommer material för att sätta ihop voljären som kostar mellan 50–200 kr per kvadratmeter. Detta ger en total kostnad på mellan 350–1 000 kr per kvadratmeter.

För ett förvaringsutrymme till exempelvis fyra stycken undulater (4 m²) innebär det en kostnad på mellan 1 400–4 000 kr.

Därutöver tillkommer en eventuell arbetskostnad om djurhållaren väljer att anlita någon för att bygga voljären. Kostnaden kan variera beroende på geografiska skillnader men beräknas ligga på mellan 500–1 000 kr i timmen.

Om djurhållaren istället väljer att köpa en färdig voljär eller byggsatser till voljärer som sätts samman på plats så kostar dessa vanligtvis mellan 1 000–4 000 kr per kvadratmeter beroende på tillverkare, storlek och materialval.

Som nämnts ovan kan djurhållaren även välja att ha djuren (beroende på art) friflygande i hemmet, i ett fågelrum eller för marklevande fåglar, delvis frigående på tomten vilket minskar förslaget ekonomiska inverkan.

Tamiller och kanin:

Den föreslagna regleringens krav på minsta tillgängliga utrymme medför att tamillrar och kaniner kommer att hållas i fasta förvaringsutrymmen, i djur rum eller frigående i hela hemmet. Kostnaden som förslaget medför kommer därmed att variera beroende på vilket val djurhållaren gör, vilka materialval som tas och om djurhållaren väljer att bygga själv, köpa moduler eller få förvaringsutrymmet byggt av en firma.

Förslaget medför att tamillrar och kaniner även fortsättningsvis kan hållas inomhus eller utomhus med tillgång till ett inomhusutrymme. De nya kraven medför även att de lagstadgade burar som kaniner hålls i idag endast kommer att kunna användas vid transport och under en exteriörutställning eller tävling om de uppfyller kraven för detta. Djurhållare kan dock välja att behålla en redan existerande bur och ha den öppen som exempelvis en toalett eller grävlåda.

Kostnaden för att bygga en inhägnad beror, utöver de materialval som görs och om djurhållaren bygger inhägnaden själv eller anlitar någon, även på om den ska vara inomhus eller utomhus. Om trä används för att bygga ramen till inhägnaden ligger kostnaden på mellan 200–500 kr per kvadratmeter. Om galvaniserat nät eller rostfritt stål används för väggarna i inhägnaden kostar det mellan 100–300 kr per kvadratmeter beroende på trådtjocklek och maskstorlek. Till detta kommer material för att sätta ihop inhägnaden som kostar mellan 50–200 kr per kvadratmeter. Detta ger en sammanfattad kostnad på mellan 350–1 000 kr per kvadratmeter.

För ett förvaringsutrymme till exempelvis tre stycken kaniner (10 m²) innebär det en kostnad på mellan 3 500–10 000 kr. Därutöver tillkommer en eventuell arbetskostnad om djurhållaren väljer att anlita någon för att bygga inhägnaden. Kostnaden kan variera beroende på geografiska skillnader men beräknas ligga på mellan 500–1 000 kr i timmen.

Om djurägaren istället väljer att köpa en färdig bur så finns det exempelvis hagar som kan sättas samman så att de uppfyller kraven. Dessa kostar vanligen mellan 600–1 100 kr per kvadratmeter beroende på tillverkare, storlek och materialval.

Som nämnts ovan kan djurhållaren även välja att ha sitt djur frigående i hemmet eller att inreda ett djur rum som uppfyller kravet på minsta tillgängliga utrymme. Vid dessa tillfällen uteblir kostnaden för förvaringsutrymmet.

Gnagare:

Den föreslagna regleringens krav på minsta tillgängliga utrymme medför att gnagare, beroende på lämplighet baserat på art, kommer att hållas i fasta förvaringsutrymmen, i djurrum, hagar eller frigående i hela hemmet. Kostnaden som förslaget medför kommer därmed att variera beroende på vilket val djurhållaren gör, vilka materialval som tas och om djurhållaren väljer att bygga själv, köpa moduler eller få förvaringsutrymmet byggt av en firma. Djurhållare kan även välja att behålla en redan existerande bur och ha den öppen som exempelvis en toalett eller grävlåda.

Kostnaden kan därmed variera mycket, men beräknas ligga på mellan 1 000–2 000 kr per kvadratmeter.

För ett förvaringsutrymme till exempelvis fyra stycken husmöss (0,75 m²) innebär det en kostnad på mellan 750–1 500 kr.

Därutöver tillkommer en eventuell arbetskostnad om djurhållaren väljer att anlita någon för att bygga förvaringsutrymmet. Kostnaden kan variera beroende på geografiska skillnader men beräknas ligga på mellan 500–1 000 kr i timmen.

Som nämnt ovan kan djurhållaren även välja att ha sina gnagare, beroende på art, frigående i hemmet, i en hage eller att inreda ett djurrum som uppfyller kravet på minsta tillgängliga utrymme. I dessa tillfällen uteblir kostnaden för förvaringsutrymmet.

Ormar, ödlor, sköldpaddor och groddjur:

Den föreslagna regleringens krav på minsta tillgängliga utrymme medför att berörda herptiler kommer att behöva hållas i större förvaringsutrymmen än vad det bedöms sannolikt att majoriteten gör idag. Undantag från detta gäller juveniler som kan hållas i mindre terrarium under en begränsad tid.

Kostnaden som förslaget medför kommer att variera beroende på vilken/vilka arter som hålls, vilka materialval som görs och om djurhållaren väljer att bygga själv eller få förvaringsutrymmet byggt av en firma.

Kostnaden för att bygga ett terrarium varierar exempelvis beroende på om det ska byggas helt i glas, och då vilken tjocklek, eller om det ska byggas i trä och då vilket material och tjocklek som väljs. Frågan om pris beroende på tjocklek på glas tillkommer även för terrarium som byggs i trä, eftersom de vanligtvis har en glasfront. Kostnaden beror även på ventilationens storlek och material, behov av platsbyggd inredning och om djurhållaren bygger terrariet själv eller anlitar ett professionellt företag. Ett enklare terrarium beräknas vanligen kosta mellan 1 000–2 000 kr per kvadratmeter att bygga, medan mer avancerade terrarium beräknas vanligen kosta från 2 000–5 000 kr per kvadratmeter.

För ett förvaringsutrymme till exempelvis tre stycken leopardgeckos (1,5 m²) innebär det en kostnad på mellan 1 500–7 500 kr.

Därutöver tillkommer en eventuell arbetskostnad om djurhållaren väljer att anlita någon för att bygga terrariet på plats. Kostnaden kan variera beroende på geografiska skillnader men beräknas ligga på mellan 500–1 000 kr i timmen.

Benfiskar: För de djurhållare som håller benfiskar i ett akvarium med en lägre vattenvolym än 40 liter idag kommer den föreslagna regleringen medföra en kostnad på mellan 500–800 kr per akvarium.

Minigrisar:

Krav på minsta tillgängliga inomhusutrymme är detsamma i den föreslagna regleringen som i den nu gällande och medför därmed inga utökade kostnader. Däremot införs krav på utomhusutrymme. Det saknas uppgifter på hur många privatpersoner som håller minigrisar utan tillgång till utomhusutrymme idag. Det bedöms dock sannolikt att majoriteten erbjuder någon form av utomhusutrymme.

Utomhusutrymmet ska vara rymningssäkert och skydda djuren från exempelvis rovdjursangrepp vilket ställer krav på dess utformning. Kostnaden

för att stängsla in utomhusutrymmet kommer att bero på exempelvis vilket material som väljs, dess höjd och tillbehör. Kostnaden beror även på om djurhållaren anlitar någon för att bygga det eller bygger det själv. Kostnaden för ett helt nytt nätstängsel kan ligga på mellan 50–200 kr per kvadratmeter.

För ett utomhusutrymme till fem minigrisar (250 m²) innebär det en kostnad på mellan 13 000–50 000 kr.

Därutöver tillkommer en eventuell arbetskostnad om djurhållaren väljer att anlita någon för att bygga utomhusutrymmet på plats. Kostnaden kan variera beroende på geografiska skillnader men beräknas ligga på mellan 500–1 000 kr i timmen.

Sittpinnar

5 kap. 16 §, 6 kap. 17 § och 7 kap. 17 §.

Kostnaden för sittpinnar beror på om djurhållaren väljer att konstruera dem av rengjorda naturpinnar, tillverkar egna av exempelvis reglar, rundstavar eller liknande eller köper kommersiellt framtagna sittpinnar. Beroende på storlek på fåglarnas fötter kan material som köps i en byggvaruhandel kosta mellan 20–150 kr löpmetern. Till detta medföljer kostnaden för fästen, beslag eller skruvar på mellan 20–100 kr. Beroende på materialval kan kostnaden för en meter sittpinne därmed variera mellan 40–250 kr. Det finns även kommersiellt framtagna sittpinnar på en meter för ca 350 kr.

Gällande sitthyllor ska de flesta som håller brevduvor redan vara väl bekant med behovet av och uppfylla kravet på att antalet sitthyllor ska överstiga antalet duvpar med 30 % enligt vad som har förmedlats av en brevduveförening till Jordbruksverket. Men för de som håller brevduvor utan att uppfylla detta krav kommer kostnaden bero på hur många par som hålls och därmed hur många ytterligare sitthyllor som behöver införskaffas. Hyllorna har en enklare konstruktion och kan platsbyggas i enlighet med den aktuella djurhållningens behov. Kostnaden kommer då variera beroende på materialval, materialåtgång, komplexitet, tillbehör och fästen samt eventuell arbetskostnad. Djurhållaren kan även välja att köpa färdiga sitthyllor. I handeln erbjuds då exempelvis 10 stycken sitthyllor för cirka 900 kr.

Bad/dusch

5 kap. 18 §, 6 kap. 19 § och 7 kap. 18 §.

Kostnaden för fågelbad beror på hur många fåglar som hålls och hur stora dessa är, eftersom det har en direkt inverkan på hur stort badet behöver vara.

I handeln erbjuds idag speciellt utformade fågelbad för vanligen mellan 100–400 kr beroende på utformning och storlek. Till brevduvor kan badet beroende på antal fåglar i flocken behöva bestå av ett större fågelbad så att alla kan få

utlopp för sitt badbeteende samtidigt. Till marklevande fåglar av arter som har behov av att bada vattenbad kan badet beroende på artens behov, antal och storlek bestå av ett kommersiellt framställt kar så som ett badkar, mindre pool, formgjuten damm eller motsvarande. Det är även möjligt att anlägga en damm. Kostnaden beror på vilken art som hålls, dess antal och storlek och därmed materialval, storlek, design, tillbehör så som pumpar och filter och eventuell arbetskostnad. Kostnadsexempel för ett begagnat badkar är cirka 500–2 000 kr, en barnpool kan införskaffas för mellan cirka 200–1 000 kr, en mindre damm kan anläggas för mellan cirka 2 000–15 000 kr och en medelstor damm kan anläggas för mellan cirka 10 000–40 000 kr.

Vid hållande av fågelarter som naturligt duschar kan resursen säkerställas genom att manuellt spraya fåglarna eller införskaffa ett automatiskt regnsystem. Kostnaden varierar därmed på från cirka 50 kr och uppåt beroende på vilket val som görs.

Reden/häckningsplatser

5 kap. 19 §, 6 kap. 20 §, 7 kap. 19 §.

Kostnaden för värpreden varierar beroende på val av material, storlek, om det köps färdigt eller byggs av djurhållaren själv och eventuell arbetskostnad. Ett enklare rede kostar vanligtvis mellan 100–300 kr per rede, medan mer avancerade modeller kan ligga mellan 1 500–3 000 kr för flera reden. Att bygga reden själv kostar vanligen mellan 100–300 kr per rede beroende på material och storlek. Häckningsplatser kostar vanligen mellan 300–1 000 kr styck beroende på storlek och materialval.

Belysning

6 kap. 22 §, 11 kap. 21 §, 11 kap. 22 §, 12 kap. 20 §, 12 kap. 21 §, allmänna råd till 13 kap. 18 §, 13 kap. 19 § och 14 kap. 21 §.

Kostnaden för belysning beror på hur stor yta och hur många ytor som ska täckas, dvs. hur stora eller många individer som hålls i utrymmet. Artens behov av belysning och därmed val av lampor och val av armaturer har också en direkt inverkan på priset.

Enskilda lampor som är specifikt framtagna för djurslaget eller arten kan vanligen införskaffas för cirka 250–700 kr. Ett helt kit inklusive armatur kan införskaffas från cirka 600 kr och uppåt.

Vattendel

11 kap. 17 §, 12 kap. 15 § och 13 kap. 15 §.

Kostnaden för en vattendel beror på förvaringsutrymmets konstruktion, hur många individer som hålls, dess storlek och den aktuella artens behov av vattenvolym, djup och inredning. Vid hållande i glasterrarium med en bottendel som är anpassad för att hålla vatten kan vattendelen byggas upp direkt i terrariet, medan andra lösningar kan krävas i terrarium som är byggda i trä eller motsvarande material. Dessa kan inkludera att vattendelen byggs upp av ett vattentätt material eller att en kommersiellt framställd vattendel, en balja eller ett akvarium placeras på botten och omges av lämpligt bottenmaterial så att djuret kan ta sig in och ut ur vattendelen på ett artanpassat sätt. Kostnaden för vattendelen är därmed helt beroende av den aktuella djurhållningens förutsättningar men varierar vanligen mellan cirka 300–1 000 kr.

Konstruktion av förvaringsutrymmen

12 kap. 7 §, 13 kap. 5 § och 14 kap. 7 §.

Kostnaden för reglar, lås, haspar eller motsvarande varierar vanligen från cirka 60–250 kr.

Vid köp av terrarium eller akvarium ingår vanligtvis lock, men om en djurhållare har berörda arter i ett förvaringsutrymme som saknar lock medför den föreslagna regleringen att det behöver införskaffas. Kostnaden för lock till terrarium och akvarium varierar beroende på vilket material locket lämpligen ska bestå av och hur stort det ska vara. Det finns kommersiellt framställda lock för cirka 500–2 000 kr. Det går även att ha lock i exempelvis glas som vanligen kostar cirka 50–1 500 kr eller i nät som kan köpas eller tillverkas för cirka 100–450 kr.

Vattenkvalitet

12 kap. 16 §, 13 kap. 16 §, 14 kap. 18 §, 14 kap. 19 § och 14 kap. 20 §.

Övervakning av vattenkvaliteten görs lättast med färdiga testkit som mäter de parametrar som specificeras i den föreslagna regleringen. Dessa kostar cirka 500 kr.

3.3 Beskrivning och, om möjligt, en beräkning av andra relevanta konsekvenser

Jordbruksverket tar emot cirka tio dispensansökningar från intresseorganisationer som önskar samordna en försäljningsmessa för herptiler och akvariefiskar varje år. Varje dispensansökan medför en administrativ börda för intresseorganisationen och beräknas ta cirka 3 timmar, inklusive efterarbete.

I förslaget regleras behovet av dispens bort, vilket medför en administrativ lättnad för berörda.

3.4 Redogörelse för vilka åtgärder som har vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte

De åtgärder som redogörs för under punkt 2.4 av denna konsekvensutredning gäller även här. Summerat har åtgärder genomgående vidtagits för att säkerställa att djurhållaren ges den flexibilitet som krävs för att kunna utforma resurserna utifrån sin aktuella djurhållning, samtidigt som det tilltänkta syftet med respektive reglering säkerställs genom att det tydliggörs hur resursen ska kunna nyttjas. Regleringen motverkar därmed mer långtgående konsekvenser eller begränsningar för djurhållare än vad som bedöms nödvändigt utifrån ett djurskyddsperspektiv.

4 Regioner

4.1 Beskrivning av vilka som berörs av regleringen och hur många de är

Det finns cirka 70 stycken naturbruksgymnasium i Sverige som håller berörda djurslag som en del av sin undervisning. Vissa av dessa är fristående medan andra är regionala och därför redogörs effekten för naturbruksgymnasium både i punkt 2 och 4.

4.2 Beskrivning och beräkning av förslagets kostnader och intäkter

Redovisas för i punkt 2.3 av denna konsekvensutredning.

4.3 Beskrivning och, om möjligt, en beräkning av andra relevanta konsekvenser

Inga andra konsekvenser har identifierats.

4.4 Redogörelse för vilka åtgärder som har vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte

Redovisas för i punkt 2.4 av denna konsekvensutredning.

4.5 Inskränker förslaget den kommunala självstyrelsen?

Nej

4.6 Innebär förslaget förändringar av kommunala befogenheter eller skyldigheter, respektive grunderna för kommunernas eller regionernas organisation eller verksamhetsformer?

Nej

5 Staten

5.1 Beskrivning av vilka som berörs av regleringen och hur många de är

Jordbruksverket och 21 stycken länsstyrelser.

5.2 Beskrivning och beräkning av förslagets kostnader och intäkter

För Jordbruksverket medför förslaget varken ökade kostnader eller intäkter.

Kontroller av de reglerade djurslagen äger redan rum. Förslaget innebär därmed inget utökat kontrollområde eller ökad kontrollfrekvens. Vi heller kan inte se att kontrollerna behöver förändras i jämförelse med nuläget och därmed har det ingen inverkan på kostnaderna för kontrollmyndigheterna (länsstyrelserna).

5.3 Beskrivning och, om möjligt, en beräkning av andra relevanta konsekvenser

Vi bedömer inte att förslaget medför några andra relevanta konsekvenser för varken Jordbruksverket eller länsstyrelserna.

5.4 Redogörelse för vilka åtgärder som har vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte

Vi bedömer inte att förslaget medför några kostnader för varken Jordbruksverket eller länsstyrelserna. Däremot har vi vidtagit åtgärder för att säkerställa att reglerna blir lättare att följa och kontrollera genom att öka tydligheten och därmed förståelsen för hur bestämmelsen ska tillämpas. Vi ökar även flexibiliteten genom att i stor utsträckning införa funktionskrav samt genom att införa en bestämmelse som möjliggör att mindre avvikelser från föreskrivna mått kan godtas.

6 Bemyndiganden m.m.

6.1 Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Föreskriftsrätten grundar sig på följande bemyndiganden från djurskyddsförordningen (2019:66).

- 2 kap. 9 § djurskyddsförordningen
Jordbruksverket får meddela ytterligare föreskrifter om villkor för eller förbud mot viss djurhållning för att tillgodose kraven enligt 2 kap. 2 § första stycket djurskyddslagen (2018:1192).
- 2 kap. 10 § djurskyddsförordningen
Jordbruksverket får meddela föreskrifter om krav på särskild kompetens eller utbildning vid viss djurhållning eller viss annan verksamhet med djur.
- 2 kap. 11 § djurskyddsförordningen
Jordbruksverket får meddela föreskrifter om krav på tillsyn, utfodring och vattning av djur.
- 2 kap. 13 § djurskyddsförordningen
Jordbruksverket får meddela föreskrifter om under vilka förutsättningar djurs rörelsefrihet får begränsas på de sätt som anges i 2 kap. 5 § första och andra styckena djurskyddslagen (2018:1192).
- 2 kap. 14 § djurskyddsförordningen
Buller i stall och andra förvaringsutrymmen för djur ska hållas på en låg nivå.
Stall och andra förvaringsutrymmen för djur ska ha dagsljusinsläpp.
Jordbruksverket får meddela

1. ytterligare föreskrifter om krav på stall och andra förvaringsutrymmen för djur samt hägn, och
2. föreskrifter om undantag från andra stycket.

Jordbruksverket får också i det enskilda fallet besluta om undantag från andra stycket.

- 2 kap. 18 § djurskyddsförordningen
Jordbruksverket får meddela ytterligare föreskrifter om krav på inredning och utrustning i
 1. stall,
 2. andra förvaringsutrymmen för djur, och
 3. inhägnader utomhus för djur.
- 2 kap. 19 § djurskyddsförordningen
Jordbruksverket får meddela
 1. föreskrifter om krav på hur utrustning ska vara utformad och användas för att förebygga lidande eller skada hos djur, och
 2. närmare föreskrifter om undantaget i 2 kap. 9 § tredje stycket djurskyddslagen (2018:1192).
- 2 kap. 21 § djurskyddsförordningen
Jordbruksverket får meddela föreskrifter om
 1. förbudet i 2 kap. 11 § första stycket djurskyddslagen (2018:1192), och
 2. villkor för eller förbud mot avel som kan påverka djurets naturliga beteende, normala kroppsfunctioner eller förmåga att naturligt föda fram sin avkomma.

2 kap. 22 § djurskyddsförordningen
Jordbruksverket får meddela föreskrifter om krav på utbildning eller annan kunskap för den som yrkesmässigt eller i större omfattning driver handel med sällskapsdjur.
Jordbruksverket får meddela ytterligare föreskrifter om villkor för eller förbud mot försäljning eller annan överlåtelse av djur.

6.2 Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

EU:s djurskyddsbestämmelser reglerar inte de berörda djuren utan det är en fråga som regleras på nationell nivå.

6.3 Ange skälen i det fall förslag syftar till ett genomförande av EU-direktiv i nationell rätt som går utöver direktivets miniminivå

Inte aktuellt.

6.4 Bedömning av om särskild hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Särskild hänsyn behöver tas gällande ikraftträdande av vissa krav. Dessa är:

- utbildningskraven,
- krav på samhållning för djur som naturligt lever med djur av samma art,
- kraven på minsta tillgängliga utrymme,
- krav på att det ska finnas en vattendel i förvaringsutrymmen som håller särskilt berörda arter eftersom detta är beroende av de nya utrymmeskraven.

I syfte att säkerställa att djurhållaren och berörda företag exempelvis ges en rimlig tid för att hitta ett lämpligt sällskap även till mer ovanliga arter eller för att beställa, bygga eller låta bygga nya förvaringsutrymmen införs en övergångsperiod på två år efter ikraftträdande för dessa krav. Gällande utbildningskraven införs även en möjlighet att endast examinera kurserna under en tvåårsperiod efter ikraftträdande.

Planering och genomförande av kommunikationsinsatser är nödvändiga för att säkerställa en så bred efterlevnad som möjligt. Utöver uppdatering av informationen på jordbruksverket.se krävs aktiv och målgruppsanpassad kommunikation riktad mot berörda djurhållare och företag. För att underlätta för våra kunder behöver informationen både vara tydlig i fråga om vad de nya kraven innebär i praktiken för den aktuella djurhållningen och hjälpsam i fråga om hur djurhållare och företag kan göra för att uppfylla kraven. För att effektivt nå berörda djurhållare och företag behöver Jordbruksverket kommunicera med målgrupperna i kanaler där dessa finns: det kan handla om intresseorganisationer, nischade medier, forum i sociala kanaler, mässor m m. Kommunikationen måste planeras för en längre tid, sett till övergångsperioden, och effekten av kommunikationsinsatser behöver utvärderas löpande. Faktiska kommunikationsinsatser kan bland annat inbegripa pressmeddelanden, inlägg i sociala medier, nyhetsbrev till registrerade anläggningar via anläggningsregistret, deltagande vid mässor, arrangerande av webinarier etc.

Jordbruksverket kommer även att ta fram vägledande bilagor till kontrollmyndigheten.

6.5 Beskrivning av hur och när konsekvenserna av förslaget kan utvärderas

Konsekvenserna av förslaget kan tidigast utvärderas två år efter det att bestämmelserna har trätt i kraft. Detta kan göras genom att kontrollmyndighetens kontrollresultat analyseras och att webbenkäter tas fram till både berörda företag och enskilda djurhållare.

7 Samråd

Beskrivning av tidigt samråd

Förslaget har tagits fram med stöd av en samrådsgrupp. Samrådsgruppen har bestått av representanter från Länsstyrelserna, Nationellt centrum för djurvälstånd (SCAW), Djurskyddet Sverige, Zoobranschens riksförbund, Djurens rätt, Svenska Djurparksföreningen och Blå Stjärnans Djursjukhus. Jordbruksverket och samrådsgruppen hade kontinuerliga möten mellan februari till september 2023.

Ytterligare samrådsmöten har hållits ad hoc med intresseorganisationer så som Västsvenska Brevduveförbundet, Riksförbundet Svensk Fågelhobby, Sveriges Herpetologiska Riksförening, Svenska Dendrobatidsällskapet, Sveriges Akvarieföreningars Riksförbund, Svenska Hamstersällskapet och Svenska Hamsterföreningen.

Sveriges Herpetologiska Riksförening, Svenska minigrisföreningen, Svensk undulathobby och Sveriges Kaninavelsföreningars Riksförbund har även inkommit med skriftliga synpunkter.

Jordbruksverket har även besökt Västsvenska Brevduveförbundets och Lärande i Sveriges anläggningar och efterfrågat information från svenska veterinärer som är inriktade på exotiska sällskapsdjur.

Vetenskapliga Rådet för Djurskydd fick i uppdrag att inkomma med rapporter som sammanställer det vetenskapliga underlag som finns gällande utrymmesbehov för sällskapsfåglar, tamillrar, gnagare, kaniner, ormar, ödlor, sköldpaddor, groddjur och fiskar. Rapporterna har slutligen redovisats samlat i en slutrapport.

Jordbruksverket har därutöver efterfrågat och tagit del av information från djurparker och tropikarium gällande:

- Deras bedömning av hållna fåglars möjlighet att utöva sina naturliga beteende, ha en god djurvälstånd och undvika utveckling av beteendestörningar vid hållande i utrymmen som är större än eller i enlighet med nuvarande minimikrav i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:29) om djurhållning i djurparker m.m.
- Djurslagen som uppförts på förslagens lista över djur som inte är tillåtna att hålla, förmedla eller sälja.

Jordbruksverket har också efterfrågat uppgifter via Zoobranschens riksförbund gällande mått på de förvaringsutrymmen som djur hålls i handeln eller hos grossist. Jordbruksverket mottog mått från drygt 50 aktörer.

Kontaktperson

Kajsa Sefastsson, djurvälståndsenheten, djuravdelningen.

Karin Lundborg, djurvälståndsenheten, djuravdelningen.